

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

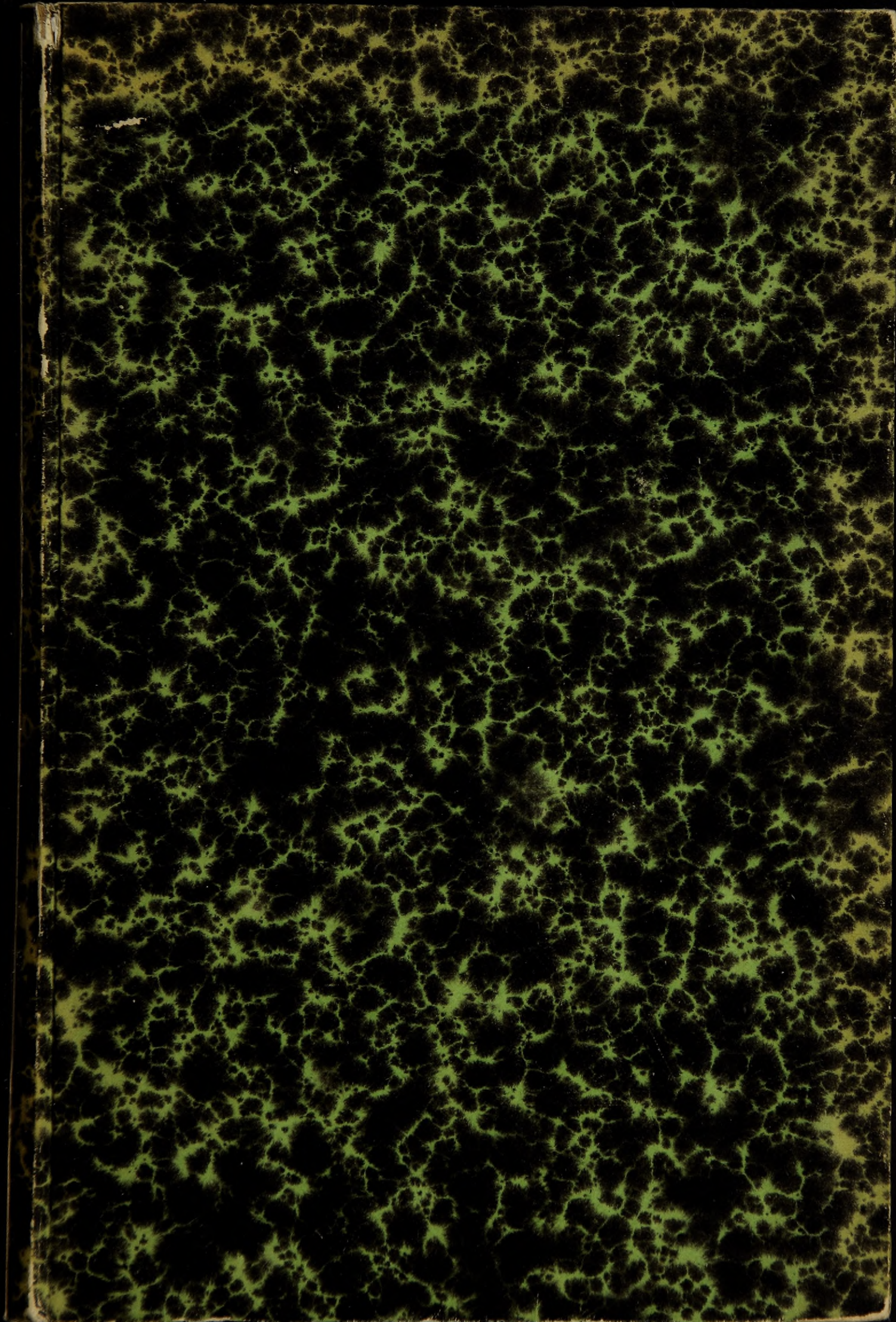
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

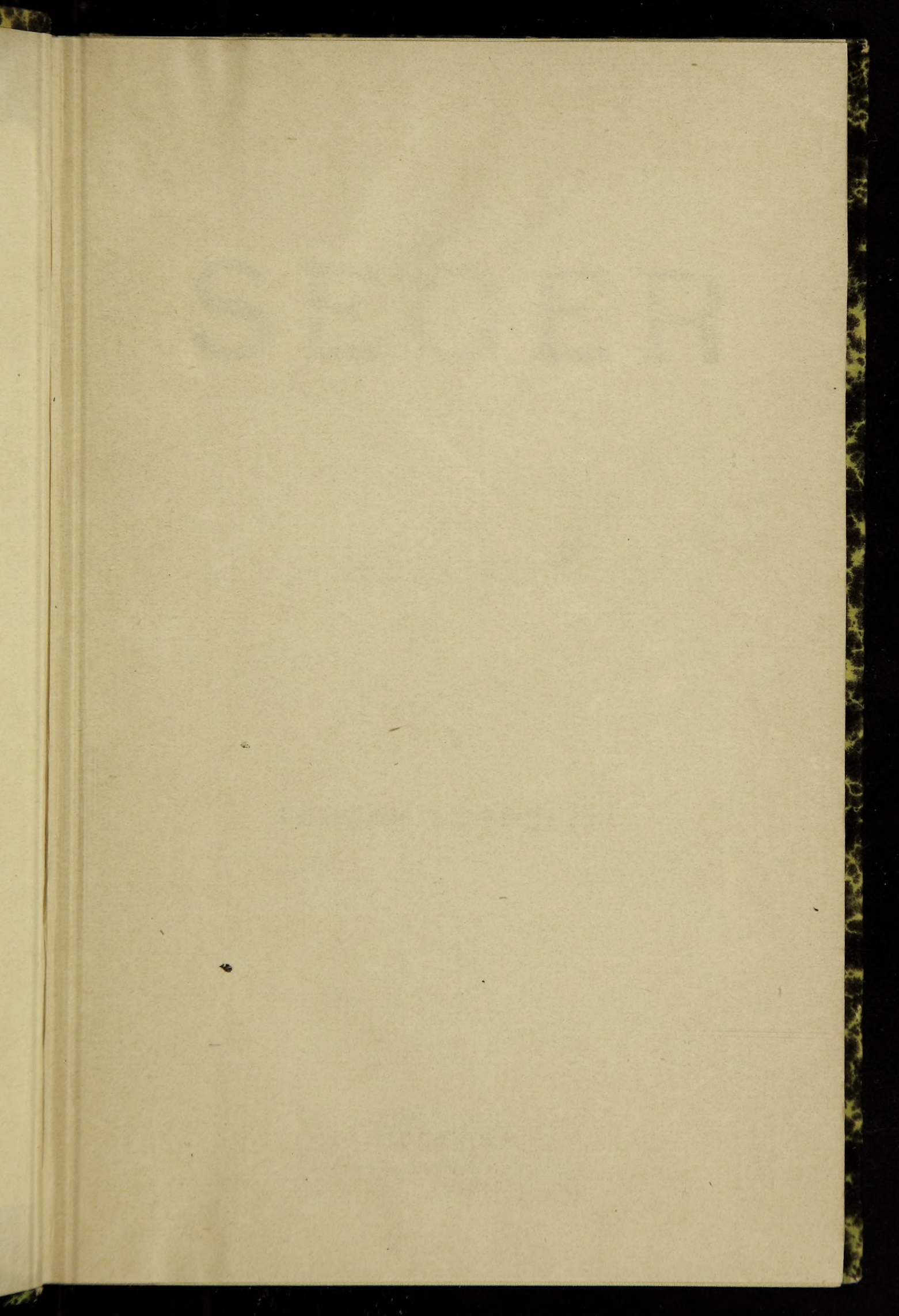
LUNDS
UNIVERSITET

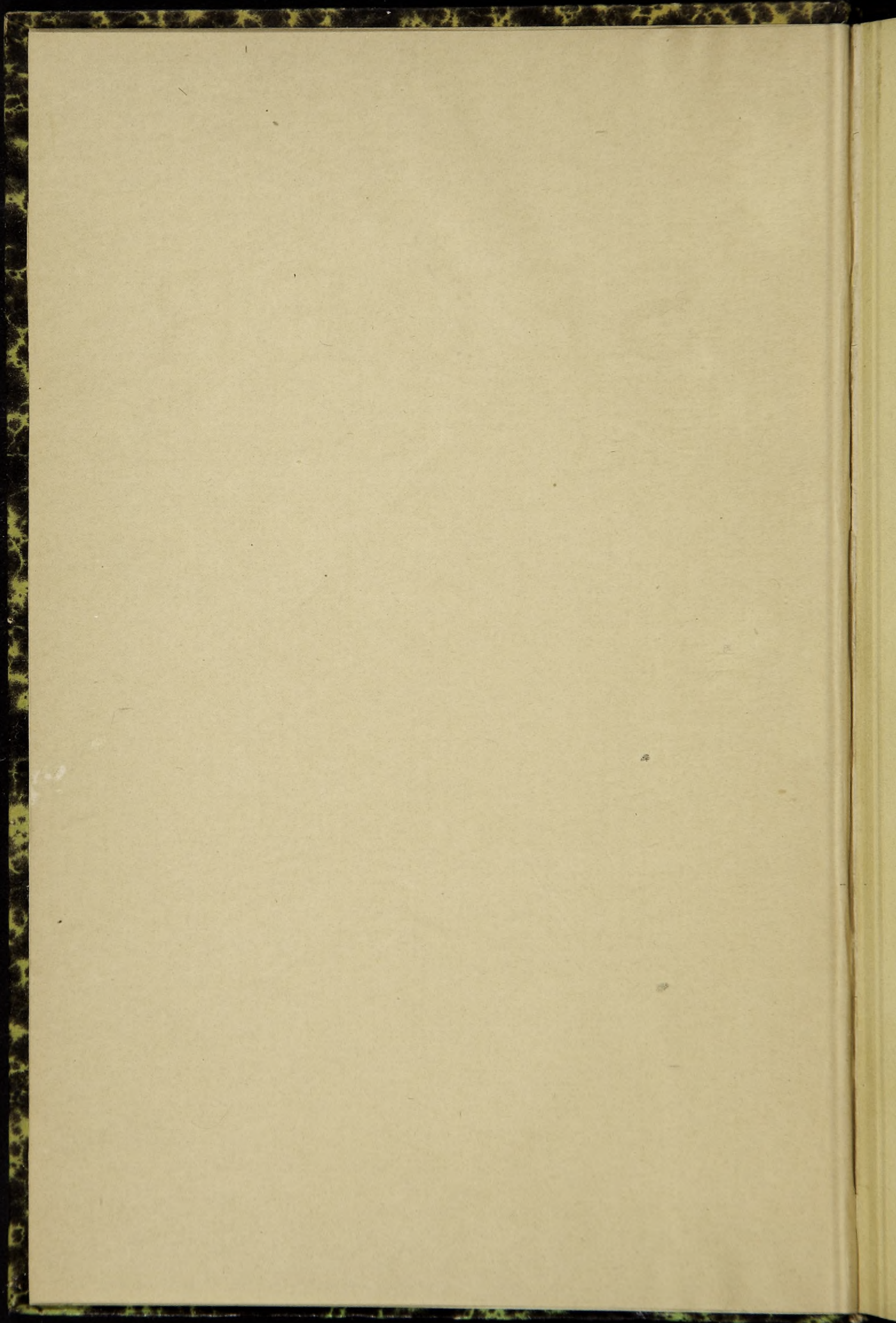

UPPSALA
UNIVERSITET

Nitt.
Sv.

SEGER

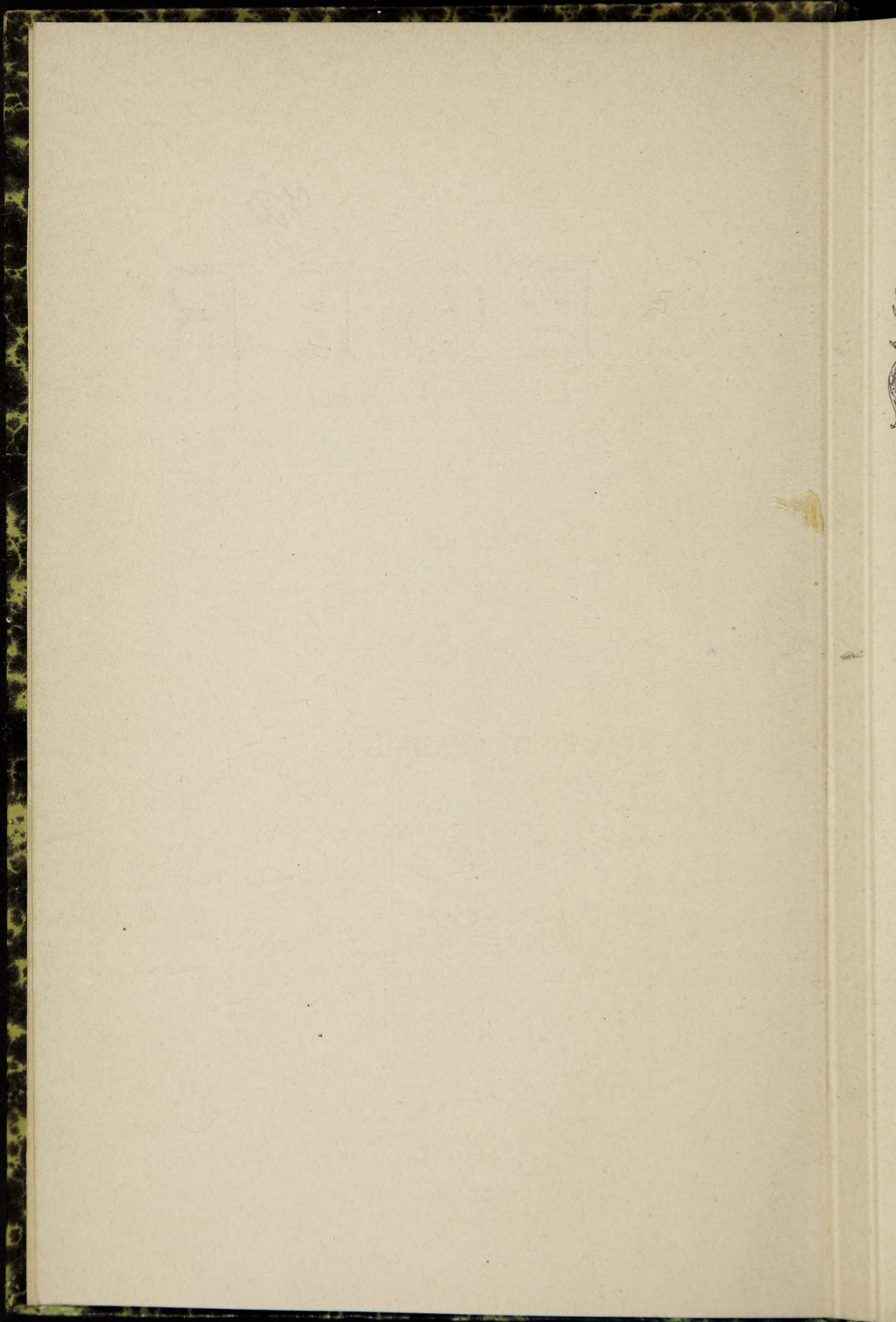
BERÄTTELSE

AF

AUORE LUNDQUIST.

STOCKHOLM
FR. SKOGLUNDS FÖRLAG.

SEGER

BERÄTTELSE

AF

AUORE LUNDQUIST.

87.

STOCKHOLM
FR. SKOGLUNDS FÖRLAG.

Norrköping 1890, M. W. Wallberg & C:o Boktryckeri.

Första kapitlet.

"Sista paret ut!" skrek studenten Jensen, norrmannen, som kommit på besök till en af grannarne en tid på sommaren.

Det var en hel skara ungdom församlad vid prostgården i dag för att fira enda dottern Elsas femtonde födelsedag.

Den stora gården, som var skuggad af höga, vackra träd, passade just till friska, glada lekar och ungdomen tycktes också finna detta nöje alldeles i sin smak. Herrarnes hattar sutto neddragna i nacken, lemnande pannan fri; flickornas flätor hade lossnat från fångslet och hängde nedåt ryggen. Alla voro de röda och varma, men det var helsans friska, behagliga rodnad, och de klara ögonen blixtrade af mod och lefnadslust. Inga konvensansens trångbröstadade regler hindrade den oskyldiga glädtheten att fritt gifva sig luft, "munterhet utan skoj" tycktes vara lösen för dagen.

På trappan sutto prosten, prostinnan och några flere äldre, leende betraktande ungdomens upptåg.

Gamle major Hjelm blef slutligen så lifvad, att han ej gaf sig ro, förr än han fick sin äfvenledes gamla husförestånderska med sig ned på gården i de ungas krets, der han snart "sprang om" somliga af dessa. Prostens med ett godmodigt leende åtföljda utrop: "du gamla toker!" brydde han sig inte stort om, då han helsades af ungdomen med ett hejdlöst jubel.

Så kom en gubbe med positiv och vid dess toner tog man sig en sväng. Lilla Elsa gaf sig icke förr än hon fick majoren att dansa med sig, och gubben kunde just inte neka sin guddotter, sin lilla favorit något.

"Ack hvad farbror Bernhard dansar stiligt", utropade flickan, "mycket bättre än någon annan. Söta snälla farbror, om jag någonsin skulle komma på en riktig bal, så lofva mig att farbror bjuder upp mig till första valsen."

"Ja, om ja", svarade gubben med en komisk grimas, "det lofvar jag dig min pulla, men jag hoppas att det skall dröja, innan far och mor släpper ut sin lilla skatt på sådant der otyg. Vi ska' fråga farsgubben deruppe."

Elsa såg leende, men en smula förvånad upp i sin gamle väns ansigte, hon kunde inte begripa, hvarför inte hennes föräldrar skulle låta henne vara med på bal, och hvarför farbror Bernhard kallade dessa nöjen "otyg."

Ingenting damaktigt kunde spåras hos den unga flickan, oaktadt hennes femton år; hon tycktes vara ett fullkomligt barn ännu. En enkel, hemmaväfd dräkt omslöt den outvecklade, slan-

kiga flickgestalten, det ljusbruna håret hängde i en lång fläta utåt ryggen och de oskuldsfulla barnaögonen blickade öppet och förtroendefullt upp på dem hon talade med.

Hon hade aldrig varit någon längre tid skild från hemmet. En god lärarinna tillika med fadern hade ledt hennes undervisning och skulle ännu fortfarande göra det. Men det föll henne aldrig in att anse de husliga pligterna underordnade.

Hon hade från det hon börjat tänka, lärt sig att se upp till sina föräldrar såsom det absolut fullkomliga, och då med det vaknande förståndet och reflexionsförmågan, tanken att äfven föräldrarna kunde misstaga sig, började röra sig i hennes medvetande, hade redan kristendomen lärt henne att äfven den ädlaste människa dock är en syndig människa. Ännu voro dock föräldrarna för henne så nära fullkomligheten som möjligt och hon flammade genast upp, om någon vågade uttala ett aldrig så svagt ogillande af något deras görande och låtande.

En gång hade Elsa blifvit bjuden till en lek-kamrat några mil från hemmet, för att der tillbringa ett par månader, men när hon varit borta en vecka öfverföll henne en så häftig hemlängtan, att föräldrarna måste hemta henne.

"Nåå, bror Ekman, hvad säger du", frågade majoren, då han med armen om Elsas lif i sakta lunk kom fram med henne till prostens, "hon ber mig att bjuda upp henne till första valsen när hon kommer på bal, men jag säger att jag tror

det dröjer, innan far och mor släpper dit henne. Har jag inte rätt kanske?"

"Släpper ut sin lilla skatt på sådant der otyg, sa' farbror", rättade flickan, "just med de orden var det."

Prosten log, men det låg djupt allvar i leendet, då han sakta smekande flickans kind svarade: "Jag tror nog farbror har rätt, barn lilla; han tycks just inte heller sjelf vara särdeles angelägen att släppa dit dig, efter hvad jag kan tycka."

Lilla Elsas strålande ansigte fick plötsligt ett djupt begrundande uttryck, och en fråga tycktes sväfvä på hennes läppar, men just då kom unge Jensen och bjöd upp henne till en munter slängpolska, och snart hördes hennes friska, barnsliga skratt, då hon förgäfvades skulle försöka lära honom "skjultsa", han var alldeles ohjelpelig i det fallet.

Den unge norrmannen fann det allt bra lustigt, då prostens efter den glada aftonens nöjen och den muntra supéen, den han sjelf kryddade med ett och annat kort, träffande, kärnfullt skämt, tog fram sin bibel, och aftonen slutade med en kort andaktsstund.

De andra gästerna hade redan förut i prostgården fått lära sig att "glädjen är blomman af lifvets djupaste allvar", så att de funno det helt naturligt. Endast somliga af de unga, som varit ute i verlden, tyckte att det var "urfånigt, genomtokigt, föråldradt, skenheligt, etc.," men behöllo visligen sina tankar för sig tills vidare.

Prosten hade dock med all sin glädtighet och hjertlighet ett visst något, som höll öfvermodet inom skrankorna och tyglade de unga nyhetsmakarna.

Men när Elsa tog godnatt af fadern, hviskade hon: "pappa, kan man inte ha' Gud med sig på en bal?" Och när hennes far allvarligt svarade: "jo, jag hoppas det, barnet mitt", då utropade flickan enkelt och okonstladt: "Nå, men hvad kan det då vara för farligt!"

Elsa var vanligtvis uppe i god tid om morgnarna, hon hade mycket att bestyra, innan lektionerna började. Toaletten tog inte lång tid, en glad, barnslig bönesuck höjde hon till Gud och skyndade sedan ned i trädgården för att kratta gången till bersån, se om några nya blommor slagit ut eller bären mognat på buskarna. Sedan sprang hon ned i hönsgården, det var så roligt att vara med och mata kycklingarna. De stora hönsen åto ur hennes hand, hoppade upp på hennes axlar och i hennes knä, allt under det hiskligaste kacklande och skrik.

Hade hon varit riktigt snäll på morgonen, kunde hon allt hinna att springa in i stallet och klappa Brunte ett tag också och prata litet med honom, innan hon skulle duka frukostbordet till klockan åtta.

Gamle Stall-Petter, som tjenat hos hennes farföräldrar innan han kom till hennes föräldrar, hade alltid så mycket att berätta och tala om samt fråga, hvad hon hade läst föregående dag, och kunde ej nog förundra sig öfver hennes lär-

dom. Han hade nu lärt sig att häst hette "cheval" på fransyska och höll på att lära sig att det hette "Pferd" på tyska, undrade mycket om han också skulle "ha' hufve' te' lära sej'et på engelska", hvilket Elsa försäkrade att hon trodde.

Men se, att växter och träd inte fick ha' sina ordentliga namn utan skulle "heta latin", det kunde då gubben inte smälta. "Att vördi' prosten, som ä' så gudfruktig å' noga annars, kan villa ta' af dom di namn vår Herre sjelf ha' satt på dom å' sätta latin i stället", det var bara människofunder och öfvergick den hederlige Petters fattningsförmåga.

Somliga morgnar fingo dock både Petter, Brunte och hönsen sköta sig sjelfva. Då gick den unga flickan stilla och drömmande bland alar och pilar der nere vid den lilla insjön, i glada svärmiska hjerteutgjutelser till Gud, alldeles som om hon haft honom bredvid sig, gråtande af lycka och fröjd och omfamnande de kära gamla träden, sina drömmars förtrogna.

Ibland åter språkade hon med blommor, skog och mark, fritt hängifvande sig åt sin fantasi. Ack, huru många små romaner drömde hon ej då ihop, der *hon* naturligtvis alltid innehade hjeltinnans roll! Huru mycket ädelt och stort utförde hon ej då, huru lågo ej alla beundrande vid hennes fötter!

Föräldrarna voro mycket noga med hennes lektyr, dock fick hon gerna läsa goda, sedligt rena berättelser, äfven om de ej särskildt voro affattade för ungdom. Att en gång komma ut

i världen, alldeles obekant med allt som ej tilldrog sig inom hennes lilla värld, ansågo de ej nyttigt. Dock kommo alltid de böcker flickan läst under liflig diskussion i familjekretsen och barnatårarna kommo ofta fram, då de äldre och erfarnare totalt sablade ned just hvad som mest slagit an på det unga och oerfarna sinnet.

Det var likväl ej ensamt denna läsning som gaf stoff till de ljufva men farliga dagdrömmier åt hvilka hon i ensamheten hängaf sig; den unga flickans egen känsliga själ och lifliga fantasi, närd af landtlifvets egendomliga, poetiska färg och isolering, kunde lätt frambringa dem ur allt som omgaf henne.

Undersådana "poetiska dagar," som hennes far skämtsamt kallade dem, hände det allt, att hon glömde sina åligganden vid frukost eller qvällsvardsbordet. Prostinnan skyndade då att ordna allt, så att "pappa ej skulle märka något", och gamla Märta sprang röd och svettig från spisen för att kalla henne in. Fick pappa i alla fall reda på saken, så kunde han väl rynka pannan litet och se en smula allvarsam ut, men hvem kunde väl nännas säga något åt det älskliga barnet, när hon kom med tårfyllda ögon, slog armarna om hans hals och så förtroendefullt log emot honom.

Läraryninnan tyckte väl ibland, att föräldrarna voro bra svaga för sin lilla flicka och var orolig för henne; men hon var sjelf så intagen af sin elev, som nästan alltid var lydlig, vaken och vetgirig, att ej heller hon hade hjerta att förebrå

henne, om någon gång en liten försummelse förekom.

De käraste lektionerna för Elsa voro dock när fadern undervisade henne i kristendom. Han gjorde denna undervisning så enkel och naturlig, så frisk och lefvande; ingen inlärd högtidlighet, inga invecklade fraser och hårklyfverier. Allt fick gå så småningom, till dess det vaknande förståndet kunde följa med. Katekesen fick hon tidigt nog börja att läsa, äfven utantill, fastän långsamt och försigtigt, ja kanske innan hon fullt förstod allt deri; men när minnet hunnit tillgodogöra sig innehållet, hade hon också en skatt att bygga på vid hela undervisningen och kunde mycket lättare följa med och uppfatta sin fars mästerliga förklaringar. Elsa kunde ej nog förundra sig, då hon hörde barn, som varit i offentliga skolor, jemra sig för "de odrägliga religionstimmarna" — det gick alldeles förbi hennes erfarenhet.

Dagen efter födelsedagsfesten var Elsa punktligt inne i köket hos modern klockan half åtta, för att uträtta sina små sysslor. Kaffebordet dukades på verandan. Flickan sprang beskäftig och varm från mjölkammaren till köket. "Tant Ida" skulle ha nysilad mjölk, den var nyss hemkommen, och nu sprang Elsa upp till henne med muggen. Det behöfde hon visserligen inte, men det var så roligt, och tant tyckte så mycket om när "lilla Elsingem" kom uppspringande med den.

Klockan på slaget åtta var prosten nere. Han var mycket punktlig och tyckte ej om att

vänta, därför lagade hans hustru så vidt möjligt var, att allt var i ordning till dess han kom. Efter en kort andaktsstund satte man sig till bords.

Föräldrarna voro ej fullt nöjda med Elsas aptit. En sådan der liten bondtös, som skalar omkring i backarna från morgon till qväll borde egentligen aldrig känna sig mätt, tyckte prosten, men både lärarinnan och Elsa tyckte, att när hon druckit ett qvarter mjölk och nu var i fullt arbete med att förtära en stor smörgås med ägg till, kunde man väl vara nöjd.

Sedan berättade flickan, att modern lofvat, att tant och hon skulle få väfva en liten väf tillsammans i de der små väfstolarna, som voro så lätt skötta och ej ansträngde så mycket, det skulle bli förtjusande roligt och det gjorde inte något, om det ej blef så vackert, hade mamma sagt, det kunde nog användas ändå. Fröken anmärkte skälmaktigt, att hon förmodade, de ej skulle få det bästa garnet att väfva af.

Men Elsa var ändå litet fundersam i dag och tystnade ibland helt tvärt midt under pratet. Fadern märkte det, slog armen om hennes lif och såg med ett humoristiskt leende in i hennes ögon i det han sade:

"Min kära Elsa, du ser mäktigt djupsinnig ut i dag, jag undrar hvilka viktiga spörsmål du går och grundar på. Är det något gamle Petter och du funderat ut på morgonqvisten?"

"Usch pappa, du skrattar jemt åt mig, om jag ser litet allvarsam ut", svarade hon, men

kunde inte låta bli att dra på munnen, "aldrig tror du, att jag kan tänka på något ordentligt."

"Joo, kära barn, det tror jag visst det", svarade han småleende åt hennes ifver, "men jag vet sådana små lustiga funderingar din hjerna brukar frambringa. Hvad är det nu då, som är så för fasligt allvarsamt?"

Far och dotter gingo med armarna om hvarandras lif fram och åter på golfvet.

"Jo pappa, jag funderar på, hvarför du inte skulle vilja släppa mig på bal, när du tror att Gud kan vara med oss der. Pappa citerar ju sjelf så ofta det der språket: Är Gud med oss, hvem kan då vara emot oss?"

"Min lilla flicka", sade prosten, nu i hast blefven allvarsam, "det är viktiga spörsmål du nu kommer med och jag tror att mamma en gång, när du blir litet äldre, bättre än jag kan besvara dem. Ett är dock visst, att fåfängan och afunden ofta smyga sig in i balsalen och att lögn och smicker der lätt kan förvilla ett oerfaret barn, som du. Men du kan ju vara lugn och trygg, så länge du har farsgubben och morsgumman, som vaka öfver dig. Bry nu inte din lilla hjerna med den der saken mer, utan dansa du med Jan Petters lilla Olle och Lisa och gamla Märta och hela surfven, det är roligt nog tycker jag, eller hur?"

"Åja det förstås men — — inte kan jag hålla på med det jemt heller", Elsa såg halft misslynt, halft skälmaktig ut.

"Nej det medgifves", sade prosten skrat-

tande — "men säg mig nu i stället för att filosofera öfver det der aldrig lösta problemet, hur tänker du använda hela denna långa fridag?"

Det var lördag, och sedan Elsa blifvit större, hade hon den dagen vanligen ledig.

"Ack, jag har så mycket att göra i dag så", sade flickan muntert. "Först och främst skall jag sy gamla Britas linne färdigt, hon kommer och hemtar det i middag. Så skall jag hjälpa mamma och Märta att baka och i eftermiddag skall jag gå till gamla Petterssons i skogen. Då bjuder madam på kaffe, och se'n har hon lofvat att följa med mig och plocka linnea. Söta tant, följ med mig", utropade hon och sprang till sin lärarinna, som satt med sitt arbete vid fönstret.

"Ja, jag vet inte", sade denna leende, "jag borde egentligen skrifva bref i dag."

"Å — det kan tant göra i morgon — lilla rara söta tant, följ med mig så ska' vi narra gubben att tala om "genraln och gulo", om han är inne", envisades flickan klappande, kyssande och smekande henne.

"Du lilla toka", sade hon skrattande, "jag får väl lof att följa med då, för "genrals och gulos" skull."

Elsa dansade och snurrade rundt om i sin glädje att få "tant" med. Men sedan skyndade hon att sätta sig och sy på gamla Britas linne. Gumman var blind och bodde i fattighuset; Elsa brukade ofta vara hennes sömmerska, då prostinnan vanligtvis släppte till materialerna.

Dagen var ovanligt vacker med lagom värme,

och fröken ångrade ej att hon följt Elsa på promenaden genom skogen. Den behagliga doften från barrträden blandade sig harmoniskt med ångorna från gräs och skogsväxter, efter ett litet mildt regn på förmiddagen. Foglarna jublade i träden, och de hvita skyarna smulto allt mera bort, lemnande rum för eterns rena djupblå glans.

"Hur är det med liten Elsa, du är så tyst?" frågade fröken.

"Ack tant", sade den unga flickan och drog ett djupt andetag i det hon såg upp på sin vän, leende och med tårfyllda ögon, "jag vet inte riktigt hur det är; det är så vackert och jag känner mig så genomlycklig, så jag blir riktigt ängslig."

"Jo jo men, det händer nog", sade lärarinnan mera för sig själf än till flickan, och sedan fortsatte de under tystnad vägen.

Hos Petterssons blefvo de mottagna med den största hjertlighet. Hustrun hade varit "frökenpiga" vid herrgården och gubben kusk, så att både värdfolket själfva och möbleringen utvisade en viss förfining. Der fattades hvarken stoppade stolar och soffa med blått och hvitt bomullstyg eller nålfat och nåldyna med granna nålar i eller små fina kaffekoppar med inskriptioner på byrån. På väggarna och i ett album funnos åtskilliga porträtt, och på bordet låg "Fäderneslandet" och "Svenska Veckobladet."

Gumman neg prydligt och bad herrskapet hålla till godo och sitta ned, medan hon kokade kaffe. Gamle kusken satt och lappade skor vid

ena fönstret, men kände sig litet fundersam, huru han på ett passande sätt skulle kunna föra konversationen, under det att gumman var ute och styrde med kaffet. Elsa hjälpte honom dock på trafven.

"Har Pettersson varit till staden nyligen?" frågade hon.

"Jaa, ja' va' der i förriga veckan mä' lite' smått ur trägåln, men di betalar fasli' usselt i sta'n, vet fröknarna, Gu' vet hva' landtman ska' lefva åf te' slut", sade gubben.

"Å, det blir väl bättre tider igen ska' vi hoppas", tröstade fröken.

"Ja, vet ja' hva' man ska' suponera", fick hon till svar.

"Då var väl Pettersson framme och såg på jernvägen kan jag tro, kanske Pettersson till och med åkte på den?" frågade Elsa illmarigt.

Nu tog gubben af sig glasögonen och vände sig helt om på stolen mot flickorna.

"Nej, vet fröken dä' va' ja' inte", sade han allvarsamt. Ja' för min del tycker, att dä' ä' ett fali' dumt påhitt, den der jernvägen, som bara kostar lande' pengar. Men dä' ä' så många nya årnamenten nu för tiden så." —

"Ja, men kära Pettersson, nog kommer man bra fort och billigt fram, nu emot förr", tyckte fröken.

"P-a-h!" fnös gubben föraktligt till, "just som inte genraln å' ja' kom fram vägen lika bra, när vi va' ute å' åkte mä' gulo å' beta emellanåt, å' mycke' bättre för rexten, för vi rände inte i

väg, så vi kunne köra armar å' ben åf både oss å' hästar, å' fram kom vi som sagt — dä' ä' ju bara åt'en for hemifrån lite' förr, å' dä' ä' då bra simpelt te' förstå."

Gubben vände sig triumferande emot dem undrande, om de kunde ha något att anmärka emot en så klar och grundlig bevisföring.

"Ja, men så skall väl Pettersson besinna, att maken till generalns "gulor" är väl inte godt efter" invände den sluga Elsa.

"Der sa' lilla fröken ett rasande sant ord", utropade gamle kusken och slog med sylen på skon han höll på att laga. "Dä' ä' mycke' dä', ve' så unga år, te' kunna ha' ett sånt omdöme', men så brås hon också på bå' far å' mor. Ja' vet väl, te' par exempel, mä' min pojke, dä' va' godt gry i den också, så ung han va', å' när han feck ta' tömmerna ibland, å' köra gulo genom grinda', så såg ja' allt att han hadde rätta tagena i sej."

"Hur gammal var Fredrik, när han dog?" frågade Elsa.

"Sjutton år, lilla fröken, å' dog i lungсот", sade gubben suckande. "Åja, dä' va' mä' pojken just som mä' gulo, maken fins inte i vår tid. Å' så lydig å' så obstruerad va' han vet fröknarna, — ja' ljuger inte — så han stog som ett tändt ljus bara ja' ga' 'en så mycke' som ett ögonkast. Ack, ja mins så väl en gång han skulle fara te' sta'n å' hemta varor, han måtte öfver Hjelmarn då förstås, å' dä' va' i vårskarpen, så genralska som alltid va' lite' hastiger te' humöre', trodde

att sjön inte va' säker. När dä' led mot qvälln, å' pojken inte hördes åf, så vardt hon så alterert, så dä' va' rysligt, å' skecka ner efter mej. Kära Pettersson, sa' hon, ja' ä' så ängslig att inte pojken hörs åf, sa' hon, hva' säger Pettersson, ska' vi skicka ut folk, tänk om han åkt ner på sjön! Nej, nådi genralska, sa' ja', var lugn för dä', sa' ja', ja' ha' aldri' upsalvera, att pojken ha' gjort imot befallning, sa' ja', å' mä' dä' vardt genralska nöjder, å' pojken han kom förstås, han ha bara vurti opphåld på vägen mä' sina affärder. Men nu kommer gumman sir ja' mä' kaffetårn, om herrskape' vill göra henne den äran."

Under kaffedrickningen fortgick samtalet oafbrutet, gumman trugade, neg och var glad för hvarje bit de främmande förtärde, men gubben förde fortfarande ordet. Så kom man att tala om tidningarna och den på våren slutade riksdagen, hvilkens förhandlingar han med stort intresse följt.

"Ja, dä' ä' nog allt mycke' bra", tyckte Pettersson, "nya representation å' alltsammans, bara nu inte presterna la' sej så mycke i dä' moraliska*), dä' skulle di inte bry sej om, för dä' hör dom då egentligen inte till."

Sedan kaffet med påtår var drucket och gumman knutit sin ljusa netteldukshalsduk på hufvudet, skulle man begifva sig ut i skogen för att plocka linnea. Gamle kusken reste sig och gjorde ställningssteg för dem, alldeles som han

*) Menades det politiska.

gjorde för "genralska", men bad dem ursäkta, att han ej gick med, han hade för stora klumpiga händer för sådant arbete, sade han, och så började ryggen bli så stel och omöjlig, annat var det med fröknarna "som va' te' par exempel, alldeles som snöflinger."

Dagarna gingo lugnt och regelbundet, det var i Augusti; larsmässpäronen voro färträffliga, och astrakanerna voro ej heller att förakta. Elsa hade nyss haft en spel-lektion, och var nu ledig till middagen. Hon hade fått beröm i dag, och som fröken var temligen sparsam derpå, var det så mycket roligare. Flickan hade samlat en anseelig hög äpplen och päron med hvilka hon flugit upp i ett gammalt äppleträd, mumsande på frukten under det hon spann i hop en högst angenäm framtidsbild för sig. Hon reste verlden omkring som piano-artist, firad och beundrad som ingen annan i hela den civiliserade verlden. Det ena engagementet efter det andra haglade öfver henne, hon visste ej hvilket hon skulle utvälja, men hade nästan beslutit sig för att tillbringa vintern i Italien, antingen på Sicilien eller vid Comosjöns tjusande stränder. Hon höll just nu en concert i Paris — applåderna ville aldrig ta slut. — En blek, intressant rysk furste med eldiga, svarta ögon bugade djupt för henne och räckte henne en praktfull bukett i de svenska färgerna. Han skulle just till att tala, den vackraste mest flytande franska man kan tänka sig, men hann

ej få fram ett ord, förr än den förargliga gamla Märta kom och afbröt hela det behagliga ordflödet ropande:

"Elsa, Elsa, hvar ä' hon, mamma vill tala ve' na."

"Hm" — fnurrade drömmerskan till, men hoppade dock vig som en katt ned ur trädet och var inom en minut i köket.

"Hvad vill du mamma?" mumsade hon.

"Du måste skala den här potatisen barn, det är så brådt så" —

"Ja, mamma, får jag sätta mig på verandan bara?" Der satt fadern före henne.

"Hörde du när tant och jag spelade Haydn i dag, var det inte stiligt kanske?" sade hon och bet af ett stort äppelstycke. "Jag fick beröm af tant ska jag tala om, och nu får jag snart börja försöka mig på sjelfva fader Beethoven sa' hon."

"Nå det var roligt, min lilla flicka", sade fadern glad.

"Men pappa sa' inte om du hörde oss?" vidblef flickan.

"Jo, det gick riktigt bra", tyckte prosten, "du spelade diskanten tror jag".

"Skulle tro det, gubben min", skrattade Elsa och kysste honom. Hon var alldeles uppspelt i dag. "Men när jag kommer att spela Beethoven, då blir det vådligt livvadt, men vådligt svårt med förstås, och sådana urstiliga etyder jag har fått sedan — jag blir riktigt yr i mössan tror jag." —

"Ja, jag tror så med", sade fadern skrattande.

"Men kära barn hvad säger mamma om alla fula skolpojksord du har fått tag i, hon som är så prydlig. Dem får du lof att lägga bort igen, de låta alls inte bra i en ung flickas mun, ha inte mamma och tant sagt dig det?"

"Aktar mig allt för dem du — det är bara när jag blir så här uppsluppen de der orden komma fram. För resten är det flickorna Rosenhane som lärt mig dem, de va' så fullproppade med sånt der, när de kommo hem från skolan, så det kan aldrig pappa tro, å, det var för vådligt lif — —"

"Nej, kära barn, hejda dig nu", bad fadern.

"Skall försöka, men inte kan jag lofva, söta pappa", sade flickan litet snopen, "de slinka fram utan att jag tänker på 'et."

"Hvad säga baron och friherrinnan om att flickorna nyttja sådana der riktigt simpla ord?" sade prosten och försökte att se mycket ogillande och allvarsam ut, fastän det ryckte i mungiporna på honom, då han såg flickans kostliga minspel.

"Bara skratta, ingenting annat", svarade hon och såg skälmaktigt men litet tvekande upp, undrande hur långt hon vågade gå. "Ack, Rosenhanes ä' inte alls så noga med flickorna så här ute på landet som — — ja, jag menar", rättade hon sig litet förlägen, "de ä' så odygdiga hemma så, och föräldrarna bara skratta åt dem."

"Hm — — jåså", sade prosten och beredde sig att gå in.

"Nej, vänta litet, gubben lilla", ropade Elsa

ifrigt i det hon ilade in med potatisen i köket — ”kommer straxt.”

Inom ett ögonblick var hon ute igen.

”Det var inte egentligen om flickorna Rosenhanes odygd jag tänkte tala inte, domine pater — nu var jag väl tillräckligt vältalig”, sade hon skälmaktigt, och smög sig smeksamt intill honom.

”Ja, du är så lärd så du kan snart prata omkull hela filosofiska fakulteten, men du skall väl vara barmhertig mot dem ändå”, bad fadern.

”Ja, det lofvar jag dig min hedersgubbe”, sade Elsa.

”Nå hvad var det för riksvigtiga saker du hade att tala om, var det bara att du med din förfärliga lärdom skulle qväsa de der stackars Upsala-gubbarne?”

”Nej då, det var bara fråga om *en* gren af vetenskapen, linguistiken.”

”Vaserra tre! — *Bara!* — Nå, hur låter det nu då, doktor in spe?”

”Nej, spektakla inte med mig nu.”

”Jaså, — som du befäller, farsgubben får väl lyda han förstås.”

”Seså, var snäll nu, så skall du få veta, att de narrade mig att både ”parler francais” och ”speak english” hos Rosenhanes i går qväll.”

”Nå, hör man på bara! Du tänker då alldeles förskräcka dina gamla föräldrar med din hiskliga lärdom.”

”Usch då, så du skojar med mig, pappa! Men vet du först var jag så rädd så orden fastna i

halsen på mig, och så satt den der otäcka Malcolm der i ett hörn och grina åt mig så" —

"Nå, då lät det väl bra, min lilla flicka."

"Neej då! — Men se'n blef det så vådligt lifvadt så — Betty är riktigt urstyf hon förstås."

"Är det högsta graden det?"

"Jaha — men mademoiselle Cecile, fransyskan, du vet — hon talar riktig pariserfranska hon — tyckte att jag redde mig riktigt bra, sa' hon. Engelska tyckte hon jag talade riktigt finurligt och franska med."

"Sade hon så der?"

"Asch nej då, inte kan *hon* tala svenska inte, det vet du väl."

"Jaså, skall det vara svenska det der?"

"Jaa då, men så sa' friherrinnan att tant och jag skulle få tala språk för henne *hela vintern* du, två eftermiddagar i veckan, ända till dess de resa bort i sommar du, hvad tycks om det, min egen lilla rara gubbe, var det inte roligt säg?"

"Jo, kära barn, det var det visst det, friherrinnan är så snäll mot dig, så vi kunna inte vara nog tacksamma."

"Ja hon är så "vådligt snäll så, — men så är hon något dann med dig också pappa, och med mamma se'n, hon tycker att mamma ser så nobel ut. Mamma blef så till sig, när jag talade om det så, — jaa, om talöfningarna förstås."

"En sådan liten slamra du är."

"Gå in och duka Elsa lilla, Ulla har inte tid i dag", hördes moderns röst i köksdörren.

"Strax, morsgumman lilla!" Och som en blixtnick för Elsa i väg med en munter nick åt fadern.

När flickan gått, kom prostinnan ut på verandan. Det fina, vackra ansigtet var upphettadt af köksvärmen och det stora ljusa köksförklädet viket åt sidan.

"Kära gubben lilla, du skämmer alldeles bort flickan", började hon, "hur kan du låta henne vara så näsvis emot dig."

"Näsvis — hm — kära gumman lilla, det var hon väl inte heller", sade prosten en liten smula förlägen, "låt henne du vara frispråkig och glad, så länge hon kan få, tids nog komma bekymmer och stäfja hennes munterhet."

"Ja, tro mig, hon ser nog att hon kan få dig hvart hon vill, och med respekten är det som det kan. Om inte jag höll igen så" — vidblef prostinnan halft på skämt och halft på allvar.

"Jo, jag tycker just det", skrattade prosten, "hvad var det för en liten morsgris här om dagen, som slog armarna om halsen på dig, och narrade upp dig att dansa mazurka, fast du var så trött efter hela storstöket."

"Allting kommer du då ihåg också," smålog prostinnan. "Nå ja, vi äro nog svaga för henne båda två, när allt kommer omkring."

"Så du måste erkänna det ändå, det kostar väl på det", retades prosten och drog henne smeksam ned bredvid sig på soffan.

Det var ett vackert, ståtligt par, ännu i sina bästa, kraftigaste år. Huru skämtsamt och glad prosten än ibland kunde vara, glömde han aldrig

sin värdighet. Icke heller föll det någon annan in att frigöra sig från inflytandet af den i all sin ödmjukhet dock öfverlägsna anden hos presten, själasörjaren.

"Så snällt af barons att låta Ida och henne tala språk för mademoiselle Cecile", fortfor han allvarsammare.

"Ja, jag blef så glad åt det", svarade prostinnan, "hvem vet hurudant hennes lif kan bli. Den enda rikedom vi ha att ge henne äro de kunskaper hon kan få inhemta."

"Ja visst, det har du nog rätt i, men den bästa rikedomen är ändå gudsfruktan och nog tycks vår lilla flicka ha sitt fäste i Gud", sade presten tankfullt.

"Det har hon visst det", sade prostinnan suckande, "men hon är så liflig och svärmisk och tar så lätt intryck; nog får hon många stötar i verlden, stackars liten tös."

"Hvem får inte det, gumman lilla, utan strid blir ingen karaktär utvecklad, men har hon det rätta fästet, så går hon nog segrande ur striden."

"Kors i all verlden — soppan!" — skrek prostinnan till och rusade i väg inåt köket, då ett misstänkt fräsande och os började förspörjas derifrån.

"Betty Rosenhane har slutat i skolan nu", berättade Elsa vid bordet, "men nu vill hon upp i vår till Vallinska skolan och ta studenten på klassiska linien — hon har läst latin hon, pappa — men jag vet inte om hon får för baron."

"Det är märkvärdigt om inte du också vill

bli student och gå och stoltsera med hvit barrett, om Betty skall göra det", sade fröken leende.

"Nog vore det stiliget alltid, men jag får väl inte förstås", sade Elsa och försökte se litet surmulen ut.

"Nej, se hvad det vore, men *stiliget* vore det då inte att se en sådan der liten ostyrig bondtös som student", retades prosten.

"Åja, det blir väl ingenting af heller", sade Elsa, "jag skall väl lära mig köksvetenskapen under mammas och Märtas ledning i stället, men de äro så kinkiga, så der blir jag bestämdt aldrig approberad."

Andra kapitlet.

På hösten hade prosten ännu mer arbete än annars, med husförhör etc., men dessa embetsgöromål lågo honom särskildt om hjertat. Då kunde han förtroligare och närmare vidröra folkets enskilda behof, deras särskilda pligter, bekymmer, skötesynder m. m. Han älskade sin församling och menade dem så väl, om det än sparsamt erkändes. Ibland hände det nog, då han var uttröttad och de olika religiösa sekterna eller de öfverbildade genom religionsförakt och sturskhet gjorde sin pastor mera bekymmer än vanligt, att han var litet kort om hufvudet och kunde svara hastigt och snäsigt på sin omgifnings ord, synnerligast hustruns, fröken teg då vanligen. Ingen brydde sig emellertid om dessa små ryck, prostinnan smålog blott och nickade menande åt fröken. Kom då Elsa in färdig att slå upp sin språklåda, vinkade de blott åt henne och modern hviskade: "tyst nu, pappa är litet kort om hufvudet." Flickan satte sig då med sitt handarbete, tyst som en liten råtta eller också småpratade hon med tant.

Efter att en stund i ensamheten på sitt rum ha kämpat en ofta hård kamp med Gud i bö-

nen, kom han in till de sina, glad och vänlig som vanligt, och alla bjödo då till, hvar och en på sitt sätt att muntra honom. Ibland hände det också att först om aftonen, då han blef ensam med sin hustru och fick tala fritt ut med henne, hjertats oroliga vågor lade sig för hennes milda ord och stilla inflytande.

Vintern hade äfven sina särskilda nöjen och behag för Elsa. Hon låg då och drog sig betydligt mycket längre om morgnarna, så att hon blott hann spela öfver en stund före frukosten. Sedan vidtog lektionerna, afbrutna af kälkbackskåkning, snöbollskastning, ett och annat besök i stall och höns hus.

"Roliga böcker" hade hon då mera tid att läsa, men bäst var det ändock i skymningen. När mamma då skötte mjölkammaren, smög sig Elsa in till pappa, då han, endera berättade någon vacker saga om "små snälla gossar och flickor" eller blåste på sin gamla flöjt någon fosterländsk melodi, hvilket Elsa fann oförlikneligt vackert. Kom så mamma in i förbifarten var glädjen fullständig.

Nu hade visserligen den unga flickan växt ifrån dessa barnsliga nöjen, och flöjten hvilade dammig och sönderskrufvad på en hylla, men besöken hos pappa i skymningen fortforo dock. Nu afhandlades djupsinniga ämnen, religiösa, historiska, naturvetenskapliga — filosofien — icke ens undantagen och prostens skrattade ibland rätt hjertligt åt sin dotters märkvärdiga slutledningar

och frågade, om hon tänkte rikta vetenskapen med ett splitter nytt filosofiskt system.

Litet senare på qvällen samlades alla vid lampan i salen. Då satt prosten vanligtvis med sin pipa i munnen i soffhörnet eller gungstolen och Elsa och tant turade om att läsa högt.

Det hände ibland att den unga flickan började se litet trött och sömning ut, och då kunde till omvexling tant och hon spela ett à quatre mains eller deltog hela sällskapet i någon tankelek, som mycket roade sjelfva pappa.

Söndagarna voro alla arbeten undanlagda, så många som kunde voro i kyrkan på förmiddagen. Ingen puritansk stränghet iaktogs, men prosten ville helst, om det var möjligt, att de skulle vara ensamma den dagen, och en egenomlig prägel af glad, stilla söndagsfrid hvilade öfver hela huset, som lemnade ett outplånligt behagligt minne för hela lifvet hos dem som någon tid fått njuta deraf.

På våren började Elsa sin nattvardsläsning, tillsammans med den öfriga ungdomen i socknen. Det var en stor skara och mycket arbete för den outtröttlige läraren, men genom hans ovanliga förmåga att undervisa klart, redigt och enkelt, samt med den egna erfarenheten till grund, blefvo också hans läs barn vakna, läraktiga och vanligtvis mycket snälla.

Det var en lycklig tid för Elsa, inga af nutidens moderna tvifvel störde hennes sinnesfrid, enkelt och förtroendefullt mottog hon de heliga sanningarna, och hon slöt sig under denna tid

trosvarmt och innerligt till vännen öfver alla vänner.

Lifvet föreföll henne så skönt, och människorna som en enda stor syskonkrets, dem hon alla velat sluta till sitt hjerta i innerlig kärlek, om det varit möjligt. När hon sedan vid konfirmationen aflade sina trohetslöften, var det ej blott i ett känslorus hon gjorde det, utan med en fast och allvarlig känsla af de heliga förpligtelser hon iklädde sig och en uppriktig föresats att med Herrens hjälp söka fylla dem så mycket hennes menliga svaghet tillät. Hon tyckte sig känna, huru denna kraft växte, då hon fick emottaga nådemedlen. Ack, om hon då kunnat utföra allt stort, ädelt och godt som hennes hjerta manade henne till!

Det var med en viss saknad hon måste återgå till hvardagslifvets små pligter. Sina studier skulle hon fortfarande sköta, dock endast under faderns ledning; hennes kära tant skulle flytta på sensommaren, och det var en stor pröfning för henne.

Mamma behöfde också så väl hennes hjälp i hushållet. Visserligen hade det varit mera förenligt med Elsas nuvarande sinnesstämning att få göra något storverk, uppoffra sig för menskligheten eller så — — men — hemmet behöfde henne, och för hemmet var hon väl också egentligen skapad.

Ju närmare dagen kom för lärarinnans flytting, ju svårare föreföll det stackars liten Elsa. Hon var så ovan vid hvarje sorg, allt och alla

i hemmet tycktes blott tänka på hennes trefnad och lycka, alla hennes små önsknings, funderingar och nycker hade sorgfälligt blifvit uppfyllda, och hvarje det minsta lilla törne på hennes väg hade omsorgsfullt blifvit undanröjdt.

Under de sista åren hade tant Ida och hon varit nästan som två systrar, alla Elsas nöjen, förhoppningar och sysselsättningar hade hon delat. Hvem skulle nu ersätta en systers plats hos henne! Nog blef hon bra ensam!

De första dagarne efter frökens afresa, gick också flickan der tyst, trumpen och fåordig; föräldrarnas försök att roa henne gjorde stort ingen verkan. Flickorna Rosenhane och förvaltar Petterssons dotter kommo till prestgården, det var nog roligt så länge de voro qvar, men när de reste var det lika tomt igen. Farbror Bernhard gaf henne en tam ekorre, ja nog var han rolig alltid, tänk hvad tant skulle ha skrattat åt honom, men inte kunde han ersätta den förlojade vännen. Så fortgick några dagar i trumpen dysterhet. Det var en afton vid sextiden.

"Skulle du inte gå och helsa på Madam Pettersson i qväll Elsa, kanske gubben har några roliga ord att lära dig", sade prostinnan.

"Ja, om mamma vill så" — sade flickan likgiltigt.

"Nej, kära barn, nog gör det mig detsamma, men jag trodde att det skulle krya upp dig litet", svarade modern.

Elsa sade intet.

"Stackars min lilla flicka, om jag visste hur jag skulle få dig glad igen", sade prostinnan ömt.

"Ack, jag kan visst aldrig bli glad mer." Nu började Elsa att storgråta.

Modern var färdig att gråta med, men teg och lät henne hålla på en stund, slutligen sade hon:

"Mins du en liten bok vi läste tillsammans i höstas, som du tyckte så mycket om. *"Sjelfviskhetens faror"*, tror jag den hette."

"Ack ja", utropade Elsa lifligt, "det mins jag så väl, tant och jag kommo öfverens om att varna hvarandra, om vi skulle visa några symptom men, nu är hon borta och kan inte varna mig och inte jag henne;" hon suckade djupt.

"Men tänk om jag gör det då", sade prostinnan tveksamt och smekte hennes kind.

"Är jag sjelfvisk mamma?" frågade flickan och böjde sig ner öfver sitt arbete med högröda kinder och tårar i ögonen.

"Hvad tycker du sjelf min älskling", sade modern. "Flickan i boken genomgick en sorg, som bra mycket liknade din, tycker jag, och du ogillade då så mycket hennes försjunkande i sig sjelf och glömska af alla andra."

"Ånej mamma, det var bara egensinne hos henne och inte va' de just så snälla vid henne heller", tyckte Elsa.

"Så mycket mindre tillräknelig var hon då, tycker jag", sade prostinnan stilla.

Elsa sade ingenting på en stund, men ett par stora tårar föllo ned på hennes arbete. Hon

tyckte allt att hennes mor var bra hård och hjertlös, en och annan tanke på att hon glömt sin egen ungdom och var temligen orimlig började att spöka i dotterns hjärna. Men sjelfvisk, se det var då en sak som hon aldrig var. Elsa undrade om hon någonsin tänkte på sig sjelf eller hade några önskningar. Och tant och mamma hade ju varit så goda vänner, nog kunde hon väl också känna det tomt ibland. Sjelfvisk, sjelfvisk, ljöd det oupphörligt i hennes öron. Nej då, sjelfvisk ville hon *aldrig aldrig* vara. Usch då!

"Mamma", sade hon plötsligt "har du aldrig varit sjelfvisk?"

Modern log. "Åjo, det har jag nog varit, barn lilla", svarade hon, "och är det väl ofta än, det ha' vi alla benägenhet till, men jag hade en äldre väninna, som sade en gång när vi talade om kvinnans kall i verlden: Kära Amelie, kvinnans kall är att se bort från sig sjelf och blott lefva för andras lycka, då först kan hon också sjelf finna någon varaktig tillfredställelse. Vet du min lilla flicka, så har jag också funnit att det är."

Elsa satt åter tyst en stund kämpande med sig sjelf.

"Mamma, jag vill inte vara sjelfvisk mer", sade hon slutligen. "Nu går jag ut och går litet, det är så vackert, adjö mamma", hon kysste modern och gick.

Och Elsa höll ord. Att det kostade henne ansträngning syntes nog i början, men hon stred tappert emot och snart behöfdes det ej heller

någon strid. Hennes naturliga lynne tog ut sin rätt, så snart hon ej sjelf ammade upp sin saknad och gjorde en liten vacker idyll deraf, som så här i landtlifvets enformighet kunde vara intressant nog att frossa i.

"Nej se på barnet", sade prosten helt upprymd då han fick se henne, "nu känner jag igen min flicka. Du såg så bedröflig ut, försäkrar jag, så man kunde tro att hela världens bekymmer lagt sig på dig."

"Tempora mutantur et nos mutamur in illis", deklamerade Elsa med stor patos och såg skälmaktigt på sin far. "Talar jag inte flytande det gamla romarespråket kanske, lika vackert som den der unge lektorn du hörde här om dagen."

"Joo, du är *urstyf*", försäkrade prosten. "Men hvem har satt på dig ditt rätta ansigte igen, kära barn?"

"Det' har mamma gjort" svarade Elsa som hastigt blifvit allvarsam.

"Har mamma gjort det, ja, det kan jag just tro henne om, gumman är en sådan der tusenkonstnär", sade prosten och log kärleksfullt emot henne.

"Jag var stygg och dum förut", började Elsa litet sentimentalt — —

"Ja, nu tala vi inte om det, visa pappa i stället den der ovanliga blomman du hittade i hagen", afbröt prostinnan som visste att hennes gubbe inte tyckte om några sentimentala scener, när han kom ned till de sina om qvällarna. Och nu blef det ett sönderplockande, examinerande

och funderande om den ovanliga blomman, som inte var litet. Prosten var ifrig botanist och blef helt upprymd af det rara fyndet. Elsa och han skulle ut och ströfva i backarna, om de möjligen kunde finna något mera så der rart, eller åtminstone något mera exemplar af samma växt.

Så gick sommaren och hösten. Elsa arbetade både med det praktiska i hemmet och sina studier. Visst tyckte hon ibland ändå, att det blef bra enformigt och en liten smula tråkigt.

"Ack", tänkte hon, "om det blef någon förändring ändå, hvad som helst, bara inte det här eviga enahanda dag ut och dag in." Sedan blef hon nästan rädd för sin egen önskan, hon var ju så lycklig och hade det så bra.

På hösten hade modern och hon varit till Stockholm, hon hade då fått se både en Opera och ett godt dramatiskt arbete och blef alldeles öfverväldigad deraf, hon drömde derom både vakande och sofvande. Hela denna resa stod nu som en ljuf dröm för hennes minne, en saga ur "Tusen och en natt."

Baron Rosenhanes voro hemma öfver julhelgen och flickorna hade talat om, att der skulle bli stor bal tjugondagen. Elsa gick i spänd väntan undrande om hon skulle få vara med, och när bjudningskortet kommo, kunde hon knappast styra sin nervösa oro. Fadern hade just då så mycket arbete och bråk med kyrkoböckernas omskrifning och mycket annat. Ack, hvarför skulle det just vara nu, då var han ju så svår att komma till rätta med! Prostinnan ville, att

flickan skulle få vara med; för en flicka med Elsas sunda, kristliga uppfostran ansåg hon ej en och annan bal så förskräckligt farlig. Prosten deremot såg saken från en mera ensidig synpunkt. Då han läst brefvet slängde han det ifrån sig med en butter min.

"Nå, hvad säger du gubben?" frågade prostinnan efter en liten stunds tvekan.

"Om hvad?" frågade han hastigt.

"Jo, om balen, vill du låta Elsa vara med?"

"Ack, söta pappa lilla, får jag —" bad Elsa.

"Se så, bråka inte nu", sade prosten kort, "Elsa blir hemma och dermed punkt, åtminstone blir det inte med mitt medgifvande hon kommer dit."

"Ja, då tala vi inte mer om det", svarade prostinnan undfallande.

"Du ville nog ha' henne med dig du", sade prosten retligt.

"Åja, det kan jag inte neka till", svarade hon lugnt.

"Ja, det kan jag väl tro, nöjen och nöjen och aldrig annat än nöjen. Jag tycker verkligen att en fattig prestdotter kan behöfva lära sig att tänka på *något* annat." Prosten gick ut och stängde dörren häftigt efter sig.

Prostinnan smålog. Nu var det så att denna jul varit mer än vanligt tyst, ungdomen hade inte haft ett enda så kalladt nöje, mer än en enkel liten festlighet vid prostgården med jullekar, panter och till sist en liten sväng.

Elsa hade gått ut; hon kunde ej tillbaka-

hålla sina tårar och ville inte visa föräldrarna en sådan stackare hon var. Uppkommen på sitt rum gömde hon hufvudet i sängen och gret på ungdomens vanliga hejdlösa sätt. Ack, pappa var ändå bra sträng och ensidig! Och mamma sen! — Skulle hon inte kunna säga ett enda ord, hjälpa sin dotter en smula. Skulle hon aldrig få vara som andra flickor, aldrig roa sig en smula. Nog var hon bra olycklig! — Hvad tjenade det till att hon förde sig med sådan grace i dansen, som hon precis hört baron Rosenhane säga till mamma, när de dansade omkring majstången, om hon bara fick dansa med torparungar.

Emellertid satt prostens på sitt arbetsrum, med sina räkenskaper framför sig, men hur det var så ville det inte bli fart i arbetet; han tyckte att lilla Elsas sorgsna ögon tittade fram öfverallt. Till slut sköt han papperen förargad ifrån sig. Han tänkte på den fasta, allvarliga kristendomsgrund han sökt lägga för sitt barn att bygga sitt lif på, han tänkte äfven på huru klippan Kristus varit ett stöd, en fast grund för hela *hans* lif samt för hans och hustruns hela äktenskapliga sammanlefnad, och huru gladt och trosvisst hans lilla flicka äfven tycktes bygga på den klippan. Han stödde pannan emot handen och funderade. Men — var den grunden ej säkrare och tryggare, än att han skulle frukta för att under hennes föräldrars skydd låta henne bevista en bal, hur skulle den då kunna skydda henne under ett helt lifs faror och frestelser, då

ingen stod skyddande och varnande vid hennes sida? Han hade ju sjelf sagt henne, att han hoppades, att man kunde ha Gud med sig äfven i balsalen och nu? Ack, hvarför skulle han jemt brusa upp och inte tänka sig för! Det var bra tyst och enformigt för en ung flicka så här på landsbygden ensam med de gamla, hon kunde väl behöfva något som lifvade upp henne, stackars liten tös!

Prosten var alldeles bragt ur jemvigten och när matbudet kom om qvällen, hoppades han nästan, att Elsa skulle gråta och se bedröflig ut, så att hans hustru skulle börja bedja och öfvertala honom och han med heder kunna kapitulera, men intet af allt detta inträffade. Elsa hade omsorgsfullt tvättat sina ögon och var sig temligen lik, fast hennes munterhet föreföll en smula konstlad, och prostinnan, ja, hon såg nästan litet skälmaktig ut, tyckte han. Det var då också bra retsamt att hon skulle läsa midt igenom honom! När ingenting nämdes morgonen derpå heller, kunde han inte låta bli att fråga på middagen: "När skulle den der grannlåten bli vid Stensborg?" Elsa såg upp med en liten slug forskande blick och prostinnan hade svårt att dölja ett leende, men svarade helt likgiltigt: "Om torsdag var det."

Prosten satt tyst och rörde i sin tallrik, slutligen sade han litet fnurrigt och litet förläget: "Elsa har väl ingen klädning och så'nt der bjeffs, som passar om hon skulle få vara med."

"Jo bevars, om du tillåter henne att vara

med, så har hon en hvit klädning som är mycket bra", svarade hans hustru.

Det blixtrade till i Elsas ögon.

"Åja, för att slippa se sura miner och dåligt lynne får jag väl ge med mig, som vanligt när ni får något i era hufvuden", svarade prosten halft på allvar halft på skämt.

"Kära gubben, det har ju ingen oroat dig på minsta vis", sade prostinnan skrattande.

"Ja, det förstås att *du* skall ha' sista ordet, det är jag då så temligen van vid", fick hon till svar med ett småslugt leende, "men styr till flickungen så hon blir snygg och ordentlig du gumma i alla fall, men *lif* ska' det vara på klädningen och inga stjertfjädrar, så mycket ni vet."

Elsas armar lågo redan om faderns hals.

"Du lilla söta, rara, gullegoda farsgubbe", jublade hon och kysste honom — "det ska' bli regementsmusik du, och illumination i parken och så fina kottiljonsdekorationer så, sa' Betty, och mycket mera herrar än damer, och glace i form af ett skepp."

"Och små bondtöser i hvita klädningar du", ifylde prosten, "och löjtnanter i uniform, som ska' förvrída hufvudet på dem."

"Nej då, det skall det visst inte", försäkrade Elsa der hon satt på faderns knä, "det är bondtöserna som ska' förvrída hufvudena på löjtnanterna i stället."

"Hör man på bara, du är inte så dum som du ser ut du", skämtade prosten. "Du tyckte allt att pappa var svår i går?"

"Åja, lite', svarade flickan; "jag gret allt en sqvätt deruppe skall du tro men sen så — försökte jag att inte bry mig om det.

Flickorna Rosenhane ska' vara så urringade så, skärt siden med hvita spetsar ska' de ha'", berättade Elsa när fadern var utgången.

"Skulle du vilja vara klädd så, Elsa?" frågade modern.

"Ja, nog är det bra vackert alltid", tyckte flickan, "och inte gjorde det något, eller hur, säg mamma?"

"Ånej, inte gjorde det *dig* något min lilla flicka, det tror jag också", svarade modern och såg forskande på henne.

"Hvem gjorde det något då, tror mamma?" frågade flickan med oskuldsfull nyfikenhet.

"Hvem gjorde det något? — Ja, inte vet jag", sade modern småleende och gick ut till sina hushållsbestyr.

Elsa var ännu ett barn i många fall och när hon blef ensam kunde hon ej underlåta att höja en riktig barnasuck till Gud och tacka honom för att hon skulle få ha' så roligt. Sedan bar det af ut i köket till gamla Märta för att berätta den ödesdigra händelsen.

När Elsa var klädd den stora dågen, var hennes enda prydnad ett rysch med en liten skär kant kring hals och ärmar samt en liten skär rosett på ena axeln.

Prosten stod fundersam och såg på henne. "Hör du gumma", sade han, "hur är det, bru-

kas det inte något bjeffs som lyser i håret eller någonstans, jag tycker att jag har sett det.”

”Åjo, vi kan sätta en liten blomma — — så der” — sade prostinnan leende och fäste en liten törnrosqvist i Elsas bruna flätor och en på axeln.

”Inte vet jag hur det skall vara, men det ser treffligt ut det der”, tyckte prosten mönstrandande sin flicka. ”Och mamma sjelf skäms min sann inte för sig, hvad tycker du barn”, fortfor han och såg på sin vackra hustru med beundrande blickar.

”Mamma är då bra mycket vackrare än jag”, utbrast Elsa och lät sina blickar förtjusta hvila på sin ståtliga mor.

Nu stack Märta in sitt hufvud i dörren. ”Ja, si nu kan ja' då si åt flicka' ska' på bal”, sade hon, ”en der lilla blomma' sir så söter ut tycker ja', förut såg ho' precis ut som en snögubbe.”

”Jag är riktigt ängslig, vet mamma”, sade flickan. ”Att komma ut så der ibland så mycket fint folk och alldeles obekanta! Kanske att jag bär mig dumt åt, så att de skratta åt mig och jag bara får dansa första valsen med farbror, nu tror jag helst jag ville vara hemma!”

”Hvad behöfver min lilla flicka vara rädd för? Om Gud är med dig så är ju allt bra.”

”Ja, det förstås — men ändå så — —”

Då de kommo in i balsalen smög sig Elsa, blyg och förvirrad tätt intill sin mor. Den enkla flickan väckte i början ingen uppmärksamhet, så att hon hann att hemta sig och när hon dansade första valsen med farbror Bernhard hade

hon redan riktigt roligt. Det okonstlade barnet som blef så glad vid hvarje uppbidning och blickade hvarje kavaljer så gladt och förtroendefullt i ögonen, men dock förde sig med så mycken blyg qvinlig värdighet, väckte snart allmän uppmärksamhet oaktadt Betty tyckte, att hon var "så lustigt klädd med sin höghalsade klädning" och inte heller hennes utseende var i ögonen fallande. Ett par unga eleganter från Stockholm försökte komma fram med några vågade hänsyftningar och platta komplimanger, men den unga flickan såg då så förvånad och förskräckt ut och tycktes färdig att springa sin väg vid första oförsigtiga yttrande, så att de kände sig främmande och generade för "den lilla naiva skogsfogeln" och öfvergåfvo henne snart.

Prosten satt i ett inre rum och språkade med några äldre herrar, men litet emellan var han i dörren till balsalen och såg på sin lilla flicka. "Ack jag har så roligt så —" utropade hon efter en liflig polka med en ståtlig gymnastiklärare från närmaste stad. Hon hade fått syn på fadern i dörren och modern strax bredvid. Muntert sprang hon fram till dem och såg dem leende i ögonen.

"Söta prostinnan lilla", sade en elegant nåd med blixtrande juveler och ett lif så urringadt att det nästan var pinsamt för hennes grannar, "efter vi nu sitta så här för oss sjelfva en liten stund, så kan det ju inte anses indiskret att jag gör en liten fråga, helst när vi äro så gamla bekanta och goda vänner; är det sant att lilla Elsa

och ni voro på teatern i höstas när ni voro i Stockholm? Min son påstod att han såg er der, men jag ville inte tro det."

"Joo, det var allt sant", svarade prostinnan småleende åt hennes bestörta min, "vi voro verkligen två gånger på teatern, Elsa har aldrig varit där förr och det roade henne så mycket."

"Åh, — jag trodde aldrig att herrskapet skulle tillåta Elsa att vara med på ett sådant nöje", sade den förnäma damen halft spefullt. "Vår kära prost är så samvetsgrann och nitisk, en riktig föresyn för oss alla" — här fördes näsduken till ögonen — "och den dramatiska konsten har kommit bra mycket i vanrykte hos somliga religiösa personer, men fast jag tror mig vara ganska religiös kan jag inte finna något ondt deri."

"Inte jag heller, det beror naturligtvis helt och hållet på hvad som spelas. En *god* dramatisk föreställning tror jag kan vara ett ganska förädlade nöje", svarade prostinnan. "Men det är mycket sorgligt, att en så ädel konst skall dragas ned i smutsen och bli' till förderf i stället för till förädling."

"Åja, lilla prostinnan är så gruffigt noga, jag kan inte neka att de der så mycket häcklade franska öfversättningarna bra mycket roa mig, det är en elegans, en grace, en sprittande liflighet, som man förgäfvets söker hos andra."

"Det kan väl vara, men det är också en slipprighet, som äcklar och förfärar. Såväl dessa som många andra, äfven af våra inhemska pro-

dukte skulle jag *för ingen del* vilja visa min lilla flicka."

Då de skulle skiljas sade den moderna damen leende och slog prostinnan förtroligt på axeln: "Hör nu min lilla söta prostinna, om det blir mig möjligt att få vexla några ord med min kära prost i afton, min stora flamma brukar min man säga, så var inte rädd att jag skall nämna det der teater-besöket i höstas, jag förmodar att han — ja, ja", med en menande blinkning, "vi kan nog sköta våra gubbar vi, lilla prostinnan."

"Om friherrinnan menar att min man inte skulle veta af det, så är det ett misstag", svarade prostinnan i det en lätt rodnad af förtrytelse steg upp på hennes kinder, "vi ha inga hemligheter för hvarandra, dertill äro vi alltför gammalmodiga."

"Ack ja! jag vet nog att prosthuset är ett litet eden, ett mönsterhem det vi alla kunna ha till en föresyn", sade friherrinnan patetiskt.

Tredje kapitlet.

"Nå var det nu så förtjusande roligt i går kära Elsa?" frågade prosten vid frukostbordet dagen derpå.

"Ja-a-då, det var det visst det", utropade Elsa, "men jag tror att det aldrig roligaste var att få fara hem igen, för då var jag trött på hela staden."

Föräldrarna kunde inte undertrycka ett hjertligt skratt vid dessa ord. Elsa skrattade med, men sedan sade hon, "ja, nog var det alldeles utmärkt roligt, vet du farsgubben, nog hade det kostat på mig att inte få vara med, för någon gång så der vill jag det nog, men nog tror jag att jag skulle tröttna om det blef ofta. Det är nära på lika roligt att dansa här hemma en sväng med flickorna Pettersson och Anton, utan någon ståt."

"Hvem tyckte du mest om på balen då?" frågade prostinnan leende.

"Jo löjtnant G. från —stad gymnastikläraren du vet, han var så rysligt snäll och vänlig så och bockade så stiligt för mig, alldeles som jag varit en grefvinna, å' så den der lilla kadetten från St. sen, och hans syster, åh! hvad jag blef förtjust i dem, å' Majorskan H. och Kam-

rer W. och den der vackra artisten se'n, Gyllén tror jag han hette, honom blef jag alldeles förtjust i för han sa' att den här trakten var det skönaste han sett, och så hade han så stora, svarta ögon och såg så artistisk ut, så genomstilig. Å' gamla grefvinnan Stålsvärd hvad hon var söt — henne tror jag att jag ändå tyckte mest om, och den der bleka kandidaten och — —"

"Nej, nej, hejda dig för all del kära barn", afbröt prosten, "det der blir ju alla hop till slut, du skall väl lära dig tänka litet innan du slamar i väg. Voro de nu lika rara allihop."

"Neej visst inte", försäkrade Elsa, "det var många af flickorna jag tyckte riktigt illa om, de sjäpa' sig så och dansade så obehagligt så det var riktigt otäckt att se på dem. — Och somliga af herrarna pratade sådana dumheter och va' så koketta och obehagliga, så dem var jag just rädd för. Anton och jag dansade just en vals och då såg vi på dem och gjorde våra reflexioner."

"Ja de va' väl djupsinniga", smålog prosten

"Ja, Anton var så elak så, men roligt var det att höra på, men jag är inte så säker, att det var rätt det der, att sitta och kriticera; kärleksfulla va' vi då inte", sade Elsa litet tveksamt.

"Ja vet du det är inte jag säker på heller", sade fadern som hade svårt att vara allvarsam då han såg flickans bedröfliga min.

En stund derefter satt Elsa uppflugen på bordet i gamla Märta's rum och berättade om

gårdagens märkliga händelser och gumman hörde på med största intresse. Supéen var dock det som mest slog an på henne, isynnerhet glacen som var formad som ett skepp, och krokanen.

"Nog ä' dä' bra att flicka' får komma ut litet, sade hon sedan för sig sjelf, "bara inte en så'n der spinkiger löjtnant får tag i'na, våra' flicka ä' alldeles för go' te' råka ut för en tocken der en."

"Hör du gumma", sade prosten när de blifvit ensamma. Han gick med stora steg fram och åter på golfvet.

"Ja hvad är det gubben min?" svarade hon.

"De ä' fasligt goda vänner Anton Pettersson och Elsa."

"Ja kära du, det är väl inte underligt, de ä' ju så godt som uppväxta tillsammans. Inspektor Pettersson kom ju till Stenstorp samma år som Elsa föddes."

"Jag vet väl det kära gumma, — hm —" funderade prosten, "Anton är nog en bra gosse, det har man då aldrig hört annat, men — men — inte vill jag ha honom till måg inte", kom det fram helt hastigt och oförmodadt.

"Måg", prostinnan såg förvånad upp, "nej kära gubben det kommer väl aldrig i fråga."

"Ja, hur kan du veta det", svarade han litet retligt, "jag skall just säga, att Elsa fått en sådan uppfostran, att jag inte gerna vill se henne gift med en fattig bokhållare."

"Vet du August", sade prostinnan, "jag vet då ingen som jag skulle vilja lemna vårt barn

åt, jag blir just ängslig då jag tänker på att hon nu är vid den ålder då sådant kan komma i fråga" —

"Hm — ja, hon fyller snart sjutton år — nog skulle jag gerna se henne förenad med en bra man, om så är Guds vilje, men skulle så icke ske, så är hennes uppfostran och hennes kunskaper i alla fall så grundliga att hon kan försörja sig sjelf. Får hon nu lära sig dubbla italienska bokhålleriet af gubben Pettersson så är det nog bra, bara inte den der Anton skall vara med och hänga näsan öfver henne."

"Kära gubben var inte dum nu."

"Nå tycker hon om att spela för direktör H.?"

"Ja mycket, han är fullkomlig artist och frun är också mycket skicklig, hon tror sig kunna göra stora framsteg under hans ledning."

"Han kan väl aldrig vara farlig *den* heller?"

"Nej gubben, nu är du då alldeles förryckt."

Den unga vetgiriga flickan arbetade också samvetsgrannt såväl under faderns som andras ledning. Gubben Pettersson kunde inte nog förvåna sig öfver hur lätt det gick för henne att lära sig föra böcker, och för Anton började kanske det trägna umgänget med barndomsvännen bli litet farligt. Äfven direktör H. var mycket nöjd med sin elev och då hon åtnjutit hans undervisning i två år hade hon redan flera gånger biträdt honom vid konserter. Detta var nu inte just hvarken i prostens eller prostinnans smak, men hur skulle man också kunna säga nej —

och Elsa tycktes vara så road deraf. Det var derföre inte så ogerna de antogo prostens systers förslag att låta Elsa vara ett halft år i deras hem, för att läsa språk och spela piano med deras barn första tiden sedan deras lärarinna lemnat dem, — blott ett par timmar om dagen. Hennes faster var gift med en förmögen godsegare på landet och hade stort hushåll, Elsa kunde då äfven få deltaga deri.

Stackars lilla Elsa tog denna resa från hemmet som en stor pröfning, äfven föräldrarna ledo deraf mer än de ville visa. Gamla Märta var vid ett oafbrutet dåligt lynne, och kunde inte begripa hvarför "flickstackarn skulle kastas ut i verlden midt ibland frestelser och faror utan både huld och skydd." Då prostinnan småleende förklarade att hon inte trodde henne bli utan omvårdnad i sin fasters familj, vände gumman sig bort utan att bevärdiga henne med ett ord till svar.

Elsa längtade hem och kände sig inte frisk under hela tiden hon var borta, men stannade dock hjeltomodigt qvar hela den utsatta tiden. Visst tyckte hon sjelf att hon var en martyr och att hon med beundransvärdt tålamod burit denna förfärliga pröfning, någon förändring skulle hon visst aldrig mer önska.

Föräldrarna tyckte att hon utvecklats sig mycket under denna tid både till kropp och själ, men äfven förut hade så småningom det glada, odygdiga barnet börjat allt mera vika för den tänkande qvinnan. Ett och annat litet barnsligt

tycke, "en liten förtjusningsfeber" som majoren sade, hade hon nog haft emellanåt, men de hade lika hastigt försvunnit och ännu tycktes hennes hjerta vara fritt för någon verklig böjelse. Gamla Märta började få riktig respekt för sin älsklings hushålls geni, då hon kom hem och till och med kunde lära både "frun" och henne åtskilliga nya anrättningar i den högre kokkonsten.

Det led till julen då Elsa återkom, hon hade rest strax efter midsommar, dagen efter sin tjugonde födelsedag.

Anton och hans systrar samt farbror Bernhard infunno sig dagen efter hennes hemkomst för att helsa henne välkommen åter, och Elsa såg med en viss hjertängslan den unge mannens tydligt visade förtjusning. Det var en vacker, klar vinterdag och dugtigt med snö hade fallit dagen förut.

"Ska' vi inte göra ett par snölyktor", utropade Elsa, "det är så vackert — det lärde jag dem hos faster och farbror också, fast det var så litet snö, kandidaten Ek hjälpte oss."

"Kandidaten Ek, hvem var det, honom har du inte nämt förr", sade modern och såg förvånad upp.

"Kors, det har jag väl glömt då, det var så mycket att tala om", svarade Elsa och rodnade lätt, "jo han är filosofie kandidat, hans far har en egen dom der i socknen. Han ligger i Upsala och läser på licenciaten, men nu kom han hem till jul, han spelar mycket bra piano. Men kom nu An-

ton och Thilda, farbror och pappa kan gerna hjälpa oss."

Gubbarne skrattade och satte stillatigande på sig sina pelsar, men Anton förklarade buttert att han hade ondt i hufvudet.

Inom en liten stund voro tre lyktor färdiga under muntert prat och skämt, äfven unge bokhållarn måste till slut beqväma sig att vara med, och nu väntade man blott på mörkret. Snön var så bländande hvit, och då solen i sin nedgång kastade ett lätt rosenskimmer deröfver och öfver trädens fina grenar, slog Elsa ihop sina händer och utropade i jublande förtjusning — "Ack kan man få se något vackrare!" "Ja du har rätt barn", sade prosten, Guds herlighet är stor äfven denna årstid, "men — någonting kallt och dödt är det ändå." Ofrivilligt kom han att se upp och mötte majorens blick, som med ett egendomligt forskande uttryck var fästad på hans dotter, och han förstod honom. Ingen skönhet kan dock jämföras med menniskoögats, när det är spegeln af en oförderfvad, troende och älskande själ.

"Jo nu se ni ut nu, sådana små frusna röda fingrar", sade prosten då de kommo in, men flickorna förklarade att det gjorde ingenting alls, och snart stodo de vid fönstret, sedan mörkret riktigt inbrutit, och sågo hur gamle Petter tände lyktorna. Af Märta hade han också fått några kamfertsbitar, som han stack ner här och der i snön, så det såg ut som äfven den fattat eld.

"När kommer Rosenhanes hem?" frågade Elsa.

Jo det skulle allt bli snart. Betty var förlofvad med en ung grefve och de började tala om Hildur också, men det visste ingen.

Förmiddagen derpå när Elsa och modern sutto i salen och arbetade sade Elsa plötsligt: "Få se om inte kand. Ek kommer och helsar på hos Rosenhanes i jul."

"Hvarför tror du det?" frågade modern, som utan att hon visste af hvad anledning, kände sig obehagligt berörd när Elsa nämde honom.

"Jo han har akademisk kondition hos dem, i sommar skall han vara här med Ivar hela mellanterminen." Modern drog en suck. "Var han hygglig tyckte du?"

"Ja det var han, och så spelade han så bra, vi spelade Beethovens septett tillsammans en gång."

"Såg han bra ut, jag tror jag kände hans far litet som ung."

"Ånej det tyckte jag just inte, han såg egen ut, han var så mörk så, alldeles som en utlän-
ding."

"Ja det var fadern också, då är det allt den jag menar, hans far var en toker som ung, inte just någon bra karl tror jag."

"Jaså", sade Elsa fundersamt, "nu var han rik och hade anseende, men — inte tror jag han var så omtyckt."

Litet emellan i hennes samtal med modern kom Ek helt omotiveradt med, det hördes att

han var mycket i hennes tankar och allt kom så öppet och osökt fram. Till fadern nämde hon honom mindre, men var glad, öppen och liflig som förr. Det vaksamma modersögat tyckte sig dock upptäcka något i blicken som ej funnits der förr och det var med växande oro och nyfikenhet hon längtade efter Rosenhanes hemkomst.

"Hvad tror du gumman min?" sade prosten en dag.

"Om hvad?" frågade hustrun häpen.

"Om vår lilla Elsa förstås, ack, om barnen jemt vore barn ändå!"

"Så du pratar, kära gubben."

"Ja-a då kunde man få ha dem i fred. Anton får nog platsen efter fadern så om Elsa vill så i Guds namn då", sade prosten resignerad, "men nog skulle jag önskat något bättre åt vår lilla flicka."

"Anton", sade prostinnan skrattande, "kära August, håller du på med det än, var du lugn inte vill Elsa ha honom, stackars gosse."

"Tror du inte", prostens ansigte ljusnade, "ja kära gumma inte sörjer jag, men är det någon annan då, du ser så märkvärdig ut."

"Kanske du är rädd för major Hjelm," sade prostinnan skämtsamt.

"Ånej, min gamla hederliga vän är jag inte rädd för, men om han vore litet yngre kunde jag inte önska Elsa någon bättre", sade prosten suckande.

Och så kom julen. Prostinnan tog emot unge Eks täta besök med illa dold resignation,

som ett oundvikligt ondt som man måste tolerera. Prosten deremot tyckte om den glade, kunnige unge mannen, som så väl förstod att föra ett innehållsrikt samtal. Äfven roade det honom mycket att höra Elsa och den främmande spela och sjunga tillsammans; ofta uppmanade han dem dertill. Att frukta en fridstörare i Ek föll honom aldrig in. Men prostinnan förstod genast hvad klockan var slagen. I alla fall — om han ej kommit igen på sommaren hade det kanske ej varit så farligt, men — nu *kom* han igen.

Det var en lycklig tid för de båda unga, kanhända den lyckligaste, oaktadt oron och det lätta tviflet, som likt en upplifvande dissonans ibland störde harmonierna på hjertats strängspel för att åter låta dem ljuda rikare och fullare än förut. Dessa tjusande promenader, dessa glada samtal om ingenting, rodnad, leenden och tårar, allt detta som alla så väl känna till, endera genom egen erfarenhet eller genom att studera den älskliga idyllen hos andra. Innan de ens hunnit tänka derpå var Ek färdig att resa igen; augusti månad var inne och han skulle följa sin discipel till Upsala skola och äfven sjelf fortsätta sina studier.

"Hva' ska 'en der långa fulingen gå här å' dra för?" frågade gumman Märta en dag då hon hade något "långkok" i spiseln, och Elsa skulle passa på och grädda litet småbröd i ugnen.

"Hvem menar Märta?" frågade Elsa, men blef i detsamma blossande röd, då hon tittade i

fönstret och fick se Eks långa, kraftiga figur derute, i ljusa sommarkläder, halmhatten tillbakskjuten på det långa, yfviga, svarta håret, så att den breda, något låga pannan blef synlig.

"Hvem jag menar", utbrast gumman, "kors, han kommer ju der igen å' gapar inåt fönstre' så" — —

"Inte är han ful", svarade Elsa litet retligt och vispade förtvifladt i fatet med äggulorna och sockret.

"Ä' inte *han* ful, dä' va' fälle necken", sade gumman och såg förvånad upp, "ä' inte han ful som sir ut precis som en mulljan di kallar."

"Mulljan, hvad är det Märta?" sade Elsa och log.

"Ska' inte Elsa veta dä' hon som ä' så lärd", sade gumman litet fnurrigt, "dä' ä' ju så'na der vildar å' menniskoätare vet ja', som missionärerna reser å' ska' omvända."

"Märta tror väl inte att kandidaten Ek är en menniskoätare heller", sade Elsa skrattande.

"Ja vet ja', nog skulle han fälle villa sluka henne kära barn, om han bara finge", sade Märta, "men så mycke' hon vet Elsa, gå inte å' förgapa sej i den der som sir ut så han kan skrämma hästa' te' skena."

"Å, var lugn kära Märta, han reser sin väg nu snart", sade flickan och kunde inte undertrycka en lätt suck.

"Jaa, ajö mä'en! Besittningen grinar han inte åt prosten derute, så di der hvita betarna lyser i mun på'en som han skulle villa bitas", sade

Märta vid fönstret, — nu vände hon sig om —
”si så bränn inte opp bröna’ barn! Å’ så vispar
ho’ ju så ho’ spiller hälften på förklä’ — ta’ hit
så ska’ ja’ hjälpa’na, men så mycke’ Elsa vet
glöm inte hva’ ja’ ha’ sagt om’en der svartmurre
derute.”

”Elsa lilla kom ut, kand. Ek vill ta afsked
af dig, han reser i morgon”, ljöd prostens röst i
dörren. Flickan blef hastigt blek och leendet
dog på läpparna. Stillatigande ordnade hon sin
dräkt och då hon kom ut såg hon lugn ut,
hennes hand darrade endast litet då hon räckte
den åt gästen till helsning.

Kand. Ek hade hela tiden svarat alldeles
uppåt väggarna på allt hvad prosten sagt; nu
stannade han midt i en mening och gick emot
Elsa. Förgäfvets sökte prosten återknyta samta-
let, professorerna i Upsala och Pontus Wikners
filosofi tycktes alldeles ha förlorat sitt intresse
för Ek. I stället var han förskräckligt ifrig att
få igen de noter Elsa hade till låns af honom,
och de båda unga gingo in för att ta reda på
dem, helt ogeneradt lemnande prosten och prost-
innan på trappan. Den senare såg orolig ut och
reste sig för att följa dem, men satte sig åter
ned igen.

”Jag vet inte hvad som går åt Ek i dag,
han är sig inte lik, han som brukar vara sjelfva
artigheten var just ohöflig nyss”, sade prosten
oskuldsfullt.

”Du är ett stort barn August”, sade hans

hustru och styrde af inåt köket, lemnande sin gubbe åt sina egna funderingar.

Och dessa blefvo temligen långa, fast prosten ej märkte det, försjunken som han var i jämförelse mellan Boströms och Wikners filosofi och det inflytande de haft på den studerande ungdomen.

Till slut syntes prostinnan i salsdörren. "Kom in August", vinkade hon oroligt.

"Men kära gumma hvad ska vi inne att göra, här är ju så bra tycker jag", sade prosten och följde lugnt och litet motvilligt kallelsen. Men i förmaksdörren blef han stående häpen och förvånad.

"Hvad vill det här säga?" frågade han och ett åskmoln lägrade sig på hans panna.

"Förlåt herr prost, om jag stört friden i ert hem, jag vet att jag bort tuga ännu en tid, men jag kunde inte lemna denna ort, jag kunde inte återgå till mina studier utan att vara viss om Elsas kärlek. Nu är jag det — vill äfven ni lemna ert samtycke." Det var visserligen något vördnadsfullt men tillika käckt och fordrande i den unge mannens uppträdande der han stod midt emot föräldrarna med Elsas hand fast slutten i sin.

"Men barn, detta hade jag då alls inte väntat, och vi känna ju er så litet", utbrast prosten ännu alldeles förbryllad. "Visserligen är ni ämne till en god vetenskapsman, det har jag hört, men huruvida ni blir en god *man* känner jag inte till och ännu mindre om ni har de kristliga grund-

satser som fordras för att kunna göra Elsa lycklig."

"Jag hoppas att kunna göra det, herr prost", svarade den unge mannen, "och hvad det ekonomiska vidkommer så —"

"Det ekonomiska har jag inte talat om", afbröt prosten temligen kärft, "en ung begåfvad man som ni, bör kunna skapa sig en framtid och i *det* fallet fordrar jag ej mycket för min lilla flicka, men" — —

Elsa hade slagit armarna om moderns hals och gömt sitt hufvud vid hennes bröst, nu vände hon sig till fadern och snart var han på samma sätt fängslad.

"Älskade pappa vi hålla så mycket af hvarandra", hviskade hon.

"Hålla af hvarandra ja, sådant har jag hört förr. Tror du inte att din far håller för mycket af dig då för att blindt lemna dig i händerna på den första bästa som kommer. Hvad är ni egentligen Ek, jag menar hvad tror ni egentligen på? Är ni ateist eller rationalist, hyllar ni deismens läror, eller hvad är ni, jag kan aldrig tänka mig att ni hör till dem som inte ha några åsigter alls eller hur?" prosten vände sig häftigt och såg Ek skarpt i ögonen.

"Nej herr prost", svarade Ek utan betänkanke, "det gör jag sannerligen inte, och hvad ateismen särskildt beträffar, har jag offentligt opponerat mig mot den."

"Hm — har inte hört det, men jag tror er på ert ord. Men — ändå — är ni sådan att ni

kan bli vår lilla flickas stöd, hennes hjälp i lust och nöd."

"Herr prost!" Eks svarta ögon som hvilade ömsom på Elsa och hennes föräldrar fullbordade meningen.

Prosten gick ett hvarf fram och åter öfver golfvet. Hans lilla flicka, barnet, hans lilla yrhätta — det var så underligt.

Han såg stillatigande på de unga som väntade så ifrigt på hans ord. Tårarna glimmade i Elsas ögon och Ek såg allvarlig och manlig ut der han stod. Ju längre han såg på dem, ju mer ljusnade hans blick. "Nå, i Guds namn då, barn, i Herrens vår Guds namn", sade han stilla och högtidligt och slöt dem båda i sin famn. "Blif öm mot henne Ek, det är hon van vid."

Äfven prostinnan slöt dem innerligt intill sig och det var en lång, pröfvande blick Ek fick, för hvilken han måste sänka sina strålande svarta ögon.

Att han skulle gå tidigt från prestgården för att göra afskedsvisiter hos majoren m. fl. glömde han totalt bort. Prosten hade blifvit alldeles bragt ur jemvigten och glömt alla filosofiska system i verlden. Han satt tyst nästan hela qvällen, men såg småleende och kärleksfullt på de unga. Prostinnan försökte äfven så godt hon kunde, att se glad och belåten ut och lemna dem i fred, så att de nästan ostörda fingo tillbringa denna afton i förtroligt småpjoller på älskandes vanliga sätt.

Straxt före supéen stack Märta in sitt frynt-

liga ansigte i dörren för att tala vid prostinnan, men hade så när dånat, då hon fick se Ek der han satt med armen om Elsas lif. Hon skulle just till att oförmärkt smyga sig bort, då matmodern ropade henne tillbaka.

"Si så i Herrans namn", mumlade hon för sig sjelf, i första häpenheten glömmande sig ända derhän att nämna Guds namn, hvilket hon annars aldrig gjorde i onödan "va' ke' dä' ja' kunne' tro, när ho' brände opp brö'na i ungen nunnässe'."

"Nu är vår lilla Elsa förlofvad, kära Märta" sade prostinnan vänligt och allvarligt, "men ingen mer än du, gamla vän, får veta det förr än kandidaten får taga sin examen först."

Märta stod med förklädessnibben i hand, färdig att torka sina fuktiga ögon, men glömde det på halfva vägen. Nu neg hon högtidligt, så mycket hennes stela knän tilläto och sade: "Jag har den äran att gratolera."

"Nå, hvad tycker Märta om mig nu då, duger jag åt fröken tycker hon?" sade Ek och klapade den gamla på axeln.

"Ja, får ja' si på en först", sade hon och fixerade honom skarpt. "Åja herr kandidaten ä' fälle en fasligt snäll å' rar herre förstås, när våran Elsa kan villa ha'en, men dä tål dä' ve mä' för han får en flicka som duger, ska' ja' just säja. Men har ja' lof å' göra mej näsvis å' fråga, ginge dä' inte an te' raka åf dä der otäcka skägge, herr kandidaten ä' så svarter tycker ja."

Fjerde kapitlet.

Tiden föreföll allt Elsa bra lång sedan hennes Sigurd rest. Ofta kunde hon svara alldeles uppåt väggarna när någon talade till henne, så försjunken var hon i tankar. När hösten kom och examensperioden började, blef hennes oro nästan olidlig. Ack, huru brinnande bad hon ej till Gud om tålmod, och huru varmt inneslöt hon ej sin älskling i Guds beskydd! När sedan underrättelsen kom att allt aflupit väl och han med heder aflagt sin examen, brast hon först ut i en ström af tårar, och det var först sedan hon i bönen tackat och lofvat Herren, hon någorlunda kunde återhemta jemvigten. Föräldrarna hade icke haft hjerta att med ett ord förebrå henne den brist på sinnesstyrka hon visat, men när hon nu visade sitt glädjestrålade ansigte, log fadern och sade: "Nå, slipper man nu se det der likbjudaransigtet mer och kan man hoppas att få ordentliga svar när man talar till dig, lilla toka."

"Nej pappa, det kan jag inte precist lofva", svarade Elsa öppenhjertigt, "inte förr än Sigurd kommer sjelf."

"Tviflar du på honom då?" frågade fadern.

"Tviflar på *honom*, ack nej, hur kan pappa fråga så!"

"Tviflar du på att Gud kan beskydda honom i Upsala då?"

"Ack nej, söta pappa, men — —"

"Inte har man just kunnat tro att du, som ett troende och förtröstansfullt Guds barn bör göra, lemnat din vän i Herrens beskydd denna tid", sade prosten mildt förebrående.

"Men det har jag gjort ändå, pappa", sade flickan tankfullt.

"Bed Gud bevara dig för afguderi, barnet mitt", sade fadern kärleksfullt och strök smekande hennes hår.

"Pappa, inte afgudar jag Sigurd inte, nog vet jag att han är en syndig människa", sade Elsa rodnande, "men bra ädel och god är han ändå."

"Jag hoppas att han är en man och en kristen, som kan göra min lilla flicka lycklig och vara ett stöd för henne, jag känner honom ju ännu så litet", sade prosten allvarligt.

"Tviflar *du* på honom?" Elsa såg upp litet missnöjd.

"Nej barn lilla, det har jag ju inte något skäl till", sade fadern småleende, "men vi skola akta oss att anse honom för en absolut fullkomlighet, vi skola komma öfverens om att inte glömma att han är en bristfull *människa*, annars bli vi så lätt bedragna, ska' vi inte det, du?"

Förlofningstiden förflöt för de båda unga, särskildt för Elsa, som en skön dröm. Först gick

Ek igenom profäret, och sedan skref han sin afhandling för doktorsgraden, så att han blott några dagar i sender kunde vara hos sin fästmö. Mest sysselsatte han sig då med Elsa, men äfven de blifvande svärföräldrarna visade han all möjlig uppmärksamhet. Prosten delgaf han sina framtidsplaner på den lärda vägen. Först hade han tänkt att stanna i Upsala, men nu ville han hellre ha en lärareplats i landsorten. Han hoppades nästan på ett lektorsvikariat och hvem vet, kanske kunde han sedan ha hopp om att bli ordinarie när platsen blef ledig!

Då de kommo in på allvarligare resonnement, helst om det närmade sig de högre tingen, motsade han aldrig prosten, uttalade deremot sakrika och träffande allmänna omdömen, citerade stora tänkare, men förgäfves sökte prosten framkalla en *egen* bekännelse, bestämdt uttalade *egna* åsikter; helt skickligt och behändigt undvek Ek detta, gled åt sidan lätt och smidigt som en ål i vattnet, dock utan att någon kunde säga huru han gjort det. Prosten hade ett par gånger direkt fört talet på andliga ämnen och den unge mannen hörde vörtnadsfullt på, såg intresserad ut och svarade äfven taktfullt och passande, men prosten var lika klok ändå. I de dagliga andaktsstunderna deltog han äfven allvarligt och ordentligt, så att föräldrarna kunde ej känna sig annat än belåtna, men dock gömde sig, synnerligast i prostinnans själ, en viss oro och misstro, som hon ibland förebrådde sig, men ej fullt kunde bekämpa. Med henne talade han så förståndigt

om deras blifvande bosättning, om det exempel han här hade för ögonen, om att hans högsta sträfvan skulle bli att göra Elsa lycklig, fast han ej vågade hoppas att någonsin kunna bli henne värdig etc. och då hördes det nog att han var uppriktig. Att han varmt och innerligt, ja, nästan med passion älskade henne tviflade ingen på, i detta fall syntes nog att han var sann.

Bäst fann han sig dock när han fick ligga i gräset med hatten bak på nacken och se på, när Elsa hade något arbete för sig, hvilket dock gick trögt nog, eller då han svärmade med henne kring berg och dal. Han fick då blicka in i hennes rena, oerfarna barnasjäl, som så förtroende-fullt blottade sina innersta känslor för honom. Ibland bäfvade han nästan för det ansvar han påtog sig. Skulle han kunna göra henne lycklig? Ack, det var så många gömmor i hans själ, som ännu vore slutna för henne. Hvad skulle hon tänka om hon visste allt som gömde sig der, skulle hon kunna älska honom ändå?

När hon, som från barndomen var van att ytterst söka Gud i allting, ofta uttalade sina tankar äfven i himmelska ting och sade till honom: "tycker du inte så, du svarar ingenting?" då svarade han ungefär så här: "Jo, älskling, men du är redan på jorden en engel och det är inte jag, du skall lära mig älska, tro och hoppas som du, vid din hand blir vägen jemn och lätt äfven för mig!"

Prosten stod då ofta på trappan och såg efter dem. "Ha ni pjollrat nog nu", sade han

med ett skälmskt leende, som likt en solstråle upplyste det allvarliga, något stränga ansigtet. "Nu kunde ni just spela och sjunga något vackert för oss, om ni har *tid*, förstås."

"Ack ja, det ska vi göra, sjunger du med då pappa gubben?" frågade Elsa smeksamt.

"Jag är för gammal min flicka, jag förstår mig inte på era nymodiga grannlåter utan melodi, med drillar och krumelurer utan rim och reson."

Elsa gaf Sigurd en liten sidoblick af hemligt förstånd, men sade ingenting mer. Några af Lindblads älskligaste sånger klingade snart ut från de friska ungdomliga rösterna och prosten gnolade sakta med. Så följde "du gamla, du friska du fjellhöga nord" och prostens vackra milda tenor smälte sympatiskt tillsammans med Eks kraftiga bas.

"Jag kunde narra gubben att sjunga jag", log Elsa förtjust, "nu sjunger du 'Kolargossen' för oss far, gör du inte, säg?"

"Åjo, efter du nu en gång narrat mig att vara en toker så —" smålog prosten, halft glad, halft vemodig af alla de gamla minnen som kallades till lif.

Prosten hade inte väl börjat sjunga förr än Märta syntes i dörren med förklädessnibben i handen, "Der bi'r allt doktorn ett stycke ätter, dä' kan han glä' sej åt", sade hon med känsla och öfvertygelse, när sången var slut, och förde förklädessnibben till ögonen, "han tar te så groft, så dä' låter riktigt hiskligt."

"Nu sjunger pappa och Sigurd en Glunt, söta, snälla pappa", bad Elsa.

"Hm — inte vill Ek det" — prosten såg tveksam ut.

"Det skulle vara ett nöje och en heder för mig som jag inte snart skulle glömma", försäkrade Ek artigt.

"Om vi skulle försöka med "Solnedgången i Eklundshofskogen" du", sade prosten.

Detta var ej sista gången prosten lät höra sig. Ek och han sjöngo sedan ofta tillsammans, ibland också andeliga sånger, och Elsa föresatte sig att nu skulle ej pappas vackra röst få hvila i glömska mer, sedan han väl en gång börjat att låta höra sig.

Mot slutet af andra året, efter förlofningen, blef Ek välbestäld fil. doktor och på våren året derpå fick han plats som vikarierande lektor i modersmålet och filosofi med hopp om att få den ordinarie platsen, när den snart nog skulle bli ledig. Förgäfves voro nu alla protester från föräldrarnas sida, de måste gifva med sig, och vid midsommartiden stod bröllopet.

Prosten vigde dem sjelf i den kyrka der alla Elsas rikaste och dyrbaraste minnen gömdes. En djup känsla af ovärdighet grep den unge doktorn, då han tog Elsas hand och förde henne till altaret, de mörka ögonen voro fuktiga och höjdes nästan ödmjukt mot prosten, som mötte hans blick allvarligt forskande, med ett uttryck, omöjligt att beskrifva. Ofrivilligt sökte bådas ögon bruden, der hon stod hvitklädd, bäfvande, upp-

rörd och lycklig. Ack, huru djupt kände hon ej stundens vigt, hon hade så innerligt bedt och lemnat sig i Herrens hand, att hon nu kände sig jembförelsevis lugn. Ek deremot var mera ett ögonblickets barn och hans röst darrade märkbart, då han uttalade de viktiga orden. Ett stilla allvar hvilade öfver Elsa hela aftonen, aldrig hade hon varit älskligare och aldrig hade Ek varit mera förtjust. Sedan den första rörelsen var öfver, kände han sig så öfvergifvet lycklig, att han knappast kunde hejda sina öfversvallande känslor, och sin brud lemnade han på hela qvällen icke ur sigte. Prosten var glad och belåten och äfven prostinnan kände sig lugnare, sedan Ek så allvarligt hviskat till henne, efter vigseln: "Var lugn för Elsa, älskade mamma, med Guds hjälp skall jag göra henne lycklig."

— — — — —

"Ack, är vagnen redan framme!" Prostinnan stod i salsdörren dagen efter bröllopet och såg efter Elsa som skyndat ut i trädgården för att säga farväl till alla kära ställen derute. Den vackra hvita hönan och tuppen med granna fjäd-rarna och hvita ringarna vid ögonen måste äfven ha en afskedsvisit, hon hade brödsmulor i handen åt dem.

Stall-Petter satt rak och ståtlig på kuskbocken, men gamla Märta gick med förklädesnibben i handen hela tiden, och förde den oupphörligt till näsa och ögon, det var inte stort reda på gumman i dag. En stor saffranskringla gick hon och bar på, som hon envisades att Elsa skulle

ha med sig till mellanmål, och när Ek ville förvara den var det med ett visst misstroende hon såg på honom, som om hon fruktat att han skulle äta upp den.

"Se så, kom nu, barn lilla, vagnen är framme, nu är det bäst att ge sig af så fort som möjligt, när det ändå måste ske." Prosten kom emot henne vid trädgårdsgrinden.

"Ja, pappa", mer kunde hon ej säga, hon hade föresatt sig att vara dugtig för föräldrarnas skull, men ack, modet svigtade ändå!

Nu hvilade hon vid sin fars bröst och så vid moderns och så vid faderns igen. Intet ord kunde hon säga, snyftningarna qväfde hennes röst. En sista omfamning åt gamla Märta och så till modern igen.

"Nej, detta måste ta slut, kom min älskling." Sigurd slet henne ur deras armar och nästan bar henne ut i vagnen. En sista kyss — och så bar det af.

"Vänta, vänta, håll, hattasken! En piga kom flåsande och svettig springande med den långt ut i allén och så skulle vagnen sättas i gång igen.

"Hållt, kära hjertanes hållt Petter, saffranskringla' ligger qvart, vänt Petter, säj åt en te' hålla, Dorothiä", skrek Märta, "dä kunne 'en fälle veta när *han* skulle ta' na."

Omsider var allt i ordning och kringlan hvilande i Elsas knä, den sista skymten af barnoms hemmet syntes, och så var hon ensam med Sigurd.

Hans ögon hvilade på henne der hon satt bredvid honom, gråtande som om hjertat velat brista, och hvilade sitt hufvud mot hans axel. Första milen runno tårarne nästan oupphörligt och när hon började lugna sig skulle man skiljas från Petter och Bruntarne och då började de åter flöda. Sigurd var öm och kärleksfull men inte riktigt nöjd, var då inte *han* nog för henne; borde inte *han* vara mer än far, mor och hem! På jernvägen började tårekällan slutligen sina och vid andra stationen strålade hennes ögon i kapp med hans.

"Och du säger att det är så vackert i Z.?" frågade Elsa, och Sigurd började väl för tionde gången beskrifva deras blifvande hem.

"Men nog ska vi hushålla förståndigt du, din lön ä inte så stor", sade Elsa, "jag ska hjälpa dig med hvad jag kan, skrifva rent, rätta temaböcker, ge lektioner, hushållet kan inte ta' så stor tid."

"Du —, nej tala ej om det", utbrast Sigurd, "min lilla blomma, mitt solsken, min lilla elfva får inte nöta ut sig med sådana tråkiga saker, nej på inga vilkor. Du skall vara fri som en fogel åtminstone denna första tid, och blott lefva för mig i det hem jag skapat åt dig. Hvem vet huru länge vi bli endast två min egen lilla hustru", tillade han hviskande.

"Tyst Sigurd", Elsa gömde sitt rodnande, lyckliga ansigte vid hans bröst.

"Och så ska vi ha en kort andaktsstund

hvarje dag, ska vi inte det Sigurd?" sade Elsa om en stund.

"Jag vet inte hvad jag skall säga", svarade Sigurd litet generad, "det tror jag vi få slå ur hågen, du."

"Slå ur hågen, hvarför det Sigurd?" frågade Elsa litet sorgset.

"Jo, ser du, på morgnarna kan det inte bli förstås för lektionerna mina, och qvällarna, å ja, — men — vet du, sedan jag varit med i ditt hem och hört svärfars ypperliga andaktsstunder, är jag rädd att våra blefve alltför matta, jag har sett så mycket i den vägen som varit nästan en parodi på gudstjenst så jag är just litet rädd för det. I alla fall är ju den tysta bönen alltid den bästa, så — tror du ej att det är bäst att hvar och en sköter sig sjelf i det fallet lilla vännen, säg?"

"Åjo, om du inte vill så", svarade Elsa litet sorgset, "kanske du har rätt, att våra bönestunder blefve alltför matta mot hvad de äro hemma."

Men det lätta molnet på Elsas panna försvann snart och hon var glad och lycklig som förut.

Se, der syntes redan den lilla lärdomsstad, och nu stannade tåget. O, det var förtjusande att komma in i deras lilla hem, enkelt, men så innerligt smakfullt och vackert. Och derutanför låg sjön så glittrande klar i aftonbelysningen, det var ju ett riktigt litet eden!

Sigurd hade velat inrätta det mycket elegantare och ståtligare, men det satte Elsa och hennes föräldrar sig bestämdt emot. Inga stora skulder, med förlitande på arfvet efter fadern,

bättre att lita på eget arbete och nöja sig med litet. Tre rum och kök var ju så lagom, och den lilla tjänstflickan som neg så beskäftigt då de kommo in var ju allt hvad de behöfde.

En liten thésupé, som "mamsell midt emot" hade hjälpt henne att ordna, öfverraskade dem så angenämt och i fönstret stod den vackraste törnros i full blom. Elsa gret och skrattade, slog armarne om sin mans hals och var lycklig som ett barn och han såg endast henne der hon sprang ut och in plockande och beundrande.

"Ser du vännen min, här gästa blott goda andar och du blir ändå den bästa", sade Ek och log emot henne.

"O Sigurd, måtte Guds helige ande flytta hit in med oss", svarade hon plötsligt allvarsam, "vi måste bedja honom derom."

"Bed du älskling", hviskade han — "du kan det."

Och Elsa böjde sitt hufvud i stilla bön.

"Nu först är allt bra", sade hon efter en liten stunds tystnad och höjde den fuktiga blicken. "Men lilla Mari, hvar är den snälla fröken som ordnadt allt detta", sade hon då flickan kom in med en karott färska ägg och smörassietten prydligt garnerad med persilja.

"Tyst, fråga ingenting", sade Ek skrattande — "hon har Aladdins lampa, eller det förtrollade elddonet eller också är det "Lasse min dräng" som baron Djurklou hjälpt henne söka rätt på."

Flickan såg alldeles förskräckt ut, och hade

så när tappat assietten hon bar på, men Elsa lugnade henne.

"Bry dig inte om doktorn, han skämtar bara med dig", sade hon, "han menar att han inte begriper hur allt blifvit så treffligt ordnadt när du kom först i middags."

"Nej, inte är det hvarken Aladdins lampa eller "Lasse min dräng", herr doktor, men bli inte rädd om sjelfva "Titta grå" kommer", hördes en gäll fruntimmersröst derute.

"Hu då", skrek Ek till, med låtsad förskräckelse och sprang upp då ett gammalt fruntimmer steg in och nigande satte thékannen på bordet.

"Joo, så ser "Titta grå" ut, mitt unga herrskap och mycket välkomna nu", helsade hon muntert.

"Ser hon ut så, då är jag inte rädd längre", sade Ek, och bugade vördnadsfullt för den inkommande.

Det var en gumma, omkring sextio år, lång, mager och ful. Det tunna, mörkbruna håret låg slätt kammadt ned åt de magra knotiga kinderna och var bak i nacken uppfästadt i en liten snurra med en stor kam. Ögonen voro små, mörkblå och liffiga, näsan lång och tunn, munnen bred och tandlös och hakan lång och spetsig. En höghalsad, hemmaväfd klädning, ofvanför hvilken i prydlig ordning var fästad en liten "knytschalett" med en stålbroch, och ett bredt bomullsförkläde utgjorde hennes dräkt. Men hvem kan beskrifva det drag af humor, förnöjsamhet och innerlig menniskokärlek som låg utbredt öfver ansigtet

och hela gestalten och gjorde gumman så tilldragande ja, nästan vacker i all sin egendomliga fulhet.

"Får jag servera, eller vill lilla frun göra det sjelf?" frågade hon och satte ned kannan på bordet.

De båda unga hade rest sig upp — "Låt oss först få tacka för så mycken vänlighet, goda, snälla fröken", sade Elsa rörd och gick fram till henne.

"Det var ingenting alls att tala om", sade gumman, "men för all del, kalla inte mej för fröken, det är jag för gammalmodig till, inte passar det för en sådan här som jag."

"Men, hvad ska vi säga då?"

"Jag är mest van att kallas moster Lina, men annars är mitt namn Carolina Syrén."

"Ack, få vi inte säga moster Lina då", utropade Elsa och slog utan betänkande sina armar om den gamlas långa magra hals.

"Jo söta barnet lilla, det får hon visst det, det tycker jag mest om", svarade gumman och strök smeksamt hennes mjuka hår, "och om lilla frun behöfver några råd i hushållet eller så, så bor jag midt emot i förstun, dörren till venster."

"Tack, tack, det gör jag visst det, men kalla mig för Elsa."

"Och mig för Sigurd", bad Ek leende.

"Nej jag tackar", sade moster Lina genast stridsfärdig, "Elsa vill jag nog säga, men hu då, så'na der svarta, skäggiga herrar har jag alltid varit rädd för, inte törs jag säga annat än dok-

tor inte, men akta sej i alla fall, gamla intriganta mamseller som ingen fått med, kan vara farliga nog ska jag säga honom — adjö nu mitt unga herrskap.”

”Ånej, var qvar nu och drick té med oss”, bådo Elsa och Sigurd, ”jag är inte rädd alls”, försäkrade Ek.

”Nej jag tackar, nu ska jag gå in till mej, i qväll ha ni roligast för er sjelfva och ett sådant här gammalt spöke ska ni inte ha med er vid er första måltid, lycka till nu, lycka till nu”, sade hon vänligt nickande i dörren.

De första veckorna försvunno som en dröm, tre veckor hade gått utan att de tänkt derpå, och ännu hade de inte gjort en enda visit. Men nu hade moster Lina och Elsa kommit öfverens om att det inte gick an att dröja längre. Rektorns voro nu hemkomna från sin sommarutflykt och äfven alla andra började återvända till sina hem och sitt arbete.

Elsa och Sigurd hade ibland rott öfver sjön till andra stranden och der tillbringat hela dagen i ensamheten, ibland hade de varit i sin lilla trädgård, och de få regniga dagarna hade de spelat och sjungit. Elsa hade sytt öfverdrag till möblerna, skött sitt lilla hushåll, men Sigurd hade förgäfves väntat på de der besynnerliga anrättningarna, som unga fruar bruka bjuda på. Blott ett par gånger hade steken varit litet bränd och såsen för tjock, annars var allt förträffligt.

Hos moster Lina midt emot, hade de druckit elfvakaffe en dag och haft obeskrifligt roligt och

om söndagarna gingo de regelbundet i kyrkan på förmiddagarna, på aftnarne hade Elsa ibland gått ensam.

Unga frun var nu på förmiddagen inne i köket och stökade, litet ville hon väl sylta sjelf, fast prostinnan lofvat att ha med sig åt henne, när de snart skulle komma och helsa på dem. Hallonsylt tyckte ju Sigurd så mycket om, när det var färdigt skulle han få smaka. Nu låg han halfsofvande i hängmattan ute i trädgården med en bok. Elsa hade motat ut honom ur köket, han gjorde bara odygd derinne och så narrade han lilla Mari att skratta, så hon hade ingen nytta af henne.

Om en liten stund kom Elsa ut — syltningen hade lyckats bra, hon hade lagt litet på ett téfat och hade med sig åt Sigurd att smaka. "Sigurd hvar håller du till", ropade hon, men fick genast se honom der han yrvaken reste sig upp.

"Är det du vännen lilla", sade han och sträckte på sig, "åh, jag har mått så skönt härute medan jag fått vara i fred för dig."

"Och derinne har allt gått så förträffligt, sedan du gick din väg och inte stod i vägen och skräpade hvar man gick fram", försäkrade Elsa och kom fram till honom.

"Skönt!" utropade Ek och sträckte ut handen för att fatta i syltfatet som Elsa bar.

"Ack du elaka, sjelfviska karl", sade hon, "som inte bryr dig om mig, bara det jag har med mig."

"Jaa, det är ju klart, när frågade jag efter dig", sade han med stoiskt lugn.

"Åh, Sigurd, så du ser ut", utropade Elsa, och brast ut i ett hjertligt skratt, då hon riktigt fick se honom.

Hatten bak på nacken, det långa yfviga svarta håret i vild oordning, med ett och annat vissnadt blad i, kragen på sned och skägget fullt med cigarraska. Rocken hade han kastat af sig i värmen och de hvita skjortärmarne hade en och annan lucka, förorsakad af alltför energiska försök att nå ett ensamt plommon, som melankoliskt dinglade i trädtoppen.

"Ser väl bra ut som vanligt förstås", sade han och lät hallonen med stor hast försvinna från fatet, "det var godt det der, kom hit skall du få en kyss, lilla husmor."

"Usch nej, jag vill visst inte kyssa ett sådant odjur som du är", sade hon och räckte honom sina läppar, "men nu skall du gå in och göra dig fin och presentabel, och det skall jag med", sade hon och strök hans svarta lugg, "och sedan ska vi ut på visiter; det här går inte an längre."

"Söta lilla Elsa, slipper jag", bad han med komisk förtviflan.

"Nej det slipper du visst inte", svarade hon, "nu ska vi först gå till rektorns och sedan till kyrkoherdens."

"Men mina nerver äro så angripna af den här horribla värmen, så jag är rädd att det bekommer mig illa", sade han och snörpte ihop munnen i en strut och vände ut och in på ögonen.

"Se så, var nu inte stygg Sigurd, utan kom med snällt", utropade Elsa skrattande och drog och stretade med honom.

"Åh, mina nerver! — motsäg mig inte, jag känner att det kommer en attack, o, hur kan du vara så grym och hjertlös", ropade han och gjorde ett luftsprång. Därefter tog han sin hustru på armen och sprang in med henne i sängkammaren der han satte ned henne på bordet. Slutligen voro de dock färdiga.

Ek såg ut som det personifierade nobla allvaret der han gick med sin unga fru under armen öfver stora torget och Kungsgatan åt rektorsgården till. I alla fönster voro hufvuden, som drogo sig hastigt tillbaka, då Ek inte kunde låta bli att titta igen, oaktadt Elsa bad honom låta bli.

"Nå, si der går Ekens på visiter — ändtligen" lät det, "akta dej Malin han tittar, — i svart siden förstås — hon tycker väl hon är något till hjon der hon går — den der mantiljen kostar inte lite' den — fadern ska vara rik — Ånej, di ha gjort slut på alltihop, — den här ha varit en svingare säjer di, — ful fason på hatten, — å, jag vet inte, — Nygrens pojke säger att han är kittslig och svår, — och orättvis — Nej dä' är då lögn, min Janne tycker om'en, — nu viker di om hörne; si efter hvart di går du Malin, som har goa ögon, — te' rektorns, kunde tro det, — föräldrarna hennes, ska vara såna förfärliga läsare så — pytt bara skenhelighet, — hon ska väl lära honom sjunga psalmer då, — ja, det tror jag behöfs, etc.

Emellertid trädde de unga nygifta in hos rektorns, der de blefvo med största välvilja mottagna. Rektorn, en femtio års karl, kraftfull och rättfram med lifliga, energiska drag och början till isterhaka och mage bad dem artigt stiga in, hans hustru skulle strax komma. Han var godmodig, qvick och rolig, sträng i skolan, men rättvis, sades det, så att han i det hela var omtyckt. Elsa och han blefvo genast goda vänner, hvilket Ek och han redan förut voro, så att den första qvarten var riktigt trefflig, och Eks ångrade nästan den ovilja de känt för att göra visiter. Rektorn hade just börjat komma i farten med skolhistorier och skrattade så det genljöd i huset, då hans hustru visade sig i dörren.

"Söta vän, skona oss för all del", bad den feta, starkt byggda frun redan i dörren, "jag förmodar att fru Eks nerver inte heller äro af den sorten, som tåla häftiga stötar. Välkomna mina vänner, inga presentationer, min kära lektor, de äro så enerverande och vi ä' ju bekanta förut, eller hur lilla snälla fru Ek? Jag hoppas att vi ska komma att trifvas tillsammans, anse oss som gamla vänner, som ni kan gå till när ni vill i all enkelhet. Lilla frun ser klen ut, ack ja, vi stackars qvinnor ä' slafvar af våra nerver, Gud nå's!"

"Jaa, dä' ä' just olyckan dä'", hviskade rektorn till Ek, som hade bra svårt att vara allvarsam.

"Nej", försäkrade Elsa, "jag är Gud ske lof så frisk och kry, nervsvag har jag aldrig varit."

Rektorskan endast smålog matt och klap-pade henne på handen.

"Jag har haft en svår attack på morgonen, vår gosse, lille Ossian låste litet oförsigtigt i en dörr, och förut hade pigan trakasserat mig. Ack, hvad allt en stackars husmor är utsatt för! I förtroende min lilla fru Ek, Hans, min goda, hederliga man, som jag värderar så högt, han förstår inte hvad jag lider, nej visst inte, karlarna, äfven de bästa ä' gröfre anlagda, de förstå inte att uppfatta vår eteriska natur, de ä' så sjelfviska ska' jag säga. Också är det min princip, ser lilla fru Ek, att inte besvära andra med hvad jag lider. Mina nerver behåller jag för mig sjelf", här smålog hon blidt. "Jag talar aldrig om mitt lidande med någon, ingen kan säga att jag är sjelfvisk, fast min goda, hederliga man — — ja, ja, det hör till qvinnolidandets mysterier att lida oförstådd, lilla fru Ek, och min dotter — ja, hon kommer väl strax in, hon är en nutidsqvinna, rikt begåfvad, ädel och storsint, uppoffrande sig för det allmänna, men inte har hon min veka naturel."

Elsa hade knappast yttrat ett ord mer än ja, nej och enstaka utrop, nu reste hon sig och gick fram till sin man, som hvarken hörde eller såg, bara pratade med rektorn.

"Nej, lilla söta fru Ek, uppfyll min första bön och stanna här till middagen, jag behöfver en liten rekreation, en liktänkande själ att meddela mig med", bad rektorskan.

"Nå, lilla gumman, nu tänkte vi just lika",

utropade rektorn och gnuggade sina händer, "Ek och jag har så mycket att språka om, men jag visste inte hur det stod till i köksdepartementet och tordes inte säga något ha, ha, ha!"

"Så var det en själarnas sympati mellan oss en gång då lilla gubben", svarade hans hustru med en lidande martyrs tåliga leende.

Elsa och Ek tackade och satte sig igen. I det samma syntes en ung dam i dörren eller rättare hördes, ty hon klampade dugtigt med promenadskorna och hvisslade sakta i dörren.

Ögonen voro bruna, pigga och lifliga, hyn blek och ansigtet magert, vittnande om öfveranstängning. Håret var kortklippt och uppburradt öfver hjessan. Öfver det höga klädningslifvet var en schalettt vårdslöst kastad och den korta kjolen med stor turnyr visade hela foten och början af smalbenet. Det var rektorns tjugutvååriga dotter, som låg i Upsala och läste på juris kand., men nu var hemma öfver mellanterminen. Hela huset, från rektorn sjelf till den tolfåriga sonen, beherrskades af fruns nerver. Intet, icke ens faderns strängaste allvar kunde hejda vildbasaren, men hotade modern med en nervattack, blef han genast spak som ett lam. Stina ensam, dottern, "lät sig icke kujoneras" som hon sade och märkvärdigt nog var hon den som kom bäst till rätta med modern.

"Nå, goddag mina vänner, välkomna", sade hon hurtigt och skakade hand med Eks. "Är det slut med smekmånaden nu?"

Derefter slog hon sig ned bredvid Elsa i en

länstol med ena benet kastadt öfver det andra, i en ställning som var mera ledig och ogenerad än egentligen behaglig och passande.

"Nej då, herr kandidat, det dröjer länge det", svarade Ek skrattande.

"Hela lifvet kanske?" sade Stina med en lustig knyck på nacken.

"Jag hoppas det", sade Elsa synbarligen road.

"Ack, ni lilla idealist, ni känner inte karlarna än hör jag", skrattade Stina muntert och beklade henne oförsynt, "men ni ser snäll ut, jag tror att jag kommer att tycka om ert lilla månskensansigte. Tag mig till förtrogen, om han blir oppkäftig, doktorn der, jag skall nog hjälpa er att tukta honom."

"Tack, snälla fröken, det skall jag nog komma ihåg", svarade Elsa med en skälmaktig blick på sin man.

Stina reste sig, gick till fönstret och trummade med fingrarna derpå.

"Doktor", sade hon tvärt och gjorde helt om mot Ek, "jag skall ut och resa i morgon, hålla föredrag i qvinnofrågan i några landsortsstäder, det är meningen att bilda qvinnoföreningar ser ni, då tar jag bestämt den der lilla med mig", pekande på Elsa.

"Nej tack kandidat, det blir då ogjordt", försäkrade Ek. "Elsa blir der hon är."

"Jaså, ni bestämmer och hon lyder, stackars lilla oskyldig lam", utbrast Stina midt emellan skämt och allvar.

Rektorn hade stillatigande åhört sin dotters

prat. Nu såg han med ett godmodigt leende på henne och sade:

"Ja, ja kära barn, rätt som det är kommer en af de der orättvisa sjelfviska karlarna och afklipper helt tvärt qvinnofrågan för dig med kärlekens rosenbojor."

"Du gamla toker", skrattade dottern och ryckte honom i skägget, "du är i alla fall det hyggligaste manliga subjekt jag sett, men der högg du betydligt i sten, först då, *först då* skall jag tillämpa qvinnofrågan praktiskt. Men se der ha' vi morsgumman och maten, det var bra, jag är alldeles rysligt hungrig!"

Rektorns fru rörde sig der ute raskt och muntert, kinderna glödde, ingenting nervöst syntes till.

"Nå har ni riktigt fått göra bekantskap med mammans nerver nu fru Ek?" ropade Stina skratande.

"Tyst", varnade fadern och lade fingret på munnen, "väck inte björn som sofver!"

Stina svängde sig på klacken och gjorde en komisk grimas.

"Egentligen tycker jag, min flicka", sade fadern skälmaktigt, "att du väl åtminstone borde tåga *så* pass lång stund, att vårt främmande kunde få något ord med."

"Pratar jag för mycket så säj ifrån bara." Stina drog upp ögonbrynen och stirrade på de främmande med framskjuten läpp.

"Ack nej, gå på bara, det är så roligt", skratade Elsa.

"Hejda henne inte för all del, hon öfvar sig till föredraget i morgon", sade Ek.

"Ja, ser du rektor magnifikus, hade jag så när sagt, der högg du i sten igen", ropade dottern och knäppte med fingrarna.

Middagen var mycket trefflig. Fruns nerver voro i sitt bästa skick efter det lilla utbrottet på förmiddagen och de främmande prisade, Elsa i ord Ek i handling, den präktiga anrättningen. Vin fattades ej heller och rektorn föreslog i om just ej så valda, dock hjertliga ordalag de nygiftas skål, helsande dem välkomna.

"Ja, se talare har du då aldrig varit min gubbe, men det är detsamma, vi instämna, skål och lycka till godt kamratskap", sade Stina och nickade åt Eks.

Rektorskan förde blott glaset till sina läppar, hon tålde knappast lukten af vinet för sina stackars nervers skull, men Stina tömde sitt i ett drag. Äfven en aptitsup med herrarna hade hon ej försmått och nu fylde hon vinglasen igen.

"Dra' ert glas i botten, lilla mjölkansigte", sade hon åt Elsa, "det kan ni rätt väl tåla vid, usch, pryda och nervösa qvinnor är det värsta jag vet."

Modern drog en suck och såg rysligt misskänd ut, men då ingen låtsade derom lugnade hon sig snart.

"Jag tycker mycket om *ett* glas godt vin", sade Elsa leende, "men unga damer som vilja visa sig emanciperade genom att tömma det ena glaset efter det andra äro konstiga, tycker jag."

"Skulle det vara en pik åt mig? Bravo, det tycker jag om när man kan ge svar på tal", skrattade Stina och kastade sig baklänges i stolen. "A propos, vet ni hvad moster Lina kallar mig? Joo, du är bara en misslyckad proflapp på qvinnoemancipation säger hon, är det inte qvickt kanske, ha, ha, ha!"

Kaffet serverades i trädgården. Stina och herrarna rökte cigaretter och togo sin lilla konjak ofvanpå, men förgäfvast bad Stina Elsa göra dem sällskap. Stackars lilla Elsa började längta hem, aldrig trodde hon, att Sigurd skulle kunna förtära så mycket spirituosa. I hennes föräldrahem fans det någon gång vid högtidliga tillfällen litet vin och punsch, någon gång äfven aptitsup för främmande, fadern begagnade det aldrig — och Sigurd syntes alldeles oberörd af allt detta drickande!

Äfven hade hon lagt märke till att han skratat instämmande, när Stina talat om "den ljufva tiden, när hon ännu var så grön, att hon trodde på kristendom, kyrka och sådana der barnsligheter." Elsa ville nu veta programmet för hennes föreläsningar, det skulle bli: "Qvinnans likställighet med mannen i moraliskt, intellektuelt och socialt afseende — Qvinnans rättigheter inom äktenskapet, — Sedligt och osedligt äktenskap — Den ogifta qvinnans rättigheter — mera trodde hon sig ej hinna med för denna gång.

"Nej det tycks vara nog det der, om du kan reda det, min flicka", sade fadern och såg bekymrad på henne.

"Men qvinnans skyldigheter då?" sade Elsa oskyldigt.

"Än samhället då, glöm nu för all del inte att skylla på samhället, allt som är snedvridet", bad Ek.

"Qvinnans kraf på samhället — samhällets skuld till qvinnan — qvinnans rätta ställning i samhället — blir föremål för nästa föreläsningsserie", svarade Stina.

"Kunde väl tro det", tyckte herrarna.

Hemkomna möttes Eks af den treffiga anblicken af moster Lina i ett hörn af trädgården, som hon hade för sig, ifrigt sysselsatt att ordna proflappar på hemmaväfda tyger i en stor påse. Hon såg så innerligt belåten ut med sin verld, kaffekoppen stod nyss urdrucken bredvid henne och en stor gammal schäferhatt dolde nästan ansigtet. "Jaha, sexton, sjutton, aderton, nitton, tjugo ändar i hvar botten, ge mej si — två ändar i rö i ränderna ä' dä', å'så hopper — ja, dä' ä' bara te' trampa hvarann gång dä' — å' tjugusexnummers — låt mej tänka efter — dä' blir bäst te' ta' tolfhundran dä'."

Ek med armen om sin unga hustrus lif kom fram till henne, — "tie, elfva, i rö, hundra nummers," började han och stack fram näsan.

"Åh, tyst han, krångla inte bort mej nu", skrattade gumman och knuffade till honom — "hör nu Elsa lilla, kanske hon vill hjälpa mej mä' ett litet råd här, Elsa är väl van vid väfvar hon?"

"Ja, nog kan jag väfva alltid, men inte är jag

just mycket slängd inte, nu får jag väl lof att gå in litet först.”

”Ja, Mari har allt väntat, ska’ ni tro, å’ så ska’ ni väl ha’ en liten smekstund förstås”, sade gumman med ett godmodigt leende.

De unga gingo, men Elsa lofvade att snart komma igen.

Det var en liten plats på en fyra alnar eller så, som gumman kallade sin, der hade hon en stor lummig syrénbuske, en liten bänk, ett bord, och en liten trädgårdssäng med persilja, reseda, en aster och en löfkoja. Hennes största nöje var att samla proflappar och tyglappar till trasmattor. Hon försörjde sig nu med att väfva klädningstyg och trasmattor, Elsa hade skaffat henne en hel hop proflappar hemifrån och prostinnan hade lofvat att ha med sig en hel säck när hon kom. Färdig att hjälpa vid alla tillfällen, icke skyende möda, då det gälde att göra andra någon glädje, var hon eftersökt och afhållen af alla. Med ett outtömligt förråd af godmodighet och godt lynne förenadt med djupt kristligt allvar ägde hon äfven ett särdeles ljust och godt hufvud och hade alltid svar tillreds. Ond kunde ingen påminna sig ha sett henne, oaktadt hon sjelf påstod, att hon var ”rysligt häftig”. Angreps det heliga och rena i hennes närvaro — hvilket dock sällan hände, ty ingen ville gerna såra den älskliga gumman — drog hon sig oftast helt tyst undan för sig sjelf, någon gång kunde hon svara lugnt, stilla och värdigt. Uppsökte man henne då, satt hon med sin stora, gamla bibel framför sig och länge

dröjde det icke, innan hon kom i jemvigt igen.

"Så roligt dä' här va' — sex, sju — att jag fick Ekens till grannar, ingen kan då vara lyckligare än jag, — redgarn det här tror jag — vår Herre har då en särskild omsorg om mej gamla stackare, om jag bara kunde vara så nöjd å' tacksam som jag borde mot både Gud och menniskor, som har sånt tålmod mä' mej, — opphöjda ränder och bottnarna lärftsvis, ja ha, så ä' dä'."

Dagen derpå gingo de unga på tre visiter, flera tänkte de ej göra så länge. Kyrkoherdens voro äldre menniskor, artiga och vänliga, men litet stela. Så var det en lärarfamilj der Elsa trodde sig kunna få riktigt roligt, doktor H:s samt en familj der frun var släkt till Sigurd, öfver medelåldern, herrn litet fjantig, pratsam och bullrande, två söner, goda vänner till Ek, den ena notarie, den andra med. doktor, angenäma, musikaliska, fina karlar, så en dotter som Elsa tyckte mycket om, skicklig pianist, orgelnist i staden. Frun var korpulent med stor mage, röda kinder, bruna, lifliga, runda ögon, som spelade i hennes hufvud och tycktes vilja genomskåda allt. Hon var mycket meddelsam, förstod allt, hann med allt, skötte husets ekonomi, höll reda på pigorna, att de voro inne om nätterna, utsåg fruar åt sina söner, och man åt sin dotter, rapporterade allt nytt som hände i staden, var förtrogen i alla hus, fick alla förtroenden, hvilka hon sedan samvetsgrant utspridde, visste till punkt och pricka, hvar det var något i olag mellan man och hustru,

hvilka flickor voro oförsigtiga, hvilka herrar kurtiserade värdshusflickorna, — ställde till rätta, gaf fruarna råd, varnade dem för otrogna män m. m. Hennes man gick regelbundet hennes ärenden, lydde henne i allt, tog emot snäsor, passade henne upp, — och skötte gerna sin egen lilla kurtis bakom hennes rygg.

Elsas föräldrar, farbror Bernhard och äfven Sigurds far besökte dem, innan terminen började. Det var lyckliga dagar, men ack, de gingo så fort. Föräldrarne gladdo sig åt sin Elsas ogrumlade lycka, åt Sigurds ömhet för och kärlek till henne, och prostinnan ångrade det misstroende hon hyst mot honom.

En liten bjudning hade de äfven för föräldrarna, och de kunde ej nog beundra sin Elsas förmåga att ordna och arrangera. Föräldrarna voro hufvudpersonerna, till och med rektorskans nerver tålde vid att de sattes i främsta rummet.

Lyckligtvis var Stina borta, Eks hade annars fruktat en allvarsam konflikt mellan prosten och henne. Rektorn och kyrkoherden kom prosten mycket väl öfverens med, de blefvo riktiga vänner och hade alltid samtalsämnen: "Kom snart igen, hedersbror", bad kyrkoherden vid afskedet. Det bästa af allt, näst barnens egen lycka, tyckte dock prostens att moster Lina var. Prostinnan var så glad att Elsa hade en moderlig vän att sluta sig till, och prosten tyckte, att hon var en qvinna af gamla stammen, det var det bästa han kunde säga.

Frun som ställde allt till rätta, bad prostinnan dem deremot noga akta sig för, hade hon ej varit slägt med Sigurd hade väl ej något närmande kommit i fråga, men nu kunde det ej gerna undvikas.

Femte kapitlet.

Terminen hade fortgått en tid, Ek hade mycket att göra och hade ej mera tid att så uteslutande sysselsätta sig med sin hustru. Elsa tyckte nog att det var litet tråkigt ibland, men kom ihåg sin mors råd att ej genom tungsinthet och dåligt lynne trötta sin man.

Ibland om middagarna kom han hem glad och munter, kysste sin lilla hustru, prisade maten och hade allahanda roliga saker att tala om. Men ibland hände det också, att han var tankspridd och fåordig, till och med glömde att kyssa Elsa och svarade temligen snäft på hennes ord. Allt detta bar den lilla förståndiga frun tåligt och lugnt. En dag hade hon riktigt bullat upp med våfflor till efterrätt — det var Sigurds favoriträtt — och hon visste att han tyckte om att få litet godt, när han hade brådtom. Han bara åt i allra största hast, teg och skyndade mot dörren bara han kom från bordet.

"Sigurd, skall du inte tacka mig för att jag hade så rar middag åt dig i dag?" frågade Elsa litet förebrående och skyndade efter honom.

"Tack lilla gumman, jag har inte tid med dig nu", sade han och kysste henne tankspriddt i

det han gick, och när hon ropade efter honom för att få veta när han ville ha kaffe, hörde han det ej. Tårarna ville tränga sig fram i unga fruns ögon, men hon kämpade tappert emot. Mindes hon inte huru fadern brukade vara ibland och visste hon inte så väl, att om en stund, när arbetet var slut, skulle han komma in till henne så öm och kärleksfull, och sedan hade de hela aftonen för sig sjelfva. Då skulle de spela och sjönga som vanligt eller ock Sigurd sitta och läsa, och Elsa endera i hans knä och läsa med, eller med ett handarbete vid hans sida. Och dessa små förtjusande afbrott då de språkade om ingenting som två lyckliga barn, eller också inläto sig på någon allvarlig fråga! Ack dessa förtjusande aftnar, det var nästan en uppoffring, när de skulle bort eller ha främmande! Skulle hon då knota, om han någon gång var trött och öfveransträngd, det var ju för henne, blott för henne han arbetade. Så resonerade Elsa med sig sjelf, men ändå kunde hon ej hjälpa, att hon kände sig litet förnärad, litet förbisedd, hon arbetade nog emot, men riktigt gick det ändå inte — det var ändå hårdt att bli så behandlad, hur kunde något annat så upptaga hans tankar att han glömde *henne*, det var ej Elsa van vid. I hemmet hade *hon* i alla fall varit hufvudpersonen — och nu? Hon sydde för tvifladt och kaffet puttrade derborta i fotogenköket. Kl. tre åto de middag, hon blef fyra och närmade sig fem, en kvart öfver, nära half sex. Nu var Elsa riktigt ledsen, släckte fogenkö-

ket och suckade djupt, — nu slog klockan half sex. Tanken på olyckliga, öfvergifna hustrur började spöka i hennes hjerna. Just då hördes hastiga, välbekanta steg i trappan, dörren rycktes upp och der stod han med hatten bakpå nacken, öfverrocken uppknäppt, halsduken på sned, hurtig och glad som vanligt.

"Har du väntat på mig vännen lilla", utropade han, slängde af sig ytterkläderna och kastade käppen i en vrå.

"Ack, du slarfviga karl, skulle du inte hänga det der i tamburen", sade Elsa, som ej kunde låta bli att skratta, fast tårarna endast med stor möda kunde hållas tillbaka.

"Det kom jag inte ihåg, bara längtade efter dig, lilla troll. Tusan, är klockan snart sex! stackars min lilla älskling, som fått vänta så länge", han satt nu i gungstolen med Elsa i sitt knä och hennes arm hvilade om hans hals, hennes hufvud mot hans bröst. "Du har väl inte varit ledsen älskling, se på mig?"

"Usch, du stygga elaka gubbe, som bär dig åt så der! Först sticker du i väg på middagen tvär och butter och märker inte att jag har efterrätt, våfflor som du tycker så mycket om. Och se'n får jag sitta här och vänta på kaffe, så jag började tro att du rest till Amerika, nu borde du inte få något heller", sade hon och ryckte honom i skägget, "men jag skall väl vara snäll ändå jag, och saffransbröd skall du med få." Hon ville resa sig och gå, men Sigurd bara höll henne qvar, smekte och kysste henne.

"Ingen har en sådan hustru som jag, det fins bara *en* Elsa i verlden", gick han på. "Andra fruar skulle varit sura och tvära, gråtit och bråkat och haft nervattacker och sådant der. Hvad tror du till ex. om rektorns fru? Och nu i stället — ja Elsingens du är en engel, det fattas bara vingar, hur kunde jag vara värdig att få en engel till hustru."

"Min egen älskade pratmakare", log Elsa, "akta dig för att skämma bort mig du, jag är visst inte som jag borde vara, vännen min, det är för att du har kärlekens glasögon på dig och de förstora alla dygder och förminska alla fel."

Kaffet dracks nu med fröjd och gamman.

"Men du frågar inte, hvarför jag haft så brådtom i dag", sade Ek, "fruntimmerna bruka ju vara nyfikna annars, men du är inte lik andra, du lilla trollslända."

"Jo, tala om", bad Elsa, "det rör väl de der välsignade pojkarna, kan jag tro, dem blir jag snart afundsjuk på."

"Träffadt min fru", sade Ek, "ser du, det var en stackare, som just skulle bli student i vår, för resten en dugtig pojke, en af mina bästa, men nu hade han råkat göra något fuffens, nå ja, det var mera pojkaktigt än dåligt, annars hade jag inte brytt mig om honom, nu var det kollegium och bråk och trassel om det der, och jag har sprungit som en toker för pojkbytingens skull, men nu är allting rangeradt i alla fall, och han slapp ifrån alltihop med en varning."

"Ack, hvad du skämmer bort dina pojkar ändå, du beskedliga stolle", skrattade Elsa.

"Ja, ser du, saken är den, att jag inte glömt bort att jag varit pojke sjelf", svarade Ek, "och så snart det inte är något dåligt eller osedligt, då vill jag inte lägga fingrarna emellan — utan odygd och pojkaktighet, så medger jag, att jag kanske är litet svag för dem."

"Doktor H. säger att pojkarna äro sturska och otacksamma och aldrig fästa sig vid sina lärare", sade Elsa tankfullt, "men nog tror jag att de ha både respekt och tillgifvenhet för dig, Sigurd."

"Det tror jag med du, jag tycker inte att de äro så omöjliga att komma till rätta med, men jag begriper inte det der med H., han blir häftig och förgår sig och pojkarna bli sturska och förargliga. Att inte han som är så sträng kan styra dem."

"Det tycker jag inte är underligt alls", sade Elsa, "hur är det möjligt att den som inte kan styra sig sjelf, skall kunna styra andra, eller vänta aktning af dem. Det är för väl att inte du Sigurd är riddare af käppen, då blefve vi inte goda vänner."

"Säger hon det hon, lilla moralisten", svarade Sigurd och såg litet häpen ut, halft road, halft rädd. Tänk om H. hörde dig nu" ...

"Ja, det kan jag säga honom midt i ansigtet", svarade Elsa morskt.

"Det tror jag dig nog om du", sade Ek leende, "men så skall jag tala om något mer för

fru lektorskan. Det skall bli profläsning för lektoratet på nyåret, då får du inte bli ledsen, om jag blir litet knarrig."

"Nej då — men tror du det är möjligt, att du kan få det?" frågade Elsa ifrigt och oroligt.

"Törs ingenting säga, vännen min, men jag har hört, att de tänka skicka in en petition till konsistorium och begära att få mig", sade han och nickade förnumstigt. "Blir jag ordinarie, så skall du få ny sidenklädning, tre jungfrur, Normans samtliga kompositioner, en inventionssoffa och nytt elegant tékök, och det skall bli lika beryktadt som fru Lenngrens."

"Hvad du pratar Sigurd", sade Elsa småleende.

"Pratar, ja visst gör jag det, en pratmakare har jag ju alltid varit, carrissima mia — men hvad skall du ta dig till, när jag blir borta på tredje dagen, när jag skall profva, det blir allt långt för lilla gumman, då ska vi be moster Lina flytta in till dig, och så ska du bjuda främande, rektorns Stina och organisten och fru G. och" ...

"Jaha", sade Elsa skälmaktigt, "och så skall jag bjuda notarien Ström och hans bror, vi ska spela à quatre mains och ha så roligt så, och läsa Schiller och mycket mera." ...

"Nej tack du för alla rikskurtisörer. Jag skall läsa in dig ser du, och lemna nyckeln till moster Lina."

"Jo nu hittade du just på, enfaldiga gosse",

skrattade Elsa, "det var just att sätta bocken till trädgårdsmästare."

"Men hvad skall du göra i alla fall, när du blir ensam lilla vännen, för nog blir det bra långt för dig ändå", sade Ek och strök hennes hår.

"Jag skall bedja för dig Sigurd", sade Elsa plötsligt allvarsam och såg blygt upp i hans ansigte.

"Gör det du liten, blir inte *din* bön hörd, så blir väl ingen, bed att jag blir dig värdigare, älskling", sade Sigurd vekt.

Men hastigt bytande om samtalsämne, liksom vore han rädd att komma för djupt in på detta ämne, utropade han, i det han slog sig ned vid pianot. "Kom hit nu Elsingen och spela litet med mig."

Så gingo dagarna för de lyckliga unga. Oktober var redan inne med sina långa mörka qvällar och Elsa började redan glädja sig åt julen, som de skulle tillbringa hos hennes föräldrar.

En middag kom Ek hem, gladare och mera upprymd än någonsin och hade så mycket att prata om. "Elsingen lilla", sade han plötsligt, sedan de ätit, "i afton får du tråkigt fruktar jag, jag skall gå bort."

"Bort, du, hvart då?" frågade Elsa häpen.

"Unga Lundholm har bjudit mig på spelparti, kamraterna mina tycka att smekmånaden räcker väl länge, ser du, ha, ha, ha", Ek var mycket lifvad, "nä inte behöfver du väl se så storögd ut, som om verlden skulle ramla för att

jag går på ett litet spelparti i qväll, lilla vännen, hva' sa'?"

"O, Sigurd", sade Elsa med gråten i halsen, "inte trodde jag att du var road af att spela, usch då, sitta och dunka med korten hela qvällen, och så kanske ni dricka er otäcka toddy och punsch med. Bli hemma, Sigurd min", bad hon och lyfte sina tårfyllda ögon emot honom.

"Nej älsklingen min", svarade Sigurd, som ännu hoppades på en öfverenskommelse i godo, "det går inte an ser du, då skulle de skratta åt både dig och mig. I qväll får jag lof att sällskapa med flickorna Boman du, det är så snälla flickor, lika glada se de ut om man slår dem i bordet aldrig så mycket, men inte behöfver du vara jaloux på dem inte."

"Kära Sigurd skämta inte så der, det står jag sannerligen inte ut med nu", utropade Elsa snyftande, men efter en stund lugnade hon sig igen, slog armarna om hans hals och bad smekande: "Älskade gossen min, inte vill du göra din lilla Elsa ledsen, du som är så snäll och rar, nog vill du uppoffra ett uselt, lumpet spelparti när jag ber dig, säg att du vill, du fula gamla gubbe", och härvid ryckte hon honom i skägget och kysste honom, "du ville ju bara retas med mig, säg att du ville det."

"Min egen lilla älskling", sade Sigurd orolig och häpen huru detta skulle slutas, och verkligen böjd för att göra henne till viljes, om han ej fruktat kamraternas gyckel, "bed mig inte så der, du kan inte tro hvad det kostar på mig att

säga nej, men det går inte an, ser du, vi skulle bli ett spektakel öfver hela staden, om vi skulle läsa in oss med hvarandra så här. Se så, var snäll och glad nu, du lilla svärmerska och grubbla inte på det der mera: se på mig nu!"

"Nej, det vill jag inte, när du inte vill göra mig till viljes", svarade Elsa buttert och surmulet som ett bortskämdt barn. "Om du höll riktigt af mig så gjorde du mig nog till viljes. Ack, jag trodde att jag var dig kärare än allt annat, men så öfverger du mig för något så lumpet som ett spelparti och" — — hon kunde ej fortsätta för snyftningar.

"Elsa lilla, var förnuftig nu, på det der sättet åtminstone bibehåller du inte min kärlek", svarade Sigurd allvarsamt och mätte golfvet med stora steg, ännu försökande att någorlunda bibehålla sitt lugn.

"Förlåt mig Sigurd, jag skall inte trötta dig mer", sade Elsa med minen af en martyr, "jag är orimlig förstås, det vet jag nog. — Gå du, gå och spela och drick med dina vänner och glöm din stackars hustru, de stunder du sedan har öfver, får jag med tacksamhet ta emot som en nådegåfva förstås", här började åter tårekällan att flöda öfver.

Sigurd stod med handen på dörrlåset färdig att gå in i sitt rum. "Det här väntade jag mig inte Elsa", sade han barskt, "kl. sex går jag och tar portnyckeln med mig", dörren stängdes häftigt, klockan fattades bara en qvart.

"Adjö Elsa" — Ek hade öfverrock på sig och tittade i dörren.

"Adjö Sigurd", Elsa reste sig upp, men han var redan försvunnen — utan en kyss, utan en smekning, utan ett försonande ord! Elsa hade nästan hoppats, att han i sista stunden skulle gifva med sig och bli hemma. O, hon var så olycklig, ingen hustru kunde vara olyckligare än hon! Skulle det bli så här jemt, ingen kärlek mer, inga förtroliga samtal, han på spelparti halfva nätterna. Hennes far hade aldrig spelat, så att derhemma hade inte förekommit något sådant. Ibland kunde några äldre herrar spela ett par timmar eller så hemma i prostgården, men hon hade trott, att Sigurd just som fadern skulle vara hemma jemt och blott motvilligt följa henne, då hon bad honom. Och hennes tårar, hennes böner, hade han alls inte brytt sig om, det var ju klart, att han inte älskade henne mer; förut hade han ju alltid sagt, att hennes böner och smekningar kunde ingen motstå. Men — kanske var hon för häftig, kanske bar hon sig dumt åt. Var det riktigt *kristligt*? Dessa frågor ville ibland tränga sig fram och då blef hon oroligare än någonsin. Ack, men hon ville ju så gerna, att Sigurd skulle bli hemma, hon var så ledsen, och han såg det och gick ändå, naturligtvis började han att bli kallsinnig, älskade henne ej mer. — Och så gick han sin väg utan att kyssa henne, — o, det var grymt — — rent af hjertlöst och hon var en djupt förorättad hustru. Att kunna

gå så der utan något vidare! Elsa låg på soffan i sängkammaren och snyftade hejdlöst.

"Hur i all verlden står här till, är Elsa sjuk?"
Moster Linas näsa med glasögonen på stacks in i dörren och snart stod hela gumman der, "och hvar är Ek?"

"Sigurd är på spelparti", svarade Elsa och sökte förgäfves hejda sina tårar.

"Då ska' vi skicka Mari efter honom. Hvar har Elsa ondt? Lugna sig kära barn."

"Skicka efter Sigurd", utropade Elsa, "nej då, visst inte, han har så roligt der han är och bryr sig inte om mig."

"Se så barn, sätt sig upp nu och tala om, hur det är", sade gumman, som började genomskåda förhållandet.

"Ack, jag är så olycklig, Sigurd bryr sig inte om mig mer", snyftade Elsa och slog armarna om gummans hals.

"Bryr han sig inte om Elsa, kors, det har kommit fasligt tvärt det, hur vet Elsa det då?"

"Ånej, det har inte kommit så tvärt, jag har nog sett att han sett trött ut ibland och i går, när vi satt och pratade, gäspade han två gånger, och i dag gick han på spelparti. Usch då, sjelfva ordet är mig förhatligt", utbrast hon energiskt.

"Det är för att Elsa inte är van att höra det", sade gumman småleende, "det är väl ingenting ondt i, kära barn, lite' förströelse behöfva de nog, stackars lärare, när de få sitta och tråka med dumma pojkar hela da'n."

"Ar det ingen förströelse för honom att vara med mig då, borde inte mitt sällskap vara honom kärast? Bjuder jag inte till att göra hemmet angenämt för honom, och han såg huru jag gret, och jag bad honom, och ändå gick han utan att kyssa mig en gång!" Ny tåreflod.

"Akta sig för tårar, barn, ingen man tycker om en gråtande hustru", sade moster Lina allvarsamt och litet strängt. "Jag har sett mycket i verlden och varit i inte så få hem, men aldrig såg jag någon lycka byggas på qvinnornas tårar och pjunk."

"Pjunk", eftersade Elsa sårad, "kan det kaljas pjunk att inte tycka om att bli förbisedd för några kortlappars skull. Ack, om det ändå vore något godt och ädelt han lemnade mig för, då skulle jag så gerna vara tålig och öfverseende, men för en låg passion, en synd! Vore jag väl en god hustru, om jag utan tårar kunde se honom hänge sig deråt? Pappa spelade aldrig, pappa drack aldrig toddy och inte bränvin heller, och jag trodde att Sigurd var lik honom, att vi skulle bli lika lyckliga som mina föräldrar."

"Och det hoppas jag, att ni ska' bli också, när ni får nöta bort ojemnheterna emot hvarann'", svarade moster Lina och tillade småskratande: "Kära Elsa, ursäkta mig, men jag kan inte låta bli att skratta litet åt henne, barn lilla. Hur är det möjligt, att en äldre, erfaren prestman, som egnat hela sitt lif åt teologiska studier och hvars kall det är att leda menniskorna på vägen till Gud och vara deras föresyn, samt en

ung, nyblefven filosofie doktor, som för ej så länge sedan lemnade Upsala och dess glada kamratlif, hur är det *möjligt* att de skulle vara som stöpta i samma form, det är ju en ren omöjlighet. Nej, låt dem vara bra karlar hvar och en på sitt sätt och gör inte den ena till ett mönster för den andra; *fullkomliga* lär väl hvarken prosten eller Ek bli ändå här i verlden, lit hon på det."

"Moster Lina tycker visst, att bara *jag* har orätt och att jag är rysligt oförståndig", sade Elsa sårad och med gråten i halsen.

"Jag kan inte neka till att jag tycker att Elsa har orätt nu och burit sig bra nog oförståndigt åt", sade gumman allvarsamt, "en annan gång kanske felet blir på hans sida, men nu är det inte så. Var nu munter och vänlig i morgon och låtsä om ingenting, och om några dagar tycker jag att Elsa kan ställa till ett litet spelparti här hemma."

"Skulle *jag* ställa till spelparti här, skulle *jag* uppmuntra min man till något sådant", utropade Elsa uppbrusande.

"Ja, gör som hon vill, kära barn", sade hennes gamla vän lugnt, "tycker hon, att det är rättare och mera kristligt att gråta, bråka och brusa upp och på det sättet göra hemmet otrefligt för honom, så gör det då, hon får sjelf bära följderna."

"Ack, säg inte så der, var inte så hjertlös, jag är så förfärligt olycklig", klagade Elsa.

"Struntprat, barn lilla", sade gumman små-

leende och strök smekande hennes hår, "blir hon aldrig olyckligare, så tacka Gud."

"Det der kan inte moster Lina förstå", sade Elsa tveksamt.

"Hur vet Elsa det?" sade den gamla skarpt, men tillade hastigt lugnare. "Gammal är ändå äldst, ser hon, men kanske att Elsa har rätt, fråga då sin mor hvad hon tycker."

"Oroa mamma, nej visst inte för allt i världen."

"Godnatt nu, Elsa lilla", sade moster Lina om en stund, "bed Gud om vishet barn, *han* förstår henne väl ändå." Vid dessa ord gick hon stilla ut, sedan hon dock först, med en allvarlig och talande åtbörd lagt Elsas lilla bibel bredvid henne.

När Elsa blifvit ensam, stod hon länge tyst och stilla vid fönstret. Många stridiga känslor rörde sig i hennes själ, sårad stolthet, ovilja mot Sigurd, mot moster Lina, henne sjelf och hela världen. Hon försökte att läsa, att bedja, men ingenting lyckades. Hon bad om att kunna vara en tålig, öfverseende, förlåtande hustru, men då höjde sig omedvetet en röst inom henne: hvad skulle hon förlåta, hvem hade förfördelat henne? Hade hon orätt, hade hon förifrat sig? — Kanske något, men — Sigurd visste hur hon älskade honom, Sigurd lemnade sin stackars lilla hustru ensam, fast hon var så ledsen, Sigurd var ej som förr, Sigurd hade blifvit kallsinnig. Och så gnagde ändock det der inre medvetandet, att hon var felaktig, att hon kanske var sjelfvisk. Nej hon

hade dock rätt i det hela, hon kunde inte komma ifrån den tanken, att Sigurd var hård, kall, att hon började bli öfverflödig för honom. Hon tog sin bibel och fick just upp Pauli första bref till Korintierna 13 kap. "*Om jag talade med människors och änglars tungor, men icke hade kärlek, så vore jag en klingande malm eller en ljudande cymbal. Och om jag hade profetia och visste alla hemligheter och all kunskap, och om jag hade all tro, så att jag kunde förflytta berg, men icke hade kärlek, så vore jag intet*", stod det der. Hon läste och läste de sköna orden och kände sig djupt gripnen, men *orätt* — ack, det trodde hon sig dock icke ha'.

Aftonen var klar, kall och lugn, stjernorna tindrade i den blåa etern. Elsa satte sig vid fönstret och betraktade den oändliga, stjernbeströdda rymden, dessa tusende sinom tusende verldar, och hon var en af de minsta atomerna i en af de minsta verldarna i den oändliga verldsrymden. Arma lilla människobarn, svaga lilla stoftgrand! Och dock så stor, så dyrbar i Guds ögon, att *Han sjelf* hade återlöst henne! Bäfvande gömde hon ansigtet i sina händer, åter och åter genljödo de nyss lästa orden i hennes själ: "*Kärleken är långmodig och mild — han söker icke sitt, han förtörnas icke. — Han fördrager all ting, han tror all ting, han hoppas all ting, han tål all ting.*"

Ack, så liten hon var, och så små hennes sorger och fröjder, och Gud var så stor, så outgrundligt stor, och dock så kärleksfull och öfverseende mot henne! Skulle då inte äfven hon vara

öfverseende mot Sigurd. *Öfverseende* — — här stannade tanken igen. *Öfverseende* — —! *Hade* han då felat, behöfde hon öfverse, förlåta eller kanske äfven han hade skäl att vara missnöjd? Hon försökte att vara opartisk, hon försökte att se saken lugnt, men ack, — hon gret och hon bad, och han gick ändå på ett uselt spelparti. Hvem hade rätt? Moster Lina tyckte att *hon* hade orätt. — Nå ja, att gråta och förifra sig kanske, men — ett *spelparti*, usch då! — Och stjernorna tindrade deruppe så strålande fagert. Elsa såg och såg, och bönen blef allt varmare, hjertat allt lugnare och de heliga bibelorden blefvo allt lifligare för hennes själ. Kunde hon blott erkänna sig besegrad, men — hon ville så gerna att han skulle bli hemma och han gick ändå! Hade hon honom blott här nu och finge linda sina armar om hans hals och luta sitt hufvud mot hans bröst, men — han gick ifrån henne på *ett spelparti*.

Någon mat ville hon ej ha', men hon var trött, mycket trött och hade ondt i hufvudet af det myckna gråtandet. Lägga sig ville hon inte, hon skulle visa sig som en riktigt kärleksfull och sjelfuppoffrande hustru och sitta och vänta på Sigurd till dess han kom hem. Hon tog sin lilla bibel och ville läsa igen, men ögonlocken slöto sig snart och hufvudet sjönk ned mot armarna, som hvilade mot den uppslagna boken. Så fann Ek henne, då han kom hem.

Det hade gått mycket muntert till på spelpartiet, endast herrar förstås. Ek hade i början

fått lida mycken smälek för silkestoffeln, som så fullkomligt beherskade honom, allusioner på att den i framtiden kunde förvandlas till skinntoffel, om han ej i tid var på sin vakt. Så hade hans hastigt påkomna gudsfruktan diskuterats, hans söndagliga kyrkobesök. Ack, gossen var rädd, gossen *tordes* ej låta bli för sin hustrus skull; han, just som rektorn, var rädd för sin hustrus nerver. Lilla prinsessan gret och så bad hon, och så gret hon litet mer och så följde han henne, stackars toker, han var rädd. Sådan var toffel-taktiken, nej, lefve friheten, lefve ungarlslifvet!

Ek flammade först upp enligt sin vana och höll på att svara dem ett förfluget ord i hettan, men han hejdade sig och ju mera de gingo på, ju allvarligare och mera manlig blef hans vrede. Hans rena, fromma Elsa föremål för lumpet gyc-
kel och skämt på ett spelparti, det gick dock något för långt, tyckte han. Sin häftighet emot henne nyss ångrade han nu; det var ju så naturligt att hon, så allvarligt uppfostrad, så alldeles främmande för allt sådant skulle finna ett spelparti afskyvärdt. Och visade det sig inte nu att hon inte hade så alldeles orätt ändå, hans oskuldsfulla, renhertade, älskliga lilla hustru. Han knöt sin stora kraftfulla hand och de sammanpressade läpparna voro hvita. Sådana uslingar, sådana råa lymlar! Att svara dem ett enda ord kunde han ej förmå sig till, det ansåg han under både Elsas och sin värdighet, men han gaf dem emellanåt ett talande ögonkast ur sina gnistrande svarta ögon. De uppspelte kam-

raterna märkte dock i början ingenting, de blott följde ögonblickets lössläppta uppsluppenhet, till slut utbrast dock en af dem:

"Nå Ek, gamla gosse, hvarför sitter du så tyst, har du ingenting att svara?"

Eks svarta ögon sköto flammor, då han svarade: "Jag bara undrar, när herrarna blefvo så fördomsfria att de började anse det passande att göra en ung renhjärtad och aktningsvärd qvinna till föremål för gyckel och speglosor på ett spelparti."

Det blef tvärt tyst i rummet, en strök sina mustascher, en annan lekte tankspridt med korten, alla sågo förlägna och eftertänksamma ut, slutligen sade Lundholm:

"Hör du, jag tror du blef arg, min kära Sigurd, hm — nå ja", — han funderade en liten stund — "du var i din fulla rätt", skrek han slutligen till. "Hva' tycker ni, kan vi inte först som sist erkänna att — att vi va' ena riktiga glopar, hva'?"

Ek teg hårdnackadt och såg bister ut.

"Jaa, jaa", ropades, "se då inte så förbaskadt dryg ut karl, lugna dig nu, vi erkänna ju att vi förgick oss, nå, ä' du inte nöjd ändå? Att vi alla högakta och beundra din älskvärda fru, måtte du väl veta,"

"Jag får å egna och min hustrus vägnar af lägga mina förbindligaste tacksägelser", sade Ek försmädligt och gjorde en djup bugning — "men nog om det här nu, låt det vara slut."

"Och du är inte arg längre nu inte? Låt oss skaka hand med dig då, hederliga, eldfångda själ." Ek smålog och skakade hand med dem och så fortsattes spelet i all vänskaplighet.

"*Ett* hade de dock rätt i", tänkte Ek der han satt, "det är ovärdigt att narra Elsa med de der kyrkobesöken, nästa söndag blir jag hemma och säger för henne huru det är."

Den unge äkta mannen blef litet obehagligt öfverraskad då han fick se sin hustru uppe med bibeln framför sig. Kanske hade hon tänkt hålla en predikan för honom, men somnat ifrån det. Han log, misstämningen var snart öfver, han kände sig belåten med sin verld och med sig sjelf också, han tyckte att han hade varit "en rasande dugtig karl" derborta hos Lundholm.

Att han skildes så ovänligt ifrån henne, gjorde honom ondt, kanske hade hon nu suttit och gråtit för hans skull! Han kysste mildt hennes nacke och det vackra hårfästet, men var litet rädd att närma sig hennes ansigte, ty han luktade punsch och toddy, och det var han ej så särdeles angelägen att Elsa skulle få känna. Hon reste på sig, slog upp de yrvakna ögonen — log och hvilade i hans famn.

"Hur är det med dig, älsklingen min, så trött du är stackars lilla vännen, hvarför lade du dig inte, skulle du sitta uppe för min skull? Är du inte ledsen på mig längre nu, säg? Se så, se på mig nu, så får jag se om du ser snäll ut, är du

inte ledsen säg?" pjollrade den unge äkta mannen och såg in i hennes ögon.

"Ack nej, du stygga gosse, men nu går du väl aldrig mer ifrån mig på något sådant der otäckt spelparti", hviskade hon smekande och inställsamt.

"Hm" — sade Ek långsamt, "inte blir det i morgon inte."

Elsa var nöjd med svaret och nöjd med sig sjelf och sin lätta seger, som hon trodde, och länge dröjde det icke, innan de båda unga makarna hvilade nöjda och lyckliga i Morphei armar.

De derpå följande dagarna var allt åter lycka och solsken i det unga hemmet, men Elsa följde dock moster Linas råd att skrifva till sin mor och fråga, om hon trodde att Elsa borde låta Sigurd ha spelparti hemma, dock med förtigande af orsaken till frågan.

En liten smula oroades hon äfven öfver mannens benägenhet att gå och hvissla alla möjliga banala melodier, och då hon skämtande förebrådde honom det, svarade han litet otåligt: "Herre Gud, lilla vännen, hvad är det för ondt i det!"

"Sigurd, Sigurd", utropade hon rysande.

"Nå hvad i Herrans namn är det nu igen, hvad har jag nu gjort då?"

"Älskade gubben lilla", svarade hon mildt undfallande, "är inte Herrens namn dig dyrbarare än att du så kan missbruka det? Jag har nog hört dig göra det förr, fast jag inte sag

något, men nu är det mig omöjligt att tiga längre.”

”Kors i Jesu namn, Elsa, hvad du också bråkar om alla möjliga småsaker, till slut får jag väl inte säga ett ord utan att du kaxar på det”, utbrast Ek otåligt och gick ut häftigt stängande dörren efter sig. Om en liten stund var han dock inne igen.

”Du har nog rätt, lilla gumman”, sade han då vänligt och nickade åt Elsa ”jag var en björn nyss, en riktig gammal brumbjörn, det är en förb. rå och ful vana det der, att ropa på vår Herre i tid och otid, påminn mig om det du, när det händer mig, jag skall väl till slut lära mig lägga bort det.”

”Men det är lika fult att svära också” — Elsa log vänligt emot honom.

”Hm — kan väl vara det lilla ordryttare, men påminn mig hör du.”

”Ja, men om du blir så der häftig som nyss, så skrämmer du mig snart att tiga”, sade Elsa halft på skämt halft på allvar.

”Bry dig aldrig en smul om när jag stormar litet, det är ändå bara munväder”, skratade Ek.

”Se här har du bref från morsgumman”, sade han och tog brefvet ur den inträdande brefbärens hand.

Elsa tog hastigt brefvet ur mannens hand och huru nyfiken hon än var på moderns svar, stoppade hon det dock i fickan. Hon var just ej så angelägen om att Ek skulle få del af hvad

modern och hon afhandlade. Dessutom led det till den tiden då Ek skulle ha en lektion på läroverket och då hade hon god tid att i lugn läsa brevet. Ack, hon hoppades så säkert att hennes fromma, allvarliga mor skulle hålla med henne och alldeles ogilla sådana förströelser som kortspel och dylikt.

"Nå, gumman lilla, hvad kommer nu åt dig, skall du inte öppna svärmors bref?" utropade Sigurd förvånad, "det brukar väl vara det första du gör när de komma."

"Ja visst, lilla gubben, men om nu mamma och jag skulle ha' vissa små hemligheter oss emellan, som jag just inte tänkte skriva min herre och man på näsan om, hvad skulle han då säga?" svarade Elsa skälmaktigt, "då blef du väl rysligt nyfiken."

"Å, förskräckligt alldeles", försäkrade Ek med en komisk patetisk blick och gest. "Men hör nu min bästa fru doktorinna", tillade han, "hvem är det egentligen som brukar predika med en aldrig trytande vältalighet, om att äkta makar böra ha' allt gemensamt, den ena bör läsa i den andras själ som i en öppen bok, inga hemligheter, inte ens en tanke."

"Nu skarfvar du litet igen efter vanligheten", sade Elsa småleende, "men jag medger att du i det hela har rätt, jag tänker inte heller förtiga för dig hvad mamma och jag skrifvit om, fast jag gerna vill läsa det sjelf först och tänka riktigt allvarligt öfver det. Hvad jag egentligen tror gör, att så många äktenskap ej äro hvad de

böra vara, att de blifvande makarna ej öppet redogöra för sitt förflutna lif för hvarandra, och att ej den ena fullt känner den andras religiösa ståndpunkt. Fins någon mörk, hemlighetsfull punkt mellan makarna i dessa fall, så kan ej lyckan bli fullkomlig. Hellre då ett öppet, oinskränkt förtroende, skuggorna från ett förflutet må vara än så mörka. Tror du inte det också, Sigurd", hon blickade forskande och litet sorgset upp i hans ögon. "Nog vet jag åtminstone, att *mitt* lif och hela *min* själ låg öppen för *dig*. Men säg nu en gång, om du inte tycker som jag i detta fall?"

"Jo, visst borde det vara så, du lilla idealist", svarade mannen med ett vemodigt småleende, "och skulle också vara det, om människorna voro englar och bodde i ett paradys, men olyckligtvis är det nu inte så. Vi äro nu en gång som vi äro ser du, och lära väl näppeligen bli bättre så länge världen står. En sådan der from, oskuldsfull barnasjäl som min egen lilla Elsas fins nog inte en ibland tusen, och det är väl de som skola reformera världen. Är du min lilla reformator du, hva' sa?" härvid lade han smekande sin arm kring hennes lif och de bruna kinderna färgades af en lätt rodnad.

"Mins du hvad, om jag mins rätt, Aimée Martin säger, Sigurd", svarade hustrun. "Mannen uppfostras två gånger, först af sin mor, sedan af sin hustru."

"Stackars lilla hustru, då får du ett tungt arbete fruktar jag", sade Sigurd med en lätt suck.

"Nå, men nu har du pratat och svängt dig igen, utan att jag fått svar på min fråga, tror du inte att fullt förtroende är nödvändigt för ett lyckligt äktenskap och var du sann och öppen mot mig?" envisades Elsa.

"I *ett* fall var jag åtminstone sann och öppen, Elsa", svarade hennes man allvarligt, "och det var att ingen qvinna någonsin *har* varit eller *kan* bli mig så kär och dyrbar som du, det är säkert."

"Jag hoppas och tror det min Sigurd", svarade Elsa och nickade vänligt åt honom, "men —"

"Fråga inte mer, forska inte mer min älskling" sade Sigurd mildt och de stora uttrycksfulla ögonen fuktades, "lifvet i Upsala under studenttiden är ej ofta sådant, att en ung renhjertad qvinna bör få del deraf, men var lugn i alla fall, så länge en djup och sann kärlek kan få makt öfver oss och qvinlig renhet och oskuld kan omskapa vårt lif, behöfver du ej frukta."

Elsa såg upp på honom med sorgsen ömhet. "O, att jag kunde vara för dig allt hvad jag ville och borde!" suckade hon.

"Om *du* kunde vara för *mig*", utropade Ek, "Elsa, Elsa, jag skulle ersätta dig fader, moder och allt och så gör jag dig så ofta bekymmer. Jag skulle vara ditt stöd och så är jag bara en vindflöjel."

Ek gick med stora steg fram och åter på golfvet.

"Sigurd hvad är det som upprör dig så?" frågade Elsa orolig.

"Hvad som upprör mig? Jo, min egen ovärdighet att vara din man, Elsa"; han teg en stund tveksamt, som om han velat säga något mer, men — hastigt gjorde han en sväng mot fönstret, trummade litet på rutan, vände sig så åter mot Elsa och sade i en helt annan ton: "eller tror du kanske att jag är nihilist och går och grubblar på ett attentat emot konungens lif, du?"

"Usch Sigurd då, nu skämtar du igen."

"Skämt är väl inte förbjudet, lilla vännen eller hur?"

"Ånej visst inte, men — —"

"Nå, ser du nu så inkonseqvent du är, vill du nu också ha hemligheter med mamma, så står jag mig slätt."

"Ånej," sade Elsa, "men jag tror dock att många qvinnor gå för långt i förtroende, när det gäller andras hemligheter."

"Andras?" Ek såg upp från sitt nyttiga arbete att göra repor i bordet med Elsas lilla brodersax. "Jag förstår inte riktigt hvad du menar."

"Jo," svarade Elsa, "om hustrun har en god vän som anförtror sig åt henne, så anser jag att hustrun bör ha dessa förtroenden för sig allena och ej har rätt att meddela dem, eller visa vännens bref för mannen utan hennes medgifvande."

"Inte ens om han fordrar det, Elsa."

"Inte ens då, Sigurd."

"Hm, kanske du har rätt, men hon kan väl neka att ta emot sådana förtroenden som mannen ej får ta del af."

"Nej, Sigurd, kärleken och äktenskapet får

inte förstöra en vänskap som kanske varat från den spädaste barndomen."

"Men då *har* ju hustrun ändå hemligheter för sin man."

"Det är ju hennes väns hemligheter, och inte hennes egna."

"Men hur kan hennes man veta, att det inte i dessa förtroenden kan vara något som rör honom eller dem båda, och som han äfven borde ha del af, det der är jag inte riktigt med om ändå, gumman min." Ek rynkade lätt ögonbrynen.

"Der återkomma vi till hvad vi förut sagt, Sigurd", sade Elsa lifligt, "han bör känna sin hustru så fullkomligt, hela hennes själ bör ligga så öppen för honom, hela hennes umgängelse vara så sann, ren och klar, att någon sådan tvekan ej bör kunna få insteg hos honom."

"Har *du* någon sådan vän Elsa?"

"Åja, det har jag nog kanske."

"Men det är väl en feminin vill jag hoppas?"

"Ja visst — — inte blir du väl jaloux på farbror Bernhard?"

"Nej då, visst inte men, — — hon kommer väl inte hit och krånglar med dig den der vännen heller?"

"Nej, inte det jag vet nu åtminstone, och hvad jag också vet är att, kommer hon hit, inte krånglar hon."

"Ja, är du säker på det, så må hon då gerna komma, men någon manlig vän får du inte ha mer än farbror Bernhard."

"Nej, var lugn kära gubben, det vill inte jag heller."

"Nå, det var då väl — Anton är jag inte rädd för."

"Ånej, han är då inte farlig, stackars gosse. Men hvad gör du odygdiga pojke, nu har du ju brutit af udden på min lilla rara sax, och repat i bordet, ja jag kan då väl inte komma ihåg att se efter dig jemt heller."

"Seså, brumma inte nu gumman lilla, jag skall köpa dig en ny i stället, mycket finare."

"Nej jag tackar, besvara dig inte, då köper du en som inte duger alls."

"Säger hon det liten, nå så låter jag bli då. Men för tusan klockan", skrek Ek till och rusade upp efter hatt och käpp, "ge mig en kyss nu i hastigheten, du är väl inte ledsen för saxen, hvasa."

"Nej din toker", skrattade Elsa, "det der var en gammal som inte dugde stort, annars hade du väl inte fått hålla på. Se så, skynda dig nu slarfver."

"Näsperla, adjö nu, kl. $\frac{1}{2}$ tre är jag hemma i dag."

Elsa såg efter den bortilande mannen med en blick full af kärlek och bekymmer. "Nog älskar han mig, det tror jag säkert, men är han fullt uppriktig emot mig?" tänkte hon tveksamt, "det är ibland något — jag vet inte hvad, som jag är rädd för, men ack, jag har ju mammas bref", utropade hon högt och tog upp det ur fickan.

Prostinnan hade aldrig varit road af brefskrifning och hade just ej heller haft mycken tid dertill, men nu voro alla dessa svårigheter öfvervunna för hennes Elsas skull.

Det var flere tätt skrifna sidor kuvertet inneslöt, och dottern slukade nästan de kära, med något ovan handstil skrifna orden. Elsa läste hastigt det öfriga, ty hon var i högsta grad ifrig att få se hvad modern skref om kortspelet. Ändtligen, der stod det. "Till svar på din fråga om spelpartier får jag uppriktigt säga att jag för min del aldrig tyckt om kort, och skulle helst sett att Sigurd ej spelat, (här ljusnade Elsa upp) men i detta fall dömer din gamla mor som den blinde om färgen, det är kanske ovanan dervid som gör, att jag finner det så obehagligt, ty som du vet, har aldrig din far spelat, inte heller i mitt barndomshem förekom det. Det är väl dock med detta som med allt annat, *missbruket*, ej *bruket*, som egentligen är något ondt i. Spelet öfvergår kanske lättare än annat till passion, och det är väl *detta* som gör det så farligt. Att en aftonstund bland några vänner sysselsätta sig dermed, om det sker utan vinstbegär eller passion, bör väl ej vara farligare eller syndigare än någon annan så kallad förströelse. Sigurd är liflig, munter och road af sällskapslifvet, akta dig, barn lilla, att uppdraga några jemförelser mellan honom och pappa. En gammal, bepröfvad Kristi tjenare, som egnat hela sitt lif åt Herrens tjenst, kan ej vara lik en ung lefnadsglad man, som har så mycket att skaffa med det yttre lifvet som Sigurd!

Båda kunna vara lika bra för det. Bjud några af hans vänner hem till er ibland, och låt dem spela, om de vilja, hufvudsaken är, att du fäster honom vid hemmet. Visa dig aldrig surmulen eller gråtögd och framförallt *predika* inte för honom, du har kanske någon benägenhet därför. Kom ihåg, mitt älskade barn, att det är ej med *ord* utan med hela vår umgängelse vi böra predika, och att kvinnans bästa vapen dock alltid är och förblir kärleken, nyhetsmakarne må predika aldrig så mycket om sjelfaktning, rättigheter och allt det der. Gud nås — kärleken och aktningen för det egna jaget lefver nog friskt i alla människors medvetande utan påminnelser. Det är genom stilla kärlek, ödmjukhet och gudsfruktan *i hela din vandel*, som du kanske, med Guds nåd, kan inverka på din man och göra honom mottaglig för allvarligare intryck, så att han af sig sjelf, ej genom något yttre afstår från kortspel och dylikt. Ett gladt lif och munterhet äro ej oförenliga med sann gudsfruktan, tvärtom kom ihåg Tegnér's ord: "glädjen är blomman af lifvets djupaste allvar."

Elsa satt länge med brefvet i sin hand, sedan hon läst det. Hon var missnöjd med modern, med sig sjelf, med hela verlden. O, detta bref var en bitter missräkning för henne, hon trodde så säkert att hennes mor skulle beklaga henne och ge henne rätt uti att hon med all kraft borde sätta sig emot dessa förhatliga spelpartier. Och var inte hon ödmjuk, kärleksfull, sjelfförsakande,

gudfruktig och allt det der. Hon kunde inte låta bli att jemföra sig litet med qvinnorna här i staden, och huru ytliga, småsinnade och litet begåfvade voro ej de! Så kom hon ihåg, hur farbror Bernhard brukade berömma allt hvad hon gjorde, och huru Rosenhanes togo henne till föresyn för sina döttrar, och Antons beundrande blickar och bondgummorna sedan och gamla Märta och stall-Petter.

Far och mor brukade nog ibland hejda de der utbrotten i hennes närvaro, men sedan förde de ofta smekande sina händer öfver hennes hår och sade: "Ja, Gud ske lof för vår lilla flicka!" Och huru mycket inneburo inte de orden. Och nu — ja nu var hon missförstådd och inte uppskattad som hon förtjenade, det var ju klart. Hemma fick hon alla sina önskningar uppfyllda, men nu var det bara tal om att vika undan, försaka, m. m. Nog kunde mamma tala om allt det der, det förstod hon i alla fall så litet, pappa ville ju aldrig annat än det som var rätt! Och så skulle de ha spelbord och kanske toddy med i sitt hem. Usch då! Nej ännu gick det åtminstone inte.

Så satt hon en stund igen.

Sjelfvisk och egenrättfärdig, hviskade en röst inom henne. O, Gud, var hon det, var hon verkligen det! Hon tog sin bibel och läste berättelsen om fariséen och publikanen. Var hon en fariséé, *var* hon? Hon tackade ju nyss Gud för att hon inte var så som hennes umgängesvänner

här. Men] nu erkände hon ju sin lilla svaghet,
var inte det äfven stort, var hon inte för sträng
emot sig sjelf, hvem räknade väl så noga med
en liten frestelse! O, arga, illfundiga hjerta!
Elsa böjde sig i stilla bön.

Sjette kapitlet.

Emellertid vandrade Sigurd småsjungande framåt, som han alltid gjorde när han tänkte allvarligt på något. Samtalet med Elsa hade gjort ett djupt intryck på honom. Dessutom var det lördag nu, och om måndag hade de spelparti hos rektorns. De hade kommit öfverens om herrarna, att ha ett litet viraparti en gång i veckan. Sigurd var just litet rädd för sin lilla hustru, tänk om hon började gråta och storma så der igen! Han var just ingen hjelte herr doktorn, der han gick och så var det inte nog med denna saken heller.

Hur skulle han på hederligt vis komma ifrån kyrkan i morgon? Lundholm skulle nog se efter han, och i alla fall, att sitta der och höra på hvad han alls inte trodde, det var uselt och omanligt, lögn, komedi bara. Ja, han nästan trodde att hela lifvet var en stor lögn. Men hur skulle han ha mod att säga Elsa sanningen, han kunde inte ljuga för henne längre. Hon skulle bli så ledsen, stackars hans lilla älskling, *hon* var dock ingen lögn, hvad hon var älsklig och from! *Var* det en villa hon lefde i, så var det synd att upplysa henne derom.

Äktenskapet var dock ingen lögn, åtminstone inte med en sådan hustru som Elsa.

"Nu vet jag", han knäppte belåtet med fingrarna, "jag tar med mig hem en hel hop temaböcker i middag och så säger jag att jag inte har tid att följa henne i kyrkan i morgon. Skönt, då har jag åtminstone åtta dagars betänketid, innan jag behöfver oroa henne på allvar, stackars liten. Men hvarför skall också kyrkan och presterna inbilla folk en sådan hop gammaldags smörja. Nå, gubben tror för resten på skräpet sjelf, och besynnerligt nog, har jag en viss respekt för både honom och hans lära. Det är, förstås, den der gamla slentrianen om prestväldet, som hänger i äfven oss frigjorde till en viss grad."

På middagen kom Sigurd hemsläpande med en hel massa temaböcker att rätta. "Nu får jag så mycket att göra, tråkigt arbete för resten", pustade han, "alla de här skola vara färdiga i veckan du, hvad tycks."

"Kanske jag kan hjälpa dig, Sigurd", sade Elsa gladt.

"Bara latin alltihop, tack vännen lilla, annars hade det nog varit godt för mig, det är inte många som ha sådana hustrur, inte en ibland tusen, eller hvad tror hon lilla professorn, hva sa'?"

"Usch nej, smickra mig inte nu snälla gubben", sade Elsa rysande, hon hade ännu kännning af sin kamp på förmiddagen och de obesegrade fienderna till hennes inre frid.

"Mår du inte bra gumman lilla?" frågade Ek

oroligt och såg på hennes upphettade ansigte. "Gubben och gumman må väl bra derhemma?"

"Ja, både jag och föräldrarna må bra, nu ska jag lägga upp maten, du är nog hungrig", sade Elsa och beredde sig att gå.

"Ja, rysligt alldeles", försäkrade mannen.

Elsa tillbjöd honom ej som vanligt att läsa brefvet, och ej heller frågade han derefter, det var som en tyst öfverenskommelse att ej vidröra detta ämne. Men Ek var belåten, då dessa bref kommo, han tyckte att hans lilla snälla hustru var ändå snällare och förståndigare de dagarne, om också en viss melankoli vanligtvis hvilade öfver hennes uttrycksfulla drag.

"Nu ringer det Sigurd", sade Elsa, då hon på söndagsmorgonen tittade in i sin mans rum.

Moster Lina, Ek och hon brukade alltid följas åt till kyrkan. "Det är som jag skulle ha' mamma med mig", sade hon till gumman.

"Har ej tid i dag, gumman lilla, pligten framför allt", svarade Ek. "Kom hit så skall du få en kyss innan du går i alla fall."

"Har du inte tid att gå i kyrkan, går inte det framför allt", började Elsa, men ihågkommande moderns råd att ej predika tystnade hon tvärt.

"Omöjligt du, hinner inte." Ek skakade till yttermera visso energiskt sitt stora, lurfviga hufvud.

"Adjö då, vi få väl gå ensamma moster och jag", sade Elsa och sväljde tårarna som ville fram.

"Det blir väl ingen annan råd det", sade Ek och kysste henne. "Det der gick bättre än jag

trodde", mumlade han lättad då de gingo, "nu blef Lundholm betydligt lurad", skrattade han, när han såg honom stå i hörnet vid kyrkan och kika.

På eftermiddagen tog han sig dock en bra stunds ledighet från den förfärliga brådskan och spelade och sjöng med Elsa.

Moster Lina satt just i sitt rum då och lade ut korten till en liten "Seseman", sedan följde vanligtvis "envisa fruar" och "promenaden". Efter middagsluren, och sedan hon läst predikan i Luthers postilla på eftermiddagen, tyckte hon att hon kunde ta sig den der lilla förströelsen på qvällqvisten, ögonen voro i alla fall så stela nu, så hon kunde inte läsa mer.

Hon hade en ny bomullsklädning i dag och en liten finare schalet kring halsen och förklädet af svart moirée var kantadt med en vacker yllespets. "Tio, elfva, tolf, tretton", räknade hon med pekfingret på korten, "om jag nu visste hvilket som vore bäst, att lägga esset på den der högen eller den der, låt mej si, jo, här lägger jag det väl ändå, ja der kommer klöfver fru, dä ä så dags nu, hon kunde ha kommit en stund förut — de der gamla knektarna som ska vara så ondt efter — ja si der, nu går det inte ska man få si, kors så förargligt! Om jag nu bara hade varit så klok och lagt esset på den der andra högen, så ha dä' nog gått, ibland är det så retsamt så."

Just då slog de båda unga sista accordet på pianot derinne, och en klingande musikalisk skrattduo ljöd full och klar in till gumman. "Kors

så roligt di har, jag kan inte låta bli att skratta med", sade gumman för sig sjelf och log. "Gud ske lof, det der lilla molnet drog då snart förbi, måtte hon inte få värre saker att gråta för, stackars liten, då vore det väl. Han är fasligt snäll och god, Ek, man kan inte låta bli att tycka om honom, men en flakser är det, det tror jag, och med hans gudsfruktan är det nog illa bestäldt, det har jag märkt länge sen, men hon är så förtjust så hon märker ingenting. Och det der i Upsala, det var styggt — måtte de nu bara kunna tiga, så inte Elsa får tag i det, då blir det väl så dant så, jag är mest rädd för Mina Ström."

"Kungen utanpå och alla tuerna i botten, jo, det här ser något ut det", sade gumman mörkande. Ibland när hon var orolig eller intresserad af någon sak eller för någon person "lade hon ut korten för att se huru det såg ut" och lågo de då illa blef hon allt bra snopen, men voro alla essen framme, samt ruter och spader tie, kände hon sig helt lätt om hjertat. Denna lilla svaghet ville hon dock inte att någon skulle känna till och tog gerna ur nyckeln om sig vid dylika tillfällen. Dagen efter den lilla scenen mellan Sigurd och Elsa hade hon midt på blanka förmiddagen inte kunnat låta bli att titta i korten och det såg då rätt mörkt ut, det låg spader dam till huset, spader sju och flere klöfver voro med och hjerter kung och dam vände sig ifrån hvarandra, hon blef derföre så mycket gladare, när det nu lät så godt derinne.

"Hör du gumman", sade Ek hastigt, just

som han skulle gå in till sig, "har du lust att gå med till rektorns i morgon qväll."

"Skall du gå till rektorns i morgon Sigurd, hvarför det?" frågade Elsa och såg upp från "Vårt Land" som hon skulle till att läsa i.

"Ja, lilla vännen, Hjelm har ett litet spelparti i morgon", svarade den unge äkte mannen och såg forskande och litet rädd på sin unga fru.

"Spelparti" — eftersade Elsa och mulnade synbart, "ska ni ha det hvarenda vecka då?"

"Vi brukar alltid ha det under höstterminen och vintern, ibland måndagar, ibland torsdagar", svarade han och gaf sig modigt midt in i elden.

"Ibland kanske både måndagar och torsdagar", sade Elsa.

"Ånej, bara en gång i veckan du, åtminstone vanligtvis, ibland kan det väl hända förstås", svarade han, "är lilla gumman ledsen?"

"Ledsen, nej Sigurd, jag vill försöka att inte vara det", svarade hon, men det ryckte och drog nervöst i läpparna — "men inte tycker jag om det, det får du lof att förlåta mig."

"Ovana, bara ovana Elsingens min", svarade mannen och klappade henne på axeln, "det vänjer du dig snart vid."

"Det tror jag inte", svarade hon litet surmulet, likt ett bortskämdt barn. "Hvar skall det sedan bli?"

"Hos postmästarns du, der är alltid så trefligt. Då sitta frun och rektorskan och gamla fröken Yxberg och några andra fruntimmer vid sitt lilla spelbord, men nog prata de mest tror jag."

"Spela fruntimren?" skrek Elsa till och blef blossande röd.

"Jaa då, det göra de visst det och sqvallra sen! Men Stina hon sitter alltid vid herrarnas spelbord förstås och tar sin lilla tuting med oss, hon."

"Men Sigurd jag spelar inte", utropade Elsa energiskt och reste sig upp, "ingen makt i verlden kan tvinga mig till det."

"Nej, söta vännen lilla, låt bli för all del, det har jag visst ingenting emot, tvärtom, ingen kan tvinga dig att göra det." Ek slog armen om hennes lif och snurrade rundt om med henne.

Elsa drog sig sakta ur hans armar, glad kunde hon inte vara, och Ek retirerade i god ordning in till sina böcker.

"Sigurd", sade Elsa plötsligt och såg upp från thékoppen som hon rört i en lång stund. Det var under qvällsvarden.

"Nå, lilla gumman, hvad var det?" frågade han och torkade ifrigt mustacherna med servietten.

"Det är då förfärligt hvad du ställer till servietten, Sigurd", utropade den unga husmodern och ryckte den till sig, "tycker du den här ser ut som en serviett? Nedsmord med smör, sylt, anjovis, kaffe och allt möjligt. Usch då, jag vet inte hur man skall kunna få den ren igen."

"Ja, hvad vill du jag skall göra", sade Ek som rest sig och stod framför henne, "har du nu en gång tagit hand om mig så får du väl lof att hålla ut också, jag vet ingen annan råd, inte kan jag väl raka mig slät som en munk heller!"

Han såg ytterligt rådlös och komisk ut, så att Elsa utbrast i ett klingande skratt.

"O, hvad du ser tokig ut, du slarfviga pojke, skall du då aldrig bli förnuftig", skrattade hon.

"Fruktar att det blir omöjligt att få mig förnuftig, gumman, har inga anlag alls", svarade han och ruskade misstroget på sitt stora, lurfviga hufvud. "Men hvad var det egentligen du ville? Skulle jag bara ha en extra upptuktelse för servietten?"

"Nej då, visst inte", svarade hustrun som hastigt blifvit allvarsam igen, "jag tänkte bara fråga" — orden hade svårt att komma fram — "du vill väl snart ha sp — spel — par — ti här hemma också?" Nu ville de förargliga tårarna fram igen, men Elsa höll dem modigt tillbaka.

"Spelparti här hemma!" Sigurd såg upp med glad förvåning, "skulle lilla gumman tillåta det?"

"Ja, om du vill så kanske, när postmästarns har varit", hon hade nu återvunnit sin sjelfbeherrskning. "Men inte får några fruntimmer spela här, det säger jag bestämdt ifrån."

"Nej då, visst inte, det har du tusan så rätt i, det är otäckt, dumt och otrefligt. Nej fruntimmerna med sina små handarbeten eller vid pianot — det är hemtrefligt det -- --"

"Ska ni ha' toddy med?" afbröt hustrun med ett sorgset tonfall i rösten.

"Ja, ser du vännen lilla, en liten tuting kan väl inte undvikas, men det behöfver du inte bry

dig om, ser du, det sköter nog jag, men annars tyckte de nog, Lundholm först och främst —”

”Och punsch med kanske?”

”Åja, efter det är första gången så —”

”Och aptitsup?”

”Nå ja, kanhända. Min egen lilla ädelmodiga hustru, låt mig nu tacka dig du lilla. Kom och sätt dig här nu och se på mig och säg att det inte plågar dig alltför mycket —”

Elsa hade ganska roligt hos rektorns dagen derpå. En af herrarna var alltid ledig och då rektorskans nerver voro i ro, var hon ganska angenäm. Barnen voro snälla och roliga och en ny schal hade sedan på förmiddagen bragt värdinnan i sitt bästa humör. Elsa spelade, sjöng och beundrades — ett lifligt meningsbyte om den nyare riktningen inom litteraturen, såväl den nordiska som utländska, var mycket intressant, och vid det bästa humör kommo makarna hem.

Elsa var nöjd med sig sjelf och hela världen. Litet oroad var hon dock öfver att hon inte kunde låta bli att jemföra sig med de öfriga stadsborna och finna sig bra öfverlägsen både hvad bildning, intelligens och framför allt kristligt sinne angick. Det var egenrättfärdigt tyckte hon, och det gjorde henne ledsen. Men till och med denna oro, detta ömtåliga samvete var ju en så ädel impuls, som stälde henne öfver de andra. Kanske var det ändå bara sjelfkänsla, sjelfkänedom, när allt kom omkring. — Ack nej, det *var* det nog ej.

”Sigurd, skynda dig nu och kom”, sade Elsa

följande söndags morgon då det led till gudstjensttiden.

"Har inte tid", sade mannen kort.

"Inte tid i dag igen", eftersade hustrun sorgset, "åjo, kom nu söta Sigurd så är du snäll."

"Se så, bråka inte nu", sade Sigurd snäsigt, "hvad i Herrans namn skall jag sitta der och höra på pastorns långa, tråkiga föredrag, när jag inte tror ett enda ord af hela smörjan."

"O Sigurd, menar du verkligen hvad du säger", utbrast Elsa sorgset, "är du fullkomlig ateist?"

"Se så, bli inte ledsen nu gumman lilla", svarade Sigurd litet lugnare. "Nej du, ateist är jag inte, men kanske litet fritänkare. Det der få vi tala om sedan, gå nu i kyrkan du, vännen lilla, och vänta inte att få mig med mera. Adjö med dig" — härvid kysste han henne.

"Jag har anat detta förut", suckade Elsa. "Vore du blott en *ärlig* sanningsökare, så skulle jag ändå vara lugn."

"Ärlig sanningsökare — hm —" sade mannen eftersinnande — "hoppas jag är det också."

Elsa nickade blott i dörren med ett sorgset småleende och gick.

"Hon börjar att ta förnuft bra", sade Sigurd och gnuggade förnöjd händerna, der han gick fram och tillbaka på golvet. "Stackars lilla gumman, det är nog inte så roligt, den ena upptäckten efter den andra. Hm — sanningsökare — hvad menade hon egentligen med det, fruntimren ha så många funderingar, men hon gör

nog reda för hvad hon menar, hon har ett satans redigt och klart hufvud och uttrycker sig så väl. Gubben och gumman ha heder af henne. Förmodar att det är detsamma som *ärlig* tviflare. Nå ja, strunt i namnet i alla fall. Nog vill jag finna sanningen, det vet Gud." Härvid drog ett allvarligt och kraftigt uttryck öfver hans ansigte, som klädde det utmärkt. "De sade förr, att jag var harfvig och lättledd. Jag undrar om jag är det ännu jag. Hm — nog bäst att ledas af Elsas lilla mjuka hand, bara hon inte börjar predika, gråta och bråka — då blir jag bångstyrig. Det der förb. otyget i Upsala, bara hon inte får reda på det. Men hur är det möjligt! Ingen vet ju för resten, hvem fadern är!"

Emellertid vandrade Elsa vid moster Linas sida, tyst och tankfull till kyrkan. Det var ingenting nytt och oväntadt hon hade fått höra, hon hade länge varit nästan viss på Sigurds religiösa ståndpunkt. Hvad som mest smärtade henne var den brist på sanningskärlek han visat. Hade han blott ärligt och uppriktigt sagt henne redan vid deras förlofning, huru han hade det i detta afseende, hade han blott haft fullt förtroende till henne, o, hvad vore då allt annat! Skulle hon göra än flere upptäckter än denna? Kanske ännu mörkare? Hvem kunde veta det! — Han hade varit oärlig och falsk emot henne i detta det viktigaste, hvarför kunde då ej flere mörka punkter gömma sig i hans lif, som hon ej hade en aning om. En häftig ångest grep den unga hustrun,

kanske älskade han henne ej ens, fast han så ofta försäkrat det?"

Jo, det gjorde han ändock, det hoppades hon, ja, det var hon viss på, och då kunde ju allt bli bra. Djupt och allvarligt kände hon sitt ansvar att "utan ord, med sin stilla umgängelse", draga honom till sanningen. Varmare hade väl aldrig hennes bön sökt vägen till det himmelska faders-hjertat, djupare hade hon aldrig känt behovet af en frälsare som burit vår svaghet än just nu, och äfven nu liksom alltid vid en allvarlig trons bön kände hon bönhörelsens välsignelse på sitt hjerta. Ack, hvarje sanningssökare hade ju haft sin tid af tvifvel och otro, och nu skulle kanske hon få vara ett svagt redskap i Herrens hand att föra sin älskling till tro. Och han skulle bli en troende Guds kämpe äfven han, det kände hon då visst och säkert. Gud skulle bönhöra henne och tänk hvilken lycka, hvilken salighet, då de båda gemensamt skulle prisa Herren, då Sigurd skulle ha öfvervunnit denna benägenhet för osanning och oärlighet, som nu, tyvärr, fans hos honom, och hela hans lif, alla hans tankar och känslor skulle ligga klara och öppna för henne som en uppslagen bok! Många långa, tunga dagar, kanske år, skulle ligga emellan den tiden och denna dag, men den *skulle* dock komma en gång, det var hon viss på! Det var nästan ömmare än vanligt och med ett skimmer af svärmisk glädje midt igenom vemodet, som hon helsade sin man, då hon kom hem.

"Är du ledsen på mig Elsa?" frågade han halft generad då han kysste henne.

"Nej Sigurd, visst inte", fick han till svar. "Nog blef jag bra ledsen, mest därför att du ej varit uppriktig mot mig. Hur kunde du tänka att kunna narra mig i detta fall. Sanningen måste ju i alla fall alltid komma i dagen."

"Hm — ja — det visste jag nog", sade Ek och tummade och vred på sin urnyckel, "men du skall tro, Elsa, att det är ej så roligt för mig heller. Jag trodde inte, att du skulle ta saken så förståndigt, som du gjorde, ser du, och att höra dig gråta och bråka och anse mig alldeles förlo-rad, förtappad, evigt fördömd och allt hvad det heter, det var just inga lysande utsigter."

"Du hade ej mod Sigurd, du var feg, därför blef du en lögnare i stället", sade Elsa allvarligt. "Der ha vi nu realisternas och frihetskämparnas ideliga rop på sanning, ärlighet."

"Elsa, var inte stygg emot mig nu", bad Ek och såg mycket olycklig ut, då han sålunda blef slagen med sina egna vapen. "Jag medger, att jag är en pultron, när det gäller att göra min lilla hustru ledsen, är det något så rysligt ondt i det, hva sa'?"

"Försök nu inte att skämta bort och försvara hvad som i alla fall aldrig kan bli annat än orätt", svarade hustrun alldeles oberörd af de talande skäl han framställt. "Säg mig hellre på hvilken religiös ståndpunkt du står, ty *någon* slags religion skall du väl ändå ha."

"Ja visst, nog tror jag att det fins en Gud,

en skapare eller hvad man nu vill kalla det", svarade Ek, "men det är bibeln jag inte kan tro på. Aterlösning och tre Gudar och alla de der dogmerna, som presterna predika om och ... och ..." Ek visste inte hur han skulle uttrycka sig för att ej komma in på allt för vetenskapliga områden och ej heller allt för mycket såra Elsas religiösa känsla.

"Men hur kan du då förklara att bibeln varit tusendens och åter tusendens tröst och hjälp i lifvet och i döden?" sade Elsa. "Hur kan denna samma bibeltro segrande stå qvar oaktadt allt hvad som gjorts och ännu göres för att tillintetgöra den? Hur kan du förklara den otillfredsställda längtan, det begär efter försoning, som lefver till och med i den arme vildens själ, och som äfven han på sitt visserligen ohyggliga sätt söker tillfredsställa, då han vill blidka sina gudar med menniskooffer m. m."

"Min lilla vän, det der är ju människan i sitt barndomstillstånd. Ju mera hon frigör sig från dessa barnsliga begrepp, ju längre hinner hon på upplysningens och framåtskridandets väg, ju mera *menniska* blir hon. Vår tid har gjort aktningvärda sträfvanden i detta fall, men ännu fattas mycket, innan hon kan frigöra sig fullkomligt ur den gamla slentrianmessiga bibeltron", svarade Ek litet öfverlägset.

"Tror du ej heller på människans odödlighet, Sigurd?"

"Åtminstone är den mycket tvifvelaktig du, ja, ytterst tvifvelaktig, vi ha inga tillfredsstäl-

lande bevis därför; den bästa odödligheten skapa vi oss nog i ett godt namn. Våra stora tänkares och vetenskapsmäns odödlighet är nog den säkraste och bästa, tänker jag."

"Ha vi inga bevis på odödligheten, hur kan du säga något sådant", utbrast Elsa, "hela naturen talar ju om lif och odödlighet. Det lilla skrupna fröet som till utseendet dödt lägges ned i jorden, men snart spirar upp i ungdomlig lifskraft och fägring. Du kan se grodden, men lifvet, *sjelfva lifvet*, kan du förklara det? Nej du, det är ett *under*, der står människoförnuftet stilla. Lika litet kan du förklara lifsfröets natur i människan, men *det finnes der ändå*. Äfven denna längtan efter något bättre, något fullkomligare är en borgen för vår odödlighet. Eller är du nöjd med din vetenskapliga förnuftsreligion, Sigurd? Svvara mig nu fullt uppriktigt?" Elsas ögon glänste, hennes kinder glödde och rösten skälfdde af sinnesrörelse.

"Du lilla toka, så du går på", svarade Ek och smålog emot henne, "det der du talade om fröet som spirar upp, det hör ju till naturlagarna och är inte något under alls, tycker jag. Lifvet ja, det kan man visserligen inte ännu fullkomligt förklara, men vetenskapen gör oupphörliga upptäckter och har ännu ett vidt fält att odla, ja ännu är nog mycket qvar att utforska, men den tid skall väl komma när människoförnuftet kommer till sin fulla rätt."

"Det hoppas jag också, när det ödmjukt böjer sig under Guds andes ledning", svarade Elsa

stilla, "men svara mig nu snällt, är du fullkomligt lycklig och nöjd med din s. k. religion?"

"Fullkomligt nöjd, hvem är väl fullkomligt nöjd", svarade Ek tveksamt.

"Men du skall bli nöjd, du *skall* komma att tro en gång, älskade Sigurd, det är jag viss om, vi skola en gång förstå hvarann' äfven i detta fall och ingen sällhet skall då öfvergå vår", hviskade Elsa och slog armarna om sin mans hals.

"Du lilla idealist, ske dig som du tror", suckade Ek och smekte henne mildt. "Men är du alltid nöjd och lycklig med *din* tro då?"

"Ja, jag är nöjd och lycklig med min tro, men inte med mig sjelf", sade hon. "Först i en annan verld, der ingen synd och ingen död finnes, kan jag bli fullt lycklig."

"Längtar du dit, bort ifrån mig?" frågade han oroligt.

"Nej", svarade hon leende, "jag vill gerna vara hos dig, så länge Gud vill."

"Nå, det var då väl", utbrast han lättad, "jag nästan fruktade att du var smittad af den der hängfärdiga längtan som en del nyevangelister dra på om."

"Nej jag tycker inte om sådant der jag heller. Inte i pjunkig pessimism utan fri och glad skall en kristen stå på den post, der Herren ställt honom."

"Nu känner jag igen min egen lilla gumma", utropade Sigurd muntert, "så skall det låta! Du är ändå den bästa idealist som fins, jag vill inte byta bort dig mot någon."

"Och nu vill jag inte disputeras mera med dig", sade hon mildt, "vi komma nog öfverens en gång. Nu ska jag se om lilla Mari satt på middagen."

Efter denna dag talade de nästan aldrig i andeliga ämnen. Det var ofta tungt och smärtsamt för Elsa att ej kunna meddela sig med sin man i detta det viktigaste, hon kände att något främmande inkommit mellan dem. Och likväl, oaktadt allt detta hvilade ett drag af stilla, djup sällhet öfver hela hennes varelse, ett hemlighetsfullt, outtaladt glädjeämne tycktes finnas för henne och göra henne älskligare än någonsin.

"Elsa, hvad går åt dig", utropade Ek en dag då han kom in och detta stilla sällhetsskimmer strålade öfver hans unga hustrus ansigte, "jag tror att du blir vackrare för hvarje dag."

"Tror du det, ja, det behöfs nog, någon skönhet har jag då aldrig varit", svarade hon leende och rodnande.

"Jag fruktade nästan att de här rummen skulle vara osunda, så små som de äro, men det tycks då inte på dig."

"Så länge vi bara varit två, har nog rummen varit tillräckliga", svarade hon och såg på honom halft blyg och skära rosor kommo och gingo på hennes kinder.

"Elsa, hvad menar du", skrek Ek till och med ett språng var han vid hennes sida", menar du att... att...?"

"Ja Sigurd, det menar jag", hviskade hon och gömde sitt hufvud vid hans bröst.

"Elsa, min egen lilla hustru, min älskling, hvad du gör mig lycklig" utropade han alldeles utom sig, "sätt dig här på mitt knä och låt mig få se på dig riktigt."

"Men", sade Elsa om en stund, leende och lycklig, "spring inte nu och berätta för rektorn och Lundholm och alla du får se, hvad jag talt om för dig."

"Får jag inte", svarade han och såg litet snopen ut, "bara jag kan tiga du, det är just knuten det."

"Det måste du lofva mig, älskade gubbe, kom ihåg huru genant det skulle vara för mig att bli samtalsämne på spelpartier och öfver allt."

"Ja visst lilla hustru, jag lofvar att tiga som en mur, fast nog blir det svårt. Men jag har redan bjudit dem till om måndag, det var förargligt du, nu få vi skicka återbud."

"Hvarför det då?"

"Inte får lilla gumman anstränga sig med främmande nu, det är väl att moster Lina fins. Du ser trött ut tror jag hustru lilla, lägg dig på soffan, får jag bära dig dit?"

"Nej söta Sigurd, jag mår så bra så, jag vill visst inte hvila mig. Hushållet sköter jag nog, om jag får vara så här frisk, och våra vänner äro välkomna om måndag."

"Som du vill förstås. Ack, hvad vi nu skola bli lyckliga!"

"Om jag får lefva hos dig och vårt barn Sigurd, men om Herren kallar mig — —"

Ek ryckte till vid dessa ord, men snart var

han lika glad igen. "Om du får lefva", utbrast han, "så du ta'r till! Visst får du lefva förstås, hvad skulle det annars bli af mig tycker du. Du har mycket att uträtta här i verlden, gumman lilla, det viktigaste är väl ändå att uppfostra din sjelfsvåldiga pojke till man och göra folk af honom, eller hur du?"

"Ja, nog behöfs det", medgaf Elsa leende.

Följande söndag såg Ek mycket spak ut vid kaffebordet och sedan han druckit ur andra koppen sade han:

"Vill du att jag skall gå med dig i kyrkan?"

"Vill du det?" frågade hon förvånad och såg upp.

"Ja du, det vill jag", svarade han och log emot henne, "för *din* skull lilla hustru, sitter jag der gerna."

"Men nog tycker du att det blir bra tråkigt."

"Nej då, visst inte. Vet du hvad? Om det blir långtrådigt skall jag fundera på hvad han — hon — hur skall jag säga? — *det lilla subjektet* skall heta", han såg obeskrifligt komisk ut.

Ett solljust leende gled öfver den unga hustruns ansigte, men hastigt blef hon allvarsam. "Jag vet inte om jag vill ha dig med när det bara är för min skull du går", sade hon tankfullt.

"Du lilla nyckfulla stycke, hvad kommer det nu åt dig, säg?" han såg förvånad, snopen men äfven lättad ut.

"Åja, men kom med ändå, fast det bara är för min skull och inte af begär att höra Guds

ord du går", sade hon, inom sig tänkte hon: "hvem vet på hvilka vägar Gud vill föra honom."

"Nå som du vill, hustru lilla, då gå vi då."

Nu ville just olyckan att predikan denna dag var längre än vanligt och dertill litet torr. Ek satt der högtidlig och tummade sina handskar, men han tillbjöd sig sedan inte mer att följa Elsa om söndagarna och inte heller begärde hon det.

Ack, ofta, ofta denna tid kände den unga hustrun det mycket bittert att ensam söka styrka och tröst i Gud och hans ord och ej kunna meddela sig med sin man. Ja, stunder kommo då hon nästan med ångest tänkte på framtiden. Tänk om hon skulle dö och lemna sitt lilla barn åt en far, som ej bad om den himmelske faderns välsignelse för sitt barn och uppfostrade det utan Gud. Kunde hon bedja med innerlig andakt, blef det snart bättre och orden: "*All eder omsorg kaster på honom, ty han hafver omsorg om eder!*" gáfvo henne en rik tröst, men det var ej alltid så, och då kommo underliga fantasier för henne som skrämde henne och gjorde henne sjuk. Moster Linas sunda och praktiska umgänge var henne till stor nytta och glädje, men hon längtade med sjuklig oro efter modern emellanåt, och nu var det ju ej heller långt till jul, då hon skulle få tillbringa hela mellanterminen hemma. Sigurd skulle de första dagarna af vårterminen profva till lektoratet och sedan hemta henne.

Det lilla spelpartiet på måndagen blef långt ifrån så ledsamt som Elsa förestält sig. Moster

Lina och hon hade undangjort så mycket som möjligt af anordningarna förut, och gumman hade enträget bedt Elsa att blott för denna gång få vara husmamsell, så att lilla frun fick hålla sina gäster sällskap. Detta gjorde hon dock med så fin takt, att de inbjudna damerna knappast funno något tillfälle att beskärma sig öfver Elsas oduglighet.

Fru Ström tittade visserligen med sina klotrunda ögon i alla vinklar och vrår och såg ytterligt nyfiken och märkvärdig ut, men kom dock ej längre än att hon i ett hviskande samtal på ett kafferep dagen derpå undrade och undrade om Ekens, och såg outgrundlig ut, men *hvad* hon undrade fick aldrig någon rätt klart för sig.

En af herrarna var alltid ledig, stundom två. Vännen Lundholm satt der, gentil och treffig, man kunde ej känna igen herrbjudningarnas vågade festprisse, som alltid hade en historia, eller ett upptåg tillreds, just ej af det finaste slag. Visst satt han der äfven nu och berättade ett och annat litet småqvickt och originelt *qui pro quo* för damerna, kanske litet fritt ibland, men alltid framställdt med en sådan finess, att ingen kunde stöta sig derpå. Några roliga småbitar läste han äfven högt, och man måste erkänna, att han läste dem ypperligt, och med en sådan mimik sedan! Ja, han var herrlig den Lundholm, der han satt på kanten af stolen med de långa benen i kors öfver hvarandra, stilla kunde han då inte vara en minut, det ljusa, kortklippta håret i vädret som borst, glasögon öfver de ljusblå

ögonen och de långa rödgula mustascherna, i hvilka han oupphörligt bet eller ryckte.

Lilla notarien med pincenezen och de hvita små fruntimmershänderna gjorde sig äfven söt, men slog ej an på damerna, han var för kokett.

Rektorn gick der trygg, korpulent och belåten, litet klumpig, men hederlig och rätt fram, Elsas synnerliga favorit. Han hade alltid något förståndigt och lärorikt att säga och saknades sällan i kyrkan. Elsa tålde till och med af honom hvad hon inte skulle ha tålt af någon annan neml. att höra honom säga när hon spelade och sjöng: "Ja, det är nog mycket rart det, kan jag tro, men musik har jag aldrig förstått mig på."

Efter supéen fann den spjufvern Lundholm tillfälle att med en viss melankolisk anstrykning, som föreföll hans manliga vänner ytterst löjlig och retade Ek, i stillhet framkasta några ord till fru Ek om "ett lyckligt hem som en älsklig maka förljufvar" och "en stackars ungtkarls ensamma lif och djupa saknad efter sympati och förädlande nöjen."

"Nå, hvarför är ni ungtkarl då?" sade Elsa leende, "skaffa er en älsklig maka som förljufvar ert ensamma lif, det bör ej vara så svårt, med edra företräden och i er ställning."

Lundholm bet sig i läppen, hans mening var att förmå Elsa af deltagande bedja honom ofta besöka dem, men det ville hon ej åtminstone förr än hon talat vid Ek derom.

"Finner fru Ek damerna så sympatiska här då?" frågade han litet satiriskt och Elsa var glad

att rektorns i detsamma kommo och togo afsked och på detta sätt befriade henne från att svara.

"Nå, Lundholm och du kommo ju rätt bra öfverens", sade Ek till sin hustru om qvällen, "du kunde ju inte med honom."

"Nej, det kunde jag inte", sade hon eftersinnande, "men kanske jag har gjort honom orätt, han talade så allvarligt och snällt i qväll, kanske du skall ta honom med dig hem ibland, Sigurd lilla, hvad tycker du?"

"Bara humbug, gumman lilla", svarade Ek halft generad, halft förargad på Lundholm. "Han ville bara ställa sig in med dig för att få någonstans att vara, när han tycker det blir tråkigt. Lundholm är en förbaskadt trefflig kurre, men sällskap för min lilla hustru är han då inte — nej fy tusan — han är — ja, det gör detsamma hvad han är, men han behöfver uppfostras du, riktigt upptuktas behöfver han. En hustru med skinn på näsan bör den patron ha, som kan hålla tummen på ögat på honom. Ha, ha, ha, Stina t. ex. det skulle göra honom rasande godt."

"Men jag tror att du misstagit dig Sigurd, sade Elsa litet missnöjd, "han var ju så fin, så riktigt comme il faut i dag och att han inte saknar sinne för allvar hörde jag då."

"Misstagit mig på *Lundholm* sa' du, Lundholm som jag känt i nära trettio år, sen vi båda inte voro högre än bordet der, nej då, det kan du vara lugn för. Det der förstår inte lilla gumman skall jag säga henne, du är för oerfaren och i följd deraf för lätt lurad. Hvad i Herrans

namn, uppfostrad derborta på rama landsbygden af bara gubben och gumman och fröken och gamla Märta och stall-Petter. Du är sjelf så god, ädel och uppriktig, så du tror andra vara lika renhjärtade som du."

Elsa blef blossande röd, och tårarna voro ej långt borta. Att säga att det var något som inte hon förstod, att hon misstagit sig, var just att ta henne på den svagaste sidan. Detta visste hennes man och brukade vara temligen försigtig, men i qväll glömde han sig, ty han var litet orolig för henne och Lundholm.

"Jag kan inte hjälpa om jag är dum och enfaldig Sigurd", sade hon envist och stucket, "men inte är det pappas och mammas fel, så dem kan du låta bli att anklaga. Och mig får du väl dragas med, så dum och enfaldig jag är, stackars Sigurd, det kan nu inte hjälpas, men du får ursäkta mig att jag ändå tror att du misstagit dig på den der stackars Lundholm och jag *kommer* att söka lära känna honom, du må säga hvad du vill om det." En och annan tår började falla som förtrupp till det kommande.

"Du tar då också vid dig bara man vågar säga ett ord", fräste Ek till i första ifvern, "studerera gerna Lundholm så mycket du vill, Gu'bevars, jag skall visst inte hindra, men jag tyckte bara, att din man kanske hade en liten smula rättighet att underrätta dig om hurudan han är. Men vill du göra honom till en ljusens engel så gerna för mig, jag skall då visst inte genera." Eks fingrar rörde ifrigt om i det långa, yfviga

håret, så att han mera liknade en vilde än en städad filosofie doktor.

"Se så, blir du nu ond", snyftade Elsa, "ja det är väl inte underligt om du tröttnar vid en så enfaldig stackare som jag, men du ska väl ha fördrag med mig, fast jag ingenting förstår, jag kan inte hjälpa att jag är litet ömtålig och tråkig och du som är så klok — —"

"Se så, lilla älskade gumman, nu ska vi inte bråka om det der mera, studera gerna Lundholm så mycket du vill, bara du är lugn och snäll, kom ihåg att det inte är blott dig sjelf du skall vara rädd om", sade Ek, som hastigt kom ihåg Elsas förtroende dagarna förut och dessutom insåg, huru löjlig deras tvist i det hela var.

"Att du är den intelligentaste och skarpsinnigaste lilla qvinna som fins, vet du nog — eller hur du? och du kan nog hålla en sådan herre som Lundholm på mattan. Men kom hit du, lilla gumman, så skall du få se något roligt." Och Ek utbrast i ett af sina stora oemotståndliga skratt, der han stod midt för spegeln. Han lade armen om sin hustrus lif och drog äfven henne fram. I början ville hon draga sig ifrån honom, men det låtsade han ej märka. Framkommen kunde hon ej heller låta bli att skratta litet, fast hon försökte se trumpen ut, men Ek såg så ytterst löjlig ut och äfven hon med sina högröda kinder, oordnade hår och minen midt emellan leende och misshumör.

"Jo, nu se vi herrliga ut, eller hur gumman

min, hvad tycker du, vi ha varit bra enfaldiga nu", sade Ek ännu skrattande.

"Ja, men jag hade rätt ändå Sigurd, det hade jag", vidhöll Elsa med ett bortskämdt barns hela envishet.

"Säger hon det, fru doktorinna", sade Ek skämtande för att ej behöfva tala emot sin öfvertygelse, "men om jag säger motsatsen, hvad säger hon då?"

"Det får du inte", envisades hustrun, "då blir jag ledsen igen, säg att du hade orätt Sigurd."

"Usch ja, jag har så gräsligt orätt så", utbrast Ek och förvred sitt ansigte så barockt, att till och med Elsa ej kunde vara allvarsam, oakadt hon bjöd till. "Men du är väl inte för trött, stackars lilla gumman, du har väl inte ansträngt dig för mycket hva' sa'? Se på mig, jo, du ser klen ut tror jag, nu ska vi inte träta mer i qväll utan laga att lilla gumman får sofva i stället, det är mycket förnuftigare, nog är du väl bra trött ändå, säg?"

"Nej visst inte, jag är väl inte en sådan stackare heller och du skall då jemt skämta och göra dig qvick du", svarade Elsa ännu litet fnurrig och vände sig ifrån honom.

Ek var deremot vid sitt uppsluppnaste pojkllynne och måste bita sig hårdt i läppen för att inte brista ut i skratt, hvissla, sjunga eller taga sig något annat oråd före, som ytterligare skulle ha retat hans lilla fnurriga fru: "man måste ha tålamod med dem under vissa omständigheter",

tänkte han, "framdeles skall jag väl taga bort de der ovanorna hos min lilla rara hustru."

"Detta "framdeles" hägrade dock i ett mycket aflägsset fjerran.

Men för närvarande tröttade han sin Elsa bra ofta med sitt oupphörliga oroliga frågande om hennes helsa. Väl tio gånger om dagen kom han inrusande med det urriga hufvudet före och ögonen stora och klotrunda. — "Hur mår lilla gumman? Hur är det med dig hustru lilla, du ser klen ut tror jag? Du ser ledsen ut Elsa lilla, du har väl inte gråtit? Lilla gumman skall hvila sig litet, lägg dig litet på soffan! — Vill du ha litet vin gumman lilla, du ser klen ut i dag. Skulle du inte gå ut och gå en smula, du är så blek tycker jag, gumman lilla, är hon inte blek moster Lina, hva' sa'?"

En dag kom han in strålande som en fullmåne och slog sig ned bredvid Elsa, som höll på att undervisa lilla Mari i konsten att grädda fraspannkakor i kokspisen.

"Försök nu att reda sig på egen hand Mari, nu går jag in med doktorn, sätt spaden väl under innan du vänder, så der, ser du nu hur jag gör?"

"Ja vars frun, nu kan jag det der så väl så", försäkrade lilla Mari och satte sin uppnäsa trovärdigt i vädret.

"Hvad i all verlden har du nu för bälstor nyhet att berätta, kära gubben, du ser så riks-viktig ut", sade Elsa skrattande.

"Joo du, vet du hvem som skall bli vikarie

i matematik efter gubben, gissa bara om du kan?"

"Å, det är väl någon af dina "gamla treffiga kurrar från Upsala-tiden" igen, kan jag tro", sade Elsa.

"Usch nej då, nu är du alldeles på villospår, gumman lilla, tänk att jag trodde du skulle förstå det."

"Du toker, hur skulle jag kunna veta det, då är det väl den der galningen Malmander."

"Nej frun", hördes ett hjertskärande nödrop från köket, "han föll i askan."

"Föll Malmander i askan", ropade doktorn.

"Nej söta Sigurd var tyst och gör inte flickan kollrigare än hon redan är", bad Elsa och lade sin hand öfver hans mun, förgäfves sökande att vara allvarsam.

Nu var ej att tänka på något meddelande, förrän flickan blifvit lugnad och ordningen någorlunda återställd i köksdepartementet. Ek gick fram och åter, gnolade, ref sig i hufvudet, trummade på fönsterrutan, gaf till ett litet dämpadt hojtande och hade allahanda öfningar för sig för att stäfja sin otålighet.

"Elsa vi måste skaffa oss en ordentlig meniska i köket", pustade han då hustrun kom in, "detta öfverstiger mina krafter."

"Var *det* nyheten du skulle berätta mig?"

"Såå, jag tror lillan är nyfiken, hur var det? Åja, jag skall inte pina dig längre. Agnes, syster Agnes, du, skall bli vikarie! hvad säger hon om det, lilla frun?"

"Ack! hon som jag aldrig sett! Hon är väl förfärligt lärd och öfverlägsen hon förstås, och tio, tolf år äldre än jag. Men hon är väl inte så der som Stina heller, du", sade Elsa litet ängsligt och såg på honom.

"Lik Stina! — Nej hör du Elsa", sade Sigurd och slog sig skrattande på knäna, "nu tog du grundligt fel", derefter tillade han allvarsammare: "Nej vet du, jag tror att Agnes och du ska få riktigt roligt tillsammans. Hon är inte blott lärd utan fin, en äkta lady från topp till tå. Inte af den riktningen som Stina representerar i sin högsta form, utan en äkta *qvinna*, mjuk och ädel, men äfven allvarlig och bestämd om så behöfs. Pojkarna kan hon nog beherrska, det är jag inte rädd för, men hvad fruntimmerna komma att tycka om henne, vete foglarna."

"Det är då ett riktigt ideal af *qvinna*, det der, kära Sigurd", sade Elsa litet spetsigt, "en sådan der fullkomlighet som vi andra stackars vanliga alltid känna oss rädda för, då vi så djupt måste känna vår underlägsenhet."

"Elsa, hvad du pratar, Agnes är visst inte någon fullkomlighets klump som du tror, utan helt enkelt en fin, väl uppfostrad *qvinna*, som hon sjelf, lilla nåden."

"Nu glömmet du ju att stall-Petter och Märta har uppfostrat mig och att jag ingenting förstår", tonen skulle vara skämtsam men lät temligen bitter. "Jag blir rädd för Agnes, det skall jag säga dig på förhand, du må släta öfver så

mycket du vill, jag har alltid varit rädd för sådana der förträffliga människor.”

Ek såg forskande på henne, men sade ingenting. Blicken i de lifliga, svarta ögonen var allvarligt studerande och ett halft oroligt, skrämmt, men skälmaktigt drag lekte kring läpparna.

Elsa snodde ifrigt på förklädesbanden.

”Hör du lilla frun”, Ek hade småningom flyttat sig allt närmare sin hustru och nu hvilade hans arm om hennes lif och hans ögon blickade tätt in i hennes, ”tillstå att du är litet — litet ... af ... undsjuk ... på Agnes, eller hur du, hur är det?”

Elsa ville vända sig bort, se sårad och förtretad ut, känna sig missförstådd, men det ville ej gå. Hastigt vände hon sitt blossande ansigte mot sin man och sade modigt: ”Ja, du har nog rätt, jag är stygg, riktigt stygg.”

”Nej, du är söt, riktigt söt”, rättade henne Sigurd, ”en äkta liten qvinna och ingen fullkomlighets klump.”

”Och du är — min egen rara man”, log Elsa, ”men jag begriper inte, att Mari tiger, jag är rädd att hon gjort något extra spektakel derute.”

Emellertid fräste pannkakorna på ett mönstergillt sätt, och det hördes in huru en stadig hand vant och ledigt vände dem på laggen.

”Tyst Elsa, det der är inte Mari, det är bestämmt gumman Syrén”, sade Ek hviskande, ”gå inte ut, då blir hon snopen, för att du öfverraskar henne i hennes tomtebestyr.”

Och verkligen hördes gummans halfhöga röst kommendera: "Se så lilla Mari, försök nu, så ja, nu gick det ju riktigt bra, litet mer åt höger, ånej så mycket smör behöfver du visst inte, hälften kan vara nog, du ska lära dig hushålla min flicka, herrskapet har väl ingen guldgrufva att ösa ur heller. Nu reder du dig sjelf en annan gång, säg nu frun att maten är färdig."

Moster Lina hade en särskild talang att uppfostra pigor. Nu lästes köksdörren försigtigt igen och gumman smög sig in till sig.

Sjunde kapitlet.

Julbesöket hos föräldrarna blef ej så oblandadt lyckligt som Elsa föreställt sig. Ek kom ej alltid ihåg sig, utan framslungade ibland ett och annat ord om "död formalism" och "förstenede dogmer". Då mörknade prostens panna på ett olycksbådande sätt och han blef tyst och oåtkomlig. En annan gång var det prosten som utfor temligen skarpt emot "nyhetsmakrarna", m. m. "som äro så förbålt visa, att de ej behöfva någon Gud mera." Men Eks ömhet emot Elsa gjorde föräldrarna stor glädje och oftast skingrades molnet på prostens panna, då han såg huru Ek sprang sig varm efter en schal åt "lilla gumman", eller då han ordentligt lämpade sina steg efter hennes, då de gingo arm i arm, så att hon ej skulle bli trött, eller huru han sprang som en toker en half mil för att få köpa nämdemansmoras ost, som det föll Elsa in att längta efter.

De stilla andaktsstunderna i hemmet gjorde Elsa obeskrifligt godt, hon tyckte nästan hon blef barn igen, och tårar af fröjd trängde sig fram i hennes ögon, då hon åter fick höra sin fars kraftiga, kärnfulla predikningar. Till och med den gamle orgelnistens otympliga föredrag

på den bristfälliga orgeln föreföllo henne nästan vackra. "Ingenting kan jämföras med barndomshemmet och barndomsvännerna", tänkte hon.

Farbror Bernhard var förtjust och Antons nyktra, broderliga förtrolighet, nu sedan han blivit inspektor och förlofvad karl, gjorde henne stor glädje.

Hos Rosenhanes, som voro hemma några dagar öfver jul, talade hon franska med Mlle Cecile som ännu var qvar, men Elsa hade allt legat af sig på senare tiden. Hon fann sig väl i det förnäma, litet stela lifvet der, som hon var van vid sedan barndomen, men Ek kunde ej riktigt finna sig med den litet nedlåtande vänligheten, som han tyckte, hos baronen, då han klappade honom på axeln och kallade honom "min kära doktor." Då satte "min kära doktor" sin näsa i vädret, rätade på sig och såg stursk och stel ut, hvilket missklädde honom och alls icke hörde till hans natur, och han fick då en mörk blick af svärfadern, som noga höll på den aktning de yngre borde visa de äldre, synnerligen så framstående män som baron Rosenhane.

Ibland blef Elsa så uppspelt att hon tog tömmarna af stall-Petter och körde, alldeles som förr i verlden, och de snälla Bruntarna, nästan lika gamla som hon, gingo lika säkert, hvem som körde dem. Äfven hos Märta i köket helsade hon på, och ofta hördes hennes friska, klingande skratt, då Petter och Märta kallade henne "lilla Elsa" eller "kära barn", och sågo så förskräckligt häpna ut, "herr lektorn kunde tycka illa vara, frun är

nog snäll och ursäktar", sade de då. De hade föresatt sig att komma ihåg sig, men så glömde de sig ändå litet emellan.

Ack, det var lyckliga, oförgätliga dagar, — men — olikheten i Sigurds åsigter emot allas i det gamla hemmet gjorde dock Elsa mången bitter stund, hon visste huru barnsligt, gammaldags, föråldradt etc. han fann allt hvad som för henne var kärast och dyrbarast, och orden: "bättre en ärlig tviflare än en som haltar på båda sidor", ville ej alltid trösta henne. Ek såg spefull ut ibland, men det märkte lyckligtvis ingen mer än hon. Hon kunde inte finna något mer betecknande uttryck än att "han såg så ful ut."

Eks profläsning blef en fullkomlig triumf, och full af glada förhoppningar återkom han för att hemta sin hustru.

"Hur mår Elsa", skrek han långt innan släden stannade vid trappan. I ett språng var han ur, men tordes ej fram till henne, förr än han fått af sig pelsen och fått värma sig litet, "hon kunde bli kall." Hans lilla hustru protesterade energiskt emot en sådan onödig försigtighet, hon var frisk som en nötkärna, försäkrade hon, och prosten sade skrattande, att det var större fara för att han skulle sluka henne med ögonen än att han skulle förkyla henne. Ek skrattade då med och tog henne utan vidare krus på armen och satte henne på sitt knä. "Usch du stora björn, så ful du är", utropade Elsa och nöp honom i skägget, "och näsan röd som på en gammal supare."

"Aj då", skrek Ek, "nu ser far och mor hur hon går åt mig! Jo, jo, det går allt för sig att få röd näsa i tio graders kyla, var du glad att den inte är hvit i stället, gumman lilla."

"Nu vill du väl ha litet varmt kaffe kära Sigurd", sade prostinnan, som aldrig glömde sina husmoderliga pligter, och så kom Märta in med kaffebrickan och färskt bröd "som unga doktorinnan sjelf varit med och bakat", sade hon.

"Ja, det skulle nog smaka det", sade Ek, "bara jag kunde bli af med den här lilla besvärliga tingesten jag fått i knäet."

"Kom hit nu, du stygga gamla pratmakare, nu är jag väl inte i vägen heller", sade Elsa och reste sig upp.

"Nu kan jag då få helsa ordentligt", Ek ruskade på sig. "God dag gamla hederliga Märta, nu har hon mig här igen och lika svarter är jag", sade han och snurrade om med gumman.

"Nej kära söta doktorn, han gör rakt ände på mej", skrek och skrattade Märta, "släpp mej nu och var snäller, hva tror han prosten ska tycka."

"Å, han ser inte farlig ut", sade Ek och klappade henne på axeln i det han släppte henne.

Ek gjorde nu så godt skäl för sig vid kaffebordet, att Elsa, när modern slog i tredje koppen åt honom, leende frågade, "om han inte ätit något sedan han var hemma."

"Tycker du att jag ätit mycket, jag har ju knappast börjat än", sade han och såg på hustrun med låtsad förvåning.

Derefter berättade han om sin resa, och prosten och han kom in i ett mycket lärdt samtal. "Till lärare är du då klippt och skuren, det har jag då alltid sagt", sade prosten belåten, "dina nya iakttagelser i den vägen äro verkligen af den märkliga beskaffenhet, att det vore skäl du gaf allmänheten del af dem."

"Har allt tänkt på det far, men det är så rasande ondt om tid", sade Ek allvarligt.

"Begär tjänstledighet på en tid, ett par terminer till en början."

"Skall tänka på saken." Ek var nu inne på sitt favoritämne, gick fram och åter på golvet, ryckte i mustacherna och såg mycket fundersam ut. "Vill svärfar hjälpa mig att se igenom manuskriptet, om det blir något af."

"Hm" — prosten såg allvarsam men smickrad ut. "Det tål att tänka på det, min kära doktor. Jag är gammal nu och har legat af mig betydligt, sedan jag kom till landet, det är tvifvel underkastadt om jag är saken vuxen."

Nu stannade Sigurd tvärt midt för prosten, som äfven gått fram och åter på andra sidan bordet. Ett bredt leende lekte på den unges ansigte, då han såg på svärfadern och sade:

"I det fallet känner jag mig så der temligen lugn, svärfar. Jag har då åtminstone bland mina kolleger inte funnit maken till vaket intresse i den vägen."

"Nå, nå, vi torde väl komma till rätta med saken, om vi slå våra kloka hufvuden ihop", sva-

rade prosten småleende. "Våra meningsskiljaktigheter komma ju inte att vidröras."

"Inte alls, det förstås; då har jag svärfars ord."

"Det har du", prosten nickade.

Skilsmessan från hemmet var mycket påkostande på båda sidor; men Elsa sökte vara lugn för de sinas skull och de för hennes.

På våren skulle föräldrarna komma och helsa på dem, och sedan — ja sedan kommo de nog igen och gamla Märta och farbror Bernhard också — om allt gick väl.

Unga frun hade stark hjertklappning och gick oroligt fram och åter den dag fröken Ek väntades. Det hade blifvit så ordnadt, att hon skulle tills vidare bebo ett vindsrum i samma hus som Eks och äta hos dem. Om Ek fick lektoratet, skulle en treffigare, rymligare bostad beredas dem alla.

"Nu är klockan half sex, nu går jag ner till tåget och möter Agnes, går du ej med?" sade Sigurd.

"Nej — jag tror jag blir hemma och tar emot henne här", sade Elsa beklämd och vände sig bort för att dölja sin oro.

"Hur är det med lilla gumman? Jag tror du är ledsen hva' sa'?" utropade Ek och sprang och snodde omkring.

"Nej, visst inte, gå nu, annars kommer du för sent."

"Ah" — Ek drog ett långt andetag, "du är rädd att hon skall öfverglänsa dig, lilla qvinna, jag förstår" — — han såg ytterst slug ut.

"Så du pratar Sigurd, men svägerskor äro just inte kända för att göra så trefligt för fruarna, skall jag säga dig."

"Var lugn min fru, och se tiden an", ropade Sigurd och ilade bort.

Frun kastade en sista granskande blick i rummet deruppe, der var så trefligt och väl ordnad, tyckte hon. Thébordet i salen såg så inbjudande ut med det vackra théköket, farbror Bernhards julklapp.

Ack, hade nu äfven Elsa kunnat vara glad! Men just nu kom för henne alla varningar och förutsägelser af de s. k. vännerna i staden. Fru Ström hade berättat en härresande historia om en af sina vänner, som blef gift i Göteborg, just en sådan der liten älsklig, hjertegod qvinna som Elsa. Hennes man, ja han var snäll han också, rysligt lättledd och så der litet vispig, just lik — ja det var detsamma hvem han var lik, men i alla fall voro de glada och lyckliga som ett par små foglar, sjöngo, smektes och hade roligt. Nå så kom det åt hans syster att hon skulle flytta dit, en medelålders menniska, känd som en utmärkt qvinna på allt sätt. Ja, tiden gick, frun blef blek och mager, stackars liten, skratt och sång hördes minsann inte mer, allt hvad hon gjorde nagelfors och kritiserades, herrn blef gnattig och omöjlig att göra till lags, men den förträffliga svägerskan satt uppe i hans rum och höll

honom sällskap, tog slutligen helt och hållet våldet i huset, och frun hon tynade bort så småningom och dog slutligen af ett brustet hjerta.

Alla hade runkat på hufvudet och sett menande ut, när de hörde att Agnes skulle komma, och Stina hade sagt: "Jag gratulerar min kära Elsa till en medtäflerska i regementet, släpp inte efter för mycket bara, det råder jag dig till, du lilla stackare." Till och med moster Lina såg inte riktigt säker ut tyckte hon, fast hon försökte att skratta och skämta bort alla olycksprofetior.

Ah — nu hörde hon dem! Sigurd gick på så, och en mild, musikalisk fruntimmersröst svarade, inte lät då *rösten* farlig, men det var väl en sådan der slug qvinna som verkade i det tysta, alldeles en sådan der som fru Ström hade talat om. Nu öppnades dörren, Elsa gick emot den inträdande för att helsa henne välkommen och försökte se glad och obesvärad ut, men det ville ej gå riktigt, helsningen blef stel och tvungen och Agnes, som kände sig så varm och kärleksfull, då hon steg in och fick se det trefliga rummet och Elsas blida, älskliga gestalt, blef äfven tillstelnad och sig olik.

"Kanske du vill gå upp på ditt rum med kappkläderna så skall jag ha varmt té i ordning, tills du kommer ned, du är väl bra frusen." Ja det var Agnes.

Ek hade hoppats att Elsa skulle följa henne, men när hon ej gjorde det, måste han gå med och visa henne sitt rum.

"Gå ned nu straxt igen, snälla Sigurd, annars kanske din hustru blir ledsen", sade Agnes då han visat henne upp.

"Nej då", pratade Sigurd, det skulle hon visst inte bli, hon var den älskligaste lilla qvinna i verlden, men han trodde, att hon inte mädde riktigt bra i afton.

"Ack min bror", sade Agnes och slog armarna om hans hals, "jag är rädd att jag tagit mig vatten öfver hufvudet. Jag begärde plats vid flickskolor, men det nekades mig, tänk om jag inte kan reda mig med pojkarne och här i en småstad som jag inte är van vid, och kanske din hustru inte tycker om att ha mig här." — Hon kunde inte hindra en tår att sakta glida ned för kinden, men torkade hastigt bort den.

"Var lugn, syster lilla, allt blir nog bra skall du få se. Ni qvinnor ä' då märkvärdiga också att vända afvigsidan ut, när det borde vara tvärtom; såg ni inte så sura ut som ättika dernere båda två! Se så, var nu glad och naturlig som du brukar vara, lofva mig det och skräm inte min lilla Elsa."

Sigurd var af naturen vänlig och smeksam och var glad att se systemen, som han inte träffat på två år. Han höll henne om lifvet, strök hennes hår och kysste henne på pannan. Just då öppnade Elsa dörren.

"Förlåt, kanske jag stör er", sade hon, obehagligt berörd och stannade tveksamt med handen på dörrlåset färdig att gå igen.

"Lilla pratmakerska, skulle du störa oss!"

utropade Sigurd och skyndade fram till henne, "hvad skall det tjena till att säga så der, gumman lilla, hva' sa'?"

"Kära Sigurd, det vore väl ej underligt om ni hade mycket att säga hvarandra, ni som inte träffats på så länge, jag är ju alldeles främmande för Agnes än."

"Främmande, nej se det är just hvad ni *inte* ska vara", utropade Ek och lade en arm om hvaraderas lif, förande dem midt emot hvarandra. "Se så, se på hvarandra nu, ser ni inte snälla ut hva' sa'?"

Elsa kunde inte låta bli att småle och Agnes sökte att öfvervinna sin naturliga blyghet och inbundenhet, då hon sade:

"Vill du försöka att hålla af mig en smula, Elsa lilla? Jag har varit så mycket ibland främmande och känt mig så ensam, nu längtar jag efter hemlif och kärlek, vill du gifva mig det?"

"Jag hoppas att du skall trivas hos oss Agnes, och ha fördrag med din lilla oförståndiga svägerska", svarade Elsa och försökte öfvervinna sitt dåliga lynne, då hon slog armen om Agnes lif och räckte fram sin mun till en kyss.

"Nej, fy tusan, svägerskor får ni på inga vilkor vara, det säger jag ifrån", utropade Ek.

"Hvad ska vi vara då?" frågade de skratande.

"Vänner, systrar, hvad som helst, bara inte svägerskor, men kom nu, flickor små, nu vill jag ha té."

När de kommo ned i den mera upplysta sa-

len kunde Elsa först riktigt betrakta den nykomna. Hon var ett ståtligt fruntimmer, något öfver medellängd, mager men utmärkt väl växt och förde sig med en verldsdams lediga, men kanske litet stela elegans. Hon hade som fil. kand. flere år varit lärarinna i en mycket förnäm familj och der tillegnat sig sin verldsvana, men der hade väl också utvecklats den inbundna skygghet, som var ett hufvuddrag i hennes karaktär. Håret var mörkt, något gråsprängdt, oaktadt hon endast var några och trettio år, enkelt hopsamladt i en knut i nacken. Det ädelt formade hufvudet, den breda vackra pannan, redan något fåråd, de talande ögonen, ömsom bruna, grå eller svarta, allt efter lynnets beskaffenhet, den raka näsan, de smala kinderna med sin nobla blekhet, den välformade, något stora munnen med de friska tänderna och hakans vackra grop gjorde ett ytterst behagligt intryck. Ingen kunde misstaga sig, att det var en mer än vanligt begåfvad personlighet man hade framför sig. Hennes dräkt var enkel, men smakfull och på de fina, smala händerna glänste de blå ådrorna nästan genomskinliga.

"Det är nog som jag trodde ändå, en sådan der förstenad fullkomlighet", suckade Elsa för sig sjelf.

Men i dörrspringan mellan tamburen och salen stod lilla Mari "rysligt" nyfiken och tittade. "Nya fröken" skulle ha' sin egen lilla jungfru nu så länge, och Mari hade förgäfves väntat att frun skulle ringa efter henne, men nu blef väntan för lång och ingenting såg eller hörde hon nu heller,

bara doktors skrattsalfvor emellanåt, och dem hade hon då hört förr.

"Akta sej lilla Mari", det var den der förargliga mamsell Syrén igen som alltid var framme och som hon ändå inte kunde låta bli att tycka om, "akta sej min flicka, om någon går i dörren så kan hon få plikta dyrt för sin vetgirighet. Gå du in och bed att få titta riktigt på fröken, det är mycke' bättre."

Flickan hann knappast, skamflat, draga sig tillbaka förr än dörren häftigt slogs upp och doktors väldiga bas hördes ljuda öfver hela huset:

"Moster Lina, högtvärderade tomte, gå inte och spöka derute i mörkret och skräm slag på vår stackars lilla köksbjörn, utan träd fram ur sitt mystiska dunkel och uppenbara sig för menskliga ögon."

"Jag tror det är med doktorn som med Heimdal att han hör gräset växa på marken och ullen på fåren, man får inte gå öfver förstugolfvet i pampuscher en gång utan att han hör det", sade gumman och steg in utan pryderi och krus.

"Och inte kan man få säga *ett* ord åt fruntimmerna förr än man får sju igen", utropade Sigurd.

"Säg så gerna käringarna rent ut, det menar han ändå, min kära Ek", svarade gumman munvigt.

Agnes och moster Lina presenterades nu för hvarandra och gumman bad den nykomna så hjertligt vara välkommen att Agnes kände sig helt varm om hjertat. "Lilla doktorinnan kan

nog behöfva något annat qvinligt sällskap än ett sådant här gammalt okunnigt spöke som jag, som ingenting fått lära i min ungdom", tyckte hon. Efter att ha suttit en stund reste hon sig, fint och taktfullt, "hon hade så brådtom i qväll", sade hon.

Ek log skälmaktigt, när Elsa lät henne gå, men sade sedan: "Om vi ville ha' någon hjälp eller hon tyckte, att hon på något sätt kunde vara till nytta härinne, skulle hon tvärt slå om och säga ungefär så här: "Det var för roligt, jag tyckte det blef så långsamt derinne och ingenting har jag som brådskar heller, så det var just en riktig tjänst ni gjorde mig att jag får hjälpa till litet."

"Ja, men i qväll vet jag att hon *har* riktigt brådt", sade Elsa; "hon måste nödvändigt ha in väfstolen i veckan, fru Björklund vill ha sitt ylletyg sist i början af nästa månad och då får hon skynda sig."

"Jag skall försöka hur det låter", sade Ek skrattande.

"Kära Sigurd, du är då så pojkaktig, lät henne vara nu", sade hans hustru leende.

Men Ek hörde inte på det örat. "Ställ er i tamburen så ska ni få höra", sade han och knackade på gummans dörr.

"Stig in, kära Ek", sade moster Lina fryntligt och såg upp från garnet som hon vinnade med frisk fart.

"Jag ser att det är brådt", sade han och antog en snopen min, "Elsa sade det också derinne."

"Brådt", eftersade moster Lina och såg forskande på honom, "ja, Elsa hörde hur fru Björklund föste mig, jag får nog ta rätt på hvar stund och det blir kinkigt nog att hinna ändå". Moster Lina trodde att Eks ärende var att bjuda henne på supé eller någon annan vänlighet, som hon var van vid, och nu tyckte hon att det var bäst att de voro ensamma första qvällen Agnes var der.

"Jaa, godnatt då lilla moster Lina", sade Ek i samma snopna ton, "vi få väl reda oss bäst vi kan förstås", — han ref sig bekymrad i hufvudet.

Nu blef gumman uppmärksam. "Var det någon hjälp lilla frun behöfde derinne", hon stannade tvärt med sitt arbete, "ja, det gick nog an, hon hade minsann hållit på med det välsignade garnet hela dagen så att hon var både trött och ledsen vid det, det var då en riktig tjenst de gjorde henne om hon finge hjälpa till en smula derinne och hvila från det här tråkiga arbetet."

"Men moster Lina får ju lof att ta rätt på hvar stund, om hon skall hinna med det", erinrade Ek.

"Ska' en filosofie doktor inte ha så mycken menniskokänedom, att han vet att det inte är något att fästa sig vid hvad en gammal gumma, som inte har tand för tunga en gång, säger. Nå hvad är fråga om nu då?"

"Åjo, Elsa hade gerna velat ha gröt till qvällen, men Mari bränner alltid vid den och sjelf får hon inte stå vid spisen och bränna sig, i qväll i synnerhet vill hon väl gerna vara inne."

"Ja, det förstås, jag skall nog sköta lilla Mari och gröten med, lilla frun ska' vara inne och göra det treffligt för "fröken doktor" hon, det skall nog bli bra, det liter han på" — det stora hushållsförklädet var redan på. — "Kors, det var då riktigt roligt, att koka gröt har alltid varit mitt göra, och sen ska ni rimma för den, men till qvällen kommer jag inte in och äter med så mycket han vet Ek, lofva nu att inte bråka med mig."

Ja det lofvade Ek förstås.

Den präktigaste gröt fingo de också, men när moster "målat den", som Ek sade, riktigt fin med kanel och socker, och lilla Mari bar in den, kom doktorn utrusande i köket och nu hjälpte inga protester, moster Lina med svetten i pannan, en sotprick på näsan och sitt stora hushållsförkläde måste in, det hjälpte inte. "Han kunde väl åtminstone unna mig att tvätta mig en smula", ropade hon och stretade emot. Nej då det behöfdes visst inte, Ek nästan bar in henne och satte henne på främsta platsen vid bordet.

"Jag ville bara visa Elsa och Agnes att moster Lina aldrig har brådt, när det gäller att hjälpa folk", sade Ek triumferande, "jag sade dem att moster skulle slå tvärt om och inte ha brådt alls, när vi ville ha hjälp, och hur gick det, hade jag inte rätt kanske?"

"Usch då Ek, tycker han att det är hederligt det der, att blotta en gammal gummas svagheter", utropade moster Lina och ruskade på hufvudet

åt honom, "kan jag nu hjälpa om jag börjar bli barn på nytt och pratar fram och tillbaka."

Agnes och Elsa skrattade godt och den trefligaste stämning rådde. Gumman åt i största hast en portion gröt och sedan tillbjöd visserligen Ek sig att komma in och hjälpa henne, men det undanbad hon sig.

"Jag är så ledsen om nu moster får sitta uppe hela natten för Sigurds pojkaktighets skull, men nog var det bra snällt att hjälpa oss", sade Elsa.

"Prat kära barn", sade gumman muntert, "jag kan ändå inte sofva hela nätterna, och då är det väl mycket roligare att ha något att göra än att bara ligga der."

"Ja visst, det tycker jag med", sade Ek småslugt, "jag tycker att det snart blir en riktig välgerning att ställa till så att moster Lina får sitta uppe och arbeta om nätterna."

"Å, var tyst han pratmakare", fick han till svar och så snodde gumman i väg.

Men inte förr än klockan ett på natten släcktes moster Linas ljus, och då var också garnet färdigt att varpas.

"Tycker du om musik?" sade Elsa dagen derpå till Agnes.

"Ja mycket", svarade hon, "vill du inte låta mig höra litet?"

Elsa spelade villigt af sina bästa stycken; när Sigurd kom in sjöng hon äfven. Agnes hörde på och njöt af Elsas sjäfulla musikaliska föredrag, och Elsa var glad åt hennes bifall, så att sinnena voro i bästa stämning. Men — Agnes

föresatte sig att, när de blifvit litet mer bekanta, göra Elsa uppmärksam på en och annan liten ovana, som så lätt insmyger sig, då ingen med fin musikalisk uppfattning är till hands och observerar den sjungande.

En tid derefter, då Elsa sjöng, sade därför hennes svägerska: "Elsa lilla, du blir väl inte ledsen om jag gör en liten anmärkning."

"Nej, hvad då?" Elsa såg litet förvånad på henne, hon var inte van att bli kritiserad.

"Akta dig att forcera tonerna i hufvudrösten, dina höga toner äro så klara och vackra så det vore skada om de skulle komma att låta skrikiga; och särskildt i den der romansen, Elsa lilla, bör du inte spara klämman till slutet."

"Det förstår du naturligtvis mycket bättre än jag", svarade Elsa, med en lätt anstrykning af otålighet i rösten, "jag har så liten uppfattning, men att min röst är tunn och skrikig har jag aldrig hört förr."

"Nej, söta du, just för att den inte är det ännu, bör du vara rädd om den."

Elsa smålog sötsurt och Agnes såg ogenomtränglig ut. Det blef inte mer fråga om musik den dagen, men ett par dagar derefter hade Elsa ångrat sitt ovänliga beteende och ville göra Agnes god igen.

"Söta Agnes kom hit", bad hon. "Jag kan inte komma till rätta med den här arian, hjälp mig en smula, Sigurd vill äntligen att jag skall lära mig den. Sjunger jag det här bra tycker du?"

Agnes satte sig ned och hörde artigt och

uppmärksamt på när Elsa sjöng, men sedan sade hon afmätt: "Snälla Elsa, det der förstår du allra bäst sjelf, jag tycker det är mycket bra, men jag förstår så litet och sjunger ju inte sjelf."

"Men du har fint öra och omdöme ändå."

"Det är bra vänligt af dig att säga så om min obetydliga uppfattning", svarade Agnes och seglade majestätiskt ut genom dörren. Så snart den var stängd, slängde Elsa noterna ifrån sig och brast i gråt, hennes aningar skulle nog slå in, svägerskan skulle förbittra lifvet för henne!

Ibland kunde dock inte Elsa neka att Agnes gjorde det angenämt i hemmet. Hon uttryckte sig väl, när hon blef lifvad var hon till och med värtalig. Men hon aktade sig med en nästan sårande grannlagenhet att tränga sig emellan de båda makarna. Ofta när Ek ville ha en liten förtrolig pratstund med dem båda, drog Agnes sig tyst och oåtkomlig tillbaka till sitt rum.

"Hvad är det der för historier", utbrast då Ek otåligt och drog och stretade i sitt skägg, "hvarför stack Agnes af så der? I går hade vi ju så treffligt och jag kan inte begripa att hon kan ha mer ondt om tid i dag."

"Jo bevars, jag förstår nog hvarför hon gick", sade Elsa, "hon trifs inte med mig, hon tycker att jag är så simpel och okunnig och bortskämd också, hon tycker visst att jag passar bäst i köks-spisen."

"Å, kära Elsa, prata inte så der", fnurrade Ek till och snodde af in till sig, alldeles bragt ur fattningen af dessa små husliga konflikter.

Ett ämne som svårt pröfvade den unga fruns tålmod var matematiken. Som det var Agnes hufvudämne och äfven med förkärlek omfattades af hennes bror, vände sig helt naturligt deras samtal ofta derom. Ek blef då mycket lifvad och högröstad, ögonen blixtrade och han var helt inne i sitt ämne. Elsa hade aldrig studerat matematik, hade en viss motvilja för allt hvad siffror hette och hvarför neka det, — äfven för att vara underordnad i något, hvad det vara måtte. Hon blef därför genast obehagligt berörd, när hon kom in i rummet och såg Sigurd och Agnes nedlutade öfver ett af de der papperen, som de fullklottrat med de underliga små tecknen och siffrorna, som föreföllo henne så obegripliga, eller då hon hörde Euclides, det problemet, och den lösningen ljuda i sina öron.

"Kanske jag stör?" sade hon då med sorgsen, halft sårad min och ton. Naturligtvis var hon "bara ledsen att hon var så dum och okunnig."

"Nej då, visst inte, sätt dig nu här snällt, så ska vi inviga dig i alla de här hieroglyferna, hustru lilla", utropade Ek i högsta grad lifvad.

"Usch då, hur kan ni vara så intresserade af den der otäcka matematiken", utropade Elsa och försökte att skämta fast hon alls inte var skämtsamt stämd.

"Otäcka matematiken!" skrek Ek till, "nej hör du gumman, nu går det för långt, det der är bara förutfattade meningar. Ser du, med ditt ljusa, klara förstånd kan du inte vara så — så — ensidig."

"Säg så gerna inskränkt, Sigurd lilla", sade Elsa, "inskränkt och tråkig, det är ändå det du menar. Det var för väl att Agnes kom hit, så att du har någon som kan förstå dig."

"Att inte Elsa har anlag för matematik bör ju alls inte förefalla oss underligt", sade Agnes medlande, "det är ju precis samma förhållande med Sigurd och mig i fråga om botaniken, våra insigter deri äro, minst sagdt, i hög grad måttliga."

"Du är mycket god Agnes, som vill ställa dig i jembredd med en sådan liten obetydlig person som jag är", svarade Elsa, som tyckte att under Agnes blida tillmötesgående gömdes en bottensats af ogillande, som var högst obehaglig.

Agnes smålog ändå blidare och Ek strök lätt öfver hennes mjuka glänsande hår, men kände sig ändock litet förargad på "gumman".

Huru det nu var, så ljusnade sinnena så småningom och Ek kallade Elsa sitt "lilla svårlösta problem" och hon kallade Agnes och honom för "de naturliga logaritmsystemen", "Quercus mathematici" m. m.

Men sinnena voro ofta i jemvigt. Då var det stundom qvicka, muntra små skärmytslingar mellan Sigurd och damerna, stundom också allvarliga, intressanta resonnemang. Andliga ämnen, som Sigurd och Elsa förut nästan alldeles undvikit, diskuterades nu ofta. Då var Ek ensam emot damerna och redde sig ibland ganska slätt. Han krånglade då in sig i vidlyftiga, vetenskapliga termer, som systemen ofta med sin sunda, klara logik tvärt afklippte. Agnes var djupt religiös,

fast mycket mera frisinnad än Elsa. Den unga hustrun var glad att kunna tala mera fritt i detta ämne, nu då en tredje delade hennes åsigter i hufvudsaken, fast hon ibland tyckte att hennes svägerska var alldeles för frisinnad i mycket. Hvad som i början nästan skrämde henne var tron på frälsningens möjlighet äfven efter döden samt alltings återställelse, den s. k. apokatastasisläran. I detta ämne talade de båda svägerskorna ofta, då de voro ensamma, och det bidrog mycket till deras närmande till hvarandra, då Elsa med ett varmt, älskande hjertas hela glada hängifvenhet slöt sig till denna nya åsigt, hvartill hon genom hans bref fått veta att äfven hennes far på senare tider börjat sluta sig, fast han ej ännu ansåg tiden vara inne att öppet uttala det.

Moster Lina åhörde ibland Sigurds och de båda damernas diskussioner med lifligaste intresse. Stundom kom hon med en anmärkning, så rakt på sak, så slående och djuptänkt i all sin enkelhet, att den lärde lektorn blef alldeles svarslös och retirerade i god ordning.

En afton gick Ek och sysslade inne hos sig och ref förtvifladt om i sitt bokskåp. Han skulle till en af sina kamrater på en liten vira. Det gick lättare nu, tyckte han, att gå ifrån lilla gumman, sedan hon hade Agnes till sällskap. Men han ville att de skulle ha något att roa sig med, någon intressant lektyr. Agnes skulle nog göra sig ledig för att hålla Elsa sällskap, det visste han. Det såg så inbjudande ut i salongen, när han kom ut, att han kände stor lust att låta vira-

gubbarna sköta sig sjelfva och bli hemma, men när ingen satte det i fråga ville han ej väcka förslaget sjelf.

"Hvart skall du ta' vägen med alla de der böckerna?" frågade Agnes förundrad när han kom ut med famnen full.

"Ni ska' ha' dem att roa er med när jag går ifrån er stackars små flickor, annars får ni så tråkigt", tyckte Ek och såg menande ut.

"Ack, du tokiga, egenkära gubbe, tror du inte vi kan reda oss utan ditt sällskap", utropade Elsa och ryckte honom i skägget.

"Tänkte det skulle bli svårt, gumman", svarade Sigurd och grep sig ett äpple i hastigheten.

"Ät inte upp våra rara äpplen, som vi just skulle passa på och ha när du var ur vägen, ryck af honom äpplet Agnes, skynda dig", skrek Elsa.

"För sent påtänkt min söta fru", svarade Ek lugnt och bet en väldig bit af den delikata frukten.

"Men hvad har han hittat på allt, kom och hjälp mig se efter Elsa", utropade Agnes. Snart voro de båda svägerskorna inbegripna i bestyret att se igenom böckerna och Ek stod leende böjd öfver dem och hörde på deras anmärkningar.

"George Elliot", "Silas Marner" på originalspråket, ack, den ska' vi läsa Agnes, Hammerling, Currer Bell, Victor Hugo, Daudet, Tolstoy, kära barn, hvar har du fått tag i så mycket, Pressensé, och hvad är det här då? — Stridstrumpeten af

August Palm, ack du odygdiga pojke, det var bara den du stod och väntade att vi skulle få se."

Nu slog klockan. — "Tusan, half åtta! jag skall väl gå då, adjö med er, adjö lilla gumman." Ek böjde sig ned och kysste Elsa.

"Vill du ha' ett äpple till, så får du gerna", sade hon.

"Jaså, du ångrar dig nu, nej tack lilla vännen, jag vill verkligen inte ha nu", svarade han och stängde dörren efter sig. Nästa ögonblick öppnades den igen och Eks hufvud stacks in. "Om ni bedt mig stanna hemma i qväll så hade jag gjort det, men nu var jag ju tvungen att gå", sade han och så var han försvunnen igen.

Elsa smålog, men drog en lätt suck.

"Vill du att vi ska läsa Silas Marner?" frågade hon.

"Ja vet du, det vore bra roligt", svarade Agnes och så började Elsa läsa. Agnes var road och glad, inga små konflikter hade förekommit de sista dagarna, så att hon glömde sin vanliga försigtighet och sade då läsningen fortgått en stund: "Kors, Elsa lilla, prononcerar du engelskan så der, jag trodde att det i allmänhet inte uttalades så nu mera."

"Söta du, läs sjelf", sade Elsa litet stucken, "kanske jag generar dig, min lärarinna var känd för sin vackra prononciation och mademoiselle Cecile också, hon hade varit i England ett par år, men det vet du nog bättre förstås."

De främmande språken voro ett farligt ämne

för de båda svägerskorna att komma in på. En tid förut hade Agnes läst en afhandling af Pressensé högt och då hade Elsa sagt: "Snälla Agnes, uttalar du inte r bra skarpt ibland åtminstone efter pariser-franskan, m:lle Cecile uttalade det mycket lenare."

Agnes blef då å sin sida litet indignerad och det blef slut med läsningen, så blef det äfven denna afton. Agnes satt der i sin blida opposition och efter en stund hittade hon på ett annat passande samtalsämne, så att det lätta molnet snart åter försvann och aftonen förflöt behagligt och angenämt.

Ibland när Ek var borta, var moster Lina inne hos Elsa och Agnes, hon hade alltid något roligt att tala om, eller också läste man något tillsammans och utbytte tankar om det lästa. Stundom var det någon kärnfull andlig bok t. ex. Huhns predikningar öfver tio Guds bud, Godets föredrag etc. och aftonen slutade då med en psalms afsjungande och läsningen af ett kapitel i bibeln. Ack, huru djupt och bittert kände då Elsa att Sigurd ej var med, att han var främmande för detta, som just utgjorde hennes lifs kärna. Skulle det alltid bli så? Ibland fruktade hon det nästan, men ibland åter kände hon sig lugnare och hoppfullare. Fullt lycklig kunde hon dock ej bli förrän hennes make funnit sitt lif i Gud. Men detta ämne var för heligt för Elsa att ens vidröra när hon talade med hans syster, och Agnes var för finkänslig att sjelf börja dermed.

Den qvinliga doktorn kom ganska väl öfverens med sina gossar; som hon endast hade de högre klasserna att undervisa, fans väl alltför mycken ridderlighet hos de unge lärdomsljusen, för att de skulle velat visa sin pojkaktiga öfverlägsenhet öfver en svag qvinna, fast de nog tyckte att det var "litet förargligt" att läsa för henne. För att göra rättvisa åt ynglingarne måste äfven sägas, att de snart blefvo så fästade vid sin lärarinna, som bemötte dem med lugn, aktningsfull vänlighet, att de gerna underkastade sig hennes moraliska välde. Ville ibland någon försöka opponera sig, möttes han med en godmodigt öfverseende, men i sin finhet ytterst skarp satir, som tvärt afväpnade honom. Genast under första lektionen vädjade hon till deras rättskänsla och finkänslighet gent emot en qvinna, och hon behöfde aldrig ångra sitt förtroende.

Äfven till kamraterna stod hon i ett godt och vänligt förhållande, fast hon ej kunde gilla deras brutala, obehagliga sätt att behandla ynglingarne, äfven om de voro välvilligt stämda emot dem.

Läroarne högaktade, nästan beundrade sin rikt begåfvade kollega, hon var en riktig favorit hos dem. Värre var det med stadens fruntimmer. De kunde från första stunden ej riktigt tåla henne, och Agnes kände sig i följd deraf stel och främmande ibland dem. Deras småsinne och sqvaller föreföll henne ytterst obehagligt, men sökte hon öfvervinna denna känsla och närma sig dem, eller sökte hon någon gång börja ett samtalsämne af

mera allmänt intresse, hände det ej sällan att man låtsade helt och hållet ignorera henne, helt ogeneradt vände henne ryggen, och den stackars främlingen satt der plötsligt öfvergifven, öfverlemnad åt sina egna tankar och reflexioner, som ej alltid voro af det behagligaste slag.

Elsa deremot hade från början varit damernas förklarade gunstling. Henne smekte man och smickrade, hennes ord lyssnade man gerna till, hennes små infall skrattade man åt och fann dem så träffande och naiva. Elsa sökte vid alla tillfällen framhålla sin svägerskas förtjenster, och man höll med henne, fröken Ek var en ovanligt begåfvad qvinna, ett utmärkt fruntimmer, men sakerna stodo dock på samma punkt. Då de voro ute, höllo sig de båda svägerskorna nästan alltid tillsammans, Elsa felade då aldrig i finkänslighet och uppmärksamhet mot Agnes, men det hände ett par gånger, att fröken Ek måste ge sig ut ibland dem utan sin svägerskas beskydd, men det föresatte hon sig, så vidt möjligt var, ej mera skulle ske, ty hon bemöttes med en så påfallande köld och missaktning, att det måste väcka uppmärksamhet. Slöt hon sig till något kotteri, vände man henne ryggen, kretsen skingrades, och hon stod der snart ensam. Kom då någon välvillig gammal dam och kastade åt henne några ord helt nedlåtande, gjorde det just ej saken bättre.

Ek och hennes öfriga kamrater, som märkte damernas ovilja, sökte genom uppmärksamhet och artighet utplåna det obehagliga intrycket deraf,

men i sin ifver och välvilja gingo de ibland för långt, och deras artiga uppmärksamhet antog en karaktär af hyllning, som ingalunda stämde de öfriga damerna mildare.

Efter sådana scener var Elsa alltid särdeles vänlig och tillmötesgående mot sin svägerska. Det upprörde hennes goda hjerta och starka rättskänsla att se denna hjertlöshet gent emot en främling och dertill en af Agnes värde. Låt vara att förolämpningarna ibland voro oafsigtliga, mera härrörande af tank- och taktlöshet, än af utstuderad elakhet, de voro dock lika sårande för dess föremål.

Ek var alldeles yr i hufvudet af förtjusning då han såg "lilla gumman" så vänligt syssla omkring Agnes och visa henne denna stilla uppmärksamhet och välvilja som mera käns än syns. En af Elsas blommor, som Agnes beundrat, uppflyttad i hennes rum, Agnes favoritsånger alltid till reds på notställningen, Elsas soligaste leende mötande henne då hon kom in, hennes favoriträtt på bordet etc. Ja, en gång gick hon till och med så långt, att hon satt inne och försökte vara intresserad under en lång matematisk rådpläging, som de båda syskonen höllo. Det var dock först frampå våren en dag som de båda svägerskorna fullt lärde sig förstå hvarandra.

Agnes och Sigurd hade sett bekymrade och oroliga ut ett par dagar tyckte Elsa, fastän de så mycket som möjligt sökt att dölja det för henne, men så var det en dag Sigurd kom sent hem till middagen och Agnes, som annars hade god

aptit, åt påfallande litet, fast det just var hennes favoritmat. "Detta skall jag ha reda på", tänkte den sluga lilla frun och sade sig ha åtskilliga bestyr i handkammaren, hvilket hon också hade. Men hon kände väl till att de båda voro temligen distraita och troligen nu skulle glömma, att hvad som talades derinne, tydligt hördes ut till henne, enär blott en tunn brädvägg skilde dem åt. Ganska riktigt hörde hon Ek snart börja tala. Det var ynglingarne på läroverket som väckt denna oro, ett par af de äldsta hade begått ett svårt fel, men frågan var nu om det kunde anses för barnslig obetänksamhet eller tydas allvarsammare. Det skulle bli lärarekolegium dagen derpå.

"O Sigurd, måste jag vara med?" utropade Agnes ångestfullt.

"Jag fruktar du måste det, Agnes", sade Ek allvarligt, "ditt ord kommer nog att gälla mycket, dels derföre att de alla ha förtroende till ditt omdöme i allmänhet, men dock mest derföre, att du i egenskap af qvinna kanske ser saken i ett nytt ljus, som vi män ej uppfattat i samma anda. Det skall bli rätt intressant."

"Hur kan du tänka på psykologiska studier i den meningen, Sigurd", utropade systemen förbrående, "när det gäller kanske de stackars förvillade gossarnas framtida ve eller väl. Om jag blott visste hvad som vore moraliskt rätt, hvad som bäst skulle gagna dem för deras framtid. Och jag fruktar att stränghet här är nödvändig. O, detta är förskräckligt, Gud hjelpe oss!"

"Kära Agnes, var bara lugn, så att vi inte oroa Elsa; jag är så rädd att hon skall få höra något, hon tål inte mycket nu, stackars liten."

"Jo bevars, Sigurd", sade Agnes uppbrusande. "Du känner inte Elsa, du bara pjollrar om hennes svaghet, som om hon vore ett barn. I en ren och oskuldsfull qvinnas själ, som Elsas, finnes så mycken andlig kraft, som ni karlar inte förstå, hon må förefalla aldrig så älskligt vek och qvinligt ljuf, och alla de der vackra epiteten, som ni så rikligt bestå oss."

"Men Agnes", utbrast Ek, förvånad att se sin lugna, regelräta syster i detta upprörda tillstånd, "jag känner inte igen dig, skall du ta' vid dig så vid första motgång. Herre Gud, att döma ett par ostyriga pojkar är då väl inte hela världen heller!"

"O, hvarför, hvarför skola vi qvinnor ge oss in på ett område der vi ej passa?" Hon gick fram och åter på golfvet. "Hvarför skulle jag bli lärare, som jag inte duger till."

"Inte duger till!" — nu var Sigurd ond. "Hur kan du prata sådant nonsens. Passar inte du till lärare, som kan styra pojkarna mycket bättre än vi karlar. Ska du så tappa hufvudet för ingenting också."

"Och har jag något moraliskt inflytande öfver dem, tycker du? Ack, dessa båda voro af mina bästa pojkar, och jag hade så stora förhoppningar på dem. Jag trifiedes med min verksamhet här och med mina lärjungar så länge hjerta och förstånd fick samverka, men när hjertat må-

ste tiga och endast förståndet tala, o, Sigurd, Sigurd, då duga ej vi qvinnor, om vi äro qvinnor”.

Sigurd gick fram och åter ryckande i skägget, endast emellanåt framstötande: ”dumheter, nonsens!” Agnes hade äfven gått fram och åter, nu satte hon sig ned och gömde ansigtet på de på bordet hvilande armarna.

Ingen hade märkt att Elsa öppnat tapetdörren och sakta kommit in, förrän tvenne mjuka armar hvilade om Agnes hals och en mild stämma smekande hviskade: ”Stackars min lilla syster, det der förstår jag bättre än Sigurd.”

Agnes gömde sitt hufvud vid Elsas bröst och brast ut i en våldsam gråt. Elsa teg och lät henne gråta ut, blott emellanåt sakta smekande hennes hår.

Ek stod på afstånd, och ett eget leende lekte på hans läppar, halft ironiskt, halft mildt.

Men någon oro för Elsa tycktes ej behöfvas, hon såg så frisk och lugn ut. Blott en stilla rörelse märktes på det älskliga ansigtet, och de klara ögonen voro fuktiga. Agnes såg dock snart upp på Elsa med ett sorgset leende. ”Jag oroade dig väl inte för mycket, kära lilla Elsa”, sade hon, ”men ack hvad du gjorde mig godt nu.”

”Var du lugn, jag är ingen så ömtålig planta som Sigurd tror”, sade hon leende, ”och att veta sammanhanget är bra mycket bättre än att bara se era misslyckade försök att se glada ut.”

”Men hur fick du reda på hvad vi talade om nu då?” frågade Ek förvånad.

”Med din vanliga försigtighet kom du inte

ihåg att blott en tunn brädvägg skiljer handkammaren från salen; medan jag räknade mina ägg, hörde jag hvarje ord här inifrån."

"O, qvinnolist", mumlade Sigurd och strök med sina stora händer öfver sitt misshandlade skägg.

Från denna dag var vänskapen befastad mellan de båda svägerskorna. Visst kunde ännu förekomma åtskilliga små skärmytslingar, olikhet i tankar och uppfattning, klander på prononcia-tion m. m. Men det var blott lätt öfvergående små skyar, små omvexlingar i den dagliga enformigheten. På trefnaden inom hemmet verkade det ej mer.

Åttonde kapitlet.

Tiden gick sin jemna, lugna gång. En dag vid slutet af terminen sutto Eks vid sitt eftermiddagskaffe. Det var den bästa stunden på dagen, påstod Ek, då voro alla lektioner slut, lilla gumman hade inte så mycket bestyr i köket, utan Agnes och hon sutto vanligtvis och latade sig litet, eller också sydde de på dessa outgrundliga, förtjusande småsaker, som Ek aldrig kunde se sig mätt på. Just en sådan dag kom telegrafbudet med ett telegram till doktorn. Han hade väntat det nu om dagarna och varit bra orolig, men lyckligtvis hade "lilla gumman" ej märkt något. Ek öppnade kuvertet med nervös brådska, fast han bjöd till att se likgiltig ut, men vid första blicken i telegrammet for han upp med ett ohejdadt utbrott af glädje, sprang rundt om rörande om i sitt hufvud.

"Hvad går åt dig Sigurd, säg då, låt oss se", ropade båda damerna om hvarandra, ytterst nyfikna.

Ek svarade ingenting, endast höll telegrammet skrattande framför deras ögon.

"Lektor Ek gratuleras hjertligen att vara

utnämnd till lektor i modersmålet och filosofi vid Z läroverk. Vänligast G." stod det.

"Hvad tycks om det lilla fru lektorskan", utropade den nyutnämnda lektorn och satte Elsa försigtigt på sitt knä. "Åh du lilla! — Nu ska vi ha fint du, ska vi inte? Våningen här uppe blir visst ledig, i höst tillträder jag platsen och då flytta vi dit upp du, tycker du inte det blir bra hva? Då ska vi ha ett kalas som sqvallerkollegium ska' få att tala om ett halft år, joo du, det blir kafferepshistorier som duger det! Ä' du inte glad, gumman lilla?"

"Jo visst Sigurd", svarade Elsa och lutade upprörd sitt hufvud mot hans bröst, "jag är så glad och tacksam men — i höst; ack gubben lilla, hvem vet hur det då är, mycket måste ske dessförinnan. Hvem vet om du har någon liten gumma då?"

"Lilla toka, en sådan liten slarfva!" Ek strök smekande öfver hennes kind och sökte med ett småleende dölja sin rörelse. "Var jag för häftig kanske och skrämde dig? Jag är då en oborstad, gammal björn, tycker du inte det? Se så, är du lugn nu igen, lilla vännen? Inte ska du gå och tänka ut så'nt der ledsamt inte, du är ju kry och rask som en liten fisk vet jag. Nog får du bli qvar och tukta upp din gamla ostyriga gosse alltid, hvad tror du jag skulle ta mig till utan lilla gumman!"

"Om Gud vill, Sigurd", sade Elsa stilla.

"Ja, det förstås, nog vill han det", tyckte Sigurd.

Agnes hade suttit tyst, men ej dragit sig tillbaka. Nu började hon ett lugnt, nyktert samtal, förståndigt och stilla, som snart bringade Elsa i jemvigt igen.

"Nu får jag allt lof att springa ut litet", sade Ek, när sinnena voro fullkomligt lugnade igen, "jag lofvade Hjelm och Lundholm och de der gossarna, att de skulle få veta, när jag fick telegrammet."

Ek blef ute både en och två timmar, han kunde inte genast slita sig ifrån den glada kamratkretsen. Elsa blef allt mer och mer nedstämd, och Agnes var allvarsamt missnöjd med sin bror; hon sökte göra sig så angenäm och intressant som möjligt och lyckades äfven stundtals att draga Elsa med sig. Mycket arbete väntade på henne, men hon hade ej hjerta att lemna sin svägerska ensam. Slutligen vid åttatiden kom Ek hem litet flat och luktade starkt punsch.

"Har gumman väntat på mig, du är väl inte ledsen heller, hva' sa'? Gubbarna va' så envisa och höllo mig med våld qvar, och så skulle de nödvändigt dricka vår välgångsskål också, du blef väl inte orolig, hva'?"

"Nej Sigurd lilla, jag är glad att du kom nu", sade hon litet sorgset, "jag kunde inte begripa, hvart du tog vägen."

"Stackars min lilla hustru är du lugn nu då?" Ek lade armen om hennes lif och böjde sig ned öfver henne för att få en kyss, men Elsa drog sig rysande tillbaka. Punschångorna äcklade

henne, hon var ängslig och mådde illa. Ek såg förvånad och rådlös på henne.

"Elsa tål ej vid punschångorna, det borde du väl förstå Sigurd", sade Agnes mycket allvarsamt och ogillande.

Ek reste sig upp och gick in till sig, synbarligen vid dåligt lynne. Det var just ej något behagligt afbrott att komma från den glada kamratkretsen och mötas af mulna blickar och pjunk härhemma. Litet missnöjd med sig sjelf var han allt också, fast han inte gerna ville erkänna det. Han satte sig och trummade på bordet utan att komma sig för att taga sig något till.

"Nu blef han bestämdt missnöjd", sade Elsa modstulen.

"Så får det väl gå öfver igen då", sade Agnes trankilt.

"Stackars Sigurd, jag tröttar alldeles ut honom med mitt pjunk, men jag kan inte hjälpa att jag inte tål punschlukten, det kan jag verkligen inte", sade Elsa tankfullt. "Och han som är så glad och liflig! Och så frisk och stark sedan! Han har väl aldrig i sitt lif känt sig trött. Jag undrar inte på att han trifs bättre bland kamraterna än hemma med en tråkig hustru." Hon suckade djupt.

"Tycker du att det ser ut, som han skulle finna dig tråkig?" Agnes smålog. "Ånej, han var inte riktigt nöjd med sig sjelf, därför var han så snarsticken. Han kommer snart in och gör sig så älskvärd som möjligt skall du få se, jag känner till det der, sen han var barn."

Nu kom lilla Mari in och dukade qvällsbordet och Elsa ordnade om det. Ganska riktigt kom Ek in om en liten stund. Hvad han tagit sig för derinne var ej godt att veta, men alla punschångor voro borta och han sjelf vid sitt älskvärdaste lynne. När Elsa dagen derpå skulle se på sina noter, låg en af Mendelsohns kompositioner, som hon länge önskat sig, instucken ibland dem, hon visste inte alls, när den kommit dit.

Det var mot slutet af juli. Ek hade måst företaga en resa på ett par dagar för skolans räkning. Han hade varit mycket ledsen och orolig att få lof att lemna hemmet nu och förgäfvades undanbedt sig det. Ingen kunde uträtta det som han, påstodo hans kamrater, och det var ju ett riktigt förtroendeuppdrag, som han borde vara stolt öfver. Förgäfvades hade de påmint honom om hans valspråk: "pligten framför allt", det ville ej lugna honom. Elsa hade gång på gång försäkrat honom, att han kunde vara lugn, hon kände sig fullkomligt frisk och tyckte inte alls, att det skulle bli svårt. Hon hade ju Agnes och moster Lina som sågo om henne hvar minut. Slutligen hade han gifvit sig af. Elsa fann dock denna skilsmessa svårare än hon trott och längtade efter sin mans hemkomst med feberaktig oro, ja, hon räknade timmarna till dess man kunde vänta honom åter.

Det var afton nu. Hon låg på en liten soffa vid fönstret och hvilade sig. Agnes satt på en pall vid hennes fötter. Den qvinliga doktorn

njöt som ett barn af sin frihet och tillfället att få egna sig uteslutande åt qvinliga sysselsättningar. Hon sydde, hjälpte Elsa att sköta hushållet och var mycket stolt, då moster Lina eller Elsa sade, att hon bar sig riktigt förståndigt åt i köket. Ibland skrattade de dock åt hennes misstag, och Agnes skrattade godmodigt med.

I dag hade Elsa varit klen och missmodig. Hennes vänner hade haft en pratstund vid soffan, der hon låg och hvilade på eftermiddagen. Nästan alla umgängesvännerna voro ute på sommarnöje eller vid badorter, så att Eks voro till det mesta hänvisade till sig sjelfva. Stina Hjelm var ute på en längre fotvandring tillsammans med ett sällskap herrar och damer. Hon hade velat gå ensam med två unga studenter, och när föräldrarna allvarsamt satte sig emot detta, blef det ledsamma uppträden i hemmet. Men huru Stina skrek om "urfånighet" och "förstenade fördomar" så gifvo ej föräldrarna med sig. Troligen hade det i alla fall ej hjälpt, Stina hade nog gått; först då hon fått modern allvarsamt sjuk, lofvade hon att lugna sig. Hon ville då ha Agnes till "förkläde", som hon spetsigt uttryckte sig, hon måtte väl vore tillräckligt gammal och antik. Elsa tog då humör och sade, att hon aldrig kunde komma ihåg, att Agnes var äldre än hon, utan tyckte jemt att de skulle vara jemnåriga, hvilket Stina besvarade med ett försmädligt skratt. Stackars Agnes hade ohjelpigt förlorat Stinas gunst efter sedan hon nekat att

vara med om denna sport — men Stina fick annat sällskap och gaf sig af.

"Moster Lina", sade Elsa plötsligt. — "En gång lofvade moster att tala om något af sin lefnadshistoria för oss båda. Gör det nu snälla lilla moster, det vore så roligt. Jag tror att den gömmer mera romantik än någon anar. Moster tycks känna och förstå så mycket som man ej kunde tro om... om..." Elsa teg förläget.

"En gammal mamsell menar lilla Elsa — säg gerna ut ordet, det är inte något skällsord, Gud ske lof", sade gumman med ett godmodigt leende. "Romantik — hm — ånej kära barn, det är nog ganska vanliga och hvardagliga händelser skulle jag tro, fast för mig ha de varit viktiga nog. Men jag klagar inte. Gud ske lof, jag har aldrig känt mig öfverflödig, som så många gamla flickor klaga öfver, om jag också ibland känt saknad efter ett lyckligt familjelif och ett hem att vara allt för."

"Ack, hvad moster skulle gjort ett hem lyckligt", utropade Elsa lifligt.

"Det är nog bäst det som sker, kära barn", sade gumman undergifvet.

"Börja nu då", bad Elsa enträget.

"Mina föräldrar voro landtbrukare", började gumman. "Vi voro sex systrar och en bror, jag var den tredje i ordningen. Vårt hem var af gamla stammen, gudfruktigt och arbetsamt. I folkskolan gingo vi, men der lärde man icke så mycket den tiden. Far läste litet med oss när han hade tid, men det lilla jag vet har jag mest lärt

mig sjelf. Mor dog snart, jag var då 18 år. Äldsta syster var redan gift då, och jag tog vid hushållet. Det var sträfsamt och svårt nog vid mina år, men jag har alltid haft ett jemnt och godt lynne och då går det. Snäll med sysslorna var jag nog, jag hade håg för det, och mor hade särskildt öfvat in mig att vara flink och påpasslig. Derföre när systrarna växte opp och kunde ta sig af husets angelägenheter, kom jag ut och blef husmamsell vid en stor herrgård. Jag var då redan flere och tjugo år. Ful har jag alltid varit, det kan ni nog se, men folk tyckte, att jag var treffig och alltid hade svar till hands och derfor tålde de mig bra.

Barons voro obeskrifligt snälla emot mig, friherrinnan behandlade mig mera som vän och sällskap än som tjenare. De hade en inspektor, som varit der i fyrtio år, en gammal hedersman, som starkt påminte om min far, derfor blefvo vi så goda vänner. Han kallade mig alltid lilla sonhustrun, fast jag aldrig sett hans son. Denne var nyss kommen från Ultuna och var en ovanligt skicklig karl sades det. När gubben dog, fick han platsen efter honom. Han var något till vacker karl, ska ni tro — svart glänsande hår, inte förstod jag då, att lockarna voro friserade — stora, melankoliska, bruna ögon — Herre Gud, så'na ögon! och brunt, krusigt skägg, som gjorde, att tänderna i den fina vackra munnen sågo ändå vackrare ut. Ett sätt hade han som en grefve, så han fick vara med mycket hos herrskapet han också. Jag var trettiofyra år, då han kom dit,

han några och tjugo, men jag såg mycket yngre ut, sade de.

Inspektorn sysselsatte sig från första stund mycket med mig på grund af den vänskap, som rådt mellan mig och hans far, men snart tycktes detta intresse ta en särskild form. När han kunde sökte han upp mig, beundrade allt hvad jag sade eller gjorde och fann en djupsinnig betydelse deri, som jag aldrig menat. Han talade mycket om sig sjelf och sitt oförstådda lif, sina sorger och lidanden, och jag kände djupt deltagande för honom, oaktadt jag ej kunde se, hvaruti hans lidanden bestodo. Sorgen efter fadern tog han mycket lätt, tycktes det, blott ibland när han var ensam med mig talade han om sig som den fader- och moderlöse, enslingen, för hvilken lifvet nu mera hade bra litet värde — dock tillade han litet längre fram och fästade sina farliga ögon på mig, kanske kunde lifvet ännu bli ljuft för enslingen, hvem kunde veta. Om kroppslig fägring talade han alltid i min närvaro med stort förakt, ett par talande, trofasta ögon, der en skön själ afspeglade sig, var det enda han värderade och den kärlek, som grundade sig på inre sympati, var den enda sanna. Hvaruti sympatien emellan oss bestod kan jag nu mera ej förstå, men då tänkte jag ej på det.

Herrskapet såg med intresse den växande förtroligheten emellan oss, isynnerhet baron. Friherrinnan varnade mig dock ofta för den unge mannens tjuvningsförmåga och såg ibland oroligt, huru min blinda tillit till honom växte dag

för dag. Ofta om aftnarna förmådde baron oss att slå oss ned vid schackbrädet och följde intresserad pjesernas gång. Det kan vara roligt nog att se huru folk spelar ihop sig, sade han skämtande. Samma höst blefvo vi förlofvade. — Jag var som i paradiset. — Victor var den ömmaste, eldigaste fästman, men tillika så fin-känslig, så aktningsfull, att min fåfänga i detta fall blef fullt tillfredsstäld. På våren skulle vi gifta oss. — Den treffigaste lilla våning ställdes i ordning åt oss, herrskapet sparade ingenting. Friherrinnan tillbjöd mig att taga min yngsta syster till mig för att hjälpa mig sy på min utstyrsel. Jag emottog förtjust anbudet. Lilla Eva hade alltid varit min favorit, söt och älsklig och med beundran blickande upp till syster Lina, som sett så mycket af verlden. Hon var flink och snäll att sy, så nu skulle allt gå bra.

Nå — Eva kom glad att få komma ut litet och förtjust att få vara i det förnäma huset samt att få vara tillsammans med sin älskade syster Lina. Sin blifvande sväger tycktes hon alldeles ha förgätit, hon såg förlägen och störd ut, då han helt broderligt omfamnade henne och kallade henne "lilla syster." Men jag blef häpen, när jag fick se henne, jag hade nästan glömt huru vacker hon var. Evas blyghet, nästan ovilja emot Victor fortfor flere dagar, jag förebrådde ofta min lilla syster och förde dem så mycket som möjligt tillsammans. Till slut tycktes det lyckas, Eva blef mera förtrolig med honom, men också mera sorgsen, tyckte jag. Victor blef un-

derlig och ombytlig, än kall och frånvarande, än passioneradt öm, och när jag förebrådde honom detta vankelmod, bad han mig ej tröttna vid honom — det var blott längtan att så helt få rå om mig, att ingenting skulle skilja oss åt, och jag trodde honom — någon misstro fans ej hos mig — ack, man tror så gerna det man önskar.

Så var det en torsdagsafton — det skulle lysas för oss på söndagen, Victor skulle på fredagen gå till prestgården. Jag hade haft åtskilliga bestyr i hushållet och gick nu in småsjungande och lycklig. I mitt rum fans ingen, jag blef förvånad, jag hade lemnat Eva der och trodde, att hon var qvar derinne. Barons hade rest bort, men från ett litet rum bredvid hörde jag upprörda röster och qväfda snyftningar. — Ännu anade jag ingenting, så blind kan man vara, utan gick för att se, hvad det var. Huru jag kunde öfverlefva denna stund, är ännu för mig en gåta — men Gud har alltid varit nådig mot mig, så var han äfven nu. På en liten soffa der inne satt Eva, och Victor satt vid hennes fötter med hufvudet i hennes knä och hennes händer i sina, öfverhöljande dem med kyssar och tårar. Eva lät honom hållas och log mellan tårarna, sakta suckande: "stackars syster Lina!" "Hvad bryr jag mig om henne, bara du älskar mig", ropade han.

Jag hade godt tillfälle att iakttaga allt detta, ty jag stod som förstenad på tröskeln, och det dröjde en bra stund, innan jag kunde komma

mig för att tyst draga mig tillbaka. Jag hvarken dånade eller fick slag — de första ögonblicken var jag som bedöfvad och satt blott viljelös och slö. Friherrinnan kom hem, och vid hennes bröst fick jag först gråta ut riktigt, sedan kunde jag bedja. Ingen mer än Gud och min älskade matmor såg min svaghet, de andra trodde, att jag inga känslor hade.

Men med nattåget reste jag till friherrinnans syster, som var sjuk, för att vårda henne. Det var en af dessa, som Gud ibland skickar ned till oss på ett kort besök, men hvilkas rena andar ej få dröja på jorden. Vid hennes sjuk- och dödsbädd lärde jag mig undergifvenhet. — Jag skref till friherrinnan och bad dem för min skull förlåta de felande och låta dem gifta sig. — Äfven till Eva skref jag. — Inte vet jag huru jag skref, men min älskade sjukling påstod, att det var ett mästerverk, fullt af både sjelfkänsla och ömhet. De gifte sig och det gick dem väl i händer.

Så länge min friherrinna lefde, var jag i deras tjenst men vid sjelfva gården var jag blott korta tider, för att se till och inspektera. Då friherrinnan dog ville jag inte ta någon tjenst utan slog mig ned här med de 1000 kr. jag fick i pension och mitt arbete. Allt har gått mig väl i hand, alla menniskor ha varit goda emot mig, de säga, att verlden är elak och menniskorna sjelfviska, men det har jag aldrig funnit, alla ha' varit goda emot mig, jag har varit till hjälp och nytta på mitt enfaldiga vis, så att till öfverlopps har jag aldrig tyckt mig vara. När friherrinnan dog, var Victor redan

en rik och sjelfständig man — Eva och han ville, att jag skulle komma till dem och hvila ut efter mina mödor, men vet ni, barn, att det var mig omöjligt. Kanske det var en syndig stolthet, som Gud en gång straffar mig för, men hellre då arbeta och sträfva till det yttersta än att bero af dem.”

En lätt rodnad spred sig vid dessa ord öfver den gamlas kind.

”Det var förfärligt, hur kunde moster förlåta?” — Elsas ögon blixtrade och hon knöt krampaktigt sin hand. ”Nog var det väl bra svårt ändå — —”

”Ånej —” sade gumman eftersinnande. ”Inte henne åtminstone, stackars barn, hon var så oerfaren och äfven litet enfaldig. Jag kände hans förmåga att tjusa dem, som borde ha mera förstånd. Men honom — — åja — det förstås, när jag tänkte på alla små konster och utstuderade manér, allt koketteri, allt fjesk — all ytlighet och tomhet. Vi ä’ nog alla sturska och egenkära, hur fula och litet begåfvade vi ä’, och tycka, att vi inte ä’ så uppskattade som vi borde. Men det gick ändå — Gud ske lof nu känner jag intet agg mer. Voro de fattiga och beroende, skulle jag gerna komma till dem och sträfva och arbeta för dem — men på hans öfverflöd vill jag inte lefva.”

Agnes sade ingenting, utan böjde sig endast ned öfver gummans magra, arbetsvana hand och tryckte en kyss derpå.

”Så hon bär sig åt, söta Agnes”, sade hon

rodnande och förlägen af den ovana hyllningen. Visserligen var gumman van att bemötas med den största aktning af både äldre och yngre, män och qvinnor, men detta var dock för mycket för den i sin sjelfkänsla dock så ödmjuka och anspråkslösa gamla flickan.

Ett lätt moln af vemod hvilade öfver de fårade dragen, men det var ej hennes vana att länge tänka på sig sjelf och sina angelägenheter. Efter en stund var hon lika munter igen och narrade de båda andra till mångt hjertligt skratt genom sina qvicka, originela infall.

"Se så", sade hon om en stund, "nu ska jag se efter, om jag kan hitta några krusbär åt lilla frun derute." Vid Elsas glada: "Ack, så snäll moster är", kommo glasögonen hastigt af, strumpan slängdes på bordet och lätt som en ung flicka skyndade gumman i väg.

Glad och belåten gick hon der i den ljumma sommaraftonens milda värme. En och annan lätt sky sväfvade ännu i etern deruppe och speglade sig ljuft i den klara insjön tillika med det lilla rödmålade torpet på andra sidan sjön. Stränderna, kantade omvexlande med barr- och löfträd af flere slag, förhöjde ännu mera taflans leende fägring och solen, som mildt gömde sitt strålände anlete i vestern, spred öfver trädens toppar och den lugna vattenytan ett rosenfärgadt skimmer, så obeskrifligt, så varmt glödande, så olikt allt hvad menniskoanden kan skapa, än skiftande i violette, än i rose, än blågult, liknande kanske drömmarna i ett ungt, oskuldsfullt älskande hjerta.

Slutligen smälte det bort i ljuf harmoni, efterlemnande denna för den nordiska sommaraftonen egendomliga, vemodsfulla stämning, detta mystiska halfdunkel, som gifvit sig uttryck i det stilla vemod, hvilket är grundtonen i det svenska folkets lynne.

Gumman vinkade ifrigt inåt, att Elsa och Agnes skulle se på det sköna natursceneriet och såg belåtet de båda svägerskornas hufvuden förtroligt lutade emot hvarandra i fönstret.

Då hördes hundskall, och moster Lina såg upp från busken der hon satt. Genom grinden såg hon två män komma gående in på gården, och nyfiket stack hon fram sitt skrynkliga ansigte, der den långa spetsiga näsan spelade en framstående roll. De båda resandena tycktes vara i sin bästa ålder. De tätt åtsittande sportsdräfterna smögo sig efter de välbildade men ytterligt magra gestalterna. Mössorna hade brätten fram och bak, så att man på afstånd kunnat misstänka ett ansigte på hvar sida, om ej de ofantliga ljusa engelska polisongerna, liknande segel, vägledt iakttagaren. På de tunna näsorna sutto pince-nezerna som fastväxta, och i händerna höllo de hvar sin fina spatserkäpp. Renslarne på ryggarne, de dammiga promenadkängorna och kindernas hektiska rosor angåfvo, att de voro framstegsmän ute på gångsport. Eget nog voro de både männen, ehuru ej slägt, så fullkomligt lika både till utseende och sätt att moster Linas påstående, att de liknade samma verk i två upplagor, var fullkomligt berättigadt.

"Ser du till någon", sade den ene, "jag undrar om vi styrt rätt kurs."

"Ne-nej" — sade kamraten — "jo tyst, der ser jag en kostlig figur. Fy tusan, den der gamla fogelskrämman kan väl aldrig vara Eks hustru heller! Hon ser ut som hon kunde skrämma en galen åsna att skena."

Moster Lina var genast stridsfärdig. Helt lugnt steg hon fram och efter en sirlig nigning sade hon i en mycket artig och oskyldig ton:

"Mjukaste tjenarinna, mina herrar. Kan jag vara till någon tjänst så är det en ära för mig. Doktor Ek är ej hemma f. n. och hans fru är jag inte, till fogelskrämman har jag heller aldrig begagnats, så jag ber herrarna ursäkta, att det arbetet förstår jag mig inte på, men för all del tro inte, att jag vill skrämman att skena, det var visst inte min mening, tvertom vill jag gerna dra mig tillbaka ifall några nervösa anfall skulle vara att befara. Lite Hoffmans droppar kanske!"

"Nu fick du då svar på tal åtminstone, Arthur", sade den andre och knuffade sin kamrat i sidan. "Min nådiga", sade han skrattande till gumman, "ursäkta ett litet förfluet ord, skymningen torde till en del ursäkta det. — Vacker är ni då ta mig — inte, men förb. trefflig och snäll ser ni ut. Känner ni inte Ekens då? Är han borta, så kan man väl inte få en ärlig tuting och en smörgås och en sup här? Nattherberge var inte att tala om förstås."

"Var goda och sitt", sade moster Lina, "så skall jag tala vid frun."

"Mitt namn är Malmander", sade mosters porträttör, som såg något snäst och snopen ut.

"Jaså herrarna Malmander."

"Ja, det går an det", skrattade båda.

"Ja åtminstone ser jag ingen skilnad", sade gumman och gick in.

Elsa fick sina bär, och Agnes och hon, som åhört samtalet derute, kunde knappast tala för skratt.

"En liten supé", bad Elsa de båda andra styra till med, men bad så innerligt att slippa visa sig, hvilket gerna beviljades.

"En liten supé! Sex koppar thé och minst en tio tolf smörgåsar, det liter ni på. Det är bäst att sätta på vatten i stora kopparkitteln och så koka ett par tjog ägg och skära upp hela oxsteken och kall skinka och" — moster Lina var alldeles uppspelt.

Agnes gick ut och bad om ursäkt, att ej nattherberge kunde beredas dem, hennes bror var borta och hennes svägerska illamående, men en liten supé skulle anordnas.

"Tusan så retsamt att den gamla hederskurren skulle vara borta. Jo, det var en lifvad lax må ni tro min fröken, kors i all verlden, så mycket upptåg han och jag hade för oss! Tycker väl om sitt lilla glas nu också? — inte — ja, ja, han har blifvit en stadig familjefar nu kantänka, men han var en sate att dricka i Upsala

och spela se'n, m. m. m. m.", här gjorde Malmander en talande grimas.

"Kunde han prata också lika bra som herrn?" frågade Moster Lina, som nyss kommit in, skarpt och spetsigt.

"Prata" — Malmander lade fingret på munnen och såg djupsinnig ut. — "Aha, nu förstår jag" — utropade han klyftigt, "skall tiga som en mur, fröken lilla. Han är väl inte angelägen att faster och moster och lilla frun ska få reda på ungdomsbedrifterna kantänka, alla gamla flammor och snedsprång, och — ja, jag tiger, jag tiger, helsa honom det, ha, ha, ha! Var det en velocipedfärd eller gångsport, eller kanske en bergbestigning han var ute på, hva? En embetsresa, — nå ja, det kunde ju förenas, helsan framförallt! Sköttes bara sporten ordentligt skulle snart ett nytt kraftfullt slägte stiga upp likt fogel Phenix ur askan. Var det förkylning lilla frun led af, någon liten katarr hva' sa', för vanlig snufva var ingenting förträffligare än att springa barfota i snön, men det kunde då inte nu åstadkommas förstås. En kall afrifning kanske."

Nej, Agnes trodde knappast att det skulle hjälpa.

"Nå ja, det kunde så vara förstås, lilla frun var väl förklemad och ömtålig."

Moster Linas förutsägelser om supéen tycktes nästan slå in, sportsmännen utförde verkligen otroliga saker der, Malmander åt och pratade oupphörligt, men den andre bara åt och teg, inte ett ord kom öfver hans läppar.

"Damerna hade väl läst i tidningarne om deras vandringar, togo priset i brottning härom dagen. Ser damerna, det går nu inte till på det gamla viset inte, man tar så här — ett tag — helt oförberedt och så ligger motståndaren der, det är fint ska jag säga."

Boxas kunde de också, men fröken Syrén bad dem inte pröfva husets trossbottnar och damernas nerver med några försök, utan spara det för framstegsqvinnorna, och det lofvade de, Malmänder var mycket spak gent emot gumman. Gångsporten om sommaren och skidsporten om vintern trodde han dock hade den största framtiden för sig. Brottning och tvekamp förstås också, men det fordrades ett nytt slägte, som skulle bildas till atleter från början. Var inte Ek medlem af någon sportförening? Hm — förb. dumt att han ej var hemma, Malmänder skulle ej ha gifvit sig, försäkrade han; man måste offra något för det allmänna, för framåtskridande och utveckling i det rent materiella, det fysiska hos människan måste komma till sin rätt.

Han hade tänkt att bedja Ek om ett bidrag af till en början ett par tusen bara, till realisandet af en storartad idé, inrättandet af en atletskola efter de gamles mönster. Han kunde inte tro, slöt han sitt uppbyggliga föredrag, att Ek blifvit en sådan affälling att han ej insåg det storslagna och viktiga i en sådan tanke, och dessutom måste han väl visa sin tacksamhet mot en gammal vän, som delat ljuft och ledt med honom. Tänk allt krångel och bråk med lilla Li-

sen der borta i Upsala, han tystnade tvärt och gjorde en förfärlig grimas, vid en kraftig stöt i sidan af kamraten.

Vid afskedet funderade de mycket om nattlogis. Att ta in på hotellet ville de knappast. Hellre hvila på marken med en sten under hufvudet eller på sin höjd i en lada. Det förveckligande hotell-lifvet var ej för dem helst som de ej kände sig fullt på det klara med om man kunde få bo der, då kassan bestod af blott en krona. Att smyga sig bort utan att liqvidera var ändå litet förargligt, innan upplysningen kommit så långt att människorna förstodo, att framstegsmännen borde lefva på det allmännas bekostnad.

Elsa hade hört hvart ord in i sängkammaren der hon satt i gungstolen. När de främmande gått, funno Agnes och moster Lina henne blek, skälvande, simmande i tårar.

"Hvad i all verlden går åt dig", utropade båda och låtsade bli mycket förvånade.

"Tror ni inte att jag hörde allt hvad han berättade om Sigurd". snyftade hon.

"Du är klen och nervös lilla Elsa", sade Agnes i den lugnaste ton i verlden, "annars skulle ditt naturliga sunnda förstånd sagt dig, att hvad en sådan der pratmakare dukar upp, inte är det ringaste att fästa sig vid. Om allt hans prat verkligen har någon grund, så var det säkert hans egna bedrifter, som han öfverflyttade på Sigurd."

Genom Agnes och moster Linas kloka och

sunda logik blef Elsa lugnad och kunde till slut småle åt alltsammans, men hon längtade mer än någonsin efter sin man.

Två dagar derefter hemkom Ek. Knappast mäktig sig sjelf stirrade han blott fram för sig till dess han fick se "lilla gumman" leende och kry stå på trappan och ta emot honom.

"Du lilla spöke, du lilla troll, att man kan vara så enfaldig och längta så mycket efter dig, inte är det något att längta efter", skämtade Sigurd för att dölja sin djupa rörelse då han slöt henne i sin famn. "Se på mig nu då, hur har det varit med dig, har hon varit snäll Agnes?"

"Ja riktigt kry och snäll", försäkrade Agnes innan hon gick ut, "och inte pjunkig alls, fast jag tror att hon tyckte det blef litet långt till slut."

"Ni talar om mig alldeles som jag vore ett barn, men Gud ske lof att du är här nu Sigurd, ack, hvad jag längtat!" hon hvilade stilla och trygg i hans famn.

"Jaså, du har verkligen längtat efter mig, lilla hustru", sade han och smekte hennes kind, "en sådan liten slarfva! Men jag har inte längtat alls jag, eller hvad tror du?"

Elsa endast log, hon var så lycklig der hon låg.

"Nå, men hvad har ni haft för er medan jag var borta", frågade Ek om en stund, "ha ni haft något roligt."

Elsa ryste till, "hvad nu då, liten?" frågade han oroligt.

"Usch då", svarade hon, "du kan inte tro så

ledsen jag blef en qväll. Vi hade haft så trefligt förut, moster Lina berättade sin hjertehistoria för oss och allt var så lugnt och bra."

"Nå, än sedan då, berätta hur det var", bad Ek ifrigt.

"Jo, så kom det två långa obehagliga karlar och ville träffa dig, sportsmän båda två. De ville ha nattlogis här, det kunde de naturligtvis inte få, men vi bjödo dem på supé, den ena var Malmander, den andra mins jag inte hvad han hette."

"Malmander", skrek Sigurd till och blef blossande röd, "träffade du honom, hvad hade han här att göra, pratade han mycket dumheter?"

"Ja, vet du jag blef så ängslig, han sade så mycket fula saker om dig så, och nu blef du så ifrig, kanske han hade rätt ändå, fast Agnes och moster Lina inte alls ville tro det. Han sade att du spelade och drack så rysligt i Upsala och så var det något förfärligt han syftade på om en menniska som hette Lisen, det var väl inte sant heller." Elsa såg upp på honom med tårfyllda ögon.

Ek hade nu fullkomligt lugnat sig. "Du skall inte bry dig det allra minsta om hvad Malmander pratar, min lilla vän", sade han, "fråga Lundholm, rektorn och alla som varit kamrater med oss i Upsala. Han är känd öfver hela Upland och vida omkring för sina historier. Jag lofvar dig, att så snart du blir frisk igen skall jag tala om allt för dig, men var nu bara lugn vännen min, jag försäkrar dig att jag hvarken

var någon rumlare eller spelare, fast jag nog drack mitt glas som de andra. En sådan dum pratmakare, är du lugn nu, se på mig?"

"Ja", sade hon och smålog emot honom, "jag får ju veta allt sedan, men jag ville säga för dig det ändå."

"Det gjorde du rätt i, vännen min", fick hon till svar.

"Vet du jag har tänkt ibland", sade hon stilla och mildt, "att om Gud skulle ta mig bort ifrån dig nu, så vore det kanske godt, om du finge ha barnet qvar ändå, det har nog varit sjelfviskt, att jag ibland önskat, att jag skulle få ta det med mig om jag skulle dö. Då hade du en varelse att älska, som påminte dig om mig, en lefvande gåfva af mig Sigurd, och kanske skulle Agnes och du uppfostra det mycket bättre, än jag kunde göra. Men du får inte lemna det ifrån dig, Agnes och moster Lina ta nog hand om det, om du ber dem."

"Elsa, min älskling, så der får du inte tala", sade Sigurd ömt, "du får inte onödigtvis upp- röra dig så der. Jag får nog behålla min lilla gumma, det känner jag på mig, jag är inte orolig alls — om några dagar kommer morsgumman du, då får du inte prata så der. Ack, jag har tänkt ibland om mina föräldrar lefde, hvad de skulle vara förtjusta nu. Men du frågar inte hur min resa gått, och hvad jag har uträttat för storverk?"

— — — — —

Ek var alldeles som han mistat allt förstånd vid sjelfva den vigtiga händelsen. Nu som alltid hade han just ej tänkt stort derpå, blott varit glad när han sett sin hustru glad och frisk. Allt obehagligt sköt han gerna ifrån sig så länge som möjligt, följdén blef att han alldeles tappade hufvudet, när det svåra ej längre kunde skjutas undan. Agnes som sjelf var ledsen och orolig blef nästan förtviflad vid sina fruktlösa försök att lugna honom — han hade blott ett svar på allt, "men tänk om hon dör då! du skall få se att vi mista henne, hur skall det då bli."

Moster Lina, som annars var sjelfva godheten, blef uppretad af denna omanlighet och brist på sjelfbeherrskning och det var i ganska allvarsamman ordalag hon förebrådde honom hans veklighet och pjunk. "Tala aldrig mer, med mig åtminstone, om manlighet, egen kraft, filosofi och sånt der", slutade hon, "han ser nu hur manlig han är och hur mycket egen kraft förslår. Det är bara munväder med hela karlen, det är just felet. Men hvad skall man också begära af den, som inte tar sin kraft från den enda rätta källan, han kan inte bli annat än ett kräk förstås. Hans plats vore nu inne hos hustrun, men det har han inte styrka till, stackars liten. Jo, det är en redig filosof det der, nu se vi hur teori och praktik bär ihop."

Lika oregerlig var Ek i sin vilda glädje när prostinnan kom ut och talade om för honom, att Elsa skänkt honom en son, och att allt såg godt och bra ut.

Elsa fick nästan feber af längtan efter honom, innan han så pass lugnat sig, att det kunde tillåtas honom att gå in till henne. Han gick då på tå, med den påföljd att stöflorna knarrade värre än någonsin, och det första han gjorde, när han kom inom dörren, var att stöta emot en stol, så att den bullrande slog i golvet. Förskräckt såg han då upp, men han såg så komisk ut, att ett svagt leende lekte på Elsas läppar.

"Lilla älskling", var allt hvad han kunde säga då han böjde sig ned och kysste sin hustrus panna och händer, och ehuru han lofvat att vara alldeles lugn, kunde han ej hindra att en snyftning trängde sig fram och två stora tårar rullade utför hans kinder ned på täcket. "Du stora barn", hviskade Elsa och såg ömt på honom, "ser du hvad jag gifvit dig?" Hennes ögon hvilade nu på den lille, med en hängifven, nästan öfverjordisk blick. "Gud välsigne vår lilla son, kyss honom Sigurd, är han inte söt?" hviskade hon, och ett lycksaligt leende upplyste hennes ansigte.

"Nog är hans lilla mamma bra mycket sötare, min lilla son — vårt lilla barn, — älskling", jollrade Ek ömt, "han är lik dig tror jag, så kostlig han ser ut."

"Doktorn ska väl ta honom vet ja", sade frun och lade barnet på hans armar.

Doktorn stod alldeles stilla utan att röra en lem och såg på den lilla varelsen på sin arm, ej olik en stor, from och vaksam gårdvar, hvilken

vaktar någon honom anförtrodd skatt, som han ej tror sig om att rätt sköta. "Tag honom mormor lilla", bad han ångestfullt, "jag kan göra honom illa, jag kan tappa honom." Nu fick han ej tillåtelse att vara inne längre, men innan han lemnade sängen der Elsa låg, tog rörelsen åter öfverhand hos honom och måste genom en ljudelig snyftning hindra tårarna att ånyo framtränga.

"Doktorn är då inte skapt till sjuksköterska", muttrade frun efter honom i dörren.

Elsas tillfrisknande gick långsamt men stadigt framåt. Det visade sig snart att Sigurd ej var så omöjlig som sjukskötare, endast han hunnit lugna sig litet, och barnet hvilade snart ej tryggare och lugnare på någons arm än på faderns. Då gossen skrek och var orolig, stack doktorn in sitt lurfviga hufvud i dörren, så vidt möjligt var, och sade med gravitetisk öfverlägsenhet, "tag hit gossen, ni ha då inte alls någon hand med barn. Gud vet hur det skulle bli med honom stackars liten, om jag inte kunde sköta honom sjelf."

Mycket funderades och ventilerades hvad gossen skulle heta. Lilla mamma skulle besluta det, sade Ek, men tyckte att det borde vara riktigt ärliga svenska namn, t. ex. Lars Jonas eller Jöns Petter, till slut tyckte han dock att Erik Gustaf kunde gå an, fast det lät bra fint. Nog hade Truls eller Jöns eller Pelle varit mycket bättre.

Prosten skulle döpa den lille. Fadern ville,

att alla kamraterna och öfverhufvud alla deras bekanta skulle stå fadder, men tillät dock att det fick stanna vid svärföräldrarna, Agnes och farbror Bernhard, gamla Märta och Stall-Petter.

Han var rysligt rädd, att moster Lina skulle bli stött, för att hon inte fick vara med, men när hon försäkrade, att hon ej var det, lofvade han i sitt hjertas öfversvallande förtjusning att det skulle bli nästa gång.

Märta och Stall-Petter sträfvade förgäfvnes emot — "inte passade det att så'na simpla gamla skrällen stog ibland sånt fint herrskap och "svara' för barne'." De visste knappast, huru de skulle kunna öfverlefva en sådan heder. Det förstås, skicka sig någorlunda kunde de väl, som tjent ett sånt herrskap i all sin dar, men det var ändå "allmänt för mycke." Båda sågo dock så hederliga och ståtliga ut der de stodo vid dopet och blefvo så observerade i all sin enkelhet, att de aldrig kunde glömma denna sin hedersdag. Gumman i svart klädning, ett bredt svart sidenförkläde, en liten slät hvit krage om halsen, hvit nettelduksmössa med stor ros under hakan och svarta vantar samt den oundvikliga hvita näsduken i handen. Gubben i blanka stöflar, fina, svarta kläder och en hvit halsduk, virad flera gånger om halsen och knuten i en prydlig rosett, samt äfven han med stora svarta handskar på händerna. Sparbanksböckerna skulle nu bli lille Eriks i stället för Elsas, det räckte väl något ändå, när han skulle i lärdomsskolan en gång.

Elsa greps af en djup, smärtefull rörelse, då

hennes fars djupa, allvarliga stämman höjdes, och hela tiden stod hon i innerlig bön, att hon skulle kunna fostra sitt barn till en sann kristen. Ack, detta ansvar hvilade ju på henne ensam. Ek betraktade ju detta allt blott som en tom ceremoni utan all betydelse. Hon blickade ångestfullt upp i hans ansigte, men han stod der så uppmärksam och allvarlig och såg blott på barnet. Då de båda föräldrarna sedan möttes och barnet hvilade på moderns arm, hviskade hon sakta: "Ack Sigurd, vill du inte bedja Gud välsigna vårt barn." Upprörd och litet förlägen böjde han sig ned och kysste dem båda, men barnet såg upp och log så sött emot dem och Elsa kände sig lugnad och styrkt af detta sin lille älsklings oskuldsfulla leende. "Kanske skall han hjälpa mig att föra Sigurd till tro", tänkte hon förhoppningsfullt.

Det var lyckliga fridfulla dagar, som nu tillbringades i det Ekska hemmet. Inga missljud hördes nu, mer än ibland lilla Eriks oharmoniska skrik, men då voro genast alla dessa armar och händer till reds att vagga honom till ro. Ek påstod dock att han tystnade fortast, när han hade honom sjelf. Lilla Mari, som blifvit upphöjd eller degraderad — hvilket man vill — till barnjungfru, behöfdes föga dessa dagar.

Ek höll med om och gillade allt hvad svärfar sade, mest derfor att hans ögon, öron och alla sinnen voro i barnkammaren, och Agnes hade från första stund blifvit prostfolkets stora favorit, fastän hon trängt sig in på männens om-

råde. Nu hette det: "Nu syns det likväl, att en qvinna kan vara lika sant qvinlig ändå, fast hon gått läsvägen. Voro alla lärda damer sådana, skulle jag inte alls ha något emot qvinnoemancipationen, de behöfva lefva de också lika väl som männen."

Ek tänkte flera gånger på att uppfylla sitt löfte till Elsa och berätta sanningsenligt om sina ungdomsförvillelser — men — nu voro de ju så lyckliga, Elsa var så glad och förtjust och öm-
mare mot honom än någonsin, hvarför skulle han då störa hennes oskyldiga glädje? Hon tycktes ha glömt alla skuggor, hvarför skulle han åter framkalla dem och störa friden i deras hem?

Nionde kapitlet.

Ett år hade förgått och ännu en vinter och vår. Man var i slutet af Juni. Lilla Erik var ett år och tio månader, en knubbig och frisk liten pilt, alltid glad och yr, men mycket lätt att bringa till tårar och lika fort glad igen, eldig och liflig, ett arf af pappa påstod Elsa, men hvilket Ek bestred, han var ju den lugnaste människa i verlden. Föräldrarna tyckte att deras son var en skönhet, och om inte alla just kunde finna det, så kunde dock ingen neka, att det var ett mycket sött barn, som ovilkorligen tog allas hjertan. "Passa på du, min gosse, sade fadern skrattande, om en aderton, tjugu år kanske inte flickorna äro så angelägna att få en kyss af dig."

Eks hade nu en stor, vacker våning en trappa upp i samma hus som förut och utom Mari, som var en utmärkt pålitlig barnflicka, mycket mer att lita på i denna egenskap än som matlagerska, hade de en förständig och snäll äldre flicka i köket, som moster Lina skaffat dem. Agnes skulle denna sommar under ferierna göra en resa uppåt Norrland och kanske längre, för att se de norska fjellen, men — ännu hade

det ej blifvit af. Sanningen var, att faster var så ytterligt svag för sin lille brorson, att hon hade bra svårt att slita sig ifrån honom. När hon lemnade rummet och han sträckte armarna efter henne ropande: "den der, den der", var han oemotståndlig och nu de sista dagarna var det svårare än någonsin då han började ropa "sasse."

Det var afton, och Erik satt vederbörligen instufvad i sin lilla vagn. Mamma och faster skulle ut och plocka blommor och då skulle gossen naturligtvis vara med. "Kommer du inte med Sigurd", hade Elsa frågat sin man der han satt med åtskilliga vördnadsbjudande luntor framför sig och studerade; händerna voro gömda i det yfviga håret, "han såg så klassisk ut som en af forntidens vise", sade Agnes skrattande. "Nej, jag har ej tid", svarade han kort. Egentligen hoppades han att "lilla doktorn", som gossen kallades, skulle opponera sig och gråtande sträcka armarna efter honom ropande: "pappa mä', pappa mä', men då den lille i förtjusningen öfver att få komma ut och åka inte frågade stort efter pappa utan blott nickade och ropade: "jö, jö", blef han mycket snopen, men ansåg det ej för enligt med sin värdighet att så hastigt ändra sig.

Ek såg länge och tankfullt efter dem, ett moln skymde den nyss så klara pannan. Ack, bredvid Eriks lilla rosiga ansigte tyckte han sig se ett annat, ett blekt, vanvårdadt litet barnansigte och detta barn var äfven hans. Hon borde nu vara bortåt en sju år, arma lilla faderlösa kräk! En tung suck häfde det breda man-

liga bröstet och ord ej olika publikanens i templet tycktes vilja bana sig väg mellan de sammanpressade läpparna. Detta *fick* ej gå längre, han *måste* tala vid Elsa och lätta sitt hjerta, nu *måste* det ske, men — inte i qväll förstås, och inte i morgon heller, men sedan någon dag, mycket snart skulle det bli.

Emellertid vandrade Elsa och Agnes småpratande framåt och lille Erik skrek högt af förtjusning der han satt. Förhållandet mellan de båda svägerskorna var alltid godt, ja, en varm vänskap hade förenat dem, de skulle ha haft bra svårt att skiljas åt, men åtskilliga små stötestenar funnos dock ännu. Elsa följde alltjemt Ek och systemen med svartsjuk uppmärksamhet, äfven lille Eriks kärlek till "sasse", tyckte hon inte riktigt om. Lilla frun ville gerna vara hufvudpersonen, kring hvilken allt koncentrerade sig, hennes mening borde alltid vara den rätta, om allt skulle vara bra. Detta var väl ej så underligt, ty hela hennes uppfostran och tidigare lif hade henne omedvetet underblåst egenkärleken och sjelfviskheten hos henne, men trefligt var det ej alltid för hennes omgifning.

Agnes deremot, som vistats mycket bland främmande, hade tidigt fått lära sig att gå ur vägen, att tuga och ta emot, när hon blef orättvist behandlad. Men med sin rika begåfning kunde hon ej underlåta att märka, att hon måste böja sig för småsinnet, gå ur vägen för dem som voro henne underlägsna, tuga när hon *kanske* borde ha talat. Hennes varma, känsliga själ hade

ofta blifvit tillbakastött och sårad, och i följd deraf var hon nu kanske litet misstänksam och sluten. Hennes stolthet och sjelfkänsla reste sig ibland och hon förklarade kort och kallt att hon alls inte frågade efter de der småsinnade, trångbröstade människornas ovänlighet och ogrannlagenhet, de förstodo inte bättre. Hon ångrade dock snart denna sin sturskhet och blef mera stilla och inbunden än någonsin. Elsa värderade hon högt och försökte att inte märka hennes afundsjuka och ibland gick det, men ibland kände hon sig ledsen och sårad deraf.

Eks voro bjudna på en stor fest dagen efter ifrågavarande afton. En rik brukspatron, som flyttat till staden, skulle fira sitt silfverbröllop. Frun var barndomsvän till Sigurd och Agnes, fastän flere år äldre än de. Hennes far, då en fattig arrendator, hade bott i samma socken som Eks föräldrar och ur det fina, välmående Ekska huset hade mången god handräckning kommit de fattiga arrendatorns till del. Sedan hade de dock genom arf och lyckade spekulationer samlat rikedom, dottern var vacker och fick lära sig litet af hvarje såsom att hjälpligt nog läsa och tala franska, stafva sig fram i engelskan, spela och sjunga litet. Hon var passande för salongen, gjorde furore och blef slutligen gift med rika brukspatron Liljenkrona. Nu hade de slagit sig till ro och räknades bland honoratiores i staden Z. Eks hade de genast uppsökt och omfattat med en, låt vara litet beskyddande välvilja.

Som Eks visste, att de utsöktaste presenter och blommor skulle regna öfver dem, och de ej hade råd att täfla i detta fall, hade Elsa och Agnes beslutat att helt enkelt binda en stor bu-kett af vilda blommor, hvilka särskildt Elsa var en mästarinna att sammansätta. Som floran var mycket rik deromkring, hoppades de på en rik-lig skörd och många varieteter. Det var en an-genäm stund de tillbringade ute, ibland fick lille Erik under höga glädjerop tumla sig i gräset, ibland åter satt han i sin vagn och lekte med silfvertrumpeten, en gåfva af guffar Petter och gumor Märta.

Buketten lyckades utmärkt. Ek förklarade förtjust, att den ovilkorligen måste bli mest väl-kommen, i sin enkelhet och mångskiftande fäg-ring ett behagligt afbrott mot alla de andra.

Äfven moster Lina måste följa med. Som hon var allas favorit i staden och det dessutom hörde till goda tonen bland "la haute volée" att upp-träda som beskyddare, hade fru Liljenkrona med särdeles intresse omfattat henne. Gumman såg också helt prydd ut i sin gamla svarta siden-klädning, som nyss blifvit uppsnyggad, och den nätta remsan med gredelina rosetten omkring halsen. Men hvad som troligen skulle förvåna värdinnan *mycket* var, att gumman Syrén kände sig hvarken förvånad eller så synnerligen hedrad af att få vara med, hon var vän vid vänlighet och uppmärksamhet och fann det blott helt na-turligt.

Den präktiga, eleganta våningen var klädd

med blommor och grönt, dyrbara vaser med tropikens barn i otaliga exemplar prunkade överallt och värdinnan sjelf i silfvergrått siden och myrtenkrans, efterföljd af sin man med vasen på bröstet och myrtenkrans i knapphålet skyndade emot dem med öppna armar.

Efter omfamningar, kyssar och några små passande tårar å värdinnans sida, lemnade Agnes och Elsa fram sin bukett.

"Å, en sådan förtjusande idé, så originelt, så pikant", utropade värdinnan och slog ihop händerna, så att ringarna blixtrade, "hur kunde ni komma att tänka på något sådant. Ser du lilla Jean" — mannen hette helt enkelt Johan — "är det inte älskligt, just likt er mina små älsklingar — åh, jag är alldeles charmerad", nu sprang hon omkring och visade buketten för alla — är det inte naivt originelt — o, så champetert! Jag tycker mig riktigt höra fårens bråkande och vallhjonens sång — håller ni inte med mig, säg mina vänner? Men hvar skall jag sätta den — råd mig mina vänner, jag har riktigt hufvudbry — så att det blir stil — chic skulle fransmännen säga — hvad skall jag tänka ut — kan ni inte hjälpa mig, ack, om Angelique Vrangel och Brita Brahe voro här — hvad de skulle vara förtjusta. — Tyst mina vänner, nu fick jag en idé. — Åh förtjusande söta ni. — Fredriksson gå efter en stenkruka i köket genast. Så der — i en stenkruka tar den sig charmant ut. I förstun — ja i förstun — nu ni, är det superb, är det inte originelt. Kom ut och se mina vänner.

Eks stodo alldeles förvånade, till slut kunde de ej återhålla sitt skratt och då skrattade värdinnan med så godmodigt och sade: "Ja, är jag inte barnslig, säg, som kan glädja mig åt så litet" — hon såg så naivt oskuldsfull ut — "ja, Angelique har nog rätt, när hon kallar mig ett stort barn." Doktor Ek höll på att mista tålamodet, som aldrig var synnerligen stort, men Elsa hejdade honom med en bedjande blick.

Allt flere gäster ankommo, och snart var våningen så full, att icke på långt när alla hade rum att sitta. Elsa blef genast omringad af en skara vänner och språkade gladt med dem — men Agnes satt som vanligt öfvergifven på en stol, sedan hon förgäfves försökt att få ett samtal i gång med två fruntimmer, som genast vände henne ryggen. Stina som ännu inte glömt, att hon inte ville följa henne på fotvandringen, hade visserligen kommit fram till henne och sagt, att hon inte kunde begripa, huru det var *möjligt*, att fru Liljekrona och hon kunde vara barndomsvänner och lekkamrater — *hon såg då rysligt* mycket yngre ut än fröken Ek." — Så snart Elsa kunde, var hon dock vid Agnes sida, men äfven detta var litet sårande för hennes svägerska, fast hon var innerligt tacksam därför.

"I eftermiddag ska vi göra litet musik", värdinnan ilade förbi dem. "Lilla fröken Klintström spelar så snällt så."

Musik blef det äfven, och som fröken Klintström spelade nästan artistiskt, hvilket väl föga hjälpt, om hon ej varit *ny*, blef hon allmänt be-

undrad, och Elsa blef blott helt lamt i förbigående tillfrågad, om hon ej ville spela. Värddinnan hamrade igenom en vals och sjöng ett par arier med koloraturer, som hon oupphörligt slog ikull på — och så skulle ungdomen kasta ring — man skulle vara riktigt barnslig och uppsluppen i dag. Malmander hade kommit på velociped 10 mil enkom för festens skull och roade sällskapet med några equilibristiska öfningar på aftonen, hjula, hoppa öfver tre bord öfver hvarandra och flere lika lyckade idrotter, men då han gjorde ett mästersprång, råkade de olyckliga svarta i en svår belägenhet, så att han sedan måste hålla sig helt spak och stilla till stor fromma för alla, som ville höra på hans ypperliga föredrag om tidens utveckling genom sportväsendet.

Men i trädgården hade en trefflig krets slagit sig ned i den stora bersån — Der voro moster Lina, Agnes och Elsa, Stina Hjelm och några flere damer samt rektorn, Lundholm, Ek emellanåt, Malmander en kort stund m. fl. — Qvällens skönhet men äfven bordet derinne med allehanda frestande läckerheter lockade ”med underlig makt deras håg”. — Samtalet var lifligt och underhållande, omvexlande allvarligt och skämtande. Stina skrek öfver alla andra och tystade dem helt ogeneradt, då hon ville bli hörd. Hon var klädd i en högröd sidenklädning, ytterst excentriskt gjord. Fötterna, som tydligt syntes, voro iklädda röda skor med gullpaljetter och silfversnodder. Håret kortklippt, uppburadt och ore-

gerligt med en ofantlig, röd rosett nästan midt fram. Lifvet i västfason satt slarfvigt och omkring halsen en uppstående guldbroderad krage ifäst på sidan med en stor utslagen rödgul törnros.

Samtalet hade slagit in på kvinnofrågan och Stina, röd som en trumpetare, skrek och gestikulerade utan att kunna hejdas. "Ge mig en cigarr, doktor", sade hon åt Lundholm, "det är så uppfriskande och jag hoppas damerna inte ä generade så här i det gröna. Jag kan inte hjälpa om den der så mycket omtalade qvinliga doften försvinner i cigarröken — Kanske fröken Ek behagar en med?" frågade hon försmädligt skrattande.

"Nej jag tackar jag röker inte", sade Agnes kort.

"Dä ä så "qvinligt" kantänka."

"Ja, jag kan inte neka att det är bra obehagligt att se en ung qvinna med cigarr i mun", svarade hon helt lugnt, "ehuru jag hoppas att den äkta qvinligheten eller den "qvinliga doften" som fröken Hjelm säger, inte sitter så löst att den dunstar bort med litet cigarrök."

"Men nog är det väl den sjetta fröken Hjelm röker sedan vi kommo hit, sade Lundholm småslugt, "och jag fruktar verkligen att den qvinna —

"Nu ljög ni som en borstbindare, doktor", skrattade Stina, "det är inte mer än den tredje ska jag säga er. Och i alla fall, hvarför ska karlarna ha rättighet till alla möjliga dumheter och vi qvinnor bara försaka."

"Vet du Stina lilla", sade Elsa småleende, "inte tycker jag just att *det* är något så stort företräde att opåtaladt ha rättighet till alla möjliga dumheter, som att röka, dricka toddy m. m. Det företrädet, om du då ändteligen vill kalla det så, kunna vi då gerna unna dem."

"Jag håller med fru Ek, det är en stor odygd af oss karlar, tänk huru mycket pengar genom vårt förvällande går upp i rök, i punsch och konjaksångor, m. m., då våra små snälla hustrur sitta helt stilla vid sitt arbete och sin lilla kaffetår", sade en herre.

"Kaffe ja — se der ha vi det", utropade en af herrarna, "hur mycken tid och hur mycket pengar förstöra ej kvinnorna på de beständiga kafferepen, der sqvallret och kaffet går i oafbruten löpande följd. O, du allsmåktiga kaffe-sqvaller!"

"Men männen, de sqvallra väl *aldrig* de", sade Stina ironiskt. "Det säger jag er alla här församlade damer, att värre nyfikenhet och sqvaller än herrarna summera ihop, när de träffas på gator och gränder, eller när de sitta några få i skymningen vid sin cigarr och sin lilla tuting, kunna vi kvinnor inte frambringa på dubbelt så lång tid. Men säg det åt dem, och de sätta sin djupsinnigaste och allvarligaste stadsfullmäktigmin på sig och säga, att något så lumpet befatta de sig visst inte med, det är vetgirighet och psykologiska studier!"

"Bravo Stina! ypperligt", utropade damerna, och äfven herrarne kunde ej låta bli att skratta.

"Efter ni kommo att nämna psykologiska studier", sade en liten häradshöfding med klotrunda ögon och glänsande löständer, "så säg mig, bästa fröken, när ni föraktar oss män så djupt, hvarför vill ni då tillegna er våra odygder, härma våra ord och åthäfvor, sätta er i samma ställning som "de otäcka karlarna?" Detta är för mig en psykologisk gåta, som jag gerna ville ha löst."

"Jag föraktar inte karlarna, om de blott vill ge oss frihet och likställighet med sig", skrek Stina ifrigt, "men det är tvånget, orättvisan jag vill ha bort. Åh, det är så man kan bli ursinnig, slafvar, förtryckta slafvar vill man ha oss till. Och när vi börja rycka i bojorna och vilja slita dem, då bäfva de. Sanning vill jag ha ärlighet och sanning, frihet från förtrycket."

"Stackars Stina som är så förtryckt", suckade moster Lina.

"Men qvinnoemancipationen har väl ändå gått bra mycket framåt nu, så nog böra vi väl vara tacksamma för hvad som är", sade en.

"Tacksamma", öfverröstade Stina henne. Ha vi någon rösträtt, säg? har gift qvinna rätt att sjelf bestämma öfver sin egendom? Ha vi tillträde till fattigvård, skol- kommunal- kyrk-råd, få vi bli stadsfullmäktige, få vi bekläda statens embeten utan inskränkning —"

"Nu slår du öfver, låt mig tala. — Jag reserverar mig", skreks från alla håll.

"Och ger lagen och samhället..."

"Se der ha' vi samhället", jag har länge väntat på det, sade Ek —

"Ger lagen och samhället qvinnan det skydd hon kräver? Då en qvinna faller, blir hon utstött, hennes rykte förstördt och mannen, som vållat detta, går med upprätt hufvud —"

"Ja, det har hon rätt i", ropade flere.

"Nå kära barn, det var då åtminstone *en* förnuftig punkt du kom till", sade fadern suckande.

"Är han då gift, ska hustrun vara kärleksfull, förlåtande och allt det der, ingenting se, ingenting höra, bara vara söt. Att i stolt känsla af sitt människovärde lemna honom, stöta honom ifrån sig, nej för all del, hon ska vara söt, hon ska vara qvinlig..."

Ett oredigt sorl hördes i kretsen, den ena talade öfver den andra, intet kunde redigt uppfattas, men att saken mycket olika bedömdes kunde man höra, en del tycktes vilja att hustrun skulle tåla och tåla, en del att hon genom sitt exempel, sin kärlek och trofasthet skulle söka föra honom till rätta, en del att hon skulle lemna honom.

"Hans slafvinna, hans första piga ska hon vara", skrek Stina, "gå och rota med de förnedrande sysslorna i kök och barnkammare, ingen ro, ingen hvila, bara vara till hands och vara söt — tacksamt ta emot en liten nådesmula af gillande, en liten smekning, som han kastar åt henne som en allmosa."

"Till ledamot i någon komité eller så duger då åtminstone inte *du* min flicka", sade rektorn, "då finge ingen annan människa ett ord med."

"Och inte nog med det", skrek Stina öfverljuddt, äfven sitt namn och sin titel måste qvinnan lemna då hon gifter sig. Hvarför ska just *hon* göra det? Jo för att helt gå upp i sin man, som en skylt, en stämpel på sin slaftjenst."

Moster Lina passade på, när Stina hemtade sig för att andas ut, ta sig en mun punsch och undersöka den halft slocknade cigarren:

"Men när Stina gifter sig", sade hon skälmaktigt, "inte kan väl hennes man kallas fröken Hjelm heller."

"När *jag* gifter mig, är moster Lina alldeles förryckt", utropade hon häpen, "*jag* gifter mig, *jag* förnedrar mig till att bli ett bihang åt en man, jag som arbetar på qvinnans frigörelse, som gjort det till mitt lifs uppgift att bana vägen för ärlighet och sanning, likställighet, sedlighet och sjelfkänsla."

"Serra tre, det var inte dåligt det der", utropade några.

Elsa, Agnes och ett par andra fruntimmer hade förgäfves försökt att höja sina röster, men genast blifvit nedtystade, färgen föll och steg på Elsas kinder. "Om jag börjar, Agnes, så hjälp mig", hviskade hon.

"Var du lugn, du får aldrig börja", sade Agnes.

Emellertid fortfor sorlet och pratet, moderna äktenskap, sedliga och osedliga äktenskap surrade det rundt omkring; till slut blef sorlet nästan bedöfvande. Då reste Lundholm sig plötsligt i hela sin längd, klingade mot sitt glas och

skrek: "Till ordningen mina damer och herrar, fru Ek begär ordet!"

Alla blefvo tysta i första öfverraskningen. Elsa blef blossande röd och tyckte, att hon inte kunde säga något, hon som nyss tyckte, att hon aldrig kunde få säga nog. Stina var litet stött, kastade det ena benet öfver det andra, såg likgiltig ut och teg.

"Doktorn gör mig så förlägen, så att jag inte kan säga någonting", sade Elsa och såg så älskligt blyg ut, att alla ofrivilligt läto sina ögon med välbehag hvila på henne.

"Den qvinliga doften", mumlade Stina ironiskt.

"Jag vill blott säga", sade Elsa blygt, "att det nog vore bättre bestäldt med qvinnofrågan, om vi qvinnor mera tänkte på våra skyldigheter och inte bara på våra rättigheter."

"Var du lugn, skyldigheterna tänka nog männen på", inföll Stina morskt, "och inskränka verksamhetsfältet så mycket som möjligt bara för att de vilja lysa ensamman."

"För min del tycker jag att vårt verksamhetsfält är stort och herrligt", svarade Elsa stilla, "ja, så stort att jag bäfvar när jag tänker på det. Fru Lenngrens ord: "känn din värdighet min vän, i äran af att vara qvinna", är en skatt som vi alla borde gömma och begrunda i djupet af våra hjertan. Att vårt kall är vidt skildt från männens visar ju tydligt hela vår kroppsorganisation, hela vår själsriktning och våra böjelser, om vi äro normala."

"Skulle det var en pik åt mej det der, sa kadetten om örflen" interfolierade Stina.

"Nej inte just det, Stina lilla", svarade Elsa leende, "jag anser oss stå fullt lika högt som männen ser du, om ock våra själsgåfvor äro delvis olikartade, jag är stolt att vara qvinna. Om vi verka i hemmet, i barnkammaren, är det då så litet? Att fostra män åt fäderneslandet, att så att säga, ha kommande tiders öden och utveckling om hand, är det inte stort nog?"

Elsa teg och såg sig omkring. "Gå på du gumman, du talar bra", sade Ek förtjust och kysste hennes kind. Elsa log.

"Och äfven på våra män", sade hon, "böra vi kunna utöfva vårt stilla, tysta inflytande. Kunde vi bara i allt vårt görande ingifva dem aktning, stode det bättre till med sedligheten både inom och utom äktenskapet. Men en sann qvinna förhäfver sig nog inte öfver någon, hon vet huru ofta hon sjelf felar.

Det hade blifvit tyst. Somliga sågo missnöjda ut, andra likgiltiga, men bland de närvarande herrarne var uppmärksamheten nästan odelad.

"Jag tror", sade Agnes, som blifvit lifvad och intresserad och i följd deraf frångick sin vanliga försigtighet och inbundenhet, "att äfven det i grunden ädla, varmhjertade begäret att åtaga sig de stackars fallna af vårt kön i vår nervösa tid tagit en alldeles falsk riktning."

"Hur kan fröken Ek' komma fram med något sådant, utropade en ung sextonårig dam,

med fläta utåt ryggen; "ska nu inte det vara bra heller, det var då konstigt!"

"Jo, saken är nog bra lilla fröken, det är sättet jag talar om", svarade Agnes småleende, "vi måste komma ihåg Spencers ord: "icke utifrån utan inifrån måste förändringen komma." Inte med yttre föreningar utan med barnens uppfostran måste det börja. Ack, vi bildade qvinnor ha ett förfärligt ansvar!"

Unga fröken med hårflätan knyckte till på sig på äkta skolflicksmanér och snodde i väg ut till ungdomen, samtalen hade tagit en alltför allvarlig vändning. Några kraf, några band tyckte hon inte om, den der "gamla gumman Ek var odräglig med sitt kax", sade hon, "det är då en riktig perukstock."

"Ska nu vi också ansvara för både männens och de der qvinnfolkens fel", utropade en äldre dam, "vårt ansvar i den vägen, vet fröken Ek, förstår jag mig då inte på, men hvad jag tycker, är det, att det är minst sagdt besynnerligt, att ett bildadt fruntimmer kan så vilja kasta skugga öfver både sig sjelf och oss andra."

"Tvärtom, tant lilla", sade Elsa, "jag tycker att Agnes vill dra' bort skuggan och visa, hur en sann qvinna bör vara."

"Att inte föreningarna skulle vara bra", utbrast en medelålders ogift dam, som var medlem af federationen, "kan jag inte gå in på, hela felet ligger i att ni inte förstå, inte tänkt er in i saken. Först derigenom att man visar de unga

lifvet, det sanna lifvet i all sin rysliga verklighet, kan man rätt afskräcka dem från det onda."

"Och uppväcka begär, som de kanske inte visste af förut", ifylde helt sakta moster Lina.

"Ack, ni förstår inte det der, ni uppfattar det inte alls", suckade federationsdamen.

"Hvad hjälper väl det, att vi uppoffra tid, pengar, arbete och energi på att uppsöka och återföra arma, förvillade qvinnor, om vi inte sjelfva genom vårt föredöme inge både dem och männen aktning för oss, goda fröken", svarade Agnes, "men om vi den ena stunden arbeta för dem, predika sedlighet och moral och på den minst sagdt vådliga vägen att upprulla orena, så kallade verklighetsbilder söka afskräcka dem från lasten, och andra stunden sjelfva kanske föra slippriga ord på våra läppar, umgås med orena bilder i tal och skrift, visa oss i en dräkt, som kränker sedlighetskänslan och måhända uppväcker dåliga lidelser hos männen, lidelser, som dessa arma varelses sedan få tillfredsställa, om vi ingå äktenskap med män, som vi veta i sitt lefverne ringakta sedlighetens bud och åt hvilka vi i följd deraf inte borde kunna skänka vår aktning, då ha vi sannerligen inte mycket att hoppas af vårt arbete och intet skäl att förhäfva oss öfver dem, som synda på ett gröfre sätt än vi."

"Hvad den predikar, jo, nu är hon i farten", hviskade en.

"Det smakar bra mycket af gammal mamsell det der", hviskade en annan.

"Agnes har bra rätt", sade Elsa lifligt, "först

när den bildade qvinnan uppför sig så, att både folkets qvinnor och männen kunna blicka upp till henne, först då kan man hoppas bättre tider, inte genom föreningar och osund literatur."

"Mina damer", sade rektorn, "ni talar så att vi män måste blygas. Gifve Gud att alla qvinnor tänkte så och handlade derefter, men — det är nog bäst för oss alla, både män och qvinnor att säga: Gud misskunda dig öfver oss, syndare!"

"Ja, det är nog bästa lösningen på både qvinnofrågan och alla andra frågor", sade Elsa och såg vänligt på honom.

"Fröken Stina sitter så tyst der borta och löser qvinnofrågan på sitt eget vis", sade Lundholm, "tro mig, det kommer snart någon "otäck karl" och löser den helt behändigt till fröken Stinas fullkomliga belåtenhet. Hur ska han se ut, fröken Stina, jasanya, ursäkta mig, kandidat skulle jag säga, hur ska han se ut, hva'?"

"Ja, inte ska han se ut som doktorn åtminstone, det är då säkert", skrek Stina till.

Lundholm bockade sig artigt, som till tack för en compliment.

"Aldrig böjer jag mig under äktenskapets ok", fortsatte Stina, "damerna derborta må tala hur mycket de vilja, om att männen ä' ofelbara och låta qvinnorna bära hundhufvudet."

"Det ha vi då aldrig sagt", utropade både Elsa och Agnes.

"Jasanya — ja, nog var det något i den vägen", svarade Stina likgiltigt. "Om jag skulle gifta mig, skulle det vara med en man, som hos sig

förenade allt, skönhet, snille, rikedom, ädelhet; han skulle ligga vid mina fötter och lyda min minsta vink. Ingen liten ljushårig Pettersson eller Andersson, med svag, pipig tenor, ljusblå fårögon och pincenez, slätkammadt hår och små polissonger, som slutade långt ifrån den slätrakade hakan. Ingen sådan liten hederlig Andersson med smala händer och bläckfläckar på lång-fingret..."

"Herr Andersson", presenterade värden, i det samma inkommande i bersån med en liten slätrakad figur, alldeles till punkt och pricka liknande Stinas beskrifning. Han räckte fram sin hand, liten och smal, med bläckfläck på lång-fingret, efter ett glas som värden bjöd honom och alla närvarande sågo menande på Stina.

"Han ser ju snäll ut, jag gratulerar", sade Lundholm sakta.

"Om ni teg ändå med era dumheter", fick han till svar.

Hur det nu gick till märkte ingen, men snart var Stina inne i ett lifigt meningsbyte med den lille, beskedlige herr Andersson. Han var nyss kommen, sade han, skulle bli skrifvare på posten, men hade vänligt blifvit inbjuden till aftonens fest.

"Det tycks vara en riktigt snäll gosse, from och oförarglig och ganska beläst. I kvinnofrågan är han fullt utbildad radikal. Mycket hyggligare än ni alla doktorer och lektorer tillsammans", sade Stina åt doktor Lundholm senare på qvällen.

"Kors, det går fort det der", tyckte Lundholm, "när blir eklateringen, fröken lilla?"

"Se så, inga dumheter nu, det undanber jag mig", fräste Stina till.

En kvartett ville värdfolket bra gerna ha ihop, men tenoren fattades. Lilla herr Andersson tillbjöd sig då att försöka. Litet hade han sjungit förr, och det visade sig snart, att det gick bra, karlen var musikalisk, fast rösten var svag och pipig. Han såg lustig ut der han stod mellan Ek och Lundholm och knappast räckte dem till axeln, men drog på oförskräckt. Moster Lina knuffade Stina oförmärkt i sidan och sade litet småslugt: "Lita inte på att det är en beskedlig karl bara, den der lilla herrn, se bara så pigga, skarpa ögon han har, och det der draget omkring munnen ser ganska bestämdt och sjelfständigt ut, vet lilla Stina."

"Gerna för mig, det rör mig inte", sade Stina skrattande.

Värdinnan hade inte stort tid med Elsa och Agnes i dag, hon måste hålla de förnämsta sällskap. En liten menande nick i förbifarten, ett vänligt leende, en liten förtrolig klapp på axeln och så bort igen. Hon var så charmant och älskvärd, höll med om allt, äfven de mest motsatta saker, skrattade åt sina egna qvickheter, gaf sig in i samtalsämnen som hon inte förstod ett ord af, var naiv, oskuldsfull, högstämd, uppspelt, allt som det passade sig. Mannen gick der fram och åter med sin vase, händerna på ryggen och såg belåten ut, men sade just inte mycket. När hans

hustru fladdrade förbi honom log hon helt hän-
gifvet ibland, eller smög sig intill honom som ett
barn i sin förtroendefulla oskuld, eller hviskade
blott patetiskt "du lilla gubbe", och strök sme-
kande hans feta, runda kinder.

Ett afbrott i den något långtrådiga festen
var, då på aftonen ett konstberidarsällskap tågade
förbi. De skulle uppehålla sig i staden en tid,
hade vackra hästar och sågo ståtliga ut på af-
stånd. Hvad som fängslade allmänna uppmärk-
samheten var en underbart vacker liten flicka
om fem à sex år. Långa, svarta lockar betäckte
det form sköna hufvudet och föllo långt ned åt
ryggen, svarta blixtrande ögon och en liten rosen-
röd mun, som log mot de vänliga damerna med
hela barndomens omedvetna behag. "Stackars
barn, arma lilla offer", suckade Elsa för sig sjelf,
med ett stygn i hjertat. "Hvem har en gång
rätt att döma dig om du faller. Att rädda dig
redan nu från en uppfostran i synd, det vore
rätt, det vore värdigt en kristen."

Men i ett hörn af stora salongen satt fru
Ström och hade samlat en skara likasinnade om-
kring sig. Ögonen voro klotrundare än vanligt
och spelade rundt om i hufvudet, färdiga att
trilla ut hvilket ögonblick som helst, tycktes det.
Här hviskades hemlighetsfullt, hufvudena kördes
tätt tillsammans, det syntes tydligt att ämnet
som afhandlades var ytterst intressant, och att
de ej ville bli störda.

"Såg ni inte, aldrig har jag sett något så

märkvärdigt", hviskade hon, "såg ni inte något med barnet? Märkte ni ingenting?"

"Hvad menar du — att hon var lik — någon", sade en.

"Lik — hvem menar ni — ah — jäså!" sade de andra.

"Förstår ni?"

"Ja, jag vet inte, kanhända — hvem menar du?"

"Eken vet jag, såg ni inte det? ack, ack, ack, de der svarta, otäcka ögonen och håret och till och med fasonerna och gesterna, det är då så påtagligt så. Stackars liten, hon är ett sådant hjon kantänka och predikar och går på om hur man ska' vara och verka på männerna och göra dem så rara. Vi får väl se nu, hur hon bär sej åt, när det kommer till kritan, hon tör väl inte bli bättre hon än andra."

"Kanske hon aldrig får veta?"

"Pytt också, det skulle du säga, här som är ett sånt sqvaller och rammel, så besittningen man får nysa förr än de veta det öfver hela stan."

"Ja, i alla fall så nog kommer sånt der ut."

"Ja, se jag vet, att menniskan följt med ett sånt der sällskap. Det tala' rådmanskan om för mig. Hon hade hört det af Svenska' som går med bröd. Borgmästarns Mari har en kusin i Upsala, och hon hade skrifvit och talt om det för henne, så nog är det säkert alltid."

"Å kors, inte har jag hört det. Svenska' var uppe hos oss i dag, och jag gaf henne ändå kaffe, men aldrig ett ord sa' hon."

Lundholm hade en stund stått och sett på damerna i hörnet med ett eget uttryck i ögonen, till slut gick han fram med sitt artigaste leende och sade:

"Ursäkta mig mina damer, skall det hviskas mer, så vill jag inte störa, säg bara ifrån, då går jag strax. Annars torde jag få sluta mig till denna lilla förtroliga krets." Hvilka underbara och häpnadsväckande historier han här dukade upp hörde ingen, kamraterna sågo blott, att hans mun gick i oafbruten fart. Men damerna drogo sig undan så fort som möjligt och sågo snästa ut, då deremot på Lundholms läppar spelade ett segerstolt leende.

Aftonens kulinariska afdelning slutade med det utsöktaste kaffe med konjak på — och så skildes gästerna åt i hög stämning, utbringande ett lefve för värdfolket.

Ek var mycket lifvad, kanhända en liten, liten smula "för lifvad". Elsa var, oaktadt hon bjöd till att strida deremot, ledsen och nedstämd, orsaken var fröken Klintströms musik. Hon kunde ej hjälpa, att hon blef obehagligt berörd af att bli förbisedd, hon var ledsen och modfäld, det kunde hon nu ej hjälpa, det var orättvist, tyckte hon, ty fröken Klintströms musik var då alls inte något så rysligt märkvärdigt.

"Kors hvad hon spelade snällt, lilla Klintström", pratade Ek, "så behagligt och mjukt och en sådan färdighet sedan, tyckte ni inte det, hva' sa'?"

"Jo, jag tyckte det var mycket roligt att

höra henne", sade Agnes försigtigt och litet tveksamt.

"Kors att ni tyckte det", sade Elsa, "jag begriper inte, att jag inte kunde höra något märkvärdigt alls, men jag förstår väl ingenting jag, det var för fint för mig."

"Märkvärdigt, det har väl ingen sagt", sade Sigurd förvånad och såg på sin hustru. "Ä' gumman missnöjd? Hur är det med dig, lilla hustru, du ser så sur ut?" Ek lutade sig smeksamt och litet skälmaktigt intill henne, såg in i hennes ögon och skrattade: "Jaså, lilla gumman, är det der skon klämmer, skall aldrig nämna Klintströmskan mer du, är det bra då?"

"Usch, söta Sigurd, låt bli mig", sade Elsa otåligt och drog sig ifrån honom. "Vill du dricka mer än du kan bära, så bör du väl åtminstone ha så mycken aktning för din hustru, att hon vid sådana tillfällen är befriad från dina karesser."

"Herre Gud, Elsa, nog är du bra orimlig ibland", utropade Sigurd förargad, "om jag dricker några glas och blir lite' livvad någon gång i ett gladt sällskap, så är det väl inte hela världen heller, men du ville väl, att jag skulle lefva som en munk. Lilla Klintströmskan spelade snällt ändå hon, du må bli aldrig så stucken, det kan jag heller inte frångå för att behaga min ömtåliga fru."

Elsa var djupt sårad, böjde sig ned öfver den sofvande lilla Erik och gret. Sigurd teg och var fortfarande ond.

"Ska du inte ta godnatt af mig, Sigurd",

sade Elsa sorgset, när han lade sig utan att se åt henne.

"Du bad mig ju nyss af aktning för dig låta bli dig", fick hon till svar, "jag vill visst inte brista i tillbörlig vörndnad."

Elsa gret igen, och så somnade Sigurd. Elsa tänkte vaka hela natten och kämpa med sitt sårade hjerta och sin sårade egenkärlek, men huru det var, så öfverraskade sömnen äfven henne och hon somnade in, djupt, lugnt och godt.

Om morgonen var Eks lilla missnöje alldeles som bortblåst; lika hastigt som han blef ond, lika fort blef han god igen. "Undrar om lilla gumman är lika murrig i dag", tänkte han, "jag låtsar som det regnar jag, det är allra bäst."

"Lilla gumman" såg ut som en djupt förfördelad, men ädelt förlåtande hustru egnar och anstår, men när ingen låtsade märka det, måste hon snart aflägga denna imponerande min och ton, och vid middagen var hon åter sig sjelf igen. Fröken Klintströms musik var dock fortfarande en svår stöttesten för hennes egenkärlek och när någon oförsigtigt nämde den, mulnade lilla Elsa och sade: "att det var för underligt, att hon inte alls kunde förstå sig på att det var något märkvärdigt, hon spelade ganska vanligt, tyckte Elsa, just litet tråkigt och enformigt."

Tionde kapitlet.

På eftermiddagen, då unge herr Erik just var sön bäst sysselsatt att inspektera sin pappas papperskorg och hade strött golfvet fullt med allehanda olika föremål derur, kom Malmander intågande. Vare sig nu att ynglingen ej tyckte om att bli störd i sin viktiga sysselsättning, eller det var Malmanders ofantliga, af sol och vind i tegelrödt färgade näsa och kinder samt de segel-liknande polissongerna som ej behagade honom, nog af, han intog genast en bestämdt afvisande hållning och då den främmande ville formera en intimare bekantskap, kröp han under pulpeten, oåtkomlig för alla närmanden. Då Malmander skrattande slog sig ned och började prata på sitt skrälliga sätt, kröp gossen fram ur sin undan-gömda vrå och stälde sig vid sin pappas knän, fördjupad i psykologiska studier. När han kommit till full stadga i sina åsigter, höjde han beslutsamt sin lilla knubbiga knytnäfve, hotade gästen dermed och utbrast: "Uss, ful bubbe, bort ful bubbe, gossen inte tytta om ful bubbe." Då detta ej hjälpte, återtog han sitt afbrutna arbete vid papperskorgen, men höjde emellanåt sitt lilla finger och pekade på den främmande sägande:

"pappa, ful bubbe den der, bort ful bubbe." De båda herrarne skrattade hjertligt, men när Lundholm en stund derefter inträdde och Erik sprang emot honom ropande: "Vattel bubbe de' der, snäll ve' gossen, uss, inte tytta om ful bubbe, bara sitta knä, vattel bubbe", då klappade Ek händerna och skrattade, så att tårarna runno utåt kinderna.

Hvad "bubbarne" hade att säga visste ingen, men säkert är att det blef en både lång och allvarlig öfverläggning. När de ändtligen gingo, hördes Ek gå fram och åter i sitt rum utan uppehåll, huru länge visste han ej sjelf. Derefter tycktes han ha fattat sitt beslut, ty han gick med hastiga steg in i sängkammaren, der han trodde sig träffa Elsa, men der var tomt. Från salongen hörde han dock samtalande röster, hon var således inte ensam! Han lyssnade, jo ganska riktigt, det var fru Ströms röst. "Förb. sqvallerkärningar", mumlade han mellan tänderna och rusade ut. Att de spelande, runda ögonen sett honom genom dörrspringan brydde han sig inte alls om, han tog sin hatt och gaf sig af på en lång promenad.

Emellertid satt fru Ström derinne och pratade om både ett och annat. Visst tyckte Elsa, att hon såg ändå mera riksviktig ut än vanligt och de runda ögonen spelade liffigare än någonsin i hufvudet, men det fäste hon sig ej vid, hon var nu en gång så van vid dessa yttringar af den aldrig hvilande vetgirigheten. Slutligen reste fru Ström sig för att gå.

"Kors Elsa", sade hon plötsligt, "du kan gerna gå med mig med lilla Erik, ja, Agnes också förstås, om hon vill. Bredbergs och Silvergrens ska gå med sina barn och se på konstberidarnas hästar, de ska' vattnas nu innan representationen, och då får man se dem. Sätt på gossen, Elsa och kom nu, annars blir det för sent."

"Ja, det vore nog roligt för gossen", tyckte Elsa, "men kanske inte Sigurd tycker om att jag tar ut honom så der. Har du sett om Sigurd gått ut, Agnes?"

"Ja, jag tror det", svarade Agnes, litet generad och hade svårt att låta bli att skratta; hon hade sett Eks hastiga reträtt, när han fick se fru Ström.

"Jo bevars, han är allt ute", sade fru Ström hvasst. "Tror ni inte jag såg honom när han titta' i dörrspringan och stack af när han fick se mig, åjo, det kan ni vara lugna för. Men kommer ni med nu då, skynda er."

"Ja, hvad säger du, Agnes", frågade Elsa tvekan, hon ville bra gerna skaffa sin lille gosse detta nöje, han var ju så förtjust i hästar.

"Det kan väl inte Sigurd ha något emot", sade Agnes, "inte behöfver du väl fråga honom till råds om en sådan småsak."

"Ja, se det tycker då jag med", utbrast fru Ström. "Vet du Elsa, du skämmer bort honom, så det är riktigt rysligt."

"Går du med då, Agnes?" Elsa såg bedjande på henne utan att bry sig om att svara på fru Ströms angrepp.

"Ja, om du vill så —"

Och så gåfvo de sig i väg. En stund derefter kom Ek hem.

"Hvar är frun och Erik och fröken, Mari", skrek han, då han med stora steg vandrat igenom det tomma huset och slutligen hamnade hos Mari i köket.

"Jo, ja' skulle helsa lektorn att di ha' gått mä' fru Ström, så att lilla Erik skulle få si di der granna hästa' när di vattnas, di kommer snart igen, latte frun helsa."

"Jaså de gick med fru Ström", mera sade inte Ek.

"Ja vars, dä' gjorde di", försäkrade Mari tvärsäkert.

Ek kämpade en förfärlig själskamp i sitt rum denna korta stund. Hans barn, hans lilla flicka och hennes mor voro med konstberidarne och Elsa kanske skulle få se barnet, se hennes utomordentliga likhet med sin far, och fru Ström skulle göra miner och hänsyftningar. Hvar skulle detta sluta? Lundholm hade skrattat åt hans oro och påstått, att hans hustru inte kunde vara så naiv och oerfaren att hon inte skulle förstå, att en och annan liten hemlighet från hans ungkarslif gömdes för henne. Och det visste hon ju också, men inte kunde hon förstå hvad det var. Och han hade lofvat att tala om allt för henne, att vara öppen och ärlig, men hur hade han hållit det löftet? Jo, han hade skjutit det ifrån sig, låtit det ena tillfället efter det andra gå sig ur händerna, bara skjutit upp, oupphörligt skjutit

upp. Ack hvad han var för en usling ändå! Och hvad han var olycklig, men det var ju hans eget fel, helt och hållet hans eget fel.

Tänk om han talat om det genast, vid deras förlofning, men det gjorde han inte, han vågade inte, han var en kruka då med. Men hvem vet — Elsa som är så noga, kanske hade hon inte gifvit honom sin tro då och hur hade det då blifvit med honom. Ack hvad han var olycklig! Och nu då, hvad skulle hon säga, hvad skulle hon tänka! Tänk om hon reser sin väg med gossen! — Han torkade ångestsvetten från sin panna.

Den der odrägliga fru Ström som skulle sitta der och slamra nyss, då var han så fast besluten att tala, då hade hon fått veta det af honom först i alla fall, men nu. — Tyst, gick det inte der ute? Hu då, äro de redan här! Nej bara inbillning, ännu ett ögonblick att hemta andan. Men nu, nu komma de, nu är det då inte inbillning längre, — jag tror jag går ut! Han fattade sin hatt, men det var för sent, Elsa stod redan i dörren, blek men lugn. Agnes och lille Erik hade stannat i köket hos Mari, de tänkte sig nog inte in. Ack, hvarför hade han inte gått sin väg i tid!

Lille Erik hade varit alldeles förtjust, skratat och jublat. Den tjusande lilla flickan med de långa, svarta lockarna och de blixtrande ögonen hade varit med. Hon hade stått på en af hästarnas ryggar, redan iklädd hela sin trasgrannlåt till representationen. Med ett graciöst hopp, först på stalldrängens hand och sedan på marken hade hon kommit midt för fru Ström och

denna hade triumferande fört henne fram midt för Elsa. Hela uppenbarelsen, hvarje rörelse, hvarje anletsdrag påminde så starkt om Ek att hjertat nästan stannade på hans hustru der hon stod. Blott hennes naturliga stolthet gjorde, att hon någorlunda lugnt kunde möta fru Ströms oförskämdt deltagande blick, men hon fattade Agnes hårdt om armen. Huru hon kom hem, visste hon knappast sjelf, men som genom en tyst öfverenskommelse tog Agnes gossen med sig och lemnade de båda makarna för sig sjelfva.

"God afton Sigurd", sade Elsa tonlöst, "vet du hvad vi sett?"

Sigurd svarade ej ett ord, hufvudet sjönk mot hans på bordet hvilande armar.

"Vi ha sett ett litet värnlöst barn utkastadt i verlden bland faror och frestelser", sade Elsa mildt och sorgset. "Skall hon förgås der, skall hon bli ett af dessa arma offer, som sjelfva ingenting brutit, men hjertlöst bortkastats af sina naturliga beskyddare. Sigurd, hvems är barnet?"

Ännu kunde Ek ingenting svara, han sjönk blott ned vid sin hustrus fötter och gömde ansigtet i hennes knä.

En lång tystnad följde, Elsa kunde höra sitt hjerta slå. Slutligen lyfte Ek upp sitt marmorhvita ansigte.

"Elsa", sade han, "barnet är mitt! Lemna mig inte, gå inte ifrån mig, det kan jag inte bära!" Och högt snyftande gömde han åter ansigtet i hennes knä.

Elsa skälfde i hela kroppen, det var slut med

hennes tillkämpade lugn. "Och du sade att du älskade mig, du begärde min genkärlek och jag gaf dig den, ack, så fullt, så odeladt, så förtroendefullt! Hvad jag trodde på dig, hvad jag var stolt öfver dig! Och då, just då — då ljög du för mig. Hur kunde du göra det, om du verkligen älskade mig och trodde på mig, trodde på en ren, kysk kärlek? O, Gud hjelpe oss! — Hur kunde du vänta någon lycka, någon välsignelse, hur kunde du vara så falsk emot mig!"

Elsa gömde snyftande sitt hufvud i sina händer och darrade som ett asplöf.

Ek drog hennes händer från det tårdränkta lilla ansigtet och kysste dem lidelsefullt.

"Elsa, min älskling, gråt inte så, jag kan inte bära det, Elsa, säg att du förlåter mig, att du ännu älskar mig och har förtroende för mig", bad han ångestfullt.

En lång tystnad följde, slutligen sade Elsa stilla och sorgset, men med djupt allvar: "Ja, Sigurd, jag har förlåtit dig så visst som jag hoppas att Gud skall förlåta mig allt hvad jag brutit. Men förtroendet och aktningen — ack, skall den någonsin återkomma som förr!"

"Elsa, engel", utropade Sigurd och slöt henne stormande till sitt bröst, öfverhöljande henne med kyssar. "Du kan, du måste ha förtroende för mig, jag svär dig att jag aldrig, aldrig brutit mitt trohetslöfte till dig, jag har varit och skall bli dig obrottsligt trogen, du tror mig ju, min älskade?"

"Ja, jag tror dig, men ack, detta omanliga

förakt för sanningen det förfärrar mig, Sigurd. Hela denna tid, till och med när lilla Erik föddes, kunde du vara osann mot din hustru, hur var det möjligt?"

"Jag var osann och omanlig, jag insåg det, men först nu förstår jag det rätt. Men Elsa, har du inte undrat på, att jag kunde tåla Malmanders oförskämtheter och ändå ta emot honom här?"

"Jo, jag var ledsen öfver denna bekantskap och undrade på den, men — jag ville inte lägga band på din frihet eller tränga mig in i ditt förtroende."

"Det var min usla feghet äfven detta. Vi äro lekkamrater, som du vet, han är från min hemtrakt, skolkamrater och Upsalakamrater äro vi äfven. Nå, när nu det der eländet hände, så hjälpte han mig till rätta, skaffade mig pengar o. s. v. och sedan blef han allt mera fordrande och oförskäm, men nu Elsa min, nu är hans makt bruten, jag har ingenting att frukta mer. Men Elsa, hur kan du tala om att du brutit, du rena, fromma barn, hur kan du vara så god, så ädel, så förlåtande?"

"Om det finnes något godt hos mig", svarade Elsa och det glänste till i hennes ögon, "så är det tron som verkar genom kärleken."

"Hm —" sade Ek, "det är din rena, älskliga karaktär, dina naturanlag, din uppfostran."

"Ja visst, Sigurd, den kristliga uppfostran jag fått", sade hon mildt. "Jag har fått lära känna mitt eget onda hjerta och därför lärt mig vara mild mot dem som felat."

"Ditt onda hjerta, du lilla!" han log sorgset, men sedan utbrast han plötsligt: "Ack, du vet inte du, huru det är för oss. Redan som små gossar komma vi bort ur hemmet, ut bland frestelser och faror. Huru mycken falskhet, uselhet och orättvisa vi få se, kan inte du fatta. Vi växa upp, insupa tidens lyten, skräfla om allt hvad vi inte förstå och vilja vara män, innan vi ännu fått ett skäggstrå på hakan. Så komma vi till Upsala, halft gubbar redan vid ett par och tjugu år. Men — jag vill inte tala, kan inte tala vid dig om allt det der."

"Men Sigurd", hviskade Elsa rodnande, "hvem är den der qvinnan, barnets mor? Har du lockat ett stackars oerfaret barn i förderf och vanära?" hon såg ångestfullt på honom.

"Ånej, var lugn, Elsa", sade han dystert, "så usel är jag ändock inte. Hon lockade mig i stället, i ett upprymd, obevakadt ögonblick. Det var en kort tid, innan jag såg dig första gången."

"Nå, jag är glad åt det åtminstone", suckade Elsa, "men barnet, Sigurd, hvad tänker du göra för det?"

"Barnet!" — Eks ögon blefvo klotrunda. "Herre Gud, Elsa lilla, trodde du, att jag alldeles öfvergaf moder och barn? Nej, visst inte, jag gaf henne en summa på en gång till uppfostringshjälp, det var med det Malmander hjälpte mig, så hon kan ingenting fordra. I det fallet kan du vara lugn, lilla Elsa, jag har gjort allt hvad som rimligtvis kan begäras, så henne äro vi helt och hållet ifrån."

"Tänker du verkligen så Sigurd, är det möjligt? O, Gud hjälpe oss!" Elsa gömde åter hufvudet i sina händer och satt en lång stund tyst. Sigurd stod alldeles förbryllad, hvart ville hon nu komma? "Tror du, att din pligt mot ditt barn, ditt eget barn, är uppfylld dermed, att du kastar åt modern en lumpen penning? Har du som far ingen moralisk pligt? Bär du intet ansvar, om ditt barn uppfostras i synd, till ett samhällets afskum? Nej Sigurd, bedrag inte dig sjelf och nedkalla förbannelse öfver oss. Barnets plats är här i sin fars hem. Vi ska fostra henne till ett Guds barn och en nyttig och god samhällsmedlem."

"Elsa, hvad tänker du på?" Ek for upp alldeles förskräckt. "Barnet här, hos oss! Det går inte an, omöjligt Elsa, man skulle misstänka, hvad skulle man säga!"

"Misstänka?" Elsa såg förvånad på honom. "Flickan är ju din, och som din bör hon erkännas. Ack, jag vill så gerna vara hennes mor, vi ska hjälpas åt, Agnes och jag."

"Elsa, detta är en svärmisk idé, som du verkligen måste slå ur hågen. En lärare som skall föregå med exempel — tala inte mer om det, du inser ju sjelf att det inte går an?"

"En lärare föregår bäst sina lärjungar med exempel af sanning och ärlighet utan mennisko-fruktan. En lärare bör erkänna sitt fel och så godt han kan godtgöra det, detta är det bästa exemplet."

"Elsa, tala inte så der orimligt, det går inte

an. Det der förstår du inte, jag blir vanhedrad, utpekad, föraktad, kanske inte ens kan vara kvar här."

Ek var rädd, ängslig, litet ond, med ett ord, alldeles bragt ur fattningen.

"Var lugn Sigurd, alla rättänkande människor ska gilla ditt handlingssätt. Gossarna ä' inte så förderfvade, att inte ett ärligt och öppet sträfvande att handla rätt skall göra ett godt intryck på dem. För rektorn och de bättre bland lärarna svarar jag, de ska obetingadt gilla dig. Det har gått för andra, hvarför skulle det inte gå för dig att handla rätt?"

Ek teg och gick fram och åter på golfvet. Hur skulle han få Elsa från denna olycksaliga idé.

"Är det ingenting för dig att återfå din hustrus kärlek, förtroende och aktning? Dyra älskade Sigurd, låt det ädla och goda, låt Gudsbelätet, som finnes inom dig, segra. Låt oss bli fullt lyckliga igen!" Elsas armar hvilade om hans hals, hennes hufvud mot hans kind.

"Du vet inte hvad du begär, barn", sade Ek dystert. "Alla ska dra sig ifrån oss, du också blir föraktad och utskrattad. Nej Elsa, var inte envis nu, var förnuftig."

Lille Erik bultade på dörren och ropade: "läs opp pappa, Ejik tommej." Elsa skyndade till dörren och släppte in barnet. Skrikande af glädje sprang han fram och omfattade faderns knän.

"Da' pappa", skrek han, "gossen jolit, mytte hopp hopp å vattel ficka, å ficka hoppa å hopp

hopp hoppa." Han var helt röd och varm i ansträngningen att ge luft åt alla dessa nya intryck. Så fick han ögonen på modern. "Mamma lessen, tattas mamma!" Ek såg med innerlig ömhet och vemod på barnet.

"Erik, hjälp mamma att be pappa riktigt vackert att mamma får bli glad igen", sade Elsa och lyfte honom upp på sitt knä, "ge honom stora famnen."

Gossen räckte villigt sina armar mot fadern och stammade på sitt orediga språk: "Söta lilla pappa bubbe dottor, mamma inte lessen mej, gossen gjåta mamma lessen."

"Bara teaterknep", sade Ek och satte gossen åter hos modern, han ville ej visa sin fuktiga blick. Hans lilla flickas bild trädde så pinsamt skarpt fram just nu. Underligt! Elsa, som just skulle känna sig sårad af flickans närvaro, hon bad för henne, och fadern — nej det var för gallet, för onaturligt! Han höll nästan på att ge vika, men så tyckte han sig se dem alla, herrar och fruar och fröknar. — Om de bara inte kunde se så retsamma ut! Och sådana skarpa stickord och häntydningar och allt det der! Och tänk om de drogo sig ifrån dem, om de inte blefve bjudna med mer, och om de svarade nej, när Eks bjöd! Lumpet alltihop — lumpet hela lifvet!

Elsa gjorde då också ett sådant väsen af allting. Var det inte tusentals karlar som gjort sådana der små snedsprång utan att någon bråkat om det och haft det lugnt och bra hela sitt lif, fast de aldrig ett smul tagit reda på barnet.

Då kom han att se på Elsa och spratt till. Aldrig, aldrig hade hon sett på honom med den blicken. Hvad var det? — Sorg, kärlek, bitterhet, men det var något ändå värre, det var en skymt af förakt, ja, just det var det. Satte han kanske hela sin lefnadslycka på spel för sin fegethet, sin människofruktan!

"Elsa, är du ond på mig?" han for upp.

"Ond", Elsa suckade, "nej Sigurd, men jag fruktar för dig, jag fruktar att du låter rättsinnet vika för fegetheten, lumpen människofruktan."

Ek svarade ingenting, svett dropparna perlade på panna och kinder, men han var ytterligt blek. Till slut reste han sig beslutsamt och rösten var sträf, då han sade: "Du behöfver inte frukta mer, striden är utkämpad, tag barnet och må du aldrig ångra dig!"

"Gud välsigne ditt beslut, min Sigurd", sade Elsa allvarligt och kysste hans heta panna.

"Nu är det så godt att jag går till rektorn strax och får höra hvad han tycker, adjö Erik, kyss pappa, adjö min Elsa."

När Ek kom tillbaka från rektorn, var han betydligt lugnare, rektorn hade gifvit honom ett kraftigt handslag och försäkrat honom om sina odelade sympatier. Lilla Erik sof lugnt och godt, det rosiga lilla ansigtet var så älskligt i sitt blida barnsliga lugn. Ek böjde sig ned öfver sin älskling och gret tyst, ack, hurudant skulle hans lif bli, stackars liten!

Elsa, Agnes och han talade mycket om den lilla, som skulle få sitt hem hos dem; redan dagen

derpå ville de ha henne till sig. Elsa ville följa Ek och tala vid modern, men det satte han sig alldeles bestämdt emot; hans fromma lilla hustru skulle visst inte få komma i beröring med denna qvinna. Till slut tillät han moster Lina att följa sig, ty att en qvinna behöfdes, det insåg han ändock.

Det visade sig vara förenadt med större svårigheter än man hade väntat, att få barnet ifrån den trupp, modern följde. Hennes skönhet och yttre företräden lofvade redan stora fördelar på denna bana, oakadt hennes sex år. Ek segrade dock, och då truppen lemnade staden, inträdde lilla Eufrosyne som medlem i Eks familj.

Ek var i början nästan blyg för barnet och kände en underlig ovilja mot henne. Besynnerligt nog tycktes lilla Ina, som hon kallades, icke heller känna några sympatier för sin far, men till Elsa deremot slöt hon sig från första stunden med en nästan afgudisk kärlek. Äfven faster Agnes tryggade hon sig snart till och moster Linas sagor voro hennes förtjusning.

Det var lille Erik som först närmade far och dotter till hvarandra. Ina och han voro från första stund de bästa vänner, och som Erik ville vara hos pappa så mycket som möjligt, ville han också ha syster med. Vid hvarje lek med fadern, om han satt på hans axel eller gungade på hans fot eller i stormande förtjusning lyftes upp och ned på hans armar, ropade alltid Erik: "Ina me', Ina me'" och gaf med högljudda skrik sitt missnöje tillkänna, om han ej genast blef åtlydd.

Elsa, som annars var så rädd för att han skulle få "skrika sig till" något, slog alltid döförat till vid sådana tillfällen.

Den lilla nykomlingens tjuvningsförmåga var farlig; till och med den förståndiga Agnes måste lägga band på sig för att neka henne något, då hon slog armarna om hennes hals och såg på henne med sina oemotståndliga ögon, bedjande: "älskade faster", eller då den lilla förtjusande munnen sträcktes fram till en kyss.

Öppet olydig var Ina aldrig, men i smyg hade hon allehanda små konster för sig, och narrades gjorde hon ganska fermt. Det fordrades den ömmaste och allvarligaste vaksamhet att leda den lilla och ofta voro de båda uppfostrarinnorna mycket tvehågsna, hvad de skulle taga sig till med henne. Af fruktan för att "pappa skulle bli ond" kunde hon ibland sätta ihop långa historier, och det värsta var, att Ek fann detta så lustigt, att han skrattade deråt och hade bra svårt att inte uppmuntra henne att fortsätta. Hvar barnet hade tagit denna fruktan för faderns vrede ifrån, var oförklarligt, ty Ek var aldrig häftig emot henne, om det ej var minnen af forna lidanden som spökade i hennes hjerna.

Då Ina önskade något, eller gjort något spratt, var det både sorgligt och lustigt att se, huru hennes offentliga lif redan lemnat spår efter sig. I stället att helt barnsligt bedja, lade hon sig på knä, himlade sig och utförde allehanda teatraliska konstgrepp. Ett godt, älskligt barn var hon i alla fall, liflig och varm, lätt mot-

taglig för intryck — men glömde dem lika lätt. Hon tycktes vara sin fars dotter upp i dagen.

Strax innan Ina flyttade hem till Eks, just då Elsa och Agnes på förmiddagen sutto ifrigt sysselsatta med förberedelser till hennes emottagande, störtade Stina in, utan hatt, med håret i oordning och alla tecken till sinnesrörelse. Elsa, som beredt sig på detta besök, blef ej alls förvånad, utan helsade vänligt och gladt på henne och bad henne sätta sig.

Stina hörde ej hvad hon sade utan utropade plötsligt och häftigt: "Är du qvar här än Elsa, hur kan du dröja så länge? När tänker du resa?"

"Kära Stina, inte ska jag resa någonstans", svarade Elsa småleende och halft förvånad, "hvar har du tagit det ifrån?"

"Ska du inte resa, tänker du stanna qvar här, i detta förnedrande, nesliga förhållande?" utbrast Stina. "Är du så djupt sjunken i slaveri och osedlighet, att du glömmer ditt qvinliga värde ända derhän att dröja qvar hos detta manliga afskum, sedan ert äktenskap, som egentligen aldrig varit något äktenskap enligt den sedliga känslans, människovärdets och sanningens kraf, är upplöst. Hur kan du glömma dig så, hur kan du — — —"

"Det är du Stina, som glömmer dig", sade Elsa blek och sårad i sina heligaste känslor, "hur vågar du tala så till mig? Först nu är vårt äktenskap så fast, så sedligt som Gud ämnat det, när fullt förtroende råder emellan oss, när den ene erkänt och den andra förlåtit ett begånget

fel, såsom hvarje qvinna, ja hvarje kristen bör förlåta, och när vi båda, hvar och en på sitt sätt, söka att godtgöra hvad som är brutet."

"Jag föraktar dig, jag föraktar ditt försvar", skrek Stina, "du prålar med dessa falska slagord: qvinlighet, fördragsamhet, förlåtande och allt hvad det heter. Elsa, betänk dig, du är en förädare mot hela ditt kön! Sanning skall det vara, ärlighet och sanning, känner du då inte sanningskrafvet inom dig? Att tala om förtroende när han brutit sitt trohetslöfte, förrådt dig, förrådt, förhånat hela det qvinliga släktet genom dig, förtrampat, förslafvat — — Åh, det är så att man kan bli galen."

"Ja, det tycks inte vara långt borta", sade Agnes tort.

"Hör mig Elsa", fortfor Stina utan att låta sig störas, "res dig, kasta det förnedrande oket af dig, blif en sjelfständig, tänkande, fri varelse, lemna honom, lemna detta förlamande, osedliga lif, visa att du är en — — —"

"Sigurd har inte brutit sitt äktenskapslöfte, Stina", afbröt henne Elsa, "du upprör och sårar mig utan att en tumsbredd ändra mina åsigter. Du pratar om det du inte förstår, det ska jag säga dig. Agnes, hvarför är du så tyst, kan du inte hjälpa mig att bringa henne till sans och förnuft."

"Sans och förnuft, talar du om sans och förnuft", började Stina sin svada igen, "du lilla förkrympta varelse, du arma offer för en förfelad uppfostran i trångbröstade fördomar och —"

"Nu kan det vara nog", sade Agnes och såg sig omkring på de upprörda, upphettade ansiktena. "Kom Elsa, Erik hade ju lof att få se, hvad vi gjorde åt hans nya syster, vill fröken Hjelm fortsätta sitt föredrag, vore det kanske lämpligast att spara det, till dess hon litet bättre lär sig förstå, hvad sans och förnuft egentligen är."

Med dessa ord lade Agnes sin arm om Elsas lif och de båda svägerskorna följdes åt ut, lemnande Stina för sig sjelf, ett rof för den häftigaste sinnesrörelse, som åtminstone inte var manlig. Med samma fart som hon rusat i väg till Eks rusade hon hem igen.

"Usch då, så rysligt tråkigt det här var", sade Elsa gråtande, "nu blef hon väl ändå värre, för att vi gick ifrån henne; det var nog dumt och ohöfligt gjordt, ack, hvad jag är ledsen."

"Kära Elsa lilla, hvad skulle det ha tjenat till att stå der och byta ord med en person, som inte visste hvad hon sade. Till en simpel ordstrid, som höll på att urarta till formlig tråta, är du och till och med Stina alldeles för goda. Får hon lugna sig en smula, så kanske hon blir möjligare att tala vid."

"Nej, ser du, det blir hon inte", försäkrade Elsa, "så mycket känner jag henne. Någon mäktigare kraft måste kufva henne."

"Hvem vet", sade Agnes småleende, "kanske blir lilla herr Andersson denna kufvande kraft, hvem vet?"

"Så tokigt du talar", sade Elsa, men kunde

inte låta bli att draga på munnen oakadt sitt upprörda tillstånd.

Stadens innevånare togo lilla Inas erkännande i Ekska familjen mycket olika. Rektorn gillade det obetingadt och gaf genom ett kraftigt handslag åt Ek och en ökad aktningsfull uppmärksamhet mot hans hustru sitt bifall tillkänna.

"Min lilla hustru har på ett särdeles enkelt och tilltalande sätt löst en vigtig punkt i qvinnofrågan, tycker jag", sade Ek, då rektorn en dag satt helt förtroligt i den lilla familjekretsen. "Vore alla hustrur som hon, så stod det bättre till med den äkta troheten och kärleken." Vid dessa ord böjde Ek sig ned och kysste nästan med vördnad sin hustrus hand, och det föll en stor, het tår från hans ögon derpå.

Herrarne gillade i allmänhet saken, fast de voro litet häpna i början och inte visste riktigt hvad de tordes säga. De flesta af fruntimmerna deremot togo mycket illa vid sig. Ja, Liljenkronas gingo till och med så långt att de "drogo sig" för dem, fastän hela staden och äfven hans fru visste, att brukspatronen hade åtskilliga små äfventyr bakom sin hustrus rygg, men dem blundade både hon och den allmänna opinionen för.

Sedan den första förvåningen var öfver och allt började bli sig likt igen, bibehöllo dock de flesta fruntimmerna ett djupt, obegränsadt deltagande för "den stackars lilla fru Ek". De påstodo och vidhöllo envist oakadt hennes lifliga protester, att hon blifvit tvingad af sin man och hans

syster till den för hennes finkänslighet kränkande befattningen att uppfostra hans barn.

"Elsa är i alla fall en stackare", tyckte de, "aldrig skulle jag låtit tvinga mig till något sådant."

Rektorskan i synnerhet var i sin nervösa, öfverspända välvilja särdeles uppfinningsrik att såra Elsa i detta fall.

"Stackars lilla Elsa", sade hon menande och förtroligt, blickande förstulet till höger och vänster, så att inte Ek eller Agnes skulle vara i närheten, "ja, vi stackars qvinnor få bära mycket, vi få tuga och lida vi, det är vår lott! Arma lilla martyr, du skulle ändå inte tillåtit något sådant, det öfvergår dina krafter. Du ser så klen och nervös ut, — ja, ja, när det är för sent, kanske han ångrar sitt tyranni."

Förgäfves försäkrade Elsa gång på gång att det var hon som måste öfvertala Ek att erkänna lilla Ina, inte han, som ville det, förgäfves försäkrade hon, att hon skulle ha blifvit förtviflad, om hon inte fått ta hand om barnet. Fru Hjelm klappade henne blott och sade med patetiskt eftertryck: "Ja, lilla Elsa, jag förstår dig nog, stackars, arma martyr och jag högaktar ditt delikata försök att urskulda din felande make, det är ädelt, det är storsint. Men det är så qvinnans lott, lida i tysthet, uppoffra sig och dö. Ack, jag har ju så mycket att tacka Gud för, jag erkänner det, Elsa lilla, jag erkänner det, men — min goda hederliga man, han förstår inte min qvinliga, finkänsliga natur, jag får lefva oförstådd,

ensam; jag får småningom tåras bort utan den ömhet och grannlagenhet, som är ett behof för min ömtåliga naturel."

Elsa vände sig, halft ond, halft förtviflad ifrån henne, men hvad hjälpte det! Hvad de goda damerna i Z. en gång fått i sina hufvuden gick aldrig bort, och denna historia var dessutom en sådan ovanlig godbit, så att den kunde fylla samtalsämnen för hela årets kafferep, hur skulle man då kunna vara så enfaldig och släppa den ifrån sig!

Fast Ek var sig lik inför främmande, glad, trefflig, tanklös och godmodig, sågo dock hans närmaste att de senaste tilldragelserna inom hemmet gjort ett djupt intryck på honom. Ett manligt allvar hvilade ibland öfver hans ansigte, och i hans umgänge med sin hustru skymtade stundom fram ett drag af, man kunde nästan säga ödmjukhet. När de voro ensamma kunde han någon gång helt omotiveradt utbrista i ord sådana som dessa:

"Du har nog rätt gumman, jag är en kruka, en riktig ärkekruka ändå, utan kraft och energi, tror du att det någonsin kan bli karl af mig, säg?"

"Kära gubben, så farligt är det väl inte, det har då åtminstone inte jag sagt; om du kunde söka kraften från den rätta källan, så gick det nog, vi ä' alla lika svaga af oss sjelfva", kunde då Elsa svara.

"Bed för mig, barn", hviskade han då, men efter att ha tryckt en hastig kyss på hennes

panna gick han sin väg, halft förlägen öfver hvad han sagt.

En afton kom han infarandes i salongen der Agnes och Elsa sutto. "Det måste bli slut med det här", utbrast han, "jag läste lagen för unga herrn derute."

"Hvilken unga herre?" frågade damerna förvånade.

"Unga Ström, vet jag. Har jag inte sett honom i vinklar och vrår stå och prata dumheter med lilla Mari om qvällarna. Jag skall tala vid flickan sedan, när jag tycker det passar. När vi ta' en ung flicka i vår tjänst, så är det inte nog att för mat och lön låta henne passa oss upp, vi ha också föräldrapligter emot henne. Flickungen ser näpen ut, är enfaldig och lätt narrad, en sådan der ung spoling kunde lätt förstöra hela hennes lif."

"Ja, du har rätt Sigurd", sade Elsa allvarligt, "vi tänka allt för litet på våra pligter emot dem vi ha i vår tjänst, ofta af svaghet, men bra ofta af tanklöshet och lätja också. I det fallet har jag felat mycket, det vet jag."

"Du" — Ek såg med ett mildt leende på henne. "Än exemplet då, i det fallet Elsa, har du åtminstone inte felat."

Lilla Mari berättade sedan för en förtrolig väninna att lektorn var då en märkvärdig meniska. Han kunde vara så munter och lustig så att "en rakt kunne skratta ihjel sej åt honom", men så kunde han också vara så bister när han ville så det var förfärligt. Här om dagen hade

han talt sådana ord vid henne så att ingen prest kunde lägga ut det värre. Först tog han till så skarpt så att hon vardt riktigt rädd och hela kroppen skälfde på henne, men se'n så la' han ut det så vackert så det var obegripligt, om hur en "flecka" bör ha aktning för sig sjelf så får hon aktning af andra, och allt möjligt.

Men Agnes tänkte i sitt stilla sinne på hvilka inkonseqvenser det fans i hennes brors karaktär. Sitt eget lilla barn ville han lemna åt ett nästan säkert förderf, men denna främmande flicka kände han faderspligter emot.

Brytningen med Stina, som så mycket oroat Elsa, löste sig på ett lika lätt som originelt sätt. En dag sutto Eks i trädgården, då de fingo se Stina och unge herr Andersson tåga förbi.

"Jag undrar när Stina skall ut på sin fotresa", sade Elsa, "det är väl just hög tid nu. Ni ska få se, att hon inte kommer hit något, innan hon ger sig af."

"Hon har inte gifvit sig af än, du", sade Ek skrattande der han låg i gräset, med barnen, som höllo på att kläda hans hatt med acklejour, maskrosor, m. m. Ina, som nu börjat finna att han inte var så farlig, flätade hans långa hår i små flätor som hon band om med hvita trådändar, och Erik stack, under höga glädjehrop stora blomruskor i hans hufvud.

"Nej se på honom", sade Elsa, som tittade upp, och Ek såg verkligen så löjlig ut att de alla utbrusto i ett hjertligt skratt.

"Han ska ha mammas hatt på sig", tyckte

Ina. "Se", utropade hon förtjust öfver sitt verk, "nu ä' pappa riktigt vacker."

"Pappa vattel, pappa vattel", skrek Erik och tumlade öfver honom som en liten boll. Sedan öfvade Ina sig att hoppa jemnfota öfver hans ben, och när Erik skulle försöka göra efter, trillade han alltid på näsan i det mjuka gräset, hvilket roade honom ofantligt.

"Nej låt mig nu vara, barnungar, nu får ni roa er sjelfva", sade Ek, när detta fortgått en god timme, och nu började de bygga hus af stenar och sand allt under Eriks stormande förtjusning.

Ek hade nätt och jemt återfått ett någorlunda menskligt utseende, då fröken Stina morskt och ogeneradt trädde in i trädgården. "Kors, så trefligt ni sitter här, goddag, goddag", helsade hon.

En kort, litet stel helsning var det enda svar hon fick.

Ek blef smått häpen för en sammandrabbning och drog sig i sakta mak in åt sitt rum till.

"Inte vill jag skrämma er, kära doktor" sade Stina, "sitt ni lugnt qvar." Men Ek sade att han hade brådt derinne och kunde inte dröja. "Och ingen bjuder mig sitta, nå, så slår jag mig väl ner ändå," sade hon och tog plats. "Det ä' då fasligt hvad ni ser högtidliga ut i dag, hvad går åt er?"

"Vet du Stina", sade Elsa allvarsamt, "jag tycker verkligen, att ditt uppträdande här förra

gången inte var af den beskaffenhet, att det uppmuntrar till någon vidare förtrolighet."

Nu slog Stina sig på knäna och brast ut i skratt. "Ack du lilla gås, går du och murrar öfver det der än! Då var jag arg ser du, och ur humör, men nu så — egentligen kan jag då inte undra på dig, att du tycker om ungen, hon är ett praktexemplar. Kom hit du lilla rosenknopp och ge mig en kyss. Kors, hvad hon är vacker du", utropade hon, när Ina reste sig och litet blyg såg på Elsa.

"Det vet hon då tillräckligt förut, stackars barn, utan att du behöfver tala om det för henne", sade Elsa halfhögt förebrående, "kom små barn, och helsa på tant nu."

"Se så, bar jag mig dumt åt igen", skrattade Stina och kysste de framsträckta små munnarna. "Ä' du god nu igen Elsa, hva' sa'?"

"Åja, det är väl inte värdt att gå och förarga sig på dig, kan jag tro", svarade Elsa halft motvilligt, "jag undrar hur länge du skulle hållit på, om vi inte gått vår väg."

"Kan inte veta", sade Stina likgiltigt och ryckte upp det ena grässtrået efter det andra, "hade väl hållit på förmodar jag, tills ordförrådet trutit."

"Då hade det allt dröjt temligen länge", förmodade Agnes.

"Kan allt hålla med om det", svarade Stina lakoniskt.

"Vi trodde att du redan gifvit dig af på din fotvandring, när skall det bli?" frågade Elsa.

"Ja, jag vet inte precis", svarade Stina litet generad och dröjande på orden, "det är väl inte så säkert, att det blir något af i år heller. Mamma är allt klen, stackare, och kunde kanske behöfva mig hemma, och . . . och . . . så är det allt tröttsamt och besvärligt också ska jag säga."

"Ett glas punsch och en cigarr kandidat, ska det vara?" ropade Ek genom fönstret och stack ut båda delarna.

"Nej tack doktor, jag har förlorat smaken för cigarrer på en tid, de ä' tråkiga och otrefliga."

"Hvilken makt har kufvat den stolta manliga Stina Hjelm", deklamerade Ek patetiskt och lade handen på hjertat, "hvar, o, hvar finnes han?"

"Hva' pratar ni för dumheter doktor", skrek Stina till och for upp. "Ska nu ni också börja bråka öfver att jag tar mig an den der stackars Andersson en smula, som kommer ensam hit och obekant med alla förhållanden, men här får man då inte vända sig omkring en gång, utan att hela staden ser något märkvärdigt i det. Och för resten ska' jag säga er, att herr Andersson ä' en riktigt fin, bildad karl, som man kan ha sällskap af, mycket mer än af långa, otäcka, svarta doktorer."

Eks minspel var kostligt att åse, der han ännu stod i skjortärmarne i fönstret och hörde på.

"Tviflar inte alls på det, inte det allra minsta", försäkrade han högtidligt.

Stinas dagliga promenader med den lille oansenlige postskrifvaren fortsattes oafbrutet, och

någon annan fotvandring hördes ej af. En dag då Ek kom hem från rektorns, der han ätit middag i och för åtskilliga arbeten som rektorn och han hade tillsammans, utropade han redan i dörren:

"Vet ni hvar Stina uppenbarade sig i dag, det kan ni aldrig gissa!"

"Nej hvar var hon, säg?" utropade alla tre damerna i korus, moster Lina var också närvarande.

"I köksspisen", sade Ek långsamt och med tonvigt, "och der stekte hon de allra delikataste kotletter åt oss."

"Hvad säger du! Var herr Andersson der?"

"Nej, men han kom senare, då satt hon och stickade på en ofantlig grå ullstrumpa, och på ena långfingret och nästippen såg jag en sotfläck."

"Nej, nu narras du då Sigurd, det såg du inte."

"Ja, inte vet jag, men jag tyckte att det skymta till ett par gånger."

"Stygga gubbe, kanske allt sammans är bara historier."

"Nej då, visst inte, nog är Andersson liten, men nog syns han bättre än en sotprick, och hvad kotletterna angå, så åt jag då upp ett halft tjog, så nog va' de fullt realistiska."

"Men inte kan du veta om Stina stekt dem, vet du det tror jag knappast."

"Jo, söta gumman jag försäkrar. Köksdörren stod på glänt så att jag såg henne, och när

hon kom in sedan, var hon röd i ansigtet som en kräfta. Ingen aptitsup tog hon heller."

"Herr Andersson smakar aldrig bränvin", mumlade Agnes.

"Du var väl inte stygg vid henne, Sigurd."

"Nej kommer aldrig i fråga, jag bara undra' om köksvetenskapen och strumpstickning voro valfria ämnen för juris kandidaten eller om de voro tvångsämnena, och då bad hon mig skriva till Upsala och fråga, för hon var inte riktigt säker på't sa' hon, men då sa' ja' att det nog vore bättre, att hon bad herrarna i posten, sa' ja'."

"Nå, hvad svara hon då."

"Aldrig ett ord ni, bara fnurra till på sej så här", sade Ek och gjorde en knyck som en lindansare skulle afundats honom.

"När reser du till Upsala?" frågade Elsa Stina litet senare, när terminen skulle börja.

"Jag vet inte riktigt", svarade Stina förlägen, "doktorn har sagt åt pappa, att jag såg klen ut och behöfde hvila litet, och mamma stackare blir så mycket ensam på hösten, när pappa har sitt arbete, och så — kanske att jag kommer att — gå in vid posten i stället."

"Såå, är det så långt kommet", sade Elsa skrattande.

"Jaa, drif inte med mej nu", sade Stina halft gråtande, halft skrattande, "jag är blixst kär i Andersson du, så får jag inte honom, så dör jag, men jag tror att det är lika illa deran, med honom, stackars gosse. Vet du Elsa, allt det der jag pratade förr var bara dumheter och munvä-

der, qvinnans rätta värld är nog hemmet vid en älskad makes sida. Men nog ska jag bli husbonde alltid, det är då säkert."

"Har han redan friat, Stina lilla?"

"Asch nej, visst inte kära du, han bara går der och suckar och ser olycklig ut. Inte kommer han sig för att säga något må du tro, jag får väl lof att säga ifrån jag, förstås."

"Men kära Stina, inte passar det."

"Se så, kom nu inte med de der sentimentala dumheterna, hvarför ska just vi qvinnor tuga och bara gå och ängslas och vänta? Nej då jag sjunger ut, så godt först som sist."

"Men tänk om du får en korg Stina."

"Då skjuter jag mig eller ta'r in stryknin, fast morfin är nog bättre eller hänger mig i spjellsnöret eller — ja ja, skratta inte du, det är allt allvar ser du, i hufvudsak åtminstone. Hur var det när du blef förlofvad Elsa? Hur sa' han, tala om för mig."

"Kära Stina, så du pratar", Elsa log och rodnade.

"Jo då, tala om, föll han på knä eller hur gjorde han?"

"Usch nej då, visst inte."

"Jaså, det ville jag gerna att Strickert skulle göra. Strickert Andersson, det låter vackert tycker jag, gör det inte?"

"Nej det får du ursäkta att jag inte kan tycka."

"Kantänka! — Nu kommer den der välsignade långbenta Ek, och inte fick ja' veta hur

han sa' — adjö med dig då, slamra inte om allt hvad jag sagt, så mycket du vet Elsa."

Om några dagar kom Stina farandes till Eks igen, rödögd och upprörd, luktande etersprit lång väg.

"Hur i all världen är det nu?" Elsa och Agnes sågo oroligt upp från sina arbeten.

"Jo, nu ä' det roligt ska ni tro, nu ha sqval-lerkäringarna ställt till det bra", utbrast hon snyftande.

"Men hvad är det då, snälla Stina?"

"Jo, vänta så ska ni få höra. Att tant Ström, och farbror med för resten, ha grumsat hela tiden för att jag varit lite' vänlig vid herr Andersson, visste jag nog. De vill ha mig till sonhustru, det ha' de vurmat på jemt förstås, därför att pappa anses vara förmögen. Usch då, jag skulle visst vilja ha deras bortskämda Fredrik, den der långa sliskiga otäckingen som kurtiserar alla värdshussnärtor, nej jag tackar!"

"Nå, i går var det stort elfvakaffe hos Berggrens, jag såg nog hur de hviska' i vrårna, för vi va' med kantänka, men det fäste jag mig inte vid, det är ju så vanligt. Men i förmiddags kommer fru Ström sättandes och dukar opp den ena historien värre än den andra för mamma. Hon hade alltid hållit så mycket af mig, sa' hon, alldeles som sitt eget barn, och därför ansåg hon det för sin pligt att varna mig för Strickert. Han var en simpel, omoralisk karl sa' hon, hon ville inte tala om alla historier som voro i omlopp om honom, och då såg hon så der outgrund-

lig ut, ni vet, som hon alltid gör, när hon inte vet någonting.

"Alla menniskor talade om Strickerts och mina "möten" som hon kallade det. Kan jag nu hjälpa om vi råka gå ut på samma tid! Sämre sällskap kan man ha i alla fall, här om dagen deklamerade han flere af Snoilskys dikter för mig och det var väl ingenting ondt i heller. Mitt rykte led af det här "underliga förhållandet", sa' hon, och mycket mera till, som va' så gement så — ja, jag gratulerar dem när Andersson får reda på't. Ni känner mamma, hon tog vid sig alldeles fasligt förstås och bråka, så — och nu får jag knappast gå utom dörren en gång."

"Kära Stina lilla så ledsamt, hur ska du nu bära dig åt."

"Åja, lugna dig du, min kära Elsa, ni blef minsann inte lottlösa ni heller. Fru Ström har alltid varit afundsjuk på dig, för att både pappa och mamma tycker så mycket om dig, och nu sade hon att fru Ek inte var ett så'nt helgon som hon gjort sig till. Det hade inte varit "riktigt helt" mellan Lundholm och dig på länge, sa' hon, det hade skett mycket bakom Eks rygg och därför var du så tolerant i fråga om Ina."

"Nej nu går det för långt", utropade Elsa och blef blossande röd. "Lundholm och jag, hur är det möjligt!"

"Kors, ta inte så illa vid dig, kära barn, det är väl mer än", sade Stina. "Nu hade fröken Ek börjat "slå för" Lundholm alldeles gränslös, så förhållandet er emellan skulle vara myc-

ket stelt och Ek får lof att gå emellan ibland, ni har alla möjliga konstgrepp för er hvar på sitt håll och det är förfärliga uppträden emellanåt. Summan af alltihop var, att mamma fick en förfärlig nervattack, när hon gick, och har legat och ätit droppar hela dagen. Nu har hon somnat, och då passade jag på och sprang hit."

Elsa var alldeles förtviflad, gret och var ond, men Agnes rätade på sin ståtliga gestalt och sade högdraget: "Jag begriper inte hur ni båda kunna ta vid er så fasligt öfver något så ytterligt uselt och lumpet, för min del frågar jag bra litet efter sådana orimligheter. Om de vilja stjåla heder och ära af folk, så böra de åtminstone göra historierna litet bättre för att kunna ha hopp om att bli trodda."

"Ni känner inte hur det är", utbrast Stina, "ju galnare historierna ä', ju förr tros de; jag vet åtminstone ingenting så befängdt, att det inte skulle bli trodt här. Jag ska just säga er, fröken Ek, att jag har aldrig varit svag för er och har nog varit förarglig ibland, men nu gjorde fru Ström sådana otäcka insinuationer, så att jag blef arg och tog er häftigt i försvar. Nu ä' vi osams förstås, Strömmens och vi, så vi ska inte helsa på hvarann, ja, mamma och jag och tant förstås, pappa bryr sig visst inte om sånt der, men dig Agnes vill jag bli vän med efter detta, om du har lust."

"Tack Stina, det vill jag gerna", sade Agnes och slöt henne innerligt i sin famn, nu voro tårarna inte långt borta.

"Och du är inte ond på mig för att jag varit förarglig?"

"Inte det minsta", svarade Agnes och kysste henne.

"Men Stina lilla, var nu försiktig i ditt uppförande med herr Andersson och sök inte hans sällskap så jemt", bad Elsa.

"Har jag varit oförsiktig då?" utropade hon uppbrusande.

"Ja, det har du", svarade båda.

"Var ni lugna, det skall snart bli annat af, jag tänker förlofva mig med honom inom veckans slut", sade Stina bestämdt.

"Men kära Stina", sade Elsa ängsligt.

"Jaa, pjåka dig du", utropade hon ifrigt, "nu ska jag hem och försöka tala förstånd med mamma. Adjö med er, var det inte intressanta nyheter jag hade kanske?" — Och som en blixtnyhet var hon borta igen.

"Jag kan aldrig mera tala vid Lundholm, jag kan inte se på honom", utbrast Elsa. "Tänk om Sigurd får höra det, han blir så ond, så det går aldrig väl."

Agnes satt med hårdt sammanpressade läppar och ett djupt veck i pannan. Det jäste och sjöd inom det stolta, känsliga sinnet, hon visste att hon aldrig gifvit skäl till den ringaste anmärkning, och så inte få vara i fred.

"Om du tycker som jag, Elsa", sade hon blott, utan att inlåta sig i några vidare resonemanger, "så tåga vi helt och hållet för Sigurd om allt det här."

Ja, det trodde nog Elsa också var bäst så länge.

När Ek kom in, talade de som vanligt om litet af hvarje och försökte se lugna ut och Ek, som just inte var någon fysionomist, märkte ingenting ovanligt hos dem.

"Mamma och faster skulle ju tiga för pappa, sa' ni, men nu pratar ni ju med honom ändå", sade Ina plötsligt och såg förvånad på dem.

"Så Ina pratar, vet du inte att barn ska tiga när de äldre tala", sade Elsa och såg häpen på Agnes.

"Jo, det vet jag väl men —"

"Kom hit du, Ina lilla, och tala om för mig", sade Sigurd mycket road, "hvad var det som pappa inte skulle få veta?"

"Ja det vet jag inte", sade barnet, "inte sa' de så inte, men när ja' satt under bordet och lekte, så sa' faster åt mamma, att de skulle tiga för pappa, sa' hon, och det tyckte mamma också var bäst."

"Ack, ni visa och förnumstiga qvinnor", skrattade Ek, "ni glömde således, "att små grytor också ha öron!" Du är bra du, Ina lilla, du tar reda på saken."

"Men pappa, inte är jag någon gryta", sade flickan ytterligt förbryllad.

"Nej, visst inte, du är ju pappas lilla snälla flicka du, eller hur?" Ek smekte henne lugnande. "Spring nu ut och lek med Erik, hör du han ropar på dig."

Huru nu damerna svängde sig, så lyckades

de komma ifrån saken, men strax efter middagen fingo de höra Lundholm derinne i Eks rum. Herrarne skreko och pratade öfver hvarandra, Lundholm isynnerhet var högröstad.

Om en stund kom Ek in, håret i oordning, kinderna högröda. "Bulla upp litet godt till kaffet Elsa", sade han, "Lundholm kommer in med."

"Lundholm, nej Sigurd, det går inte an", skreko båda damerna.

"Går det inte an sa' ni? Ska ni vara så'na krukor, så ni inte törs visa ert förakt för kärin-garnas sqvaller", fräste han till, "jo, ni ä' roliga! Men nu kommer Lundholm i alla fall och bär er nu inte dumt och enfaldigt åt. Just genom er båda har han börjat få aktning för qvinnorna igen, förstör nu inte alltihop med ert dumma pryderi."

"Hvad sa' de?" hviskade Lundholm derinne.

"Att du ä' mycket välkommen förstås", försäkrade Ek trankilt.

Damerna voro stela och generade i början, men gästen gjorde sig så särdeles angenäm och uppförde sig så fint och taktfullt, att inom kort den angenämaste stämning var rådande.

"Ack om vi bara hade fru Ström här", suckade Sigurd plötsligt, "då skulle vi allt berätta henne någon lifvad historia, skulle vi inte, Lundholm?"

"Åjo, jag brukar allt göra det ibland", fick han till svar, "men på festen hos Liljenkronas bredde jag på litet för starkt, och sedan har hon inte tyckt riktigt om mig, tror jag. Naturligt-

vis är jag mycket ledsen öfver det, när jag i största välmening gjorde det, för att roa henne en smula, men så der kan man bli missförstådd."

Genom sitt ogenerade umgänge och sin allvarliga hållning höllo Elsa och Agnes sqvallret någorlunda inom skrankorna, till dess någon ny skandalhistoria kom och aflöste denna; endast ibland visade sig några lätta dyningar efter stormen.

Men rektorns och Ströms voro länge ovänner, så att när den ena familjen fick höra att den andra var bjuden med på en fest, höllo båda sig hemma, för att inte träffas, hvilket gjorde att de ofta uteblefvo, till stor fromma för så väl dem sjelfva, som den krets, der de voro lifvet och själen.

Huru nu Stina bar sig åt, fick aldrig Elsa rätt klart för sig, men en vecka efter ofvan skildrade händelser eklaterades förlofningen mellan herr Strickert Andersson och Stina Hjelm. Stina var den mest hängifna fästmö; kunde hon se på sin lilla Strickerts ansigte hvad han önskade, så blef det genast uppfylldt; qvinnans rättigheter tycktes hon alldeles ha glömt. Herr Andersson var också en öm och uppmärksam fästman, men följde man dem med litet mera allvar och uppmärksamhet kunde åtskilliga misstankar uppstå, att den unge mannen i verkligheten inte var så from och beskedlig, som han såg ut, och att det troligen skulle bli han, som blef den styrande och hon den lydande parten.

På våren skulle han tillträda en liten post-

expedition i en aflägsen landsort och då skulle de gifta sig. Stinas tid var nu fullt upptagen af tillrustningar för den blifvande bosättningen, så att några manliga idrotter hade hon hvarken tid eller håg att öfva. Att gå och rota i köket och göra allahanda experiment der fann hon för-tjusande roligt och tog godmodigt emot alla stick-ord och anspelningar på sitt förra förakt för alla qvinliga göromål och sysselsättningar. Hon på-mindes äfven af Lundholm och flere, hur den manliga individ skulle se ut som skulle vinna hennes hjerta.

Elfte kapitlet.

Det var en riktig Tycho Brahe dag hos Eks. Doktorn hade stormat och bråkat förfärligt på morgonen, då han skulle sätta på sig den nystärkta skjortan. Den var för hårdt stärkt, sned och vind, ena manschetten var fyrkantig och den andra rundad. Skjortan kastades i kakelugnsvrån, äggen till frukosten voro för hårda, och han gaf sig af till skolan i den miserablaste sinnesstämning. Agnes var sårad och indignerad för att rektorn föreslagit en ändring i läsordningen för nästa termin, som på det högsta missagade henne, téet var kallt, och de nya kängorna en tum för långa till hennes små nätta fötter. Pigan hade tagit bort tungorna, då hon rensade braxarna, och trätit på barnflickan, på hvilken hon skylde hela missödet. Ina hade narrats igen, hvilket hon inte gjort på länge, och sagt, att Mari slagit sönder muggen med mjölken. Nu satt hon och gret efter en mycket allvarlig tillrättavisning af mamma, tillsägelse att be Mari om förlåtelse och ökad lexa i multiplikationstabellen. Lille Erik skrek hejdlöst, därför att katten rifvit honom på näsan, och kunde först

lugnas, när besten låg och sof på moster Linas säng, och moster sjelf berättade honom sagan om "Svartklädda staden."

Till och med den annars alltid glada och fryntliga gumman hade svårt att se glad ut i dag, skrynklorna i ansigtet voro djupare än vanligt, ty svågerns affärer sågo ut att gå baklänges, och hennes lilla kapital på 1000 kronor strök naturligtvis med, om han skulle falla. Men dessa bekymmer behöll gumman för sig sjelf, arbetade blott flitigare än någonsin och läste i sin bibel, der hon alltid fann ett tröstens och uppmuntrans ord. Någon gång i skymningen lade hon också ut korten och kommo då alla tiorna upp och hjerter ess vände sig åt kungen, var hon belåten, men var det bara svarta kort, blef äfven hennes ansigte mörkare.

Elsa var ledsen, uttråkad och förbi. Hon hade lagt sig en liten stund att hvila på sängkamarsoffan och en och annan tår rann sakta utför kinden. Dessa eviga matbestyr tröttade henne obeskrifligt ibland, ingen ro, ingen hvila. Att få läsa något godt och bildande mer var knappast att tänka på — hade hon någon stund ledig ibland, så var hon alldeles för trött och ville bara vara i fred, tankarna kunde inte hållas tillsammans. Och musiken ja — med den gick det också baklänges. Erik var nu tre och ett halft år, och innan han fylde fyra skulle han väl ha en liten bror eller syster. Elsa var ej så rask nu som förra gången, men Ek var mycket lugnare och trankilare. Det gick ju så bra,

när pojken föddes, hvarför skulle det inte gå lika bra nu. Älskade han sin hustru mindre nu? Nej visst icke, tvärtom, om han hade trott att han skulle mista henne, hade han blifvit alldeles förtviflad, men det föll honom aldrig in. Ett visst hvardagligt, trivialt förhållande dem emellan hade inträdt, åtminstone trodde Elsa så nu. Ek var mera ute bland kamraterna, tyckte Elsa, och trufdes mindre hemma. Ack, hon visste nog hvad det var, det var det religiösa elementet, som skilde dem åt. Vid barnens uppfostran, i glädje, i bekymmer, öfverallt stod detta emellan dem. Ack, nu, just nu saknade hon så bittert att ej få meddela sig med sin Sigurd just i denna sitt lufs hufvudsak. Om de gemensamt kunnat öfverlemna allt i Herrens hand, huru mycket tryggare och gladare skulle hon ej då känt sig än nu.

Det förstås, ville hon vara fullt rättvis, så måste hon väl erkänna, att det likväl var bra olika med Sigurd i detta fall emot förr. Nu hörde han gerna på ett samtal i andliga ämnen, det var något — något — huru skulle hon säga — vördnadsfullt i hans uppmärksamhet derpå och hans motskäl, om han någon gång opponerade sig, blefvo allt svagare. Ibland, om han kom in och fann henne med en andaktsbok i handen, sade han nog att hon alldeles för mycket sysselsatte sig med de abstrakta tingen, det vore mycket bättre att sköta hvad man kan taga och känna på. Men — detta var inte af ovilja mot saken utan af omtanke för henne, det visste

hon. Att han läste i bibeln ibland hade hon sett, hade väl något bekymmer vaknat hos honom?

Agnès och Elsa voro innerligt goda vänner och sympatiserade i mycket, men — hon var så lärd, öfverlägsen, och Elsa kunde aldrig komma ifrån den tanken, att Agnès "såg ned" på henne, fast hon aldrig, aldrig gaf anledning till en sådan tanke. Hade bara inte den der matematiken varit, men — det var så förargligt ibland och just det att Agnès undvek att tala om den, när Elsa var närvarande, generade henne.

Ack, se ett bref! Mari kom fram med rödgråtna ögon och räckte henne det. Från föräldrarna kunde det inte vara, från dem var bref i går. Ack, från Stina Andersson, det var ju roligt. Elsa log, öppnade det hastigt och läste.

"Kära lilla Elsa. Tack hjertungen min för ditt bref. Du har nog länge väntat på svar men sanningen att säga, tiden är så jemt upptagen, att med brefskrifning får det gå som det kan. Först och främst skall man och barn ha sin uppässning förstås, och det ger man dem så gerna, de älskade, pockande bråkstakarna, det vet du nog. Strickert är inte för god, skall du tro, om något mankerar. Jag måste alltid sjelf se efter hans linne och strumpor, ty pigflickan vi ha är ingenting att lita på, och om en knapp fattas i skjortan eller strumporna inte äro i fullgodt skick, då sitter hjertat i halsgropen på mig. Nu får du inte tro, att min Strickert är någon tyrann, kära Elsa, han är den bäste, snällaste man som

fins, jag ville inte byta med någon, men inte är han någon kruka, nog vet han hvad han vill och det är just som jag vill ha det. Fy då, en mes som bara sade, "som du vill, min vän", skulle tråka ihjel mig, tror jag. Ibland när han är vid godt lynne sätter jag mig på hans knä och läser lagen för honom, ska du tro, och kallar honom för min egen älskade lilla grobian, men det tjenar just ingenting till, ty han bara drifver med mig, härmar mig och säger, att om han inte ifrån början satt kapson på mig, så skulle vi väl ha ljufliga dar, och vet du, det har han allt bra rätt i.

Och lilla Åke du, ack, han är den raraste unge under solen. Och så vacker sedan, sådana ögon, du kan aldrig tro. Och så förståndig, fast han inte är ett år på långt när. Min latinska gramatika har han redan rifvit i trasor, och Euklides hade nog delat samma öde, om inte pappa läst undan den, "den kan bli nyttig", säger han. Pojken måste alltid bada måndag och torsdag i stället för onsdag och lördag som andra barn, för då är ej stor postdag, så pappa kan få vara med.

Du frågar om minä nöjen; ja, de äro sparsamma, och inte mycken tid till sådant der har jag heller. Jag har fullt upp att göra, ty pigflickan är just ingenting. Vi kunde nog, förstås, få ha en riktig jungfru. Strickerts lön är nog liten, men far och mor ville gerna hjälpa oss, men ser du, det vill inte min lilla husbonde, "han vill inte lefva på svärföräldrarnas nådegåf-

vor", säger han. Det der är jag nog litet snopen öfver emellanåt, men få vi vara friska, så går det nog. När Strickert är ledig, hjälper han mig så snällt, vet du, här om dagen vispade han till en pannkaka och gräddade den riktigt bra. Han är bra förtjust i mig också, skall jag säga dig, och när jag ser, hur hans ögon följa mig öfverallt och han kysser mig och kallar mig sin egen lilla rara hustomte, glömmer jag trötthet och allting. Mätte lille pysen komma att likna sin pappa och inte mig, det önskar jag innerligt.

Några fler grannar än prostens, skollärarens och ett par kyrkvårdar ha vi inte. Hos baron skall vara så förnämt, så der ha vi inte gjort visit, jag tycker nog, att det skulle ha varit roligt, men Strickert tycker inte om adel. Nu har jag hört, att de tänka bjuda oss på ett stort kalas. Det är för väl, att jag har min bruna sidenklädning med både rysch och allt, så blir det ingen utgift. Strickert tycker just inte om extra utgifter. Det förstås, nog gaf han mig gerna om jag begärde, tro inte annat, men jag vet nog, att det är ondt om styfrarna.

Nu vaknar Åke och skriker, helsa doktorn och Agnes och tänk ibland på din lyckliga Stina.

P. S. Strickert helsar er så hjertligt och Åke skickar tant en kyss, plumpen har han satt dit. Strickert ville läsa brefvet, men det fick han inte.

P. S. Vet du, vi ha en stor köksgris som är så präktig. Strickert tror, att han kommer att väga 12 L \mathfrak{a} . Han är så hvit och vacker och känner igen mig. Åke skriker af förtjusning,

när han får se honom. Jag skall göra både medvurst och fläskkorf, det tycker Strickert så rysligt mycket om.

P. S. Kära du, hur är det med mammas nerver? Du går väl till henne och språkar med henne emellanåt. När vi få vara på kalaset hos barons, skall jag skriva riktigt och berätta allting, då blir hon så glad och belåten. — Vet du något hur det är med farsgubbens magkatarr nu? Tycker du han blifvit magrare? Gud ske lof, att Strickert är så frisk och dugtig. Adjö med dig nu för sista gången, lilla sötnos. D. S.”

Elsa läste detta bref ett par gånger och smålog för sig sjelf, det var en så passande afledare för allt misshumör och missmod just i dag. Den präktiga, förståndiga Stina, hvem kunde tänka att hon så helt skulle gå upp i sin man. Elsa låg der och tänkte och tänkte och fingrade på brefvet ända till dess jungfrun häftigt slog upp dörren och ropade halft förtviflad:

”Herre Je, frun, i da’ ä’ dä’ fälle rent på tok, bara på en liten smula me’n jag vände mej omkring och gick ut åt gärde’ efter vatten ha soppa’ kokat öfver i spisen så dant så.”

Nu var ej tid att ligga och fundera längre. — Kl. var en qvart öfver två, om en half timme kunde Sigurd och Agnes vara här, och ingen soppa fans. Och ganska riktigt, i dag kommo de litet förr än vanligt, förstås. — Ek såg litet förargad och otålig ut, och Agnes försökte på allt sätt hindra honom att säga något; teg gjorde han också, men tittade otåligt i köksdörren, och

det var inte mera lugnande. Ändtligen var allt i ordning och sinnena någorlunda i jemvigt. Visst fnös Ek, brände sig och såg litet retsam ut, men det låtsade ingen om, utan Elsa helsade i stället från Stina och detta blef ett intressant ämne att afhandla.

"Joo, Andersson var förständig han, han tog väldet strax han, der kokar nog inte soppan i spisen der inte", sade Ek och skrattade retsamt.

Elsa teg och såg i sin tallrik, Agnes såg bedjande på Ek.

"Hur är det lilla gumman, är du ledsen eller är du sårad eller något sånt der som jag inte förstår, sjung ut bara!" Ek lade armen om Elsas lif och såg på henne mycket retsamt.

"Söta Sigurd låt mig vara nu" — Elsa sväljde energiskt tårarna. Men nu såg Ek, att hon verkligen var ledsen och inte bara stucken och nyckfull, nu började han ur en annan ton.

"Kom hit och sätt dig, gumman lilla, du är bestämdt mycket trött, bry dej tusan om det der skräpet, det kan väl flickan ta rätt på. Ser du, Agnes går ju nu, stackars min lilla hushållerska, min egen lilla köksbjörn. Inte ville jag byta med Andersson der borta, nej inte med någon i hela verlden. Hur är det med Ina då, hon ser så kärlekstrånande ut, kom hit tösen min och lilla Erik med, se så, nu har jag er här allihop. Ha vi det inte bra nu gumman, säg? Se så, ge tösen en kyss nu, mamma lilla."

Elsa hvilade i Sigurds famn och kände sig lycklig och glad igen med barnen omkring sig.

"Nej då, det här går inte an, undan med er allihop, nu måste jag arbeta" — han kysste sin hustru. "Se så, ska ni vara med nu båda två också, det var då ett fasligt kyssande." Skratande gjorde han sig lös och sprang in i sitt eget rum.

"Ack, det var sant gumman lilla", han öppnade dörren igen, "det kommer några herrar hit i qväll, har du litet té och sånt der att ge oss, K. kommer med, så om du kunde ha något sånt der krims krams efteråt, som han så gerna äter."

"I qväll Sigurd!" Elsa såg alldeles öfvervældigad ut.

"Är det olägligt för dig, gumman lilla, ja, om jag vetat det men det kunde jag inte komma att tänka på." Ek såg snopen ut.

"Ånej, det går nog, var du lugn", sade hustrun resigneradt, fast hon inte hade klart för sig, huru det skulle gå.

Hon var själf ytterligt trött och klen i dag, missmodig och utan energi, moster Lina var hos Liljenkronas och väfde, skulle vara borta i åtta dar, pigan hade kört en sticka i fingret och kunde stort ingenting uträtta. Ölet var slut och mjölkbudet hade blott lemnat hälften af smöret i morse, så att smörbyttan var nästan tom.

Om Elsa sade ett ord åt Agnes, så visste hon nog, att hon skulle lemna den packe af kria-böcker hon hade att rätta deruppe, och sitta uppe hela natten i stället, men det ville hon inte. Agnes förmåga i köket var också så ytterst begränsad,

så hon kunde i sin välmenta ifver lätt göra vil-lervallan än värre. Lilla frun gret en liten smula, bad en riktig barnabön om hjälp i sina bekym-mer, sedan torkades tårarna bort. Lilla Ina skic-kades till mejeriet att köpa smör och kände sig obeskrifligt smickrad och förtjust af detta för-troende, en liten tårta vispades hastigt och sat-tes in i ugnen. Agnes tillagade "giftas" och kände sig nästan lika mycket smickrad som Ina, när Elsa förklarade att ingen kunde vispa grädde som hon.

Pigan gick efter ölet — Elsa stod sjelf i spisen, stekte, rörde och blandade, skar och ru-stade, så att när aftonen kom och bordet ordna-nades, var allt så ordentligt och fint, alla ansig-ten så glada och friska, att ingen kunde ana, att dagen börjat under så bedröfliga auspici-er. Elsa kände sig friskare och kryare än hon gjort på länge, den lilla ansträngningen hade piggat upp henne och hindrat henne ifrån att ligga på soffan och grubbla öfver både verkliga och inbillade krämpor. Ek skröt sedan omåttligt öf-ver sin förmåga att göra lilla gumman frisk och dugtig, och så snart hon såg trött eller nedstämd ut, frågade han om hon ville, att han skulle bjuda några herrar till sig.

Stadens qvinliga organist och ett par andra damer voro med. De hjälpte till att duka bor-det, eskorterade af en vice häradshöfding och en li-ten näpen adjunkt. Stämningen blef till slut så hög, att Elsa måste skrattande knacka i bordet och ropa: "till ordningen", lilla Mari skrattade

så, att hon höll på att spilla steksås på duken, och barnen hoppade kråka och gömde sig under bordet, emellanåt skälmaktigt tittande fram och ryckande damerna i klädningarna. När de då låtsade bli rädda och undrade hvad det var, pepo barnen och sade att det var "stora, rysliga råttor." Med ett ord, glädjen stod högt i tak och i den angenämste stämning skildes man.

Dagen derpå kom det bref från Elsas föräldrar. Hennes far hade varit klen en tid, måste begära tjänstledighet på ett halft år, hans bröst var ej bra, han var nästan beständigt hes. Nu undrade han, huru långt Ek hunnit på sitt vetenskapliga arbete, han längtade efter det och tyckte, att granskningen deraf skulle bli en passande sysselsättning under ledigheten. Första delen var visserligen färdig, men Ek var ej särdeles angelägen att lemna den i granskarens händer. Vid arbetet dermed hade åtskilliga svårigheter yppat sig, som Ek icke beräknat. Olikheten i svärfaderns och hans religiösa uppfattning stack hjert fram, fast arbetet inte egentligen var teologiskt. Han fann, att Gudsbegreppet som en röd tråd genomgick alla vetenskaper till och med dem, som tycktes vara mest skilda derifrån, och att frigöra sig från dess inflytande var snart sagdt omöjligt. Ack, hvarför skulle det vara så, hvarför var gubben, som annars var en så skarp-sinnig tänkare, så grundlärd, hvarför skulle han vara insnörd i dessa trångbröstade former. Trångbröstade — hm — han tvekade. Klara och distinkta voro de ändå, nästan klarare och redigare

än hans egna. Hur han tänkte och grubblade, kunde han inte få det der klart för sig.

"Gubben" hade bemött honom med mycket mera aktning och tillmötesgående de sista åren, ända sedan Ina kom till dem. Han hade skarpt klandrat hans lättsinne, hans öfvergifvande af det värnlösa offret för hans synd, hans förbehållsamhet mot sin hustru, men att han öppet och ärligt erkänt sitt barn och gifvit henne den plats henne med rätta tillkom, kunde han inte annat än ge sitt odelade erkännande åt. Att Elsa fick vara ett medel i Guds hand att leda sin man till det rätta, ansåg han som en särskild nåd, som hon borde vara tacksam för. Skulle detta goda förhållande börja vackla igen? Prostinnan deremot kunde ej fullt gilla det steg de tagit, hvad människorna skulle säga, var omöjligt för henne att förbise. Äfven tyckte hon, att det var så ovanligt, nästan litet fräckt att öppet erkänna ett sådant barn och taga det i sitt hus. När nu den ombytliga opinionsvinden i staden hastigt slagit om och från starkt ogillande i början, ja, nästan förakt för Eks, vände sig till beundrande hänförelse, sedan general H:s flyttat till staden och betygat sitt gillande af saken och sitt stora intresse för Ekska familjen, när icke blott doktorsn sjelfva varit bjudna dit, utan äfven lilla Ina varit med på en barnfest och sedan nästan dagligen varit tillsammans med generalens barn och staden Z:s öfriga honoratiores med Liljenkronas i spetsen förklarade Inas upptagande som en storslagen, en ädel handling, då blef äfven

prostinnan lugn och lät sitt goda, kärleksfulla hjerta öppna sig för den lilla flickan. Hvad Märta och Stall-Petter beträffade sågo de med en viss ovilja på lilla Ina, som de fruktade skulle ta bort något af arfvet för deras gudson. Öfverhufvud hade de båda gamla blifvit ytterligt snåla på senare tiden och nändes knappt köpa sig det nödvändigaste, allt skulle gömmas åt lilla Erik. Ja, det hände till och med att Märta sade åt prostinnan: "Ja' tycker verkligen att herrskape' ä' gamla folke' nu å' kunde lefva lite' sparsammare, så blefve dä' lite' mer qvar åt gossen."

När nu föräldrarnas bref kom, dagen efter den muntra aftonen hos Eks, kände Elsa en stikkande oro för fadern och ryckte till. Ack, ibland var det så svårt att vara så långt ifrån föräldrarna!

"Hvad var det gumman lilla, du ryckte till?" utropade Ek och såg upp.

"Det var ingenting alls", sade hon och hemtade sig hastigt, "jag blef bara litet orolig för pappa."

"Det ska du inte vara, gubben har bara ansträngt sig litet för mycket, får han hvila sig blir han nog kry igen." Ek försjönk i tankar, vände brevet fram och åter, bet i mustacherna och trummade på bordet. "Nå ja, det kan nu inte hjälpas, i morgon skickar jag manuskriptet till gubben, det må nu bära eller brista." Han for upp och gick hastigt in till sig.

Då hördes hästtramp och buller ute på gatan. Elsa såg upp och spratt till. För hennes minne visade sig så lifligt den dag, då Ina kom

till staden; det var samma konstberidartrupp, hon kände igen den store, råde, energiske direktören med den ofantliga örnnäsan och det stygga draget omkring munnen. I juni blef det tre år, sedan barnet kom hit. Mycken oro, många bittra stunder hade hon haft dessa tre år. Ina hade varit svår att komma till rätta med, och när hon just trodde, att det bättre segrat hos den lilla vildinnan, hade hon åter gjort sin styfemor sorg. Ångrade hon att hon åtog sig detta besvär, detta ansvar, nu då hon själf var trött, plågad och snart skulle få förnyade pligter att uppfylla? Ack nej, nej, långt derifrån. Hon var rikligen belönad genom den hängifna kärlek barnet egnade henne, och nu hade hon ju visat så märkbar förbättring, fastän hon föll för frestelsen att narras i går. Det var ju ett instinktligt minne af huru hon förr kunde slingra sig undan för straff på detta sätt, och huru rörande var ej hennes barnsliga bön om qvällen, att "Gud skulle hjälpa henne att ej narras mer och göra mamma ledsen."

Jungfrurna och lille Erik utbröto i hejdlös förtjusning öfver alla granna hästar de sågo. Gossen ville ut och rida — "Ina och jag skall rida på den der söta vackra hästen", skrek han och klappade i händerna. Men hvar var Ina? Ingen visste det. Man sökte öfver hela huset, skrek och ropade, men förgäfves. Till slut då Elsa kom i Eks rum och sammanknäppande sina händer ångestfullt utbrast: "Gud låte ingen olycka händt barnet", kom Ina framkrypande från Eks

skrifpulpet, sprang fram till Elsa, begrafde hufvudet i hennes kjolar och utropade snyftande:

"Söta, älskade, lilla mamma, jag ska aldrig narras mer och aldrig göra miner framför spegeln heller och inte reta jungfrun, bara jag får vara kvar här. Jag vill inte till den der förfärliga direktörn och den der elaka mamma." Hela hennes lilla kropp skälfde af ångest, och de darrande små händerna släppte ej sitt fasta tag i Elsas klädning.

Tårarna kommo Elsa i ögonen och hon böjde sig kärleksfullt ned till den skälfvande, lilla varelsen vid sina knän. "Ina, min älskling, min egen lilla flicka", sade hon ömt, "hur kan du tänka, att pappa och mamma skulle vilja mista dig nu, då du blifvit oss så kär."

"Men jag narrades i går", bröt det fram mellan snyftningarna, "och Mari sa', att hon inte kunde begripa, att mamma lät mig vara här — söta mamma jag dör om jag skall hoppa på hästarna igen och den der otäcka karlen slår mig med sin piska."

"Försök att lugna dig och tänka redigt min lilla flicka", sade Elsa, som satt sig och tagit det förskrämda barnet i sitt knä, "du är ju stora, förståndiga flickan, hur har en sådan tokig idé kunnat springa upp i din hjerna. Se på mig nu. Du vet ju att Gud gifvit oss åt hvarandra, och att han vakar öfver alla sina barn, tror du inte, att han vakar öfver sin lilla Ina också och beskyddar henne."

"Jo, men jag tänkte, att kanske Gud vill,

att jag skall vara der, efter jag så ofta gör mamma ledsen och efter jag ändå är den der stygga mammas barn, som Mari sa'. Ä' jag det mamma?" Ina såg frågande och ängsligt upp i Elsas ansigte.

"Du är mitt barn nu, Ina lilla", sade Elsa undvikande — "Gud har gifvit dig åt mig och Han vill visst inte, att du skall vara hos stygga menniskor som göra dig ondt. Är du lugn nu, lilla toka?" Elsa smålog och kysste barnet.

"Åja, bara mamma talar vid mig är det bra", utropade barnet och slog armarna om hennes hals.

Så länge konstberidarne voro qvar, var dock den lilla stackaren inte lugn. Om hon ej såg Ek och Elsa, trodde hon alltid, att de gått för att tala om henne. Hon följde dem öfverallt, och om hon ej kunde få hålla i en flik af moderns klädning, ville hon gerna hålla i sin pappas rockskört. Först när den sista skymten af främlingarna försvunnit från staden, var hon sig lik igen, men från den tiden blef hon allt lydigare och snällare, så att styfmodren nästan aldrig behöfde bli missnöjd med henne. Hennes mor begärde att få se henne, och först då båda föräldrarna följde henne, vågade hon visa sig, men höll troget i både Elsas klädning och Eks rockskört hela tiden.

"Faster, vet du, det ligger en stor, stor docka hos mamma derinne, och mormor sa' att Erik varit lika dann", sade lille Erik en dag i början

af Mars när han kom in till Agnes, och såg på henne med stora, förvånade ögon. "Men mamma ä' så trött, för den der stora dockan skriker så dant så och grinar så lustigt så, Erik får inte bråka derinne, sa' mormor."

"Kors så behändigt", sade Agnes forskande. "Hvar har den der stora dockan kommit ifrån?"

"Jo", berättade Erik, helt röd och ifrig, "den har Gud skickat hit förstås. När Erik sofver och faster sofver och alla menniskor sofver, då skickar Gud ner sina små englar med så'na der stora, stora dockor, men då har di inga kläder alls på sej, vet faster."

"Ha de inga kläder på sej, då fryser de väl då?"

"Neej då", berättade Erik, "englarna stoppar in dem i sina stora, hvita vingar, å der ä' så varmt så — å den der frun, som ä' inne hos mamma, hon letar rätt på dom och sätter kläder på dom och bär dem te' mammerna sen. Ajö mä dej nu, faster —"

"Går du ifrån mej nu, då gråter jag", sade Agnes.

"Ånej, var inte lessen, lilla faster", sade gossen tröstande — "Erik ska gå te frun å be henne att hon går efter en sån der stor docka, som ä' mycke' snäll å vacker å sätter kläder på henne å ger henne åt faster te' leka me'."

"Tack lilla Erik, det var snällt det", svarade Agnes och gossen tultade i väg.

Ina var ej fullt så nöjd med den nya systemen som Erik. Hon var rädd att den lilla nykomna

skulle ta för mycket af mammas kärlek och omsorger, så att hon skulle bli lidande derpå, men denna fruktan försvann snart, mammas kärlek räckte till för dem alla. Att se hur lilla syster Elsa växte och utvecklade sig blef för båda barnen en källa till outtömlig fröjd.

När Ina ibland fick ha "lilla syster" i knä och det till och med hände att hon somnade der, var Ina mycket stolt och tyckte att hon delade mammas omsorger.

Morfar och mormor fingo höra många märkvärdiga saker af barnen, särskildt morfar, som var både deras förtrogne och lekkamrat. Ibland måste dock föräldrarna lägga sig emellan när Erik allt för starkt kujonerade "molpen", som han kallade prosten, tillsade honom att ligga lång och rak på golfvet, så att Erik skulle få rida på honom, ryckte af honom tidningen han läste i eller gjorde anspråk på hans glasögon etc. När prostens reste hem gret gossen bittert och sade: "Hvem ska' ja' nu få att leka med när jag inte har molpen, ingen kan leka så bra som han, ingen ä' så snäll som han vid lilla Erik." Moster Lina måste sedan anstränga både minne och fantasi för att skingra hans sorg med nya sagor, men de voro inte riktigt bra, om det inte var en snäll morfar med, som hade en liten dotterson.

Gumman Syrén hade ganska riktigt varit fadder åt lilla Elsa och hon tog nu också sina pligter på fullt allvar. Om mamma Elsa var bortbjuden och tvekade att gå ifrån barnet sade

alltid moster Lina: "Kära barn, gå hon och var lugn. Elsa behöfver komma litet ur barnkammaren och Agnes från studierna. Jag har ju lofvat att vara i mors ställe för flickungen och det går af sig sjelft också. Är jag inte så förtjust i den här lilla bytingen som om hon vore min egen."

"Jag undrar när inte moster är förtjust, der det fins någon som behöfver hjälp och ömhet, sade Agnes småleende.

"Tokprat, Agnes lilla, jag skall just säga henne att jag är rysligt häftig ibland, fast ni inte tror det, och riktigt styfsint och hård med", sade gumman ifrigt.

"Jaa, och inte just mycket att lita på heller", ifylde Ek, "pratar och narras, åtminstone på sig sjelf och på andra med, när det gäller att skylla öfver deras svagheter."

"Jag tänker visst inte skylla öfver hans svagheter min kära Ek, det kan han lita på", svarade gumman fnurrigt och snodde af ut.

Det blef en herrlig sommar det året. Eks vistades för det mesta i trädgården, der lilla Elsa växte och frodades i kapp med de andra rosorna. Både stora och små hade ferier nu, allt var glädje och fröjd. En resa till "morfars" i slutet af Juli var besluten, man var nu i Juni, och efterlängtdes af hela familjen lika ifrigt. Ina var i färd med att sy pressenter åt både mormor, morfar, Märta och Petter och kände sig mycket viktig, men i dag hade hon ett alldeles särskildt arbete att fullborda, som gjorde henne

nästan ändå mera glädje. Vid frukostbordet, som vanligen dukades på verandan, sade Elsa småleende till Ina:

"Vet du hvad jag har tänkt på i dag, Ina?"

"Nej, hvad då mamma?" Inas ögon strålade, hon förstod att det var något roligt mamma hade att säga.

"Joo du, om du är flitig och snäll kan du få lilla Lottas kjol färdig på en timme, mer är det inte qvar. Om vi nu skulle ta din urväxta tröja med, så kunde vi gå till skogen i qväll och så fick Lotta nya kläder till söndagen, hvad säger du om det?"

"Ack, söta mamma, jag skall vara så flitig så", utropade Ina och kunde knappast sitta stilla i förtjusningen.

"Hm —" sade Ek fundersamt och ref sig i hufvudet, "det är bra långt det der och midt in i flinthårda skogen, men jag är inte ledig att följa med er. Ska jag våga låta er gå ensamma."

"Våga låta oss gå! Kära gubben, jag är väl inte något barn heller, så att jag inte kan reda mig den der förskräckligt långa vägen ensam med stora, långa Ina", sade Elsa skrattande, "eller hvad tror du Ina, ä' vi inte dugtiga du och jag."

"Joo, det kan du lita på pappa. Om bergakungen eller skogsfrun kommer och vill föra oss in i sina förtrollade slott, så skall jag försvara både mamma och mig", utropade Ina och de svarta ögonen sköto blixtar af lefnadslust och

skalkaktighet. Hon var i detta ögonblick så påfallande lik sin far, att Agnes såg på henne med häpen förundran.

"Du lilla pratmakerska, du ser ut som ett litet skogstroll sjelf", sade Ek och snurrade rundt om med henne.

"Ja ha, och jag skall röfva bort mamma och gömma henne i mitt diamantslott och du skall förgäfves stå der och klappa på dess gyllene port, pappa", sade Ina med dof, högtidlig stämma.

Men nu blef Erik förskräckt och höll sig snyftande fast i moderns klädning. Ina skulle inte få röfva bort mamma, faster och pappa och han skulle försvara henne och resa med henne till mormor och morfar, för der var inte några bergskungar och skogsfruar alls. Slutligen blef han dock öfvertygad, att det inte fans några här heller, utan att Ina bara lekte att hon var skogsfrun.

Aftonen var mild och behaglig, promenaden till det lilla skogstorpet gick utan äfventyr. Inte blott kjolen och tröjan, utan åtskilligt annat smått och godt fick följa med och blef med största glädje emottaget i det fattiga hemmet. Elsa var glad att hennes lilla flicka fick börja erfara glädjen af att gifva och föresatte sig att ofta taga henne med sig på sina vandringar i de fattigas stugor.

Ina var alldeles yr af fröjd. "Ack mamma, nu ska jag plocka blommor och ha med mig hem", utropade hon, "jag ska göra buketter åt

både faster och moster Lina. Söta mamma lilla, sätt dig der en stund och låt mig plocka."

"Ja, men gå inte för långt ifrån mig", sade Elsa, vi få inte dröja för länge, då börjar lilla syster vänta."

Ina sprang jublande in i skogen; än syntes hennes rosiga, leende ansigte titta fram ur en buske tätt bredvid modern, än var hon på andra sidan vägen och stod på en sten, skrattande och nickande.

Elsa kände sig så utesägligt lycklig, halft drömmande lutade hon hufvudet i handen. Framtiden låg ljus och klar för henne, inga skuggor funnos mer mellan Sigurd och henne och nu just nu kände hon sig så viss om att deras religiösa skiljaktigheter förr eller senare skulle falla bort. Att en inre kamp försiggick hos hennes man såg hon nog. Och barnen — de voro ju så snälla och hoppgifvande, och lifvet så rikt och skönt. Barndomshemmet med sina blida, solljusa minnen stod hastigt för hennes inre blick, många smådrag döko upp och kommo henne att småle för sig sjelf, på samma gång som hennes ögon tårades.

"Gu qväll!" Elsa spratt till och såg upp, en främmande karl stod tätt vid hennes sida. "Ha frun sitt någon häst springa förbi här?" frågade han.

"Nej, jag har inte sett någon häst", svarade Elsa.

"Jaså", fick hon till svar, "ta vara på flickan

der borta å' akta sig sjelfver mä, hästen skena' för mej nunnäse." Karlen gick hastigt sin väg.

Elsa lyssnade, full af ångest, hon tyckte sig höra en galopperande häst på afstånd, ljudet närmade sig, nu var ej något tvifvel mer.

"Ina, Ina", ropade Elsa ångestfullt.

"Här är jag lilla mamma, hvad vill du?" Det älskliga barnansigtet omedvetet om någon fara, tittade skälmaktigt fram på andra sidan om vägen.

"Stanna barn, stanna", skrek Elsa i högsta ångest, men flickan hörde ej hvad hon sade. Ett steg ännu och hon skulle komma i vägen för den i vildt sken framrusande hästen. Elsa betänkte sig ej. Med en kraftig stöt knuffade hon undan barnet. Ina var räddad men — Elsa låg blödande och sanslös under hästens hofvar.

"Mamma, mamma", skrek det stackars barnet, "hon rör sig inte! — Mamma, mamma vakna! Blodet rinner af henne, hon dör, hon dör. Pappa kom och hjälp oss, mamma dör!" Och högt snyftande sjönk Ina ned bredvid moderns sanslösa kropp.

Emellertid hade Ek slutat sitt arbete der hemma. "Nu ska jag gå och möta gumman och Ina", tänkte han glad och belåten att vara ledig i tid. Hatten sattes bak på nacken som vanligt och smågnolande och lycklig begaf han sig i väg.

"Jag undrar om de inte misstänkte att jag skulle gå och möta dem", tänkte han. "De här stora smultronen ska allt smaka lilla tösen, åja, gumman med, hon är ingen kostföraktare. Ingen

kan då märka att Elsa håller Ina mindre kär än de andra barnen — underligt det der ändå — skulle det vara hennes tro manne, som gör att hon kan se med andra ögon än — än hm — ja ja, det må vara hvad orsak som helst så — ädelt är det i alla fall, ja, hvarför inte så gerna säga kristligt rent ut.”

Sakta gnolande gick han framåt — men tyst, hörde han inte ångestrop och snyftningar och Inas röst, ja det var hennes, han kunde inte misstaga sig: ”Pappa kom och hjälp oss, mamma dör!” Blodet stelnade i Eks ådror, han visste ej hur fort han kom framåt. Der låg hans hustru, som han nyss skildes ifrån så frisk och glad, der låg hon nu blödande och till utseendet åtminstone liflös. Här var ingen tid att förlora, han tog henne som ett barn på sina starka armar. Inga frågor, inga onödiga utbrott. Han hade sett hästen skälfvande, svetttdrypande, nyss fasttagen och förstod allt.

”Ina, försök att vara lugn nu”, sade han blott, ”och spring förut hem så att de hemta doktorn och ha en bädd i ordning.”

Inas tårar stannade ögonblickligen, hon skulle hjälpa till att rädda mamma, som en pil flög hon i väg. Lyckligtvis var det ej långt hem, annars skulle hon ha sprungit till dess hon stupat.

Elsa låg ännu sanslös, när doktorn kom, han undersökte henne noga, Ek vågade knappast andas. ”Hvad säger du?” frågade han bäfvande.

Doktorn såg sorgset och deltagande på honom.

"Vi få inte öfverge hoppet, Ek", sade han slutligen, "men jag måste säga dig att det är ett mycket allvarsamt fall. Stillhet och den omsorgsfullaste vård behöfs. Hvar är gumman Syrén, det är den bästa sjuksköterska jag känner, henne vill jag ge mina ordres, ni ha inte stort reda på er."

Moster Lina stod der redan lugn och uppmärksam, doktorn behöfde inte vara mångordig, hon förstod honom nästan innan han talat ut.

Elsa slog upp ögonen, men de voro vilda och orediga. Ek böjde sig ned öfver henne och kysste hennes hand, men hon stirrade hemskt på honom. "Bort, bort, rör oss inte", bad hon ångestfullt och slog ifrån sig med händerna. "Ina ligger i skogen — och bergakungen och hästen — rädda oss Sigurd. Mitt hufvud ligger också i skogen i små, små bitar, det kan moster Lina sätta ihop med diamantkitt."

Sigurd gick in i sitt rum, han var alldeles öfvergifven. Om hon åtminstone känt igen honom, men nu, skulle hon aldrig bli redig mer, skulle hon aldrig, aldrig mer säga honom ett kärleksfullt ord. Hur skulle han kunna bära detta, hur? — Då tyckte han sig höra några ord i sitt inre, som han mindes från sina tidigare år, dessa förunderliga ord som i århundraden tröstat och uppehållit sargade och bedröfvade hjertan: Kommen till mig I alle, som arbeten och ären betungade, jag vill vederqvicka eder.

Sigurd böjde sitt hufvud och gret. O, vore han barn igen och kunde gå till Honom, som talade så!

Det var långa, tunga veckor som nu följde. Ibland kände Elsa igen de sina något ögonblick, ibland blef hon rädd för dem. Första gången hon såg Ina smålog hon, men om en stund sade hon åter att "Ina låg i skogen utan hufvud."

"Hvad tror du?" frågade Ek doktorn emellanåt.

"Kan ingenting säga", var hans oföränderliga svar.

Prostens voro på ett kort besök, men Elsa kände ej igen dem, och då reste de igen. Vid första förändring skulle Ek skrifva, kommo de öfverens, men de vågade icke delgifva hvarandra sina farhågor. Agnes gick som en skugga omkring i rummen, all kraft och energi tycktes vara borta äfven från henne, endast moster Lina tycktes ha sin sinnesnärvaro kvar. Agnes egenade sin tid mest åt barnen, som Ek alldeles glömde. Lilla Elsa pep och pjunkade nästan jemt; ombyte af föda gjorde henne orolig.

Det var en dag på fjerde veckan efter den olyckliga promenaden. Ek satt inne i sitt rum alldeles öfvergifven af sorg, nästan förtviflad. Då fick han höra Inas röst i rummet bredvid. "Gode Gud, gör mamma frisk igen, du kan det nog, fast det inte vill gå för doktorn. Hjelp oss och gör henne frisk och hjelp mig att bli snäll och göra henne glädje för Jesu skull. Amen."

Strax derefter hörde han lille Eriks röst.

"Söta lilla älskade Gud gör mamma frisk så är Gud så snäll så, Amen. Nu tror jag nog att mamma blir frisk snart Ina."

Ett stilla vemod smög sig in i Sigurds själ. Åter kommo de för honom orden ur den länge förgätna bibeln: "Utan I omvänden eder och varden såsom barn, skolen I icke se Guds rike." Barn, Guds barn! Han böjde sitt hufvud och bad.

Doktorn var längre inne hos Elsa i dag än vanligt tyckte Ek, var hon sämre, var allt hopp ute nu? Doktorn hade sett så underlig ut de sista dagarna, nästan litet skygg, som om han fruktat några frågor. Nu harklade han sig så der betänksamt och menande. Nej nu igen! Så der frustade han inte annat än när han var riktigt belåten och moster Linas röst hade nästan sin gamla humoristiska klang, när hon svarade honom. Ek kunde nästan höra sitt hjerta slå.

Dörren öppnades och doktorn stod der med sin vanliga trygga, lugna min, fast vecket i mungipan var borta och ögonen logo under pincenezen.

"Nu tror jag mig kunna säga att all fara är öfver Ek", sade han och rösten var litet bruten. "Med Guds hjälp får du behålla din hustru."

Han fick ej tala ut förr än Ek låg snyftande vid hans bröst med sina armar om hans hals.

"Se så, dra' då inte omkull mig, du barnsliga, eldfängda själ", utropade doktorn skrattande och med fuktiga ögon. "Du bär dig åt som om vi vore ett par små skolflickor, ska vi inte kyssas också?"

"Jo bevars, mycket gerna om du har lust. Men är det säkert du, är det *säkert* att all fara är öfver och hon blir frisk?"

"Jaa, om du inte företar dig några extra galenskaper så att du skrämmer ihjel henne, så anser jag det säkert."

"O Edvard, jag kan aldrig vara dig nog tacksam", utropade Ek och hade så när åter störtat i hans armar, om inte doktorn i tid märkt det och dragit sig undan.

"Hm —" sade doktorn och såg allvarlig ut, "det har jag bra litet kunnat göra vid. Sanningen att säga visste jag inte stort hvad jag skulle göra, utan ansåg tillståndet hopplöst. Här har allt en högre makt ingripit."

Ek gick fram och åter på golfvvet, den ena tåren efter den andra tillrade sakta ned i det yfviga skägget.

"Hör du Sigurd", sade doktorn, "när skall pojken gå ur dig och du bli en stadig och allvarsam karl."

Sigurd såg upp och log.

"Fruktar att det aldrig blir, du, pojke blir jag nog så länge jag lefver."

"Ja, adjö med dig då, kära barn", smålog doktorn, "men det säger jag dig till, gå inte in till hustru din förr än du blir menniska igen."

"Var lugn du, jag förstår väl något jag med", fnurrade Ek till.

Hvad som föregick med Ek den timme han nu var ensam på sitt rum, blef alltid en hemlighet mellan Gud och honom, inte en gång Elsa

fick del deraf, men en stilla frid låg utbredd öfver den kraftige, liflige gestalten, då han sakta öppnade dörren till Elsas sjukrum.

"Kom till mig, Sigurd", hviskade hon, "nu orkar jag tala litet vid dig igen och nu känner jag mig fullt redig, förut visste jag inte riktigt hur det var. Sade doktorn för dig att all fara är öfver?"

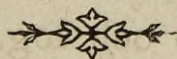
"Ja, det gjorde han, min älskade, nu skall du snart bli kry igen, Gud vare lof, nu ska vi åter bli lyckliga."

"Trodde du att jag skulle dö, Sigurd?"

"Det trodde jag, jag vågade inte hoppas att få behålla dig."

"Men om jag dött, Sigurd, hur hade det blifvit då, säg? Hade du kunnat säga: Ske Guds vilja?" Hon såg oroligt på honom. Ek såg in i hennes ögon.

"Jag hoppas och tror det Elsa", sade han allvarligt, "du har vunnit mig helt åt sanningen."

I bokhandeln har nyligen utkommit följande arbeten
af

MARIE CORELLI:

TVÅ VERLDAR

Roman af MARIE CORELLI.

Pris 3 kr.

"Arbetet har i sitt hemland och långt utom dess gränser väckt ett oerhördt uppseende och verkat ej så litet godt."

"Författarinnans stil är i detta arbete utmärkt af en särskild kraft och fågring. Boken är af den art, att den med nöje kan läsas af alla, och skall säkert icke undgå att utöfva en särskild dragningskraft på poetiska sinnen och naturer, som hafva böjelse att låta sin tanke gå längre än till ytan af tingen."
Bld.

ARDATH

Roman af MARIE CORELLI.

En fortsättning på "TVÅ VERLDAR."

"Det finnes mycken poesi och en ovanlig själsrenhet i detta mycket fantastiska arbete."

"Något jemförligt i fråga om språkets färgprakt och fantasiens upphöjdhet har sällan förekommit i den engelska litteraturen."

(*C. D. W. i Posttidningen*).

THELMA

Roman af MARIE CORELLI.

Pris 3 kr.

"En älsklig och innerligt täck roman, snarlik ett poem i episk bredd."

"Utan tecken till afsigtlig tendens hvilar öfver hela berättelsen en stämning af nästan naiv renhet, fri från allt pryderi."

eten

R

dess
ej så

af en
t den
undgå
sinnen
ängre
7.

enhet

t och
ngel-

ett

hela
allt

Hos alla Bokhandlare har nyss utkommit:

Edmondo De Amicis nya arbete:

PÅ OCEANEN.

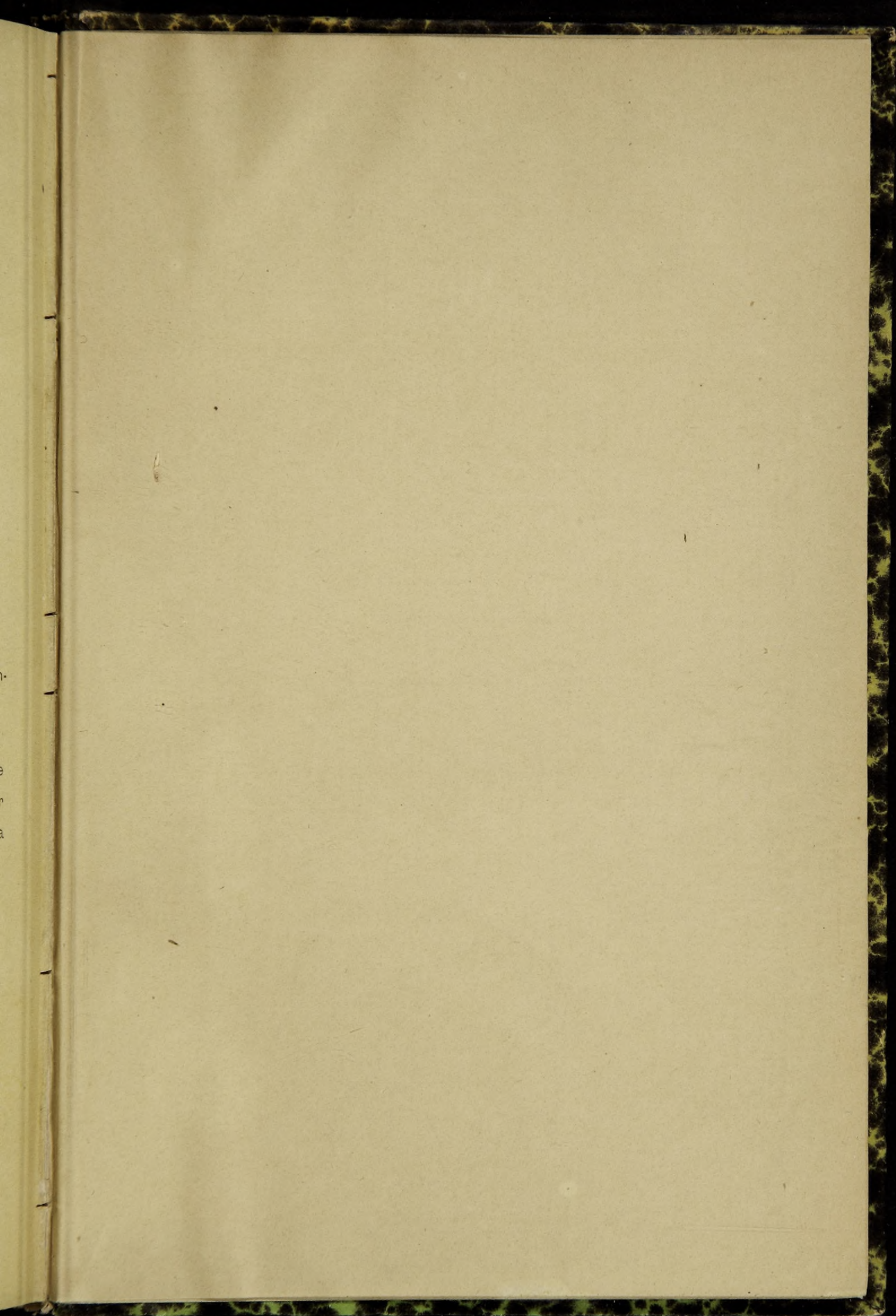
Öfversättning af *E. af D.* Pris 2.75.

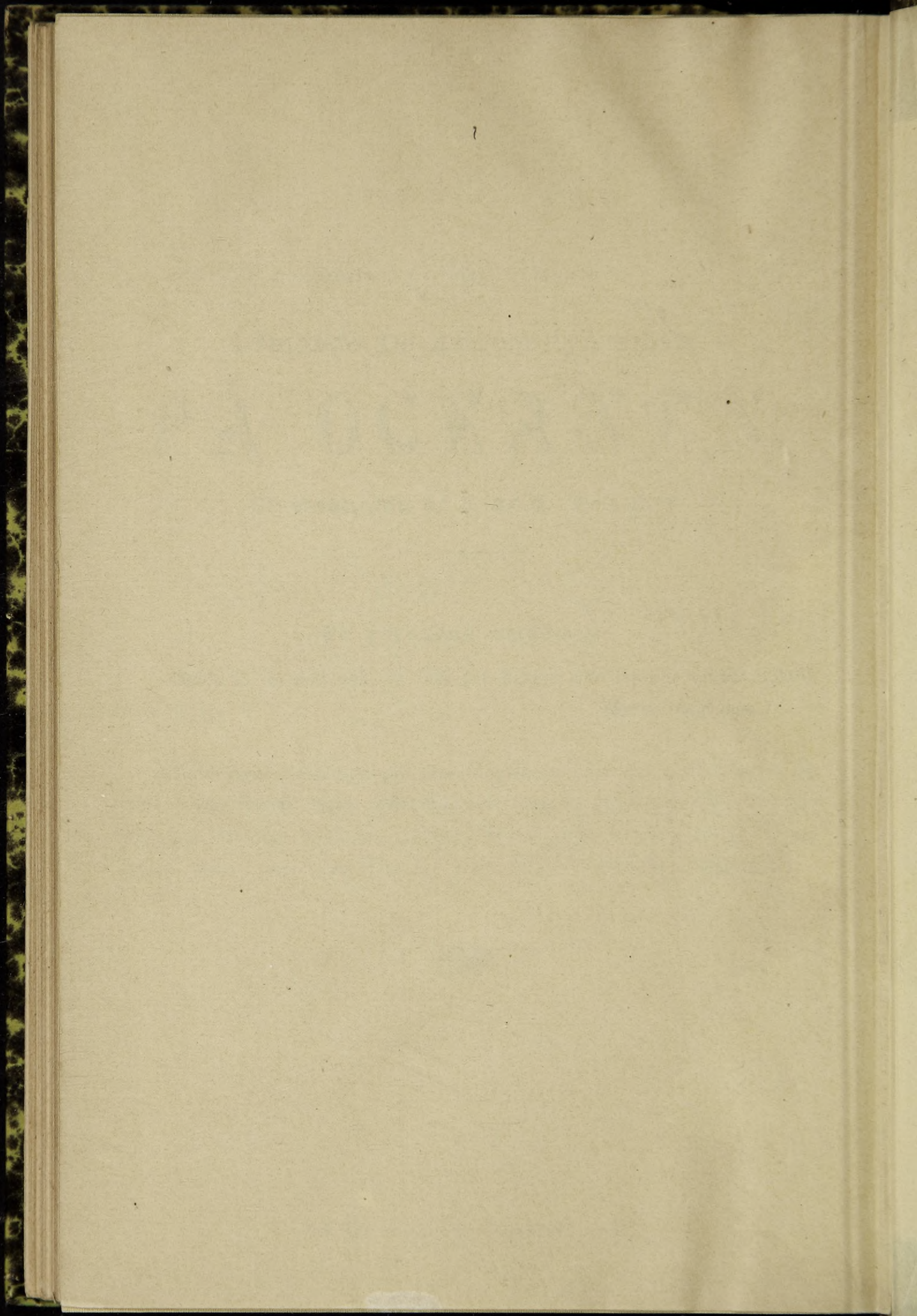
Ur pressens omdömen:

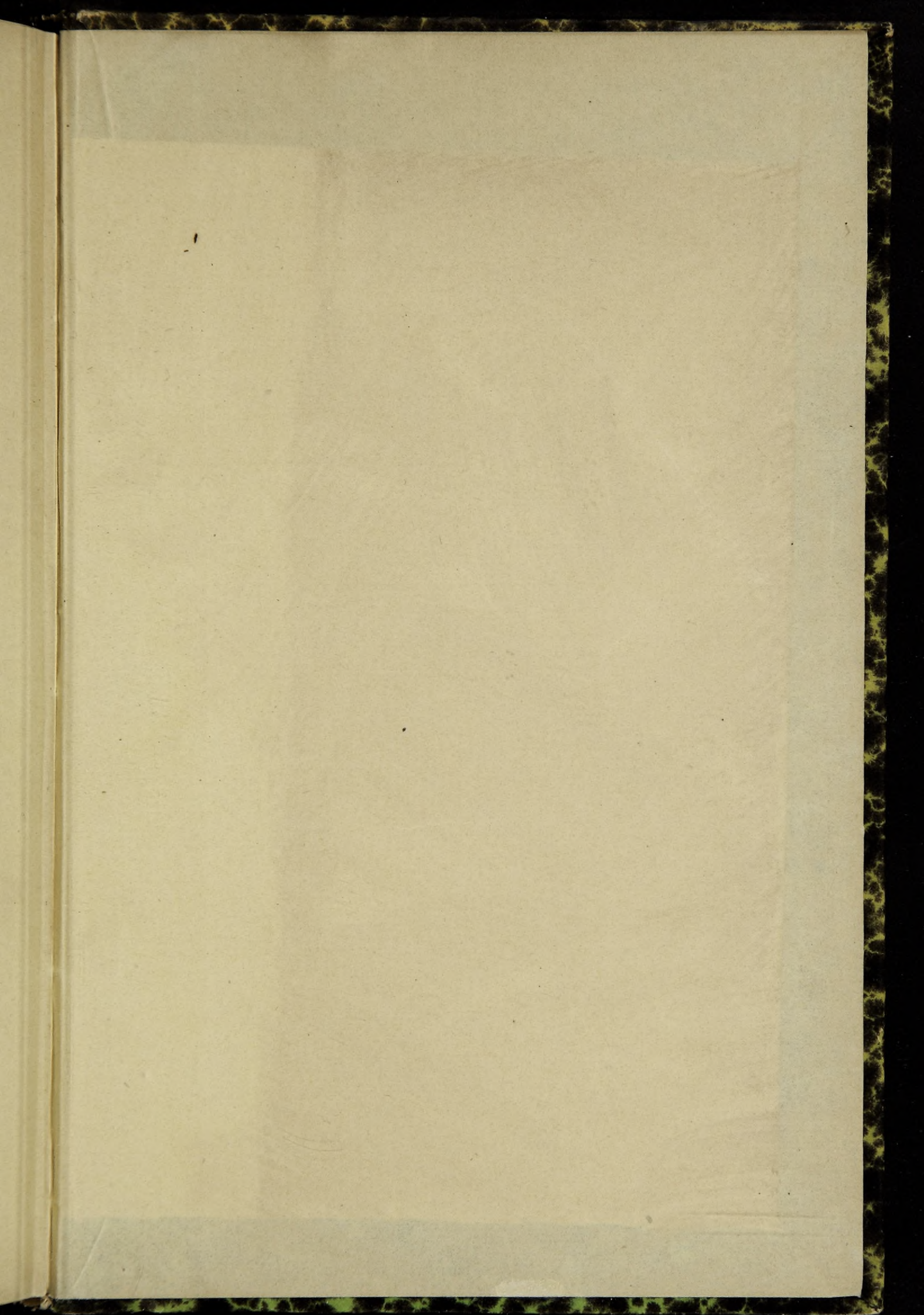
»Detta är en god bok, en bok der hvarje sida lemnar en ett oblandadt nöje.»
(*Sydsv. Dagbladet.*)

»Skildringen är alltigenom lika fängslande som den mest spännande roman. Det finnes ingen enda rad, som man ej läser med nöje, och när man hunnit slutet, ställer man boken ifrån sig med föresats att vid första tillfälle förnya den angenäma bekantskapen.»
(*Nya Dagl. Allehanda.*)

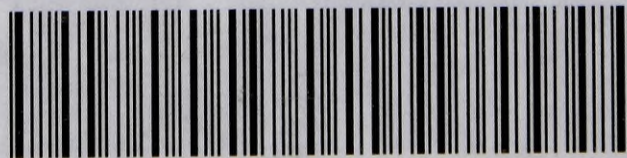

UNIVERSITETSBIOTEKET, LUND

15000

400875276